Тарас Береза

Гарна мова — одним словом

Словник вишуканої української мови

Тарас Береза

ГАРНА МОВА – ОДНИМ СЛОВОМ:

словник вишуканої української мови

Львів
Видавництво «Апріорі»
2015

УДК 811.161.1'373.7(038)
ББК Ш141.4-433
Б 484

Береза Т.

Б 484 Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови / Т. Береза. – Львів : Апріорі, 2015. – 420 с.
ISBN 978-617-629-257-9

Словник вишуканої української мови – данина великій мовній спадщині, яку у різні часи з нами щедро розділяли майстри художнього пера. Автор опрацював кращі твори української та світової літератури, вибрані уривки з яких слугують доладними ілюстраціями до цього видання. Від Пантелеймона Куліша до Мирослава Дочинця, від Данієля Дефо до Джеймса Паттерсона, – таким є безмежжя авторського лету упродовж XVIII–XXI століть. Понад 1500 словникових одиниць дозволять користувачам поглибити знання рідної мови, збагатити активний словниковий запас, розмовляти і писати українською мовою якнайвишуканіше.

ББК Ш141.4-433

ISBN 978-617-629-257-9

Присвячую
добровольцям та волонтерам

Разом із незалежністю України,
здобуваємо і мовну незалежність

Передмова

Взоруючи на досвід героїв популярного роману Харукі Муракамі «Погоня за вівцею», окремі з яких стали «заовеченими», цього разу я вирішив початувати на вишукане українське слово, і врешті доп'яв його. У вирі цієї захопливої мандрівки мені пощастило опрацювати всього дещицю багатенного спадку художньої світової літератури: тут казки та оповідання, повісті, новели і романи, а загалом твори на усі смаки.

Праця над словником учергове засвідчила безмірне багатство української мови, її незрівнянну синонімічну розлогість. Питання лише у тому, наскільки повно, ми, її сьогоденні носії, користаємо з цього неоціненного скарбу. Говоримо правильно і гарно, чи не задаємо собі клопоту і скочуємося у тенета всепоглинаючого суржику. Це видання доводить, що багато-бо заяложених конструкцій та кліше, насправді, можна стисло передати одним словом. Словник допоможе Вам говорити рідною мовою природніше та виразніше, уникати кальок та запозичень з інших мов, зрештою, вивищитися над тотальним мовним безкультур'ям, що полонило наш побут.

Словник є черговою спробою відновити у колективній пам'яті призабуті слова, багато з яких і не пригадаємо, коли вживали востаннє. Вони аж ніяк не є прерогативою лише так званої «літературної мови», мови театру чи художнього перекладу, а всенаціональним надбанням, з якого повинен активно користати кожен мовець.

Видання неодмінно матиме своє продовження у рамках розширення започаткованої тут серії «Національний мовний корпус». Авторський колектив і надалі опрацьовуватиме вишукані слова, а також фразеологізми, що роблять нашу мову однією з найбагатших у світі.

Ніколи б не подумав, що нараз доведеться опрацювати стільки цікавих творів художньої літератури. Наприкінці словника обов'язково ознайомтеся з їхнім переліком, сподіваюся, для багатьох подана вибірка джерел стане неабиякою спонукою для активнішого читання, а відтак і розширення свого словникового запасу.

Як завжди, радо вітатиму усіх вас на цьогорічному форумі видавців у Львові, який відбудеться 9–13 вересня 2015 р.

Принагідно хочу подякувати працівникам видавництва «Апріорі» за їхню самовіддану працю та сприяння у виданні чергового спільного дітища. Дякую Богові, рідним та близьким за підтримку, а також усім користувачам попередніх та прийдешніх видань «Авторської кухні словників».

Щиро Ваш, Тарас Береза

А

Абиде (замість «у будь-якому місці; де завгодно»)

– Покажіть їм будь-яке місце, де б вони змогли мене покласти.

– Не знаю, – сказала вона. – Ми ж не чекали хворих. Я не можу покласти вас абиде.

– Покладіть де завгодно, – сказав я. Тоді мовив до швейцара по-італійському: – Знайдіть якусь вільну кімнату.

(Ернест Хемінгуей «Прощавай, зброє»)

Абиколи (замість «у будь-який час»)

– Ну що ж, пам'ятатимемо про це. Тепер щодо алібі: це питання не повинне нас турбувати, бо підсунути ціанід можна було абиколи протягом принаймні кількох днів.

(Айзек Азімов «Подих смерті»)

Абихто (замість «хто-небудь»)

Погодьтеся, сусідо, що це жодному пекареві не сподобається. Та й ще б пак! Коли піде така мода, що абихто зуміє п'ятьма хлібинами й двома рибками п'ять тисяч душ наситити, – тоді пекарям хоч по жебрах іди, хіба не правда.

(Карел Чапек «Про п'ять хлібин»)

Абищо (замість «що-небудь»)

Полювати на тигра треба їхати в Бенгалію, тому що саме там водяться найбільші тигри – 2,5–3 метри, й хвіст до метра. Тому, якщо одбити тільки хвоста, то й це вже не абищо.

(Остап Вишня «Бенгальський тигр»)

Абияк (замість «як-небудь; як доведеться»)

Йому ввижалося, нібито шматки його щоденного життя, його існування, абияк порозкидані на стільцях і столах, а чорна відчинена валізка зяяла, мов домовина, і в ній лежала біла білизна поряд з чорним костюмом, витертим на колінах і на ліктях.

(Август Стріндберг «Червона кімната»)

Абиякий (замість «будь-який»)

Два тижні ховала Марія гостей. Стерегла хату, годувала, а коли все вийшло, ходила по селу просити милостині, та не абиякої, а молока та сала.

(Олександр Довженко «Мати»)

Абощо (замість «чи що інше; чи щось подібне»)

– Та знаю я, як воно буде, – сказав Ред. – Нехай тільки Мері купить собі якийсь там фартух абощо, то Бесс відразу спитає, на які такі грошики його куплено.

(Джон О'Хара «На краще місце»)

Авжеж (замість «звичайно ж»)

– Авжеж! Так і має бути! – в один голос підтримали його ті, що стояли навколо, й подивилися на суперників: чи згодні вони з цією пропозицією.

(Майн Рід «Вершник без голови»)

Анінайменший (замість «зовсім ніякий»)

Коли я зрештою зрозумів, що можу запитати Руперта про що завгодно й дістати одверту відповідь, він розказав мені, що шлюб між його батьками просто розпався на друзки через те, що вони не мали анінайменшого взаємного інтересу...

(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Аніскілечки (замість «ні в якій мірі; аж ніяк; зовсім»)

Дивно те, що тітка аніскілечки не подобала на матір: звичайна, тлуста, кругловида, але очі в сестер були майже однакові, тобто однакового розрізу й волошкові, тільки в тітки вони чомусь не здавалися гарними, а що не були холодними, як у матері, то вже напевне.

(Валерій Шевчук «Декоративна жінка»)

Аніскільки (замість «ні в якій мірі; аж ніяк; зовсім»)

Я встрявав до справи, яка аніскільки не обходила мене, але бачив, що, мабуть, саме зі мною, чужинцем з далекої країни, Ларі хотілося б порадитись.

(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Анітелень (замість «ні слова; ні звука»)

Вона раптом замовкла, ніби прислухаючись до чогось. Я також прислухався; та в будинку було анітелень: я знав, що старий священик лежить, як і лежав, у своїй труні – такий самий, яким ми його бачили, поважний, насуплений, з порожньою чашею на грудях.

(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Анітрохи (замість «зовсім не»)

Коли він виходив по Кору, батько й мати, обоє з ганчірками в руках, вдесяте до блиску протирали меблі у вітальні. Він чув, як вони тихо сміються, згадуючи перше своє побачення. Джім не попередив їх, що вона біла. Але вони анітрохи не здивувалися.

(Уіллард Мотлі «Майже білий юнак»)

Анічичирк (замість «ні слова»)

– Гаразд, я анічичирк... О, стали. Чогось видивляються... Знов повернули сюди. Просто сюди... Знов стали... Знов сюди.

Простісінько до нас! Тепер уже йдуть напевне... Слухай, Геку, я ще один голос упізнав – індіанця Джо.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра)

Анічогісінько (замість «зовсім нічого»)

– Ні, копи не змогли з’ясувати анічогісінько, ніколи нікого не посадили до в’язниці за це. Гадаю, через якийсь час вони просто покинули цю справу.
(Лінвуд Барклей «Втрата»)

Аніяк (замість «жодним способом; ніяким чином»)

Чи й справді воно так, що людині аніяк неспромога змінитися. Доріана опосіла пекуча туга за непорочною чистотою своєї юності, своєї рожевої юності, як назвав її колись лорд Генрі.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Атож (замість «ясне діло»)

– Атож, потрапляв був і в ще деякі неприємності – і випивка в тому також була винна, як я чув, люди жахливі пліткарі, знаєте, а тому, хто тримає ломбарди, всяке доводиться вислуховувати.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Аякже (замість «ясне діло»)

– Аякже! Ви б послухали, як він вихваляється своїми малюками. Його родина поїхала на літо в Канаду, і Комар просто рветься туди. Жінка й дітлахи для нього дорожчі від усіх грошей на світі.
(Рінг Ларднер «Чемпіон»)

Б

Бабитися (замість «виявляти розніженість»)

Не на те козак удався, щоб із бабами воловодитись. Якого дідька я отут ждатиму? Щоб перевестися на гречкосія, висиджуватись дома, доглядати овець та свиней, та з жінкою бабитись.

(Марія Матіос «Містер і місіс Ю в країні укрів»)

Багатій (замість «багатий чоловік»)

– І це був багатій?

– Він не був Рокфеллером, але всі ці острови міг би купити не торгуючись.

(Роберт Луїс Стівенсон «Корабельна катастрофа»)

Багатійка (замість «багата жінка»)

Коли міс Емілі Френч пішла, мої приятелі розповіли, що вона багатійка і досить ексцентрична особа, що живе вона сама, має служницю і не менше як вісім котів.

(Агата Кристі «Свідок обвинувачення»)

Багатющий (замість «дуже багатий»)

Перед вами лише кілька років життя справжнього, багатющого, розмаїтого! А коли ваша юність мине і врода разом з нею, – тоді ви раптом відкриєте, що для вас не лишилося перемог, або ж змушені будете вдовольнятись благими перемогами, що їх пам’ять про минуле зробить ще більш гіркими, ніж поразки.

(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Базіка (замість «людина, яка любить багато говорити»)

Більше ніхто не бачив справжнього Блекфута. Отой базіка, що бігає по божевільні й кожного вмовляє триматися рівно і глибоко дихати, не має нічого спільного з людиною, якій приписують картину, продану вчора на моїх очах.
(Шервуд Андерсон «Шедевр Блекфута»)

Базікати (замість «говорити багато та беззмістовно»)

– Ой, помовч! – буркнув Хілл Джонс. – Розбазікався, як папуга.
– Я агітатор, тому й базікаю, – глузливо заперечив Блеккі і хотів був сказати ще щось, але англієць Браун спинив його, торкнувши за руку.
(*Майкл Голд «Вільні»)*

Байдикувати (замість «нічого не робити»)

– Ні, ні, відколи я повернувся до форту, я тільки й знаю що байдикувати, – відповів на ці слова, зітхаючи, Слідопит. – І добре, що хлопець нагадав мені про це: ледаря треба картати, ще й добре картати.
(Джеймс Фенімор Купер «Слідопит»)

Байдуже (замість «все одно»)

Мені до лікарів байдуже. Я хочу знати, що вона думає, і хочу знати, чому вона забирає мене назад.
(М. Дж. Гайленд «Угамуйте мене»)

Бакалійник (замість «торговець бакалійними товарами»)

Один долар вісімдесят сім центів. Це було все. Із них шістдесят центів – монетками по одному центу. Вона відвойовувала кожну монетку, торгуючись із бакалійником, зеленярем,

м'ясником так запекло, що аж вуха палали від мовчазного осуду її скупості, викликаної надмірною ощадливістю. Делла тричі перелічила гроші. Один долар вісімдесят сім центів. А завтра Різдво.
(О. Генрі «Дари волхвів»)

Безбач (замість «без мети»)

Тим-то воли й осли, вівці й кози, свині й дробина, ба навіть найвірніші людям пси проганялися з двору та й блукали собі <u>безбач</u> по полю, а хліба ж на нивах незібрані, нежаті стояли. Бувало й так, що розумна худоба, понапасавшися за день досита, верталася на ніч додому пустопаш.
(Джованні Боккаччо «Декамерон»)

Безбережжя (замість «безбережні, безмежні простори»)

Третій, молодий, рвійний, поблукавши трохи коло куги, побовтавшись підсакою в саджалці, пішов до могили. Це був Філон. Витягуючи шию, роззирався доокіл. Одвічні ковили, шорстка тирса, безмежжя та <u>безбережжя.</u>
(Юрій Мушкетик «Яса»)

Безбідно (замість «матеріально благополучно»)

Його діти аж ніяк не були розбещені. Після того, як він зрікся ройсівських грошей, сім'я жила на його платню – <u>безбідно</u>, але далеко не розкішно, – і діти раділи з усього нового, навіть і з оцієї подорожі залізницею.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Безвихідь (замість «безвихідне становище»)

– Здається, тому, що вони вважали, ніби слідство зайшло в <u>безвихідь</u>. І тому, що ваші методи видаються їм обтяж-

ливими. Ви начебто шукали навмання і тільки даремне турбували невинних людей, до того ж вельми поважних громадян, що посідають високе становище в суспільстві.
(Пер Вале «Вбивство на 31-му поверсі)

Безвір’я (замість «відсутність віри»)

У нігілістичному безвір’ї маємо потребу постійно напружувати свій інтелект і нам не під силу вирватися із його сітей, що набувають якостей непробивних комплексів.
(Юрій Николишин «Бота-Фікс»)

Безглуздий (замість «позбавлений глузду, сенсу»)

Або майбутнє буде схожим на сучасність, у такому разі вони не почують його; або воно буде відрізнятися від нього, і його скрутне становище буде здаватися їм безглуздим.
(Джордж Орвелл «1984»)

Безгоміння (замість «відсутність звуків, голосів»)

Монтег дивився, як поволі влягається густа хмара пилу, як разом з нею на світ опускається велике безгоміння. Йому здавалося – він бачить кожну порошинку, кожну травинку, чує кожен крик, шерех, шепіт, що народжувались у цьому світі. Разом із хмарою на землю осідала тиша, даючи живим спокій і час, щоб роздивитися, зрозуміти й відчути реальність нового дня.
(Рей Дуглас Бредбері «451° за Фаренгейтом»)

Безгрішшя (замість «недостача у грошах»)

– Коли так, брате, – одказав я йому, – то вертайся в свою Китайщину, їдь собі по десять, чи по двадцять миль денно, чи по скільки там сюди їхав, бо я не змагаю на здоровлі в

таку далеку мандрівку пускатися. Тут же недуга мені долягає, а тут і безгрішшя.
(Мігель де Сервантес Сааведра «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі»)

Безгрошів'я (замість «нестача грошей»)

Тоді безгрошів'я спричинилося до справжнього лиха: зголоднілі друзі вкупі зі своїми слугами шастали по набережних і кордегардіях, сподіваючись, що хоч хто-небудь з колишніх приятелів запросить їх на обід, бо, як казав Араміс, за добрих часів треба сіяти обіди праворуч і ліворуч, щоб у лиху годину пожати їх бодай кілька.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Бездиханний (замість «який не дихає; мертвий»)

Ніщо його тут не відволікало, і він купався з невимовною насолодою у власному існуванні. Мов труп, лежав він у кам'яному склепі, майже бездиханний, майже не відчуваючи ударів свого серця – і в той же час жив таким інтенсивним і збоченським життям, як ніхто інший у звичайному світі.
(Патрік Зюскінд «Запахи»)

Бездоганно (замість «без помилок, недоліків; довершено»)

Довгі роки тітка Луїза переїздила з маєтку в маєток, навчаючи все нові покоління паненят бездоганно вимовляти французьке «р-р-р» і ненавидіти «дикого східного тирана».
(Марія Кунцевич «Чужоземка»)

Бездоріжжя (замість «відсутність придатних для проїзду доріг»)

О, якби всім подорожнім у прерії випадало таке товариство, дикий простір Західного Техасу дуже скоро заполонили б приїжджі з усіх усюд, його неозорі рівнини перестали

б бути глухим бездоріжжям, і на них, куди не кинь оком, юрмилися б вичепурені багаті нероби.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Бездумно (замість «не думаючи»)

Він ішов швидко, бездумно; вівці схоплювалися на ноги, коли він наближався, й тікали геть, скривджено позираючи на нього; навіть вівчарі ще не повиходили з своїх домівок так рано, і лише ширококриле гайвороння кружляло вгорі, спостерігаючи за ним.
(Джон Уейн «Зима у горах»)

Безживний (замість «без ознак життя»)

Сорочка на ньому була така сама латана-перелатана, як і вітрило, й латки, нерівно повицвітавши на сонці, рябіли різними кольорами. А от обличчя було таки дуже старе і з заплющеними очима видавалося зовсім безживним.
(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Безжурно (замість «без турбот»)

То були щасливі часи. Дні спливали спокійно й безжурно, ночі не приносили ні страху, ні турбот; йому не снилися стіни гидкої в’язниці, не привиджувались гидкі обличчя лихих людей, ніщо не потьмарювало світлих, радісних думок.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Беззаконня (замість «відсутність законів»)

У Вірменії, в Понті та Бітинії юнацтво загине від меча, дівчатка потраплять у неволю, сини і доньки чинитимуть кровозмішення, Пісидія, яка пишається своєю славою,

впаде ниць, меч пройде Фінікією, Юдея одягнеться в жалобу і приготується до дня загибелі через своє беззаконня.
(Умберто Еко «Ім'я рози»)

Беззастережно (замість «без застережень»)

Ми з Лестрейдом ішли слідом, детектив мав байдужий і зневажливий вигляд, а я спостерігав за своїм другом з великою цікавістю, бо беззастережно вірив, що кожну його дію спрямовано на досягнення певної мети.
(Артур Конан Дойл «Пригоди Шерлока Холмса»)

Безлад (замість «відсутність порядку»)

Усі проблеми, які зникли впродовж трьох останніх годин, починають щосили крутитися в моїй голові: брак грошей, безліч інтриг, сімейний безлад, неможливість кохання, неминучість смерті.
(Фредерік Бегбеде «Історійки під екстезі»)

Безладдя (замість «відсутність порядку»)

Безладдя, армійські заколоти, скинення імператора – і це будуть всього лише дрібниці порівняно з тим, що може трапитися далі.
(Лоїс Макмастер Буджолд «Осколки честі»)

Безладно (замість «без жодного порядку»)

Видавець змушений покірно, з тяжким серцем визнати, що ці чужі один одному тексти були, на жаль, так безладно перемішані через його власну легковажність, бо йому належало добре переглянути рукопис кота, перше ніж давати його в друк.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Життєва філософія кота Мура»)

Безліч (замість «велика кількість»)

Є безліч відтінків у небезпечності пригод та штормів, і лише вряди-годи виходить на яв їхня зловорожа лиха цілеспрямованість.
(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Безлюддя (замість «там, де немає людей»)

Якщо прогулюючись вулицями острова Сен-Луї ви відчуєте тривогу і смуток, то так впливає на вас, щоб ви знали, безлюддя, похмурий вигляд будинків та великих, покинутих особняків.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Безлюдувати (замість «бути без людей»)

Тоді ще трохи не весь Київ містився на Подолі, Печорського не було зовсім, а Старий, або Верхній, город після Хмельниччини безлюдовав. Де-не-де стояли по Подолу кам'яниці; а то все було дерев'яне, і стіни з баштами круг Подолу, і замок на горі Киселівці.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Безмаль (замість «трохи менше»)

Він не хотів, щоб їхня остання розмова відбувалася на попелищі їх зруйнованої сповідальні, тож вони зустрілися в невеличкій цукерні біля Паркової брами. Погода була по-осінньому холодна, та незважаючи на холод, вони безмаль три години блукали туди й сюди доріжками парку. Вони домовилися розірвати всі стосунки, бо це, казав він, нестерпні й болючі пута.
(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Безмежжя (замість «безмежні простори»)

Та навіть океан не справляє враження такого безмежжя. Мандруючи його обширами, ви не спостерігаєте ніяких

змін, і ніщо не говорить про те, що ви посуваєтесь уперед. З усіх боків – довкола вас і над вами – весь час начебто та сама неозора блакитно-синя поверхня з перекинутою над нею величезною чашею неба, майже такого ж, хіба трохи світлішого, кольору.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Безмір (замість «неозорі простори»)

Сорок мільйонів миль було між нами й тією зіркою, – сорок мільйонів миль порожнечі. Неможливо уявити собі увесь безмір тієї просторони, в якій плаває пил матеріального Всесвіту.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Безнастанно (замість «не припиняючись»)

Так, безнастанно – то вночі, коли засипав весь аул, то хмарного дощового ранку, то ясного полудня, коли осіннє сонце перетворювало навколишні жовті пагорби на блискучі злитки золота, – народжувалися прекрасні рядки Абая.
(Мухтар Ауезов «Шлях Абая»)

Безневинно (замість «без почуття провини; без вини»)

Секретареві здавалося неймовірним, що його життя, яке він безневинно марнував на витончені дрібнички, занурилось у похмурий світ злочину.
(Роберт Луїс Стівенсон «Діамант Раджі»)

Безперебійно (замість «без затримок»)

Корпус інженерів підтримував порядок у нутрощах машини, а копальні й заводи вибивалися з сил, стараючись, аби резервні фонди безперебійно поповнювалися бездоганними запасними деталями.
(Айзек Азімов «Усі гріхи світу»)

Безперервно (замість «без перерви»)

Його мозок безперервно працював. Тарзан ретельно оглянув приміщення, обмацав товсті дошки, з яких були збиті стіни, зміряв відстань від підлоги до ляди над головою.
(Едгар Берроуз «Тарзан та його звірі»)

Безперестанку (замість «не зупиняючись»)

З транзисторного приймача безперестанку лилися недражливі під ранковий настрій мелодії попси. Слухаючи їх, я відчув, що за останніх десять років начебто нічогісінько не змінилося.
(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Безповоротно (замість «без змін; остаточно»)

То людина надто рішуча й надто небезпечна, щоб тримати її живою в обложеному місті. Я послав його листи нашому президентові в Річмонд; не мине й тижня, як його долю буде вирішено – і безповоротно.
(Жуль Верн «Прорив блокади»)

Безпритульник (замість «безпритульна, бездоглядна дитина»)

Людей, закоханих у Париж, не здивує таке вранішнє блукання – хоч воно видасться безцільним, але дає змогу зробити деякі спостереження, надзвичайно корисні й нові, якщо тільки можна робити нові спостереження в Парижі, де немає нічого нового, адже навіть на статуї, поставленій тільки вчора, паризький безпритульник уже встиг нашкрябати своє ім'я.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Безрадісно (замість «без відчуття задоволення, радості»)

Форкосиган закрив очі і безрадісно зітхнув. Потім знову відкрив їх і схилився вперед.

– Це підтверджений факт? Ви отримали які-небудь нові накази від адмірала Форхаласа?
(Лоїс Макмастер Буджолд «Осколки честі»)

Безслідно (замість «без слідів»)
Родина містера Еблуайта запропонувала винагороду, і поліція доклала всіх зусиль до того, щоб знайти винних. Але чоловік, одягнений ремісником, безслідно зник.
(Уїлкі Коллінз «Місячний камінь»)

Безсловесно (замість «без слів»)
Сергій безсловесно насунув свою заяложену кашкетку і обидва вийшли. Йшли мовчазно. По якомусь часі, вже на вулиці, Володько порушив мовчанку.
(Улас Самчук «Волинь»)

Безталання (замість «гірка, лиха доля»)
Але зітхання було таке кволе, що Аліса не почула б його взагалі, якби їй не зітхнули над самісіньким вухом. Від цього у вусі так залоскотало, що вона й думати забула про безталання нещасної крихітки
(Льюїс Керрол «Аліса в Задзеркаллі»)

Безтурботність (замість «відсутність турбот»)
Однак природна безтурботність допомагала їй забувати неприємне. За кілька день вона знов стала весела, як перше. Вона забула, що на світі є погані люди, й пам’ятала тільки, що тепер канікули і життя чудове.
(Астрід Ліндгрен «Детектив Блюмквіст ризикує»)

Безугавно (замість «без перестанку»)
Я тікав на вулиці, щоб побороти цю ману, і мені ввижалося, що жінки вийшли на полювання і нявчать позаду, ніби

кішки; що хижі чоловіки заздро зиркають у мій бік; що виснажені робітники, які йдуть повз мене квапливою ходою, бурмочучи щось самі до себе, – згорблені, старі, знеможені, брудні й обірвані, – подібні до пораненої, закривавленої тварини, а байдужа до всього цього обшарпана дітвора по-мавпячому безугавно базікає.
(Герберт Джордж Веллс «Острів доктора Моро»)

Безхліб'я (замість «відсутність хліба»)

Я докоряв собі за лінощі, бо сіяв лише стільки, скільки мені потрібно було на один рік, неначе не могло трапитись якої-небудь несподіванки, що перешкодила б мені зібрати врожай. Я вирішив мати надалі запас зерна на два-три роки, щоб не загинути від безхліб'я.
(Даніель Дефо «Життя й незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо»)

Безцінь (замість «дуже дешево, майже задарма»)

На прощання містер Блеквуд висловив побажання придбати майбутню статтю, але оскільки добродій міг запропонувати не більше п'ятдесяти гіней за аркуш, я подумки прикинула, що, ніж віддавати її за безцінь, то хай уже краще наша асоціація з неї скористає. Та попри таку скнарість містер Блеквуд був надзвичайно люб'язним в інших питаннях і повівся зі мною вельми ґречно.
(Едгар Аллан По «Як писати блеквудську статтю»)

Безчинство (замість «відсутність порушення порядку»)

Але він, Дажбог, не буде втручатися у земні справи полян. Тим паче, що там владарює Перун. Хіба що передасть батькові Роду – нехай знає, які безчинства тут кояться.
(Раїса Іванченко «Сіті життя і смерті»)

Бистрина (замість «швидка течія»)

І здалось раптом Іванові, що упав він дивним засобом, не на землю, а в якусь начебто воду, і бистрина понесла його, вируючи і крутячи між дерев, хмар і сіл, і несподівано принесла додому, мов у казці.
(Олександр Довженко «Воля до життя»)

Біганина (замість «безперервна метушня»)

Раптом віконце на вулицю розлетілося на друзки, а знадвору почулися крики та біганина. Ставши на стілець, полісмен визирав у вікно, силкуючись побачити, що робиться біля дверей.
(Герберт Джордж Веллс «Невидимець»)

Бігцем (замість «швидко пересуваючись на ногах»)

З цими словами він підвівся, скинув капелюха і якусь часинку голосно й палко молився за юнака, що виряджався в широкий світ, потім раптом притяг мене до себе й міцно обняв, тоді відсторонив і, не випускаючи з рук, довго дивився на мене очима, сповненими туги; нарешті швидко відвернувся й зі словами прощання на вустах майже бігцем подався назад дорогою, якою ми тільки-но йшли.
(Роберт Луїс Стівенсон «Викрадений»)

Блазнювати (замість «удавати з себе дурника»)

Професор похнюпив голову:
– Облиш блазнювати, Куля! Ти добре знаєш, що з наших хлопців може вийти тільки злодій... Кому ми потрібні.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Блакить (замість «блакитне небо»)

– Авжеж, – відповіла чужа дитина, – палац моєї матері ще кращий, ніж ті, що ти бачив у хмарах, бо його струнки

колони зроблені з чистого кришталю і здіймаються високо-високо, аж у небесну блакить, яка спирається на них, наче величезна баня.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Чужа дитина»)

Блискавично (замість «зі швидкістю блискавки»)

З'явився кельнер, поставив ще по одному мартіні перед кожним з них і блискавично зник.
(Джером Девід Селінджер «Френні»)

Блудниця (замість «розпусна жінка»)

– А що таке? Що з нею?
– Уявлення не маю. Та коли вже тобі так кортить знати, то вона, здається мені, стала такою собі нью-хемпширською блудницею.
(Джером Девід Селінджер «Над прірвою у житі»)

Блукач (замість «людина, яка блукає, не має постійного місця проживання»)

– А ми маємо несподіванку для вас, сер! – провадив він далі. – Один маленький блукач, хе-хе! Наш новий пожилець і столовник, сер, – таке моторне паруб'я! Спав він, як перший помічник капітанів, бортом до борту з Довгим Джоном.
(Роберт Луїс Стівенсон «Острів скарбів»)

Бляхар (замість «майстер, що виготовляє бляшані вироби»)

Тоді з волі Лихої Відьми сокира відтяла мені голову. Я подумав був, що це вже кінець, але й тут мене виручив бляхар: він випадково набрів на мене в лісі й швиденько злагодив бляшану голову.
(Ліман Френк Баум «Чарівник країни Оз»)

Бляшанка (замість «бляшана банка»)

І справді, ентомолог пішов під землю так швидко, ніби шугнув у люк, що зненацька відкрився під його ногами. Бідолаха провалився по пояс. Його відразу витягли на сухе. Він весь був у липкій багнюці, але дуже радів з того, що його дорогоцінна бляшанка з колекцією ціла й неушкоджена.
(Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан»)

Бовваніти (замість «виднітися здалеку)

Той дим упереміш з полум'ям був такий яскравий, що темно-синє небо та повитий туманом бурий луг з боку Чертсі, на якому де-не-де бовваніли сосни, раптом здалися зовсім чорними і майже не просвітліли навіть тоді, коли дим зовсім розвіявся.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Бовкнути (замість «сказати невпопад»)

До мене підійшла молода дівчина й привіталась. Я не впізнав її, не міг пригадати, хто вона, тож бовкнув щось не те, й вона пирснула сміхом. То була одна з пробстових дочок. Ми разом плавали на острів, де в'ялять рибу, і я запрошував її до себе в хатину.
(Кнут Гамсун «Пан»)

Бодай (замість «хоч би»)

– Я тебе відпускаю тільки тому, що у тебе мала дитина, великі груди і довге волосся. А твоя корова буде тепер давати мені молоко замість тебе. Але запам'ятай собі, жінко, одне: якщо ти хоч раз, десь комусь, бодай чоловікові, скажеш, що з тобою було.
(Марія Матіос «Солодка Даруся»)

Бозна-відколи (замість «невідомо, з яких пір»)

Вечеря складалася з сушеного гороху, арахісу й печеної сушні з яблук, що їх подала на стіл Мамка, та ще внеску солдатів, а саме – підсмаженої кукурудзи й поребрини. Внаслідок усього цього застільники голосно заявили, що такої смакоти вже бозна-відколи не їли.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Бозна-де (замість «невідомо де»)

Зрештою, наскільки я знаю, ви збираєтеся віддати її до Сіті-коледжу. А це не бозна-де, а в самому місті.
(Ірвін Шоу «Хліб по воді»)

Бозна-доки (замість «невідомо, до яких пір, до якого часу»)

Ну, місяць, ну, два, але не можна ж на бозна-доки добровільно запрягти себе в тяжку роботу. Головне, чи вистачить радісної, потребуючої розтрати зайвини сил.
(Володимир Винниченко «Сонячна машина»)

Бозна-звідки (замість «невідомо звідки»)

З другого боку, десь з того зеленого моря, що зветься Балабівськими садами, вирвались звуки бубна, що лунко й лоскотливо розсипались яром і диви он стежками, через перелази вже мигають поміж деревами барвисті спідниці дівчат, що спішать на заклик бубна. А за ними он і гурт парубків бозна-звідки вирвався і їх регіт ніби відповідає бубнові.
(Улас Самчук «Волинь»)

Бозна-коли (замість «невідомо коли»)

На далекім обрії підіймався стовп піску, – Авіронові здавалося, що то пустиня сама шле привіт йому; і білі кості

верблюдів, і перо розірваного орлом птаха з сухою на кінчиках кров'ю, і маленька морська черепашка, бозна-коли занесена до цього моря піщаних зерен, – усе то були не сліди смерті, а свідки, радісні свідки співу душі.
(Гнат Хоткевич «Авріон»)

Бозна-куди (замість «невідомо куди»)

– Сто тисяч родин, через королівські укази, мусили переселитись бозна-куди, на північний захід, в Англію, і понесли з собою ремесла, промисловість, багатства нашої країни.
(Шарль де Костер «Легенда про Уленшпігеля»)

Бозна-скільки (замість «невідомо скільки»)

Те, що трапилось далі, чотириста другий пам'ятав дуже невиразно. Спливло бозна-скільки часу. Він сидів на ліжку, намагаючись скласти докупи все, що він знав про себе. Йому здалося, що десь бамкнув дзвін. Двері його камери розчахнулися.
(Роберт Шеклі «Злочинна цивілізація»)

Бозна-хто (замість «невідомо хто»)

Приймально-передавальний пристрій в магазині не працював, належної пожежної безпеки дотримано не було, та і працює у мене бозна-хто – як можна залишати магазин на чоловіка, для якого головне набратися до безпам'ятства.
(Володимир Хрущак «Феміда на ланч»)

Бозна-чому (замість «невідомо чому»)

Спогад про цю раптову зміну, яскраву й зворушливу, наче квітка, що розпускається на твоїх очах, наче перший промінь весняного сонця, що сяйнув по довгій зимі, а також спогад про все те, що сталося потім, бозна-чому зринали

в пам’яті леді Бейнз у ті хвилини, коли вона зосереджено обмірковувала дуже важливі справи.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Бозна-що (замість «невідомо що»)

Широка вулиця була заповнена натовпом блідих, до смерті переляканих людей, що, здавалося, втратили людську подобу й підкорялися лише тваринному інстинкту самозбереження. Одні билися в істериці, без причини реготали, верзли бозна-що. Другі стояли, немов у якомусь заціпенінні, безпорадні, нерухомі.
(Френсіс Брет Гарт «Габріел Конрой»)

Бозна-який (замість «не знати який»)

Наші городяни, пам’ятаючи, як стара леді Вайєт, її двоюрідна бабуся, на схилі віку, геть зовсім з’їхала з глузду, вважали, що Грірсони не бозна-які й пани, щоб так високо заноситись.
(Вільям Фолкнер «Троянда для Емілі»)

Бойовище (замість «поле бою»)

Потім вони в якомусь будівничому шалі гунули, наче повінь, на бойовище, де тільки-но відгриміла війна між Австрією та Туреччиною.
(Мілорад Павич «Дамаскин»)

Бородань (замість «бородатий чоловік»)

До зали ввійшов якийсь бородань з фотоапаратом на шиї, впустивши знадвору струмінь холодного повітря. Це одразу вивело мене із заціпеніння, і я впізнав фотографа у велюровій куртці і з обличчям волоцюги – колись він сфотографував нас із Нілами перед Середземноморським палацом.
(Патрік Модіано «Неділі в серпні»)

Босоніж (замість «на босу ногу»)

Літніми ночами я впродовж кількох годин стояла з ним босоніж на холодній росяній траві, і ми по черзі зазирали в телескоп.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Боязко (замість «з боязню; зі страхом»)

Хоч тепер, коли він висів на липі й відчував, як терпнуть у нього руки, йому навряд чи спадало на думку щось приємне про завідувачку. А Гуннар, який боязко накладав поліна в кошик під пильним поглядом панни Шуліки, що стояла поряд, не зважувався підвести очей навіть до її носа, байдуже, чи суворий той ніс, чи ні.
(Астрід Ліндгрен «Расмус-волоцюга»)

Бракувати (замість «не вистачати»)

Будинок височів на пагорбі понад селом; декотрі вікна були забиті дошками, на даху бракувало черепиці, а свавільний плющ густо обплітав його фасад. Колись добротна садиба, найбільша і найвеличніша в усій околиці, стояла тепер занедбана, сумна й покинута
(Джоан Кетлін Ролінґ «Гаррі Поттер і келих вогню»)

Броварня (замість «пивоварний завод»)

Обідрані кругом, у чорних сорочках: мабуть, самі бурлаки да гольтяпаки, що, не маючи жодного притулку, служили тільки по броварнях, по вінницях да ще по лазнях грубниками.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Брукований (замість «вимощений камінням»)

Тепер автобусний маршрут скасували, і майже всі крамниці позачинялися. Просторий брукований майдан обернувся

на кладовище машин, а будинки були заселені хіба що на двадцять відсотків.
(Пер Вале «Вбивство на 31-му поверсі»)

Бубоніти (замість «говорити невиразно, неясно»)

Взагалі професор міг дозволяти собі багато чого: напиватися щовечора до чортиків, так бубоніти свої лекції, що ніхто нічого не розумів, міг митися тільки раз на рік перед Великоднем, бути грубим до брутальності, нестерпно нудним або ж збіса неприємним – все це до уваги не бралося. Штатна посада була йому за надійний щит у всіх цих випадках.
(Айзек Азімов «Подих смерті»)

Бува (замість «чого доброго»)

– Чи ти, бува, не здурів? Чи не збожеволів? Чіпко? За віщо ти нас лагодишся вбивати?.. – зупинившись так, може, за гони, гукає Лушня.
(Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні»)

Будь-де (замість «де завгодно; у будь-якому місці»)

Коли з багатьох варіантів я обираю один, він автоматично виявляється єдиним вірним. Це так само, що носити в кишені Всегалактичну кредитну картку, – тебе обслуговуватимуть будь-де.
(Дуглас Адамс «Путівник по Галактиці для космотуристів»)

Будь-коли (замість «у будь-який час; коли-небудь; коли завгодно»)

Щоправда, на перший погляд, це найдивніший з кодексів, які будь-коли існували на світі. Якщо я вкраду в когось гроші, то, за світськими поняттями про честь, я зганьбив себе, я – злодій, а обкрадений залишається чистим; якщо ж

я вкраду в кого-небудь дружину, тоді я, злодій, залишаюся чистим, а ганьба падає на обкраденого.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Будь-котрий (замість «все одно який; всякий»)

Однак на Дмитра не зважав анітрохи й узагалі поводив себе з ним, як <u>будь-котрий</u> інший односелець. І коли б не пригода на дорозі, Дмитро й не подумав би мати на нього зуб і смертельну ненависть.
(Марія Матіос «Нація. Одкровення»)

Будь-куди (замість «куди завгодно»)

Задурманений п'яниця, що жодного разу не випив і п'ятдесятої частини тих спиртних напоїв, якими ти його поїв; що виливав їх <u>будь-куди</u> мало не на очах у тебе; п'яниця, що за три дні підкупив чоловіка, якого ти приставив стерегти й споювати його; п'яниця, що з ним ти навіть не дотримував найменшої обачності, але що так прагнув позбавити від тебе, мов від дикого звіра, нашу землю, що знищив би тебе, навіть коли б ти був у сто разів обачніший.
(Чарлз Діккенс «Спійманий на гарячому»)

Будь-який (замість «все одно який; всякий»)

Я звинуватила її – цілком заслужено – в тому, що вона сама доклала рук для розвитку своєї недуги; насамкінець висловила надію, що він візьме за приклад рішення містера Лінтона і уникатиме <u>будь-яких</u> стосунків із його родиною...
(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Будь-хто (замість «все одно хто; всякий»)

Він зумів найглибше увійти в таємницю, він умів ловити рибу в чужих снах, умів відкривати брами в чужих сно-

видіннях, умів занурюватися в сни глибше, ніж будь-хто інший перед ним, – аж до Бога, бо на дні кожного сну лежить Бог.
(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Будь-що (замість «за всяку ціну; що б не було»)

– Мені треба будь-що підняти отой якір! – крикнув Джейк. – І якомога швидше. Він кинувся на ніс яхти, тоді як Кетрін та Марк розташувалися за штурвалом, щосили намагаючись утримати його в одному положенні.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Буквально (замість «у буквальному сенсі»)

Завтра Різдво, а у неї тільки долар і вісімдесят сім центів, щоб купити подарунок Джімові! Вона місяцями економила буквально кожен цент, і ось це все, що вдалося зібрати.
(О. Генрі «Дари волхвів»)

Бурмотіти (замість «говорити невиразно, неясно»)

А через три дні він лежав мертвий. Разів зо два він приходив до пам'яті, питав, чи били Толю, щось бурмотів і знов падав непритомним. Я в непритомності когось просив, комусь грозився і все чогось допитувався у Толі.
(Володимир Винниченко «Федько-халамидник»)

Буцімто (замість «схоже на те»)

Але Пуффендорф, той дуже погано писав про московські порядки, московський стрій, і ті, хто читав сю книгу, ризикували потрапити у таємні списки, хоч сам цар буцімто за читання сеї книги й не велів карати.
(Юрій Мушкетик «Гетьманський скарб»)

В

Вагатися (замість «бути не в стані вирішити що-небудь відразу»)

Якусь мить Блад, здавалось, вагався. Потім ввічливо подякував за запрошення.
(Рафаель Сабатіні «Хроніка капітана Блада»)

Вадити (замість «завдавати шкоди, неприємностей»)

– Дами мої любі, ви, певне, як і я, не раз чували, що нікому не вадить чесно користатися своїм правом. Природним же правом кожного нарожденного є підтримувати, охороняти і обороняти якомога своє життя.
(Джованні Боккаччо «Декамерон»)

Важити (замість «мати значення»)

Важило й те, що Ейбл був найкращим стрільцем в ескадроні, не маючи в цьому собі рівних: він поціляв у око білці з відстані в сімдесят п'ять ярдів, та й ще добре знався на табірному житті – як розкласти багаття під дощем, вистежити звірину або знайти джерело.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Важниця (замість «важлива справа»)

– Цікаво, чи сподобалось би великому Ді Маджо, як я проштрикнув акулі мозок? Е, не така то вже й важниця, – подумав він. – Це міг би зробити хто завгодно.
(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Вайлуватий (замість «повільний у рухах»)

Син Бланшотти показався на порозі школи. Йому було років сім-вісім. Це був трохи блідий, дуже чистенько вдягнений

хлопчик, від соромливості майже <u>вайлуватий.</u> Він попрямував було додому, але товариші, весь час перешіптуючись і поглядаючи на нього насмішкуватими й жорстокими очима, які бувають у дітей, що задумали злий жарт...
(Гі де Мопассан «Сімонів батько»)

Вантажити (замість «наповнювати вантажем»)

Потім човен приставав до набережної, і матроси кидали через борт рибу, яка ще тріпотіла. Жінки в чепцях радісно обіймали своїх чоловіків, поспішали до корзин і візків <u>вантажити</u> рибу.
(Гюстав Флобер «Просте серце»)

Вантажівка (замість «вантажна машина»)

Вони вивели Гранта, запхали його разом із мотоциклом до кузова закритої <u>вантажівки</u> і зачинили борта.
(Ян Флемінг «Із Росії з любов'ю»)

Вартівня (замість «караульне приміщення»)

<u>Вартівня</u> була повна гоблінів, що метушились, і сердешний малий гобіт ухилявся і так і сяк; ось його збив з ніг один гоблін – і довго не міг збагнути, на що ж це він наткнувся; далі втікач поповз на чотирьох, примудрився прослизнути поміж ніг командира варти, підвівся і рвонув до дверей.
(Джон Рональд Руел Толкін «Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори»)

Ватага (замість «організована збройна група»)

На заході жевріло (конало) небо. Десь горіли бур'яни під огнем польового повітря. Поле горіло бур'янами. Знову гримнув випал – то вискочила на узлісся <u>ватага</u> солончан.
(Микола Хвильовий «Солонський яр»)

Вглиб (замість «у глибину, в середину чогось»)

Проте, налякані тишею, що панувала скрізь, вони не наважувались рушити далі, вглиб полів.
(Гі де Мопассан «Два приятелі»)

Вдалині (замість «на далекій відстані; далеко попереду»)

Вдалині висіла густа запона туману і хмар; перед вікном розкинувся моріжок з пошарпаними бурею кущами; їх щедро поливали дощові потоки, гнані вітром, який, жалібно стогнучи, налітав шаленими поривами.
(Шарлотта Бронте «Джейн Ейр»)

Вдалину (замість «в далекий простір; на далеку відстань»)

Входить капітан (полковник Кроулі, кавалер ордена Лазні) в трикутному капелюсі і з підзорною трубою; притримуючи капелюха, він дивиться вдалину, поли його мундира метляються, наче від великого вітру.
(Вільям Теккерей «Ярмарок суєти»)

Вдосвіта (замість «дуже рано, перед світанком»)

З залізниці Михайло Чигирин повернувся нерано, бо свого поїзда партизани дочекалися тільки вдосвіта, коли туман із невидимих глеків затопив молоком і долину, і ліс.
(Михайло Стельмах «Чотири броди»)

Вдосталь (замість «у достатній мірі; в необхідній кількості»)

І далі й далі на південь – хай женеться за ними зима, хай вкриваються кригою потоки, хай дні стають морозні – вони пливтимуть собі на південь, поки дістануться до якоїсь факторії Компанії Гудзонової затоки, де ростуть високі й здорові дерева і де вдосталь усякого харчу.
(Джек Лондон «Любов до життя»)

Вдруге (замість «у другий раз»)

Раптом пригадав, що в Таріфі живе стара жінка, яка тлумачить сни. Від неї він і довідається, що означає той сон, який йому вже вдруге приснився цієї ночі.
(Пауло Коельо «Алхімік»)

Вдумуватися (замість «вникати у щось з головою»)

Очевидна річ, тільки дві можливості показувались йому: або хто-небудь случайно, не знаючи о його патенті, винайшов церезин окремо від нього, або Шеффель, котрому звісний був його секрет, видав його. І коли перша можливість, чим більше в неї вдумувався, тим дальшою йому показувалась, то зате підозріння на Шеффеля щохвилі набирало більше сили і правдоподібності.
(Іван Франко «Борислав сміється»)

Велелюддя (замість «скупчення великої кількості людей»)

Певно, хвилювалися отроки в присутності князя й такого, як нині, велелюддя. Десяток за десятком виходили й ставали на визначене для стрільби місце, а звитяжця не об'являлось та й не об'являлось.
(Дмитро Міщенко «Лихі літа Ойкумени»)

Велелюдно (замість «у присутності великої кількості людей»)

Згадав, що коло помпи завжди велелюдно: білі й чорні хлопці та дівчата, дожидаючи своєї черги, відпочивали там, мінялись іграшками, сварилися, билися, пустували. Згадав і те, що хоча до помпи було всього якихось півтораста кроків, Джім ніколи не повертався з водою раніш як за годину, та й то доводилося мало не щоразу когось по нього посилати.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра»)

Вельми (замість «в значній мірі; дуже»)

– В даному випадку він нам, певна річ, не потрібен. Але техніка записування думок, якою ми користуємося при міжзоряних польотах, – вона вельми доречна.
(Орсон Скотт Кард «Тисяча смертей»).

Вереда (замість «вередлива людина»)

– Авжеж, авжеж... це твій ґандж.
Матьє подумав: «Вона діє мені на нерви, корчачи із себе отаку вереду». Та його брали докори сумління, й він м'яко сказав:
– Це не ґандж, я просто такий, який я є.
(Жан-Поль Сартр «Шляхи свободи»)

Вертун (замість «непосидюча людина»)

– Гріх же який! – скаржився він Дженні. – Тільки диявола тішити. Танцювати їй потрібно! Навіщо? Щоб з неї вийшла якась вертуха, щоб ми ж потім її соромились.
(Теодор Драйзер «Дженні Герхардт»)

Верхів'я (замість «верхня, найвища частина»)

Над річкою клубочилися тумани, верхів'я гори оповивали хмари, а на дорогах ваговози розляпували болото, і солдати в плащах ішли забрьохані й мокрі.
(Ернест Хемінгуей «Прощавай, зброє»)

Верхівка (замість верхня частина»)

Цей замковий мур, скеля заввишки у сто футів, і був той рожевий бастіон, якого вони бачили з вершини гори. Скеля потріскалася, верхівку безладно завалили великі брили й загрожували от-от зірватися вниз.
(Вільям Голдінг «Володар мух»)

Верховіття (замість «верхня частина дерева»)

Оглядаючись через плече, Остюк бачив черепицю на дахах будинків, бачив вигнуту лінію бульвару, верховіття декількох каштанів.
(Юрій Яновський «Чотири шаблі»)

Верховодити (замість «керувати діями інших»)

– Ця голота, – сказав він, – тільки-но допнеться до міста, як лізе тут усіма верховодити. Ти сам знаєш, Мартіне, що це за братія.
(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Веселун (замість «той, хто любить веселитися, жартувати»)

Певно, якийсь веселун окуліст із Квінса встановив тут цю рекламу, сподіваючись збільшити приплив пацієнтів, а потім сам назавжди склепив повіки або переїхав кудись, забувши прихопити з собою цей щит.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Вечорами (замість «по вечорах»)

Ернест помер, а Гаррі, що працював у бізнесі, пов’язаному з оздобленням, завжди був у роз’їздах по країні. А крім того, їй уже було несила терпіти постійну гризоту за гроші суботніми вечорами.
(Джеймс Джойс «Евеліна»)

Вечоріє (замість «настає вечір»)

Марія згадала про дукат, що дав їй на дорогу татарин. За нього можна буде щось купити в крамничках за стіною Кафи, де живуть євреї і караїми. Тільки ж вечоріє вже.
(Роман Іваничук «Мальви»)

Вештатися (замість «ходити туди-сюди»)

Нарікав на самого себе, що такий невдаха, бо не зумів зробити блискучої кар'єри, заради якої їхав сюди аж із Франції, на поляків, котрі покинули його в цій пустці з сотнею-другою ненадійних найманців, а самі вештаються бозна-де, на запорожців, котрі таки ж напевне вже готують напад, на офіцерів залоги, яким усе байдуже, кому служити, кого вішати.

(Валентин Чемерис «Фортеця на Борисфені»)

Вжахнути (замість «викликати почуття жаху»)

Ця думка на хвилину вжахнула старого. Він простяг тремтячу руку й намацав біля себе купку сухого хмизу. Впевнившись, що купка справді тут, він заховав руку під облізле хутро і знову став прислухатися.

(Джек Лондон «Закон життя»)

Взаємини (замість «взаємні стосунки»)

Справа в тому, що взаємна заздрість Дініно псувала наші стосунки, бо я чомусь вважав, що брат і заробляє більше, й живе краще. І хоч як боляче було бачити його в такому стані – пригніченого, нещасного, приємне почуття зверхності залоскотало мені серце. Здавалось, у таємному змаганні, що виявляло сутність наших взаємин, я раптом обійшов його.

(Джон Чівер «Ангел на мосту»)

Взимку (замість «у зимовий час; зимою»)

Варшавське життя було до нього немилосердним. Змушений прислуговувати вдома своїм старшим квартирантам, він схоплювався вдосвіта, а взимку – ще коли й на світ божий не благословлялося.

(Єжи Анджеєвський «Попіл і діамант»)

Виборювати (замість «здобувати в боротьбі»)

Якби тут був хлопець... Якби ж то він тут був... Тим часом жилка все збігала та збігала, але тепер уже не так швидко – старий змушував рибу виборювати кожен її дюйм.
(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Вибрик (замість «нечемний вчинок»)

А от про вибрики зухвалого Купідона, який метає стріли в дівочі та парубочі серця, може помилково або й задля розваги вцілити в серце одруженого козака, а то й попа – те пам'ятав.
(Юрій Мушкетик «Гетьманський скарб»)

Виверт (замість «спритна, хитра дія»)

– Слушно. Але ж машина справді надто дорога. Я не повірив тому, що почув. Ось нарешті правильний тон! Тон справжнього покупця! А може, це знову якийсь виверт.
(Еріх Марія Ремарк «Три товариші»)

Вивищитися (замість «піднятися вище, над кимось»)

П'єр вирішив почекати і, коли старий Пеш геть заплутається, посвататися до де Фелісіте, купити її і вжити свого розуму і енергії, щоб урятувати фірму від краху. Це був спосіб піднятися на один щабель, відразу вивищитися над своїм класом.
(Еміль Золя «Кар'єра Ругонів»)

Вигулькнути (замість «раптово з'явитися звідки-небудь»)

З темного провалля вулички, перелякавши мене, просто перед моїм носом вигулькнув якийсь чоловік, самітний пізній перехожий, що, мабуть, повертався додому.
(Герман Гессе «Степовий вовк»)

Видимо-невидимо (замість «надзвичайно багато»)

Людей найшло видимо-невидимо: і прості, й москалі, й Сидір там між ними; і старшина з писарем, засідатель з своїми далекими родичами-полупанками.
(Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні»)

Видолинок (замість «невелика і неглибока улоговина»)

Реновалесові стало холодно у вологому видолинку. День був ясний і морозяний – звичайний зимовий день. У синьому небі сяяло сонце, але з покритих снігом гір налітав крижаний вітер, від якого земля твердла і ставала крихкою, мов скло. В затінених місцях, куди не проникали сонячні промені, ще блищала вранішня паморозь, наче землю густо посипали цукром.
(Вісенте Бласко Ібаньєс «Маха гола»)

Видурювати (замість «добувати щось за допомогою хитрощів»)

Він підлещувався до матері, щоб видурювати в неї грошики, і мати справді йому давала з своїх схованок, поки було що давати.
(Борис Грінченко «Серед темної ночі»)

Вижити (замість «залишитися живим»)

Один із моїх колег, на розважливість якого я цілком покладався, виступив з доповіддю про мої погляди на історію хетів. З його доповіді випливало, ніби хети Каратепе зуміли вижити завдяки тому, що за ними утвердилася слава чародіїв.
(Колін Вілсон «Паразити свідомості»)

Визискувати (замість «піддавати визиску; експлуатувати»)

Республіка визискувала той люд, стягувала надмірні податки; за невчасну сплату чи нарікання чекали на них кайдани,

сокира й хрест. Вони мусили вирощувати те, чого потребувала Республіка, постачати все, чого вона вимагала; ніхто не мав права тримати зброю; а повставало якесь село, всіх мешканців продавали в рабство; управителя цінували як давильний прес, – що більше вичавить, то кращий.
(Гюстав Флобер «Саламбо»)

Виклопотувати (замість «діставати що-небудь внаслідок клопотання»)

– Але, замість того, щоб виклопотати собі субсидію на п'ятдесят тисяч франків під якоюсь пристойною назвою, передбаченою бюджетом, і поступитися абатові де Фріяеру, цьому дрібному позові, заради п'ятдесяти тисяч, – маркіз затявся.
(Стендаль «Червоне і чорне»)

Викорінювати (замість «виривати з корінням; дощенту винищувати, усувати»)

Викоренити у собі цю надмірну чутливість я й не намагався – помітив, що саме в такі моменти виповнювався величезною потугою жити і творити.
(Юрій Николишин «Бота-Фікс»)

Викорчовувати (замість «виривати з корінням»)

На Шумаві в одному кар'єрі робітники крали динамітні запали, щоб узимку ними викорчовувати пні.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Викрут (замість «хитрий прийом»)

Він відчув, як одразу розрядилася атмосфера в кімнаті, та з його боку це був лише випробуваний викрут. Він повільно запалив люльку, вдаючи, що думає, чи, бува, чого не забув.
(Жорж Сіменон «Жовтий "Ягуар"»)

Вилежуватися (замість «довго лежати після сну»)

Ніколи вже Дейвід не зможе вилежуватися на ній з обіду до вечері, жуючи родзинки й читаючи детективні романи, наукову фантастику і П. Г. Водегауза.
(Джон Апдайк «Голубине пір'я»)

Вимріювати (замість «виношувати у мріях»)

Усе життя мріяв Петро Скрипник про повернення на рідну землю, на сонячну, золоту, квітучу, співучу, зоряну Україну. За тридцять літ вона вже й забуватися йому стала, та він вигадував її собі, він фантазував, він вимріював свої Сугаки, свою Вкраїну.
(Станіслав Тельнюк «Грає синє море»)

Винаймати (замість «брати в оренду»)

А що, коли справді Ярославі загрожує небезпека? Він побіг на другий кінець Києва, де Ярослава винаймала собі хатинку. Боявся, що не застане.
(Павло Загребельний «Диво»)

Винарня (замість «винний погріб»)

Цинобер також поклопотався, щоб Мош Терпін міг увесь час студіювати цю тему в князівській винарні. Він простудіював уже таким чином пів-оксгофта старого рейнського і кількадесят пляшок шампанського, а тепер узявся саме до бочки аліканте.
(Ернест Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер»)

Винуватити (замість «робити когось винним»)

Винуватих не було. Одні скидали вину на других, а ті на інших. Виходило так, що всі були вдома, а коли хто й забіг

на гуральню, то тільки на те, щоб подивитись. Кому ж не вдавалось затятись, той всіх винуватив.
(Михайло Коцюбинський «Fata Morgana»)

Вирішувати (замість «приймати рішення»)

Я довго сидів біля своїх кролів і міркував, що мені робити. Я не мав із ким поговорити, не мав у кого спитати поради. Мусив вирішувати сам. До Софії я не міг піти, бо вона б мені лише стала на заваді.
(Астрід Ліндгрен «Брати Лев'яче Серце»)

Вискочень (замість «той, хто хоче звернути на себе увагу»)

Він силувано посміхнувся, намагаючись відігнати сумні думки. По стількох роках чесної праці прикро відчути, що замість подяки в тобі починають сумніватися такі от пихаті жовтороті вискочні, як оцей пан Мітла.
(Жорж Сіменон «Клуб "100 ключів"»)

Висновувати (замість «робити висновки»)

Принаймні кілька годин можна буде бути спокійними, аж поки їх не передадуть до «відповідних органів», тобто – до тих самих органів, від яких вони втікали, а втікавши, вскочили от у халепу. А що вони були таки перед фронтом, можна було виснувати з досить близької канонади.
(Іван Багряний «Людина біжить над прірвою»)

Високочолий (замість «з високим чолом»)

Хоч і старий, він був так само спритний, попри скалічену ногу в ортопедичному черевикові – худорлявий, високочолий, з густою сивою чуприною, завжди ретельно поголений, з незмінною краваткою а ля Вальєр.
(Адольфо Біой Касарес «Незвичайні історії»)

Височіти (замість «підноситися над чим-небудь»)

Рифи, що на них розбилася шхуна-бриг, повиступали з води. Посеред усяких уламків височів каркас судна. Під час припливу він сидів глибоко в воді, а тепер стояв майже на суші.
(Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан»)

Витівати (замість «робити щось незвичайне»)

Ох, Дудка, сміх один! Як почне витівати, вся палата регоче, аж шви на хлопцях тріскаються.
(Олесь Гончар «Людина і зброя»)

Витівка (замість «незвичайна дія»)

Ні, вся ця витівка із сеансом місіс Томпсон – тільки ширма. Сер Ейлінггон прийшов сюди зовсім з іншою метою.
(Агата Кристі «Червоний сигнал»)

Виторг (замість «виручена сума»)

Степан обганяє якогось із сірих плащів, що продовжують оточувати його, і ненавмисно, ногою жбурляє іржаву металічну мисочку з кількома сірими копійками: жалюгідний виторг безногого каліки за весь день.
(Олег Криштопа «Жах на вулиці в'язнів»)

Вичепурений (замість «гарно одягнений»)

Такий собі вичепурений, гожий із себе посильний від кодла брудних пацюків. Їх підтримує грішми жінота із християнської ліги тверезості й продажні політикани, а вони навчилися примножувати ті гроші й дедалі набирають ваги.
(Реймонд Чандлер «Олівець»)

Вичікувати (замість «займати вичікувальне положення»)

– Отже, джентльмени, – вів далі капітан, – можливості в нас невеликі. Ми повинні вичікувати й пильнувати. Згоден,

що це не дуже легко. Приємніше було б відразу стятися з ними. Але нічого не вдієш: спочатку ми маємо пересвідчитись, хто лишився вірний нам. Вичікувати погожого вітру й пильнувати – така моя думка.
(Роберт Луїс Стівенсон «Острів скарбів»)

Вишкіл (замість «ретельне навчання»)

Він був гордий з того, що то була його організація, його вишкіл. Він знав, що ці люде мають до нього повне довір'я і підуть за ним в огонь, у саме пекло.
(Андрій Чайковський «Сагайдачний»)

Вишпетити (замість «дуже насварити, вилаяти»)

А щіткою для рук і совком ми – Кроп і я – повинні були прибрати казармене подвір'я від снігу і, певне, робили б це, поки не замерзли, та на подвір'я випадково вийшов лейтенант, він відіслав нас до казарми й добряче вишпетив Гіммельштоса.
(Еріх Марія Ремарк «На Західному фронті без змін»)

Вищезгаданий (замість «згаданий вище»)

Вищезгаданий документ – лист, якщо вже казати відверто, – потерпіла особа одержала, перебуваючи на самоті в королівському будуарі.
(Едгар Аллан По «Викрадений лист»)

Відбріхуватися (замість «виправдовуватися за допомогою брехні»)

– Але чому Лейба відбріхується? Мабуть, цей... ну, ця свиня, хамська свиня з найбруднішого болота, що носить титул графа – гм, зацний пан усе-таки... Але, мабуть, цей граф не хоче, щоб хтось знав, що він тут.
(Станіслав Тельнюк «Грає синє море»)

Відвічний (замість «який існує з давніх-давен»)

Довго стояла вона нерухомо, як біле деревце, а потім сказала нарешті:
– Я буду вірною тобі, Дунадан, й полишу Присмерк. Та там земля мого народу і відвічний дім моїх пращурів.
(Джон Рональд Руел Толкін «Повість про Араґорна й Арвен»)

Відгомін (замість «відбиття звуку; луна»)

Момо здавалося, що Майстер Гора йде з нею довгим темним переходом, але вона почувала себе в надійному захистку й нічого не боялася. Спочатку вона думала, що чує биття свого серця, та дедалі їй усе виразніше стало здаватися, що то відгомін ходи Майстра Гори.
(Міхаель Енде «Момо»)

Віддавна (замість «з давніх часів»)

На стрімкім пригірку, відділеним від інших страшними дебрями, порослім густо величезними буками та смереками, покритими ломами й обвалищами дерев, було віддавна головне леговище медведів.
(Іван Франко «Захар Беркут»)

Віддалік (замість «з далекої відстані»)

У вранішньому промінні сонця виблискувало море, пропливали невеличкі купчасті хмари, кидаючи на землю темно-сірі тіні. Віддалік пінилися білі баранці: відступив приплив, залишивши на піску брижі.
(Дік Френсіс «У пастці»)

Віддячити (замість «не залишитися в боргу»)

Не знав, чим і віддячити за це. Хотів би весь перейти, перелитися в них, в молодих, всю душу, яка там уже є, під

вітриллям «Оріона» лишити, щоб тільки шкаралуща, як від горіха, в могилу пішла.
(Олесь Гончар «Берег любові»)

Відколи (замість «з того часу як»)

І якби бідолашна Брігс мала хоч трохи характеру, то зраділа б листові, який господиня звеліла їй написати місіс Б'ют: повідомити, що здоров'я міс Кроулі дуже покращало, відколи місіс Б'ют поїхала, й попросити, щоб та ні в якому разі не завдавала собі клопоту й не покидала задля неї родини.
(Вільям Теккерей «Ярмарок суєти»)

Відкорковувати (замість «відкривати пляшку»)

Стояв і похмуро дивився на того, що мотав головою. А тоді вийняв пляшку з шкіряної торби, яку тримав під пахвою, відкоркував її й простяг тому непритомному – простяг до самих уст.
(Іван Багряний «Людина біжить над прірвою»)

Відлунювати (замість «відбивати звуки; віддавати луною»)

Це була не та вода, що її ждуть заздалегідь напровесні паводкові комісії, тала, прибутна вода, що росте по міліметру, й зелена травня іскриться з-під неї так ідилічно, і човни по ній пливуть тихо, мов у сні, і кожен найменший звук, торкнувшись гладіні такої води, ковзає по ній і відлунює на кілометри.
(Олесь Гончар «Циклон»)

Відлюддя (замість «місце, де немає людей»)

Поява тієї потворної напівдикої істоти свідчила, що це відлюддя не таке вже й пустельне. Я нервово озирався навкруги, шкодуючи, що не маю ніякої зброї.
(Герберт Джордж Веллс «Острів доктора Моро»)

Відлюдно (замість «без людей»)

Звідки нам знати, що з тих шухляд узагалі щось пропало? Пані Леспане з дочкою жили дуже відлюдно – нікого не приймали, рідко ходили в гості, – отже, їм не було потреби мати багато уборів.
(Едгар Аллан По «Вбивства на вулиці Морг»)

Відлюдькуватий (замість «той, хто тримається осторонь від людей»)

Вона не прагнула ані вчинити сенсацію, ані того, щоб її прийом декілька місяців згадували як щось незвичайне, вона не ганялася ані за відлюдькуватими знаменитостями, ані за екзотичними чужоземцями.
(Івлін Во «Жменя праху»)

Відмілина (замість «прибережна мілина»)

А потім прилетіли з лиману білі чайки, загаласували, закружляли – ловили на трав'яних відмілинах дрібне риб'я, якого там була гибіль, а наївшись, пожирувавши, обсілися на сірій косі й сиділи там довго – мовчазні, як знаки долі.
(Юрій Мушкетик «Яса»)

Відниджувати (замість «відбивати бажання, охоту»)

– О, вам не треба мені нічого пояснювати, пане Павер. Я знаю, ви йому друг, не те що деякі, з ким він лигається. Вони всі раді-раденькі відниджувати його від жінки й дітей, аби тільки гроші мав у кишені. Теж мені друзяки.
(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Віднедавна (замість «з недавнього часу»)

Тімоті був юнаком доброї вдачі, ще й симпатичний. Ненсі працювала тут віднедавна, а вони вже здружилися. Але

сьогодні вона не схильна була балакати з хлопцем, бо повністю зосередилася на своєму дорученні; вона не зронила майже ні слова дорогою до станції, а там одразу побігла чекати на потяг.
(Елеонор Портер «Поліанна»)

Віднині (замість «від сьогоднішнього дня»)

З острахом і злобою дивився він на цих озброєних бородатих людей, що розташувалися на французькій землі, як у себе вдома, і в душі його зростав безсилий патріотичний запал разом з новим могутнім інстинктом обережності, який віднині не залишав французів.
(Гі де Мопассан «Дуель»)

Відносно (замість «по відношенню до»)

По вечері ми зустріли Опалсенів у вітальні, і я відрекомендував їм Пуаро. Кілька хвилин ми невимушено розмовляли, і все закінчилось тим, що каву ми вже пили разом. Пуаро кинув кілька схвальних слів відносно дивовижних коштовних каменів, що прикрашали пишні груди леді, і та відразу ж розцвіла від глибокого задоволення.
(Агата Кристі «Крадіжка в готелі «Гранд-Метрополітен»)

Відраджувати (замість «відмовляти когось від здійснення якогось вчинку»)

Любов Хведорівна розходилася. Кочубей встав, боячись, щоб до великого не дійшло. Взяв жінку за руку: «Любонько, залиши. Бачиш, Мотря не зі злого серця. Почула від людей про наші починання і приїхала, щоб відрадити нам. Може, і її правда».
(Богдан Лепкий «Мазепа»)

Відразу (замість «у той же час, у ту ж мить»)

Вона відразу ж відсмикнула руку; але тут Жульєнові спало на думку, що його обов'язок – домогтися, щоб надалі ця рука не виривалась, коли він її торкнеться.
(Стендаль «Червоне і чорне»)

Відсіч (замість «рішучий опір»)

А Генерал дав наказ негайно навести гармати на ворога і бути готовим завдати йому нищівної відсічі. Тільки вождь індіанців Срібна Пір'їна навіть оком не змигнув.
(Джанні Родарі «Подорож Голубої Стріли»)

Відступати (замість «іти у відступ»)

Воєнне щастя зрадливе. Допіру Білі Троянди погнали супротивника майже до самого кінця сходів, а ось тепер під шаленим натиском їм самим довелось панічно відступати на нижній поверх. Добрих півгодини супротивники змагалися, одні одних переважаючи, аж нарешті така одноманітність їм набридла.
(Астрід Ліндгрен «Детектив Блюмквіст ризикує»)

Відступництво (замість «відмова від своїх переконань»)

Читав крик серця про «чашу», аби вона минула приреченого... Читав про зраду Юди... Про відступництво Петра, що зрікся Вчителя, заким півень прокричав двічі.
(Іван Багряний «Сад Гетсиманський»)

Відтак (замість «услід за тим»)

Відтак зайшов у своє помешкання. Розгорнувши «Археологічний журнал», я натрапив на статтю Райха про визначення віку базальтових статуеток Богазкейського храму за допомогою електроніки.
(Колін Вілсон «Паразити свідомості»)

Відтепер (замість «з цього часу»)

Семен Гурко, який відтепер мав прозиватися Семеном Палієм, а своє родове прізвище забути, вклонився товариству і кошовому.
(Володимир Малик «Таємний посол»)

Відтіля (замість «з того місця»)

Федь мав пильнувати овець, інші мали також ріжні діла до полагоди. Ніхто не розкрив справжньої причини, чому не хоче йти, а саме: піти до замку значило не вернутись відтіля ніколи.
(Жуль Верн «Замок в Карпатах»)

Відтоді (замість «з того часу; з тих пір»)

У поліції столярові ту ногу знову причепили, але відтоді Млічко розсердився на свою велику срібну медаль «За відвагу» і пішов у ломбард, щоб заставити. Там його й згребли разом з медаллю.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Відучора (замість «з вчорашнього дня»)

– Я й так багато сиджу. Гадаю, я забагато відпочиваю. Відучора в мене багато енергії. Мені значно ліпше.
(Даніела Стіл «Відлуння»)

Відчайдух (замість «відчайдушна людина»)

Так от, сер, я гадав, що знайшов тільки кухаря, а виявилось, що відкрив цілий екіпаж. Сілвер і я, ми за кілька днів дібрали команду справжніх випробуваних моряків – не дуже, може, привабливих на вигляд, але, судячи з усього, страшенних відчайдухів.
(Роберт Луїс Стівенсон «Острів скарбів»)

Відчалювати (замість «відходити, відпливати від берега»)

Невдовзі бамкнув тріснутий дзвін, і чийсь голос дав команду відчалювати, а в наступну хвилину ніс човна підскочив на хвилі, знятій поромом, і мандрівка почалася.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра»)

Візитівка (замість «візитна картка»)

– От і прекрасно, – сказала я, подаючи їй свою візитівку. – Будемо на зв'язку.
(Джеймс Паттерсон «Помилка»)

Віковічний (замість «який триває віками»)

Вона звалювала на його плечі своє тяжке розчарування у віковічній ворожбі. Легко сказати, що дитині нічого не варт заплакати, та коли ви – батько, то не можете сприймати це з такою байдужістю, як учителька чи гувернантка. А що, як дитину пойме таке відчуття, ніби світ зовсім змінився, мов обличчя людини в передсмертну мить.
(Грехем Грін «Наш резидент у Гавані»)

Вікувати (замість «проживати життя, вік»)

Як же він не додумався до цього відразу! Звісно, росіянин вибрав для свого ворога якнайгіршу долю, адже що могло бути жахливішого, аніж залишити Тарзана вікувати на безлюдному острові, де б він всякчас карався, потерпаючи за рідних.
(Едгар Берроуз «Тарзан та його звірі»)

Вільнодумець (замість «людина вільних поглядів»)

Скільки можна отак зустріти ерудитів, краснословів, дотепників, тонких натур, вільнодумців! Але в переважної більшості добра того стачає лиш на один раз. Це мовби вивіска.
(Павло Загребельний «Диво»)

Вітрильник (замість «судно з вітрилами»)

Колись давніше, залишаючись на самоті, він співав; часом співав і ночами, несучи вахту на рибальських вітрильниках.
(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Віч-на-віч (замість «наодинці з ким-небудь»)

Вона ображено подумала, що Руперт даремно залишив її в поїзді віч-на-віч із цим Бонні; коли щось трапиться, хай нарікає на себе.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Вкотре (замість «в котрий раз»)

Слово «книжка» трохи відживило мене, і я попросила її принести з бібліотеки «Мандри Гуллівера». Цю книгу я вже вкотре перечитувала з захопленням.
(Шарлотта Бронте «Джейн Ейр»)

Влад (замість «як треба»)

А таки й навчив, їй же бо. Дає він ото їй ззаду легенького щигля, і дивись, вона вже крутька робить у повітрі, наче пампушка яка, – раз перекинеться, а то й двічі, коли влад скочила, і вже готово – стала на всіх чотирьох, чисто тобі кішка.
(Марк Твен «Славнозвісна жаба-стрибунка з Калаверасу»)

Власноруч (замість «своїми руками»)

Мені довелося виточити на токарському верстаті дві гільзи дванадцятого калібру з мідної заготовки і потім власноруч їх зарядити; мені довелося розкопати старезну мікрофішу з вказівками про виготовлення саморобних патронів; довелося сконструювати важільний прес для встановлення капсулів – все це дуже хитрі процедури.
(Вільям Ґібсон «Джонні Мнемонік»)

Влітку (замість «літньою порою)

Його цілком задовольняв батьківський старий будинок, що мав унизу покій і кухню, а на горищі маленьку кімнатку. В ній можна було мешкати тільки влітку, бо взимку давався взнаки холод.

(Астрід Ліндгрен «Детектив Блюмквіст ризикує»)

Вмить (замість «у цю ж хвилину»)

І раптом... Раптом за стіною сарая ми почули таке, що вмить примусило нас забути про дзвоник, про Собакевича, про все на світі. Сарай то був уже не шкільний. Просто він задньою своєю стіною виходив у шкільний сад, у ті зарості бузку.

(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Воднораз (замість «у той самий час»)

Озирнувшись удруге, я помітив на лацкані його візитки давню пляму – мабуть, від підливи. Воднораз я зауважив, що його шовковий циліндр не сягав даху машини на добрих чотири-п'ять дюймів.

(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

Водночас (замість «в один і той же час»)

Перед нашим будинком ріс гарний дубовий гай, який давав чудовий затінок і водночас захищав нас від морського вітру.

(Август Стріндберг «Червона кімната»)

Водопілля (замість «весняне розлиття рік»)

Дніпро підкрадався до неї спроквола, потроху, як розбійник. У споконвічному своєму прагненні зруйнувати правий берег, він підступав у водопіллі зовсім близько до нього, злизував схили, зносив, щоб посадити в іншому місці, лозу, насильно

виривав клапті берега або обережно підмивав його, щоб раптом обвалити у воду цілі брили землі.
(Володимир Короткевич «Колосся під серпом твоїм»)

Воловодитися (замість «возитися з ким-небудь»)

Всі звернули погляди на Махна: може, й накаже? Не в його вдачі воловодитися з такими. Може, бровою скине, пальцем подасть ледь помітний знак братам Задовим, і ті одразу візьмуть старого під руки, ходім, діду, в проходочку, до тих акацій, а там дуло в потилицю і вусами в землю, будь ти історик, хоч переісторик.
(Олесь Гончар «Собор»)

Волоцюга (замість «бездомна людина»)

Повз пам'ятник промчав пес, за ним гнався другий. За пам'ятником заворушився волоцюга, що там спав і щось нерозбірливо забурмотів.
(Р. К. Нараян «Продавець солодощів»)

Восени (замість «осінньої пори)

Восени сіно подорожчало, і господар забажав продати його. Наймити обступили мій стіг і заходились ворушити його вилами. Від їхніх гучних голосів я опритомнів.
(Рудольф Еріх Распе «Пригоди барона Мюнхгаузена»)

Востаннє (замість «в останній раз»)

Я й кажу тому дивакові – чемно кажу, ввічливо, як належить американському громадянинові, – що в цьому під'їзді, мовляв, живе мій приятель Япошка. «І тут тебе, – кажу, – грабують востаннє. Більш тебе, старий, не чіпатимуть. Надалі я беру тебе під свій захист, так і знай».
(Нелсон Олгрен «Пляшка молока для матері»)

Впевнитися (замість «переконатися у чому-небудь»)

З такої відстані їй було важко впевнитися в тому, що річ не просто в грі світла чи відблиску тіней від запальнички, але виглядало так, ніби на камені намальовано або викарбувано колову систему ліній та напівкіл.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Впереміж (замість «чергуючись одне з одним; навперемінно; навперемінку»)

Я прийняв би їх за промені прожекторів, коли б не те, що їх мітила тоненька сіточка – вони скоріше являли собою вбиті в землю скляні циліндри, що були зроблені впереміж із ввігнутих і випуклих лінз і сягали аж до хмар.
(Станіслав Лем «Повернення з зірок»)

Вперше (замість «у перший раз»)

Повернувшись убік, я вперше побачив Доріана Ґрея. Коли наші очі зустрілись, я відчув, що блідну. На мить мене пойняло інстинктивним страхом.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Впівока (замість «краєм ока»)

За гостями зачинилися двері, і тепер крайсляндвірт, посміхаючись до Морени, впівока глянув на Рогиню.
(Михайло Стельмах «Чотири броди»)

Вповільнюватися (замість «ставати повільнішим»)

Після метушливого ранку обоє згадують, що ще не їли, й починають снідати разом; пополудні плин часу вповільнюється, майже завмирає, але під кінець знову прискорюється.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Вповні (замість «у самому розквіті; у розпалі»)

Ніч процвітала далеко-широко ще так вповні і свіжо, так сильно, небо було таке засіяне зорями, неначе саме тепер творилося там щастя і блукало зористим небом.
(Ольга Кобилянська «Земля»)

Вподовж (замість «по довжині чого-небудь»)

На горі понад озером стояв рублений дім, зашпарований білим вапном. На жердині біля дверей висів дзвоник, що скликав родину до столу. За домом було поле, а за полем – ліс. Від дому до причалу збігав ряд струнких тополь. Ще ряд тополь тягся вподовж мису.
(Ернест Хемінгуей «Сніги Кіліманджаро»)

Впоперек (замість «по ширині чого-небудь»)

Червоне в тій імлі густо малиновіло, але й це тривало недовго: вже тільки невелика бордова смужка лежала впоперек неба, наче загублена вітром червона хустка.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Впорожні (замість «без вантажу»)

Візники, фуражири, пастухи, маркітанти і цирульники теж залишали все: намети, вози, коней, волів і верблюдів, – мчали впорожні на схід, якомога далі од Відня.
(Володимир Малик «Таємний посол»)

Вранці (замість «у ранковий час»)

Незважаючи на сліпуче сонце, у суботу вранці знову довелося, за погодою, надягати тепле пальто, а не просто куртку, як усі попередні дні, коли можна було сподіватися, що ця гарна погода протримається до кінця тижня...
(Джером Девід Селінджер «Френні»)

Врешті-решт (замість «в кінці кінців»)

Він удав, що вагається, і почав торгуватись, але Павлович був невблаганний. Врешті-решт мавполюд виписав чек на суму, більшу за ту, що він мав на рахунку в банку.
(Едгар Берроуз «Тарзан та його звірі»)

Врізнобіч (замість «у різні боки»)

Гаррін дядько підстрибом примчав з вітальні, а його моржеві вуса відстовбурчилися врізнобіч, як завжди, коли він хвилювався.
(Джоан Кетлін Ролінг «Гаррі Поттер і Орден фенікса»)

Врозтіч (замість «у різні боки»)

Тільки той дикун, у якого був спис, залишився на місці, всі інші кинулися врозтіч.
(Даніель Дефо «Життя та дивні пригоди морехода Робінзона Крузо»)

Вряди-годи (замість «не дуже часто»)

Вряди-годи маленька червона жаринка підіймалась і освітлювала пальці лінивої руки, повите глибоким спокоєм обличчя чи спалахувала малиновим відблиском у замислених очах, осяваючи гладеньке чоло.
(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Всевладно (замість «з необмеженою владою»)

В чім лежить моя провина, що моїм думкам і чуттю поставлено щось, немов межу? Що я немов віддана комусь на наругу і не належу собі! Я чую в собі проблиск якоїсь сили, та що з того! Її зацитькає та груба сила, що панує довкола мене всевладно...
(Ольга Кобилянська «Царівна»)

Всіляко (замість «по-різному; кожний по-своєму»)

І по сей день загадково стоїть перед історією сей вчинок Хмельницького. Кажуть всіляко. Кажуть, що ніби все розбила зрада татар в рішучу хвилину, але, і читаючи перебіг самої битви, і стежучи подальші події, приходиться в тім сумніватися.
(Гнат Хоткевич «Два гетьмани»)

Всліпу (замість «не бачачи нічого»)

– Що ж, Тодоше, заставило тебе прийти з каяттям? Совість чи попався, може?
– Ні, не попався, я не з таких, які всліпу промишляють.
(Михайло Стельмах «Правда і кривда»)

Всмак (замість «з насолодою, з задоволенням»)

Мені видалося, що ви хлопець розумний, що ви здатні мислити незалежно, а це вкрай необхідно в наш час для людей розумової праці, які прокладають собі шлях, – а ви впадаєте в святенництво і копирсаєтесь у гризотах, мов та черниця, що бичує себе за з'їдене всмак яйце.
(Оноре де Бальзак «Втрачені ілюзії»)

Всотувати (замість «вбирати в себе»)

Я певна, що саме такий побут привчив мене всотувати наче квітка всі радощі життя і мати від цього величезну насолоду.
(Джойс Кері «Улюбленець слави»)

Всупереч (замість «незважаючи на»)

Дозволю собі повторити, тихо, але поважно: я був, та ще залишився, всупереч усім своїм поневірянням, винятковим вродливцем, зі стриманими рухами, з м'яким волоссям

і ніби похмурою, але від того більш привабною поставою великого тіла.
(Володимир Набоков «Лоліта»)

Всюдисущий (замість «той, хто є всюди»)

– Так, я намагаюся виявляти мудрість, – зауважив Меліхрон. Я міг собі дозволити бути мудрим. Для цієї планети – тут не треба соромитись – я був Богом, Всевишнім, безсмертним, всемогутнім і всюдисущим.
(Роберт Шеклі «Координати чудес»)

Всякчас (замість «у будь-який час»)

Уже сьогодні їх годі зупинити. Але вони були й залишаться брудним пацючим кодлом. І завжди чують нюхом, де можна діяти непомильно. В цьому є щось нелюдське. Кожна людина має право помилятися. А пацюки – ні. Вони повинні всякчас бути несхибними. Інакше їм не вижити.
(Реймонд Чандлер «Олівець»)

Всячина (замість «різноманітні речі, теми, події тощо»)

Семен Семенович іще чимало «продольжал», вичитуючи і про те, щоб заплатити земству гроші за пожарку, і про те, що «розіськуються беглі арештанти», і про всячину іншу, але всі слухали це мало, більше пускаючи крізь уха, бо добре знали, що не про це їх сюди покликано.
(Борис Грінченко «Під тихими вербами»)

Втаювати (замість «зберігати в таємниці»)

– Любов сліпа, це відомо, – сказала вчителька, – але вас просимо розповісти про свого сина по можливості об'єктивно, нічого не втаювати.
(Олесь Гончар «Бригантина»)

Втовкмачувати (замість «примушувати когось зрозуміти щось»)

Але він боявся того невідомого, що чекало на нього по смерті. Він вірив у все, що йому втовкмачили в голову з дитинства.
(Франсуа Моріак «Дорога в нікуди»)

Втретє (замість «у третій раз»)

Всі ми бачили, як вона зникала, і були присутні при її агонії в 1815 році; потім бачили її воскресіння через кілька років, та це теж минуло, й Друга імперія загинула, як і Перша, через свою зарозумілість. Можливо, і втретє пустить пагони це старе дерево; та воно не дасть світові тіні упродовж віків і ледве придасться на те, щоб кілька чоловік погрілося біля вогнища з його останніх полін.
(Беніто Перес Гальдос «Сарагоса»)

Втридорога (замість «надзвичайно дорого»)

Біля воза йшла жвава торгівля. Ненко не скупився, за безцінь продавав те, що втридорога купив з Арсеном учора в заморських купців. Кальфа і дівчата держали в руках по кілька сувоїв дорогих тканин і, більше, мабуть, не маючи грошей, із заздрістю й жалем дивилися на остачу, що лежала на возі.
(Володимир Малик «Таємний посол»)

Вугляр (замість «гірник, що працює в шахті, шахтар»)

Усі вулиці Лапеси перетнули мури з стовбурів могутніх дубів та інших дерев, які городяни притягли з сусідньої гори. Не дуже легко буде подолати такі стоси! Оскільки більша частина лапесців – вуглярі, а решта – дроворуби та пастухи, вищезгадана операція проведена була з гідною подиву швидкістю та вправністю.
(Педро Антоніо де Аларкон «Трикутний капелюх»)

Вужчати (замість «робитися вужчим»)

Той розтік озера Комо, який завертає на південь між двома суцільними пасмами гір, що витворюють, то висуваючись, то відступаючи, безліч бухт і заток, якось раптово вужчає, прибирає в усьому вигляду річки й тече отак далі між високим мисом праворуч та широким низинним узбережжям ліворуч.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Вусібіч (замість «у різні сторони»)

А баран жував собі травичку і водив головою вусібіч, остерігаючись небезпеки. Коли гірський баран пасеться один, він повсякчас тримає гостро вухо і ніколи не засне. Здебільшого барани ходять невеликими стадами і сплять по черзі. Коли барана, що стоїть на сторожі, починає долати сон, він будить сусіда, буцнувши його рогами, і сам лягає спати.
(Джеймс Віллард Шульц «Помилка самотнього бізона»)

Вухань (замість «чоловік з довгими вухами»)

Вони повели їх кривими вовчими стежками; попереду йшов лісовик, який більше мовчав, за ним Маруся, потім Мирон, за Мироном ішов Климцьо, котрий, наче найнявся, ніс Марусину торбу. Замикав цю вервечку вухань – видно, був у трійці за старшого й мусив усе тримати під своїм пильним оком.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Вціліти (замість «залишитися живим та неушкодженим»)

Неможливо сказати, яким дивом я вцілів. Приголомшений ударом хвилі, згодом я прийшов до тями й побачив, що мене затисло між стерном і фальшбортом.
(Едгар Аллан По «Рукопис, знайдений у пляшці»)

Вчасно (замість «саме тоді, коли треба»)

Раптом позад неї щось шурхнуло, і вона обернулася – саме вчасно, щоб схопити за полу куртки невеликого хлопчиська й не дати йому втекти.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра»)

Вчащати (замість «часто ходити до кого-небудь»)

А там як почали вчащати якісь приятельки, верхоглядки та верхоумки, то й звели її нінащо, і дома не сидиться, і роботи вже годі: все б у гостину, та щоб убрання все нове та хороше на їй було.
(Марко Вовчок «Сестра»)

Г

Гайнувати (замість «витрачати марно»)

Гайнувати таке коротке життя на таке глупство свідчить лише про брак уяви більшості дурноголових у беретах. І здається мені, що люди настільки рішилися глузду, що геть нічого не тямлять і не розрізняють добро і зло.
(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Гамселити (замість «сильно бити»)

Та поки той сусід колінкував біля двигуна, смикаючи й торгаючи за пас, Феме охопив такий розпачливий гнів, що вона почала гамселити молотком по епіскопу й проклинати Ясона з його судном, а тоді подалася на Арахнину скелю й висипала мішок уламків та битого скла від епіскопа в море.
(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Гарячкувати (замість «бути нетерпеливим»)

Привівши поліцейського й допевнившись, що він потурбується про все останнє, я хотів подумати на самоті. У мене сяйнула думка, поки сидів навпочіпки біля тіла Джо, але не можна було гарячкувати.

(Дік Френсіс «Фаворит»)

Ген-ген (замість «далеко-далеко»)

Щодня Джім дивився на густі сади, на дахи будівель, на крони пальм уздовж узбережжя, на пристань, звідки пролягає шлях на схід, пристань, освітлену радісним сонцем – з віночком острівців, з іграшковими кораблями, – чудовну і сповнену руху, ніби святкове видовище під вічно погідним небом, серед мирних, ласкавих східних морів, простелених ген-ген до виднокола.

(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Гідно (замість «з гідністю»)

І пробуватимемо там поти, поки не побачимо, який кінець пошле сій лиховщині небо (якщо смерть нас не спіткає раніше) Ще ж і те подумайте, що гідно зійти звідсіля подобає нам більше, аніж багатьом іншим жити тут негідно.

(Джованні Боккаччо «Декамерон»)

Гладінь (замість «гладка поверхня»)

Океан був чудовий, небо ясне. Довгий корпус судна лише злегка погойдувався на широких океанських хвилях. Легкий східний вітерець ледве рябив водну гладінь. Туман не застеляв лінії обрію, і можна було з великою точністю вести спостереження.

(Жуль Верн «20000 льє під водою»)

Гладун (замість «повний чоловік; товстун»)

Якийсь гладкий чоловік тримався правою рукою за лебедячий хвіст, неначе був до нього приклеєний. А лівою рукою гладун тяг за собою миршавенького худого чоловічка, а той за собою – стареньку бабусю, а бабуся – хлопчика, а хлопчик – дівчинку, а дівчинка – собаку.

(Джеймс Крюс «Тім Талер, або Проданий сміх»)

Гладшати (замість «набирати вагу, ставати товщим»)

Повернувшись з Німеччини, вона ще кілька років гарувала, та після п'ятдесяти почала гладшати, і стала недостатньо звабливою.

(Ромен Ґарі «Життя попереду»)

Глушина (замість «віддалене, малолюдне місце»)

У той же час його прижиттєва ситуація була радше сприятливою. 1928 року різнобічно обдарований юнак, виходець із лемківської глушини, де народився і провів дитинство у священичій родині, переїздить до Львова – безперечного суспільного й духовного центру Галичини.

(Юрій Андрухович «Дванадцять обручів»)

Гнітити (замість «робити когось пригніченим»)

Білі мури на осонні більше впливають на людську психіку, аніж затінок. Життя ще не надто гнітить. А надвечір усе згинається під тягарем дня, набирає ваги, стає гучнішим і не таким чистим.

(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Годі (замість «досить вже»)

– Так, мем. Авжеж, мем, – пробелькотала дівчина, поправила глечик і хутко повернулась до пані. – Я лише хотіла

швидше впоратися з посудом, бо ви самі казали уранці не баритися з цим.

Господиня спохмурніла.

– Годі, Ненсі. Мені не потрібні твої пояснення. Мені потрібна твоя увага.

– Так, мем, – Ненсі стримала зітхання.

(Елеонор Портер «Поліанна»)

Голіруч (замість «голими руками»)

– Спершу вони хотіли з'їсти мене, та коли я голіруч вирвав з корінням пальму, вони передумали й зробили мене своїм королем.

(Астрід Ліндгрен «Пеппі Довгапанчоха сідає на корабель»)

Голосити (замість «голосно плакати»)

Так несамовито голосити й плакати кривавими сльозами Мадлон могла зі смертельного страху, – але боялася вона не того, що її коханого скарають на горло, а того, що сама загине від катової руки.

(Ернст Теодор Амадей Гофман «Панна Скюдері»)

Гомоніти (замість «тихо розмовляти»)

Довідавшись на ярмарку в Борзні, що дома діти загибають з невідомої хвороби, батько ударив по конях. Як він промчав ті тридцять верстов, нещадно б'ючи коней, аби швидше нас врятувати, як гукав на Десні перевозу і як далі летів – про це довго гомоніли подорожні.

(Олександр Довженко «Зачарована Десна»)

Горезвісний (замість «який має сумнівну або погану славу»)

Справа в тому, що він надто багато знав про цього горезвісного Монмута і ту вродливу смагляву жінку, яка по-

родила його, щоб повірити в законність посягань герцога на королівський престол.
(Рафаель Сабатіні «Одіссея капітана Блада»)

Горілиць (замість «обличчям догори»)

В кожному разі, вирішили, що то саме він: утопленик на зріст був такий, як мій батько, одягнений у якесь лахміття і волосся мав довжелезне – все те дуже його нагадувало; але обличчя ніяк не можна було розпізнати: він так довго пробув у воді, що воно й на обличчя вже не скидалося. Кажуть, він плив за водою <u>горілиць.</u>
(Марк Твен «Пригоди Гекльберрі Фінна»)

Гостроверхий (замість «з гострим верхом»)

<u>Гостроверхий</u> дах хатини був критий червоною хвилястою черепицею; на одному зі скатів даху випиналося вікно, обриси якого вписувалися в крівлю величезним круглим оком з тяжкою повікою. З іншої сторони будинку здіймалася в небо невисока башта-димохід.
(Марина Соколян «Балада для Кривої Варги»)

Гостювання (замість «перебування у гостях»)

Ми стояли доокіл згорбленого майстра цілу годину чи й дві, він до нас не обзивався, та він нас, мабуть, і не бачив, забув про наше <u>гостювання</u>, ми теж не помічали його знаменитої колекції стародавньої кераміки, задля якої власне і вибралися в Брюховичі, нас захопило дійство, повернення у верхні, в сьогоднішні наші світи традиційного козака Мамая, який був намальований народним майстром років, мабуть, сто п’ятдесят тому.
(Роман Федорів «Єрусалим на горах»)

Гребувати (замість «використовувати всі можливості»)

Сам полковник Цугаловський, зібравши до себе влітку всіх приставів Сумщини, говорив їм: у роботі поліції та жандармерії мета виправдовує засіб. Для охорони правопорядку, безпеки царського трону, для знищення революційних кублищ можна і треба не гребувати будь-якими методами й засобами.

(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Громадисько (замість «щось дуже велике розміром»)

Він знав, яке то має бути громадисько, й уявляв собі, як рибина десь там серед темряви чимдуж пливе геть із тунцем, що застряг їй поперек пащі.

(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Громадитися (замість «скупчуватися в одному місці»)

Наприкінці літа того року ми квартирували в селі, у будинку, з якого ген за річкою та розлогою рівниною видно було гори. У річці громадилось каміння, сухе й біле проти сонця, і вода струміла між ним бистра, прозора й голуба.

(Ернест Хемінгуей «Прощавай, зброє»)

Грошовитий (замість «який має багато грошей»)

А Черевань був тяжко грошовитий да й веселий пан із козацтва, що збагатилось за десятилітню рійну з ляхами.

(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Гуральня (замість «спиртово-горілчаний завод»)

З високою гострою зчорнілою покрівлею з двома узькими баштами, котрі були приставлені на двох углах, з товстими стінами і узенькими вікнами, мурований стародавній палац був схожий на теперішню поганеньку гуральню, задимлену,

чорну й непривітну. Поверх покрівлі стриміли муровані високі й товсті димарі, прикриті зверху од дощу вимурованими шапками, в котрих чорніли з двох боків дірки.
(Іван Нечуй-Левицький «Гетьман Іван Виговський»)

Гуртом (замість «спільними зусиллями»)

Тієї миті біля однієї вілли відчинилася хвіртка і з неї вибіг хлопчик. Він, видно, був наляканий, і не диво, бо за ним слідом гналися п'ятеро хлопців. Вони відразу догнали малого, притиснули до штахет і гуртом почали штовхати й бити його. Хлопчик заплакав і звів руки, щоб затулити обличчя.
(Астрід Ліндгрен «Пеппі Довгапанчоха»)

Густішати (замість «ставати густішим»)

Увечері після бою з'явилися назгули і почали стежити за просуванням війська; вони літали високо, і тільки Леголас зміг розгледіти їх, але люди помітили, що тіні почали густішати, а сонце немов пригасло.
(Джон Рональд Руел Толкін «Володар Перснів: Повернення короля»)

Гущавина (замість «густі зарості»)

То були макі, непрохідна гущавина з зелених дубів, ялівцю, мучниці, мастикових дерев, крушини, вересу, лаврів, миртів, буксу, які сплітались й переплутувалися, наче волосся; виткі ломиноси, потворні папороті, жимолость, розмарин, лаванда, ожина, терни вкривали хребти гір рясною плутаною вовною.
(Гі де Мопассан «Життя»)

Д

Далебі (замість «правду кажучи»)

Далебі, краще розповісти вам усе по порядку. Справа ця набагато складніша, ніж здається на перший погляд.
(Жорж Сіменон «Мегре і старенька пані»)

Даленіти (замість «відходити в далечінь; віддалятися»)

Зараз вони мчали туди, де все ще тривала боротьба їхніх одноплеменців з людьми шведів, і коли гомін бою почав даленіти, Корак повернувся і рушив до селища Ковуду.
(Едгар Берроуз «Тарзанів син»)

Далечінь (замість «далекий простір»)

Щодня вранці, ополудні й увечері Алкіона йшла, бігла на берег, до болю в очах удивлялася в мерехтливу далечінь і не вірила у власний сон. Але надія її повільно, як і саме життя, згасала.
(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Даремно (замість «без результатів; марно»)

Кінь підбився і став спотикатися. Мені дуже схотілося спати. Я ледве з сідла не падав від утоми. Та даремно я шукав, де переночувати: дорогою не трапилося мені жодного села. Що тут робити? Довелося ночувати серед поля.
(Рудольф Еріх Распе «Пригоди барона Мюнхгаузена»)

Дармоїд (замість «той, хто живе чужою працею; нероба»)

– Ах ти, дармоїде! – кричала на нього синьйора графиня Старша. – Іди мерщій розв’язувати задачі!
– Але я уже всі розв’язав...

– То розв'язуй нові! – суворо наказувала синьйора графиня Менша.
(Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно»)

Дармувати (замість «нічого не робити; гаяти час»)

Корній не дармує також. Ніяково дармувати, коли жінка рве з останніх сил. Не наймит же він тут, а господар. На світанку зводиться, клепає косу, набиває грабки і тягне на косінку.
(Улас Самчук «Марія»)

Двірець (замість «залізничний вокзал»)

Для зустрічі та віншування Головного Отамана всі бригади 3-го корпусу зобов'язані вислати на головний двірець по одному найліпшому куреню і по одній батареї для формування збірної парадної бригади.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Двічі (замість «два рази»)

Ми вийшли з будинку вдвох і знову увійшли до того злощасного гаю. Ми покликали Еліота двічі, але він не відгукнувся.
(Агата Кристі «Тринадцять загадкових випадків»)

Дебелий (замість «міцної будови тіла»)

Лью Кербі скидався на ходячий оцупок колоди: куций і дебелий, він, завдяки широким грудям та могутнім плечам, здавався нижчим за свої сто сімдесят сантиметрів.
(Мартін Кейдін «Майже опівночі»)

Де-будь (замість «де б то не було; у будь-якому місці»)

Деякі пробували в місті раз на раз, другі бували тут тільки дуже рідко. Перші воліли не раз переспати де-будь в шинку на лавці, в корчах під голим небом, на холоді, щоби не

дихати густим, нездоровим сопухом та не слухати крику, сварки і оглушуючого гамору баб та бахурів.
(Іван Франко «Boa Constrictor»)

Дедалі (замість «чим далі, щораз більше»)

Степ дедалі гарнішав. Тоді весь південь, увесь той простір, що обіймає нинішню Україну, аж До Чорного моря був зеленою, незайманою пусткою. Ніколи плуг не торкався цих безмежних хвиль дикого різнотрав'я.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Деінде (замість «в іншому місці»)

Десь там або деінде він все ще живий та ховається дотримуючись жорсткої конспірації: можливо десь за морем, під захистом його іноземних грошовитих хазяїв, можливо навіть – згідно час від часу виринаючих чуток – у якомусь потаємному місці власне у Океанії.
(Джордж Орвелл «1984»)

Де-небудь (замість «у якому-небудь місці»)

– Не треба прибіднюватися, сеньйоре Хосе, адже нам протуркотіли всі вуха тим, який ви розумний, яка гучна у вас слава і яку видатну роль ви відіграєте всюди, тільки-но де-небудь з'явитеся.
(Перес Гальдос Беніто «Донья Перфекта»)

Де-не-де (замість «в окремих місцях»)

Навесні тендітні квіточки ніжно-рожевого, фіалкового і білого кольору вибиваються зі своїх схованок та густо вкривають значну частину гір; на початку літа насичено-зелені пасовища де-не-де поцятковано жовтцем.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Дерев'яччя (замість «вироби з дерева»)

Зрештою, все це дерев'яччя, протесане абияк, було обшмульгане, просякле вільгістю та сіллю. Від доторків безлічі рук воно стало наче відполірованим.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Десятина (замість «одна десята; десята частина»)

Я спитав, хіба не синьйори та єпископи нагромаджують статки, збираючи десятину, хіба то гебреї були справжніми ворогами «пастушків»? Він відповів, що коли справжні вороги надто сильні, треба знайти ворогів серед слабших.
(Умберто Еко «Ім´я рози»)

Десь-інде (замість «у якому-небудь іншому місці»)

Вона почала розповідати казку. Вона так розповідала й дивилася на нас, немов і голос, і очі були не її, а чиїсь чужі. Наче вона сама була десь-інде, на щось очікувала в іншому місці, не тут.
(Вільям Фолкнер «Після заходу сонця»)

Дещиця (замість «незначна, невелика кількість чого-небудь»)

Нарешті Дінні пощастило умовити крамаря дати йому набір борошна, цукру, чаю та м'ясних консервів; однак п'яти фунтів у нього все ще не було, і він подався до Олфа Брайрлі, сподіваючись позичити в нього дещицю.
(Катаріна Сусанна Прічард «Буремні дев'яності»)

Дещо (замість «небагато чого; що-небудь, щось)

Через кілька хвилин усе тіло відгребли від снігу. В мокрому мундирі знайшли гаманець з документами. Літери порозпливались, але дещо можна було розібрати.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Дибати (замість «повільно переставляти ноги»)

Нещасна жінка, втративши останню крихту надії, понуро подибала в хату. Поки вона, заплакана, готувала сніданок, Бульба тим часом роздавав свої накази, порався в стайні і сам вибирав для синів найкраще вбрання.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Дивовижа (замість «незвичайне видовище»)

– Гай-гай! – подумала Аліса. – Котів без усмішки я, звичайно, зустрічала, але усмішку без кота! Це найбільша дивовижа в моєму житті.
(Льюїс Керрол «Аліса в країні чудес»)

Дівич-вечір (замість «вечірка молодої напередодні весілля»)

Я була дружкою Дейзі. За півгодини до початку дівич-вечора я зайшла до неї в кімнату й бачу вона лежить на ліжку у своїй розквітчаній сукні, гарна, як червнева ніч, і п'яна як чіп. В одній руці тримає пляшку сотерну, а в другій якогось листа.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Діловик (замість «ділова людина»)

Маючи веселу й товариську вдачу, він багато сміявся, але не треба було бути бозна-яким знавцем людської натури, аби розпізнати, що його галаслива приязнь – то лише машкара хитрющого діловика.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Добренний (замість «дуже добрий»)

А й земля ж тут добренна! – чорнозем, аж масний. І пахне так якось знайомо рілля свіжо-осіння парубкові. Як пахла й тоді, в давнину, коли ще хлоп'ям до пана в погоничі на осінь ставав.
(Андрій Головко «Бур'ян»)

Добридень (замість «добрий день»)

Василь порівнявся з ними, сказав їм «добридень» і почав розглядати дівчат, звичайно, як москаль, та ще й молодий. Він зараз пізнав одну: то була та дівчина, що прибігала вчора позичати вогню.
(Іван Нечуй-Левицький «Дві московки»)

Добровільно (замість «за власним бажанням»)

Мені здається, в день убивства Едер помітив, що Моран шахраює. Ймовірно, що він поговорив з полковником і погрожував розкрити секрет його успіхів, коли той добровільно не вийде з членів клубу і не пообіцяє назавжди кинути гру.
(Артур Конан Дойл «Повернення Шерлока Холмса»)

Доброхіть (замість «з доброї волі»)

– Е, постривай лиш! Он у Сомка, кажуть, в обозі доволі гармат і чорного проса; є чим у вічі заглянути; а він-то не таківський, щоб оддав доброхіть булаву з бунчуком.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Добряга (замість «дуже добра людина»)

Навигадуєте стільки на нашого найяснішого цісаря, що, якби лише половина з того була правда, вистачило б йому ганьби на все життя. Але наш старий добряга насправді цього не заслужив.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Добряк (замість «дуже добра людина»)

Я знаю багатьох злюк, які удають із себе добряків, але ти рідкісна штучка: добряк, який хоче здаватися злим. Поцілуй мене, цього разу безкоштовно.
(Фредерік Бегбеде «1,499 € 99 франків»)

Добряче (замість «дуже сильно»)

Особняк був великий, мов казарма, а що збудували його з м’якого каменю, то через вітри та негоди він добряче підупав, а всередині в ньому гуляли протяги й усе взялося вільготою. *(Роберт Луїс Стівенсон «Будинок на дюнах»)*

Довіку (замість «до кінця життя»)

Я нізащо не повезла б дітей туди, де розгулює такий злочинець. Мене б потім довіку мучило сумління. *(Фленнері О’Коннор «Добру людину важко знайти»)*

Довкіл (замість «кругом, навколо чогось»)

Один за одним ми піднімалися вузькою стежкою. Йшли цілий ранок, а коли сонце підбилося в зеніт, почався спуск у долину. Далеко внизу блищала широка звивиста річка – «Велика річка», або по-іспанському Ріо-Гранде. Сонце вже сідало, коли ми спустилися до води. На другому березі я побачив велике пуебло, довкіл якого розкинулися кукурудзяні поля. *(Джеймс Віллард Шульц «Син племені Навахів»)*

Довкілля (замість «навколишня місцевість»)

Чи писати мені далі? Ні, ні. Хіба трішечки, задля своєї втіхи і щоб убити час, розкажу-но я про те, як два роки тому надійшла весна і яке тоді було довкілля. Злегка пахли земля і море, від торішнього, перепрілого в лісі листя доносився терпкуватий дух сірководню, сороки літали з гілочками й мостили гнізда. *(Кнут Гамсун «Пан»)*

Доволі (замість «у достатній кількості»)

Танцювати також не навчився, та й навіщо йому було танцювати, коли він мав усього доволі: тисячу гектарів

лісу, двадцять поля, два мочари та сінокіс, тринадцять корів у хліві та двоє коней у стайні, крамницю – і все це мало припасти йому, то чого б йому було ще й учитись танцювати.
(Торґні Ліндґрен «Слід змія на скелі»)

Догідливий (замість «той, хто догоджає іншим»)

Щодо Гантера, правду кажучи, ми були спокійні, але Джойс нас непокоїв: з нього був догідливий і чесний служник, він міг добре чистити вбрання, але на вояка не дуже надавався.
(Роберт Луїс Стівенсон «Острів скарбів»)

Доглибно (замість «дуже глибоко; ретельно»)

Їм відразу сподобалося бути разом, вона чудово асистувала йому у виконанні кількох чергових проектів, не тільки як перекладачка, але й як доглибно поінформована в багатьох типово львівських лабіринтах міжлюдських стосунків досвідчена порадниця.
(Юрій Андрухович «Дванадцять обручів»)

Додолу (замість «на землю»)

Вони з усієї сили стискували губи, щоб не випустити з себе сміху, та все дарма! Кінець кінцем обоє попадали додолу й так і покотились по підлозі, заходячись з реготу.
(Памела Ліліан Треверс «Мері Поппінс»)

Дозвілля (замість «час відпочинку»)

І ось вона вийшла з монастиря, радісна, сповнена життя і жадоби щастя, готова до всіх радощів, до всіх чарівних пригод, про які вона вже перемріяла в години денного дозвілля, довгими ночами, на самоті з надіями.
(Гі де Мопассан «Життя»)

Доки (замість «до тих пір, як; до того часу, як»)

Після цього випадку Димо Карадимов обминав «закуток». Він і далі ходив до корчми, але вже до великої зали. Там підсідав до мисливців, хоч сам не так-то вже й кохався в полюванні. А в «закуток», доки справи на заводі не ускладнилися, не зважувався заходити навіть із товаришем – настільки той «закуток» дався взнаки.
(Андрій Гуляшки «Історія з собаками»)

Докорінно (замість «корінним чином»)

– У моїй душі раптом прокинулась якась частка родинної гордості. – Так воно було до того, як почав виступати мій брат Сімор, і більш-менш так знову після того, як він перестав брати участь у передачі. Але він докорінно змінив її форму. Він перетворив передачу на своєрідну дитячу дискусію за круглим столом.
(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

Докупи (замість «в одне ціле; разом»)

Канат був з нашу шворку завгрубшки, а бруси – із прутик для плетіння завбільшки. Я сплів канат утроє, щоб зробити його міцнішим, і з тією ж метою поскручував докупи по три залізні прутики, загнувши їхні кінці гачками.
(Джонатан Свіфт «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів»)

Доладно (замість «так, як треба»)

Спогади братів стали жвавішими. Рудоволосий ввійшов у роль і досить доладно, хоч і монотонно розповів зміст масової брошурки «Мятеж на Очакові».
(Ілля Ільф, Євген Петров «Дванадцять стільців»)

Долілиць (замість «обличчям до землі»)

Скрізь попростягалися долілиць негри, а довкола них і просто по їхніх тілах повзають мурени, лангусти й морські павуки.
(Ернест Хемінгуей «Острови в океані»)

Долішній (замість «який розташований внизу»)

Справді, перші чужоземні поселення в долішній частині Ла-Плата заснувала Франція. 1828 року зведено під наглядом француза Паршапа форт «Незалежний», що мав захищати цей край від безнастанних нападів індіянів.
(Жуль Верн «Діти капітана Гранта»)

Домислювати (замість «придумувати що-небудь до того, що вже є»)

Не доїздячи верстов зо дві чи зо три до Києва, взяли вони у ліву руку да й побрались гаєм, по кривій доріжці. І хто тільки бачив, як вони з поля повернули в гай, усяке зараз домислялось, куди вони простують.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Донедавна (замість «до недавнього часу»)

Ще донедавна він зовсім не розумів усієї глибини її натури. Алекс було в чому дорікати йому, тепер він знав це й не міг цього собі пробачити.
(Даніела Стіл «Диво»)

Донесхочу (замість «скільки завгодно»)

А проте відтоді він на кілька сторіч постаршав, вивчав музику й філософію, донесхочу навоювався, пив ельзаське в «Крицевому шоломі» й сперечався про Кришну з добропорядними вченими, кохав Ерику й Марію, був Гермініним приятелем,

підстрілював автомобілі і спав з тихою китаянкою, зустрічався з Ґете й Моцартом і попродирав багато різних дірок у тенетах часу та уявної дійсності, хоч ще й досі не вирвався з них.
(Герман Гессе «Степовий вовк»)

Донині (замість «до сьогоднішнього дня»)

Від Андрея Боголюбського донині немає йому спокійного життя, щоби він міг розгорнути всі свої сили і розкинутися широко й далеко на славу собі і цілій нашій країні. Що одне покоління збудує, то друге руйнує, і навіть свої не вміють свого пощадити, не знаючи ціни йому.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Допитуватися (замість «розпитуючи, вивідувати щось»)

Бачив, воєвода не все каже, та й самому не випадало допитуватися при людях. Тож торкнув коня і рушив. А серце, чув, заніміло і не відходить уже.
(Дмитро Міщенко «Синьоока Тивер»)

Допізна (замість «до пізнього часу»)

Після цього я зв'язався з нашим спортивним редактором, Семом Полсоном, який мав звичку затримуватися допізна на роботі, тому я знав, що він і досі не спить.
(Джеймс Паттерсон «Бікіні»)

Допікати (замість «виводити з себе; діймати, дошкуляти»)

– Ти, Карпе, ніколи не вдержиш язика! Все допікаєш мені гіркими словами...
Кайдаш плюнув і знов пішов у повітку стругать вісь. Хлопці трохи помовчали, але перегодя знов почали балакати спершу тихо, а далі все голосніше, а потім зовсім голосно.
(Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»)

Допіру (замість «тільки що; щойно»)

Відтак проскакувала чорна іскра, й він вертався до того, що мав насправді, морщився, немов з болю, одсахувався од того, що сталося допіру, й знову починав згадувати. Він мовби перескакував у якийсь інший світ, свій інший світ, де не було невдач, де не було чорного проваллля, перед яким опинився.
(Юрій Мушкетик «Біла тінь»)

Допоки (замість «до того часу, як; до тих пір, як»)

Отож і вибуховий спалах художника, що водночас є взором і викраденого, й викрадача, так само простопадний з першим штурмом: допоки не усталиться при ньому, і водночас неначе трохи збоку, і, може, навіть надовкруж, його тривале та настійне пожадання. Тоді його винагорода й шанс – життя у згоді із владарним гостем.
(Сен-Жон Перс «Птахи»)

Допроваджувати (замість «доставляти до певного місця»)

Якою б Ви стежкою не пішли, десять шансів проти одного, що та стежка допровадить Вас у долину й зоставить над плесом якогось потоку.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Доп'ясти (замість «добитися свого»)

Цими хитрощами та вигадкою про скривджену панянку вони мали майже певну надію справити його на добру путь, і він незабаром матиме змогу доп'ясти якщо не імператорського, то принаймні королівського престолу, а щоб він подався на архієпископа, того, мовляв, не треба боятися.
(Мігель де Сервантес Сааведра «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі»)

Доробитися (замість «заробити власною працею»)

Любила молодого хлопця, сироту без тата й мами, сироту, що пробував у війську. Любилися взаємно і прирекли остатися собі вірними й побратися, як він поверне з війська. Тоді мали працювати й доробитися маєтку. Гарну хатину поставити, гарні білі воли закупити й жити щасливо.
(Ольга Кобилянська «Земля»)

Дорожнеча (замість «високі ціни»)

Володимир одразу починав сторожко бокувати й щось мимрити про свої невдачі-нестатки, скаржитись на «таке врем'я» і на бісову дорожнечу, яка останню копійку витрушує з самої душі.
(Михайло Стельмах «Щедрий вечір»)

Досвітній (замість «який настає перед сходом сонця, світанком»)

Гори Емін-Мейл тяглися подвійним багатоярусним валом з півночі на південь. Західні крутосхили їхні були неприступними, східні йшли полого, посічені ярами та вузькими улоговинами. До світання троє друзів кружляли цим кам'яним лабіринтом, підіймаючись на перший, вищий хребет, а потім у цілковитій темряві спустились у схована за ним глибоку долину. Тут у холодний досвітній час вони зупинилися відпочити.
(Джон Рональд Руел Толкін «Володар Перснів: Дві Вежі»)

Досвіток (замість «час перед світанком»)

Досвіток, золоті зорі вишито на сірому полотні неба. Пахне росою з лопухів, бузини та полину, й зрідка озиваються весняні пташки у свої дзвінкі сопілочки. Але в селі не меншає досвітнього смутку від їхньої гри.
(Євген Гуцало «Голодомор»)

Досі (замість «до цього часу; до цих пір»)

Він кульгавий, віком тринадцять років, дуже боязкий, одягнений у костюм з сірого кашеміру. Поліція розшукує його, щоб передати стурбованим батькам, але досі не знайшла. Родина добре винагородить того, хто подасть відомості про маленького Аугусто і приведе його додому.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Доскочити (замість «досягнути, домогтися чого-небудь»)

Дуже вже в багатьох із добровольців батьки й діди доскочили багатства, почавши дрібними фермерами.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Достеменно (замість «на сто відсотків; точно»)

– Я ж бо сказав. Не буду приховувати: у випадках, як оце твій, лікар мусить будь-що вселити в хворого надію. Але ось що я тобі скажу: в мене не викликають сумніву випадки одужання. А от як і чим лікувати недугу, достеменно не відомо .
(Адольфо Біой Касарес «Незвичайні історії»)

Достобіса (замість «дуже багато»)

– Цей вітрильник пливе до Венеції. Вітер дме з гір, і він пливе досить швидко. Як вітер не вщухне, то вночі підморозить, і тоді буде сила качок. Зверніть ліворуч і їдьте понад каналом. Тут досить гарна дорога.
– В наших краях рідко полюють на качок. А от у Небрасці на річці Платт качок достобіса.
(Ернест Хемінгуей «За річкою, в затінку дерев»)

Достойник (замість «високопоставлена особа»)

– Не слід тобі, пане-брате, цілувати мене в руку, ти мій спаситель, і віком від мене старший.

Владика поцілував його в голову і обняв рукою за шию.
– Либонь, що старший, та все ж ваша милість великий достойник нашої церкви, а я вірний син тої церкви.
(Андрій Чайковський «Сагайдачний»)

Досхочу (замість «скільки завгодно; скільки схочеш; скільки влізе»)

Одного разу, набалакавшись досхочу, вождь підвівся й почав збиратися додому. Посміхнувшись привітною відкритою посмішкою, потис лівою рукою мою праву руку трохи вище ліктя й сказав:
– Тауо ала!
– Тауо ала! – повторив я.
(Марко Марчевський «Острів Тамбукту»)

Дотеп (замість «витончений жарт»)

Він не мав права ні висловлювати захвату, ні фантазувати, ні відважувати дотепів: його посада дозволяла захоплюватися лише пунктуальністю.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Нічний політ»)

Дотепер (замість «до цього часу»)

Тільки праворуч височіло кілька кам'яниць, які збереглися й дотепер. На одній з них красувалась вивіска «Українська книгарня».
(Всеволод Нестайко «Загадка старого клоуна»)

Дотеперішній (замість «який був до цього часу»)

І щоразу нове місце було ніби початком нового періоду в її житті. Емма не вірила, щоб на новому місці все могло йти по-старому. І якщо її дотеперішнє життя було погане, значить, майбутнє, гадала вона, має обов'язково змінитися на краще.
(Гюстав Флобер «Пані Боварі»)

Дотепник (замість «дотепна людина»)

Той абат був великий завсідник різних учт і визнаний дотепник. Свою душерятувальну просвіту він поширював лише на маєтну й аристократичну людність.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Доти (замість «до того часу»)

Розумієте, коли станеться щось таке, чого не можна повідомити телеграфом, ми маємо пересилати повідомлення безпосередньо в Лондон, минаючи Кінгстон. Мікрофотографію наліплюють замість крапки і посилають звичайним листом. А вони вже там покладуть цей лист у воду і триматимуть доти, поки вона відклеїться.
(Грехем Грін «Тихий американець»)

Дотла (замість «до останку; повністю, цілком»)

Уявіть собі, що рука, на якій ви носили браслет з годинником, десь перетворюється на порох, а нога з рідними і звичними жовнами згоряє дотла... Всьому, що залишилося від вашого тіла, нестерпно з цим миритись.
(Джеймс Олдрідж «Акуляча клітка»)

Дочасно (замість «раніше призначеного часу»)

Ось туди, де ти пообморожував ноги й легені, де ти, врешті, в біді та злиднях, серед страхітливих пригод і азіатських турбот дочасно склав свої бурлацькі, ревматичні кості.
(Іван Багряний «Тигролови»)

Дошкуляти (замість «виводити з терпіння, з рівноваги»)

А що за працею не геть було коли й думати про щось інше, опріч роботи, то Левантина таки трохи заспокоїлася й на

серці, – не так неначе стали її <u>дошкуляти</u> оті кляті думки про минулі лиха та зла.
(Борис Грінченко «Серед темної ночі»)

Дошукуватися (замість «наполегливо шукати»)

Хазяїн спробував був усе пояснити, та він справді просто знесилів від утоми, і все, що я змогла розібрати в перервах між хазяйчиними верещаннями, було те, що він побачив на вулицях Ліверпуля голодуюче бездомне дитя, підібрав його і почав <u>дошукуватись</u>, чиє воно. Та цього не знала жодна жива душа, і, обмежений часом і грошима, він вирішив за краще взяти мале з собою...
(Емілія Бронте «Буремний Перевал»)

Дощенту (замість «повністю все; все без залишку»)

Він знав і далі ці вірші, але зараз йому хотілося повторювати лише ці перші рядки після Петербурга, після шляху по Білорусі, геть <u>дощенту</u> зубожілої, з тими чорними хижками, що й хатами назвати важко, з юрбами жебраків у дранті, після цього похмурого видовиська серце справді відпочивало.
(Оксана Іваненко «Марія»)

Дременути (замість «швидко побігти; втекти»)

Він став нишком намовляти декого з іноків <u>дременути</u> з монастиря, сам не вірив у свої намовляння, та вийшло, що іноки тільки й ждали поштовху зовні, їм саме не стачало такого свавільного чоловіка, як приблудний рус, вони охоче пристали до думки покинути сподівання на Бога та спробувати й самим прислужитися землі, що їх спородила і дала їм силу.
(Павло Загребельний «Диво»)

Дріб'язок (замість «щось незначне»)

Та потім виявив напрочуд велику знехіть до навчання, а батько – матері вже не стало – був надто млявий і неосвічений, тож хлопець без перешкод марнував свій час на гонитву за модою та інший нікчемний дріб'язок.
(Роберт Луїс Стівенсон «Діамант Раджі»)

Дрібка (замість «маленька частинка чого-небудь; грудка»)

– Усе, чого я хочу, – це двоє яєць, варених три хвилини, не більше, скибочка вашої знаменитої беконної грінки, велика склянка томатного соку, дрібка чорного перцю та широка осяйна усмішка. І не давай більш нікому кави – може, я й сам усю вип'ю.
(Реймонд Чандлер «Олівець»)

Дрібнота (замість «маленькі, дрібні істоти»)

Вранці й увечері, в години припливу, до каналу заходили морські окуні, і дорогою вони бачили, як відчайдушно скидається над поверхнею, рятуючись від тих хижаків, риб'яча дрібнота і як вирує вода, коли окуні нападають на здобич.
(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Дріботіти (замість «іти, бігти дрібними кроками»)

Навіть не глянувши на гостя, вона подріботіла через кімнату до свого чоловіка, й вони злилися в довгому поцілунку.
(Рінг Ларднер «Любовне гніздечко»)

Дровітня (замість «колода, на якій рубають дрова»)

Це трапилося тільки того березневого дня, коли він сидів на дровітні. Колоди були складені у формі лавки з південного боку повітки мадам Гайяр, у піддашші.
(Патрік Зюскінд «Запахи»)

Друзі-нерозмийвода (замість «нерозлучні друзі»)

Тоді я залижу його рани, і ми повернемось до колишнього, нормального ритму життя. І знову мене тішитимуть і його ямочки на щоках, і його чарівна посмішка. І ми знову станемо друзями-нерозмийвода.
(Джеймс Паттерсон «Помилка»)

Друзки (замість «маленькі частинки»)

Нараз ніби сотня сонць спалахнули на небі й на Етерну ринув сніп вогнистих болідів; вони трощили палаци, на друзки розбивали мури, ховаючи під собою нещасних, котрі розпачливо кликали на поміч, та навіть почути неможливо було їхнього марного крику.
(Станіслав Лем «Дві потвори»)

Дудлити (замість «жадібно, багато пити»)

Джім зірвався на ноги і заверещав, як несамовитий. Тим часом вогонь спалахнув, і ми побачили живу гадюку – вона скрутилася кільцем і приготувалася вже стрибнути вдруге. Я вмить убив її палицею, а Джім ухопив батькову сулію з віскі й почав дудлити нахильці.
(Марк Твен «Пригоди Гекльберрі Фінна»)

Духопелити (замість «сильно бити»)

Мало того, що вони мене віддухопелили, суддя ще й призначив мені драконівський штраф – випровадив з поля на п'ять хвилин за бійку. Я вже не кажу про те, як тріумфували уболівальники Корнелла, почувши рішення судді.
(Ерік Сігел «Історія одного кохання»)

Ж

Жевріти (замість «яскраво блищати»)

Це було прекрасне обличчя – а як не прекрасне, то ще краще, – туге, гладеньке, ощадливо виліплене, довершене обличчя; воно біліло в сутіні, наче мармур, і на ньому темними жаринами жевріли очі.
(Роберт Пенн Уоррен «Все королівське військо»)

Живло (замість «усе живе»)

Сонечко почало з-за гори випливати – грало, всміхалося... За сонцем усе живло прокинулось. Там коники кричали та сюрчали, як не порозриваються; там перепели хававкали, та як у забій били; тут вівці бекають, мекають, кахикають... Легенький вітрець подихає – і скрізь розносить тепло раннього літнього ранку... Хороше так, весело!
(Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні»)

Живосилом (замість «всупереч чиєму-небудь бажанню; насильно, силою»)

Я вже живосилом одволікла Катрю од дверей хатніх:
– Катре! Катре! Усе пропаде!..
Затрусилася вона і стала нерухомо на прислух знову.
(Марко Вовчок «Три долі»)

Животіти (замість «існувати, не відчуваючи сенсу життя»)

В кожного на душі була думка то за матір, то за жінку та дітей, їм усім здавалось, що вони не жили, а тільки животіли на чужині, тиняючись в наймах по усяких місцях.
(Іван Нечуй-Левицький «Микола Джеря»)

Жирувати (замість «дозволяти собі надмірне задоволення; жити на широку ногу»)

– Ви будете вражені, коли я повторю її слова. Бачите, моя матінка, хоч вона зовні схожа на маркізу, в душі залишилася плебейкою, донькою рибалки, і в родинній обстановці вона не добирала виразів. Вона сказала, що я могла б жирувати десь-інде, бо її дім не бордель.

(Жорж Сіменон «Мегре і старенька пані»)

Жлуктити (замість «пожадливо, багато пити»)

Гриць хотів ще пити. Дебелий хлопець міг зрештою жлуктити, мов кінь, але Григорій не дав. Одначе сам хотів упитися, одуріти, щоб нічого не пам'ятати, не чути, не бачити. І він відчував, що потроху наближається до того благословенного стану.

(Іван Багряний «Тигролови»)

Жмикрут (замість «людина, яка використовує інших у власних цілях»)

Татусь був чоловік шановний, відомий жмикрут, що кохався в прострочених заставних паперах, і заклятий ворог усіляких грошових пожертв.

(О. Генрі «Вождь Червоношкірих»)

Жоден (замість «ані один»)

Та всі вони були одних переконань і вели агітацію серед солдатів, читали листівки, написані спеціально для російських військ у Польщі, надіслані з Лондона, і таки добре попрацювали, бо коли цих офіцерів було арештовано, жоден із солдатів, незважаючи на різки, ляпаси, загрози командира й слідчих, – не дав найменшого показання на шкоду своїм офіцерам.

(Оксана Іваненко «Марія»)

Жорстокосердий (замість «людина з жорстоким серцем»)

Хай так, Томе, скажімо, то була втішна витівка – майже цілий тиждень мучити нас усіх, а самим веселитися на острові, – але дуже жаль, що ти такий жорстокосердий і змусив страждати мене. Коли вже ви могли приплисти на колоді на свій похорон, то хіба не міг ти ще раніше дістатися сюди і якось дати мені знати, що ти не вмер, а тільки втік із дому.

(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра)

З

Забаганка (замість «примхливе бажання»)

Не знаючи, що саме змусило Холмса згадати про той випадок, і не розуміючи, яка забаганка спонукала його висловити бажання, щоб я розповів про ту подію, але, побоюючись, що Холмс передумає і надішле ще одну телеграму із забороною робити це, я негайно розшукав нотатки з точними подробицями тієї справи, і ось пропоную читачам свою розповідь.

(Артур Конан Дойл «Диявольова нога»)

Забагатіти (замість «стати багатим»)

Чи буде їй ще коли-небудь так хороше, навіть якщо ділянку Морріса й Фріско буде вигідно продано і вони забагатіють, назавжди позбувшись нестатків.

(Катаріна Сусанна Прічард «Буремні дев’яності»)

Забагато (замість «надто багато; більше, ніж треба»)

Та ніхто його не любив. <u>Забагато</u> він мав грошей із того, що виполював бур'ян перше ніж посіяти бавовник.
(Ерскін Колдуелл «В суботу пополудні»)

Заблизько (замість «надто близько»)

Отаманом занявся фельшер, що надбіг, та Грицаєнко. Мав пробитий відламком гранати живіт над пахвою і покалічені ноги. Граната вибухнула <u>заблизько</u> і тому відламки не попали в груди чи голову. Коли очутили, намагався усміхатися і жартувати, перемагаючи гримаси болю.
(Юрій Горліс-Горський «Холодний Яр»)

Заборгувати (замість «опинитися в боргу; бути щось комусь винним»)

Крім того, художник <u>заборгував</u> власникові будинку й городникові, а позичати не було в кого.
(Шервуд Андерсон «Шедевр Блекфута»)

Забракнути (замість «не вистачити»)

Еліс <u>забракло</u> сміливості. У печері раптово стало холодно. Страх стис її горло, перехопивши подих у легенях.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Завагатися (замість «не знати як поступити, що сказати»)

Хлопець ледве дихав, але відчував неймовірне, величезне щастя. Простяг руку по решту. Тоді <u>завагався</u>. Його очі були на одному рівні з прилавком. Дивилися на маленькі срібні монетки, що там лежали. Усі десятицентові. Дев'ять штук. Яка різниця, якщо він витратить ще однісіньку.
(Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»)

Завбачувати (замість «робити передбачення; передбачати»)

В усьому, що стосувалось природи, Доллі розумілася чудово – вона мала інстинкт бджоли, що знає, в якій квітці найсолодший нектар, і могла за день наперед завбачити грозу, ще з весни сказати, чи вродить смоква, знайти в лісі грибне місце, чи дикий мед, чи сховане в траві гніздо з яєчками цесарки.

(Трумен Капоте «Лугова арфа»)

Завбільшки (замість «розміром з»)

Всі були вже в бричці й чекали на мене. Я сів теж, і коні відразу рушили, щоб чимскоріше добутися до стайні. Кедді впіймала одну рибинку завбільшки як палець, але сама вимокла до пояса.

(Вільям Фолкнер «Справедливість»)

Заввишки (замість «у висоту»)

З одного боку до провулка прилягало пустище,– а з другого здіймався паркан футів із шість заввишки.

(Вільям Фолкнер «Персі Грімм»)

Завглибшки (замість «у глибину»)

Завглибшки свердловини були, певне, футів десять чи дванадцять, а то й більше. Мабуть, там діялися темні справи. Можливо, в одній із тих свердловин.

(Реймонд Чандлер «Завіса»)

Завдальшки (замість «у далину»)

За дві милі завдальшки їй відповіло таке саме дерево на вершечку гори. Під ним і трохи далі заблищало проти сонця люстерко, переказуючи розпорядження сліпого з печери. І так уся ця частина Кордільєр заговорила умовними зна-

ками, передаючи їх рудяними жилами, сонячним промінням і гіллячками, що рухалися на стовбурах.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Завдовжки (замість «у довжину»)

Щогла була завдовжки майже така, як уся хатина, зліплена з цупких брунькових щитків королівської пальми, відомих під назвою гуано.
(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Завдяки (замість «внаслідок того, що; через те, що; тому, що; дякуючи комусь, чомусь)

Вітторія Колонна, донька великого коннетабля Королівства Неаполітанського, завдяки своїм поезіям зблизилася з самим Мікеланджело, а правителька невеличкого Корреджіо Вероніка Гамбара завдяки тонким лестощам у своїх віршах завоювала прихильність папи Климента й імператора Карпа.
(Павло Загребельний «Роксолана»)

Завдячувати (замість «бути вдячним»)

І тільки тепер, коли Домінгес захворів, я зрозумів, чим я йому завдячую, – подумати тільки, він стежив навіть за тим, щоб моя машина була завжди заправлена бензином; і до всього того він ніколи ані словом, ані поглядом не втручався в моє особисте життя.
(Грехем Грін «Тихий американець»)

Завиграшки (замість «дуже легко»)

Передо мною постав образ людини, яка вела повне пригод життя і здатна була завиграшки убити собі подібного, навіть не усвідомивши власного злочину.
(Умберто Еко «Ім´я рози»)

Завидна (замість «поки видно»)

– Ми сподівались дістатися туди ще завидна. Чи можна на це розраховувати?
– Авжеж. Ви будете там до кінця дня, якщо послухаєтесь моєї ради.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Завиднітися (замість «стати видним, показатися здалека»)

Так розмовляючи, перейшли наволок, тобто великий високий мис, і завернули за горб. Пароплав зник з очей. Берег острова круто завернув на північ. Вздовж західного узбережжя завиднілося кілька чималих ополонок.
(Микола Трублаїні «Крила рожевої чайки»)

Завинити (замість «бути винним»)

– Але поліція от-от з'явиться до вас. Може, поліція вважає, що ви в чомусь завинили, я цього не знаю. Але тепер принаймні вам відомо, що поліція прийде, тож ви зможете заздалегідь обміркувати, що їй відповісти.
(Герт Нюквіст «Трава нічого не ховає»)

Завітати (замість «зайти до когось»)

А там тільки й піджидають божого літа, щоб завітати в гості до вельможного панства. Знаєте, вся та Вкраїна, почавши од Дніпра, аж геть під Збараж, під Замостя, все те було колись козацьке.
(Пантелеймон Куліш «Січові гості»)

Завсідник (замість «постійний відвідувач»)

Майор, людина спокійна, мав родину на батьківщині і ладен був миритись з усім; зате барон-капітан, завзятий гультяй, завсідник шинків і палкий зальотник та джигун,

просто казився від вимушеного за три місяці відлюдного життя в цій глушині.
(Гі де Мопассан «Мадемуазель Фіфі»)

Завтовшки (замість «товщиною з»)

Я була вражена масивними рожевими стінами. Вони височіли одна за одною, оточуючи звивистою лінією ціле місто. Стіни були близько дванадцяти метрів заввишки та близько п'ятнадцяти завтовшки.
(Анчі Мін «Остання імператриця Китаю»)

Завулок (замість «прохід між вулицями»)

В найглухіших завулках лунають чіткі їхні кроки, чути, як один, зупинившись перед будинком, голосно питає двірника:
– Який номер?
А через вулицю інший розсильний допитується так само вимогливо, нетерпляче:
– Номер, номер який?
В усіх районах міста в тисячі квартир стукає війна, вручає повістки.
(Олесь Гончар «Людина і зброя»)

Завширшки (замість «у ширину»)

Там стоять жалюгідні будиночки , у два вікна завширшки, де на кожному поверсі загніздилися людські вади, злочини, злидні.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Загалом (замість «у цілому»)

Озброєний цими войовничими чеснотами, містер Дамфі того ранку сидів у своїй приватній канторі, анітрохи не зважаючи на туман, що клубочився за вікном, а точніше

на те, як впливає туман на його постійних клієнтів і суспільство загалом.
(Френсіс Брет Гарт «Габріел Конрой»)

Загарбувати (замість «прибирати чуже до рук»)

Але ж бо й скнарою був цей Скрудж! Вичавлювати соки, витягати жили, забивати в труну, загарбувати, захоплювати, заграбастувати, вимагати, – все це чудово вмів старий грішник! Наче був не людиною, а кременем – настільки холодним і твердим, що нікому жодного разу в житті не вдалося висікти з його кам'яного серця бодай іскру жалю. Потайний, замкнутий, самотній, він ховався у свою раковину, як устриця.
(Чарлз Діккенс «Різдвяна пісня в прозі»)

Заговорюватися (замість «говорити зайве»)

– З якими це темними тисячами? – Гайшук од подиву виплюнув недокурок і покосився на Дибенка: чи не почав той часом заговорюватися з горя.
(Михайло Стельмах «Правда і кривда»)

Загодя (замість «за якийсь час до чого-небудь»)

– Адже ви, мабуть, збираєтесь найнятися на китобійне судно, то краще вам звикати загодя.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Заграва (замість «яскраве сяйво у небі»)

Спалахнула якась заграва і над Дніпром в напрямку моста, а одночасно донеслася звідтіль приглушена віддаллю густа стрілянина і рев пароходних сирен. Гармати з бронеплавів замовкли, а за хвилину стріляли вже десь в іншому напрямку.
(Юрій Горліс-Горський «Холодний Яр»)

Задавака (замість «пихата, чванлива людина»)

– Так, задавака. Але багато в чому душа в нього добра, ніде правди діти, – правлю я. – Подумай сам. Є, припустімо, у Стредлейтера краватка чи інша річ, яка тобі подобається. Скажімо, на ньому краватка, і вона сподобалась тобі, хоч умри, – це я так, для прикладу. Знаєш, що він зробить? Скине її і подарує тобі.

(Джером Девід Селінджер «Над прірвою у житі»)

Задавнений (замість «який існує здавна»)

– Так, ти кажеш, – почав гетьман, допиваючи чай, – кажеш, що народ нарікає? То зле... Від стогнання хворому не легше, а від ліків... Ліків треба нам, Пилипе, і то гострих ліків, бо хвороба наша важка й задавнена.

(Богдан Лепкий «Мотря»)

Задалеко (замість «надто далеко»)

– Ну, слава Богові, одв'язався. Тепер мені до табуна вертатись, бо цей диявол задалеко мене завів. Я знаю, що в татар менше карають, як бранець сам вернеться. Моя казка про знахаря була добра. Геть татаринові голову замакітрив. Попробую колись удруге, може вдасться. Та й ще не на коні мені втікати, а пішки бур'янами.

(Андрій Чайковський «За сестрою»)

Задеревіти (замість «завмерти, застигнути на місці»)

Вивчилася цеї фрази в місті та й перелякала нею Славка ще дужче. Він задеревів на ослоні. Пізнати було, що намагається щось сказати, але слова не можуть йому пройти з горла крізь рот.

(Лесь Мартович «Забобон»)

Задерикувато (замість «із зухвалістю»)

Ох, як тоді Тедзик обвів усіх очима й повторив двічі навіть задерикувато, наче кидаючи виклик тій владі, що досі тяжіла й знущалась із цих людей.
(Оксана Іваненко «Марія»)

Задешево (замість «дуже дешево»)

Марія Івановна: Вещ цінна і хоч кому кинеться у вічі, а ви запросите тілько п'ятдесят рублів. Розумієте? Терентій Гаврилович як побачить, що -таку дорогу вещ можна купить задешево, сказать, за безцінь, – зараз і купить.
(Іван Карпенко-Карий «Хазяїн»)

Задимлений (замість «окутаний димом»)

Бахчисарая не видно й не чути, його бачать хіба тільки орли, що ширяють під задимленим небом. І ще вершник, який стоїть на скелі Топ-кая.
(Роман Іваничук «Мальви»)

Задирака (замість «той, хто призводить до сварок, бійок»)

Педро не змусив себе довго чекати. Якось увечері Раймундо хотів відлупцювати задираку, а Педро заступився за негреня. Зав'язалася бійка, ще не бачена на цьому пляжі.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Задобрювати (замість «привертати кого-небудь на свій бік»)

Володько згадав і про матір, вони там напевно його гукають, треба йти, бо хоча вони вже напевно самі віднесли полуденок, але треба хоч щось там зробити. І, щоб задобрити матір, Володько рішає принести їй оберемок квітів, мати, до речі, їх дуже любить, і ... черемхи, що саме так буйно цвіте.
(Улас Самчук «Волинь»)

Задовго (замість «за багато часу до настання чогось»)

– А ви, африканці, прибули південними шляхами, вас висаджували здебільшого у Вірджінії й Каролінах тощо – задовго до того, як Свобода запалила свій смолоскип.
(Ленгстон Х'юз «Статуси й статуї»)

Задовілля (замість «стан повного задоволення»)

Пир тривав вже яку годину, з'їли страв чимало, а чарок випили ще більше, що й видно було по червоних обличчях і потусклих очах, котрі всміхалися тим солодким усміхом, який викликує сите задовілля.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Задосить (замість «більше ніж треба, достатньо»)

Професор Шнурре міг бачити тільки те, що лежало перед очима, йому й того було задосить для вдоволення пихи переможця і переможця не простого, а з витонченим, високорозвиненим художнім смаком.
(Павло Загребельний «Диво»)

Задощити (замість «почати дощити»)

Іноді нападав острах перед невідомою дорогою й жаль розлучатися з домівкою, з рідними, із селом, де народилася й виросла... Але тихий, ледве чутний порух під грудьми відкидав геть усі вагання, острахи й жалі. Виповнював незнаною ніжністю все тіло й м'яко, але владно й настійливо, кликав, звав уперед, ніби, промовляв, що там чекає батько, треба поспішати, треба встигнути, доки не пізно... Подумки молила Бога, щоб утримувалися отакі, як нині, погожі сонячні дні, щоб не задощило.
(Євмен Доломан «Випробування вірності»)

Задуха (замість «нестача кисню; важке повітря»)

Знову він підвів очі на галерею. Дехто з публіки щось жував, дехто обмахувався хусточкою, бо в переповненій галереї була страшенна задуха.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Зажура (замість «почуття журби, смутку»)

Розповідала цю історію сива дама у вечірньому вбранні – видно, вона не встигла перевдягтися звечора, на голові в неї поблискувала діадема, а на плечі конала в зажурі квітка.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Зажурено (замість «з сумом, журбою»)

Час од часу він зажурено поглядав на полиці, заставлені старовинними книгами з ветеринарії, і на білий стіл, де вишикувались усілякі реторти, слоїки, терези та позолочений мікроскоп, що, мов зачарований птах, зачаївся під скляним ковпаком. На вільних од полиць простінках висіли запилюжені анатомічні таблиці, фотознімки породистих коней...
(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Зазвичай (замість «як правило»)

– Мистецтво письменника допомагає проникати в людську сутність, – зауважив він. – Гадаю, письменник здатний бачити мотиви, що їх пересічна людина зазвичай не помічає.
(Агата Кристі «Тринадцять загадкових випадків»)

Заздалегідь (замість «за якийсь час до чого-небудь; наперед»)

– Знов-таки, якщо вся ця справа – чисто ваша робота, то що ж, я не ухиляюся, мені випадало вирятовувати людей і з гірших халеп... Аби тільки ви не зачепили якої-небудь значної особи, – про це треба домовитись заздалегідь, –

я й тут беруся вирятувати вас із скрути, – ну, зрозуміло, не без деяких витрат.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Зазіхати (замість «намагатися захопити, привласнити що-небудь»)

Міцно засів у горах чабан і вуглероб – омусульманений грек, генуезець, гот, котрий шанує древні християнські свята, як реліквії своєї власної історії. Йому нема діла до всього світу, аби тільки ніхто не зазіхав на його яйли, чаїри і жінок.
(Роман Іваничук «Мальви»)

Зазоріти (замість «вкритися зорями»)

Однак, ледь зазоріло, білий мисливець устав і почав готуватися до прийдешнього дня. Його червоношкірий товариш, який в останні ночі спав тільки прихапцем, вилежувався під ковдрою аж до світання.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Зайвина (замість «непотрібна річ»)

Загорілі до чорноти хлопчаки сновигали поміж дорослими, пропонували букетики прив'ялих гвоздик чи пом'ятих, очевидно десь крадькома нарваних, ірисів, канючили в іноземців недокурки сигар, коробки з-під них чи ще якусь зайвину.
(Микола Олійник «Леся»)

Заіграшки (замість «дуже легко, просто»)

Перший-ліпший дурень, що колись був у прерії, знайшов би поворотний слід тих фальшивих команчів. Будь-який крамар зміг би простежити той слід через усю рівнину, а от ні містер Спенглер, ні хто інший цього не зробили. Ну, а мені все те було заіграшки, хоч вони там добряче натоп-

тали. Я пройшов слідами кожного з тих чотирьох коней до самої стайні.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Закапелок (замість «невелике місце у чомусь; закуток»)
Несподівано дивне світло хлинуло зверху в каюту. Якийсь час люк був напіввідкритий, і світло й надалі проникало в усі закапелки приміщення. Своєю блідістю воно викликало враження сірості світанку.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Закладатися (замість «сперечатися з кимось на щось»)
– Якби я був йоркширцем, – вів далі сищик, взявши мене під руку, – я заклався б з вами на цілий соверен містере Беттередж, що ваша панночка несподівано вирішила їхати з дому. Якщо я виграю це парі, я готовий закладатися з вами на другий соверен, що ідея про від'їзд спала їй на думку не раніше як годину тому.
(Уїлкі Коллінз «Місячний камінь»)

Заклопотаний (замість «дуже занятий»)
Але пан де Тревіль не розповів йому нічого нового, пригадавши лише, що в день, коли він востаннє бачив кардинала, короля та королеву, кардинал, здавалося, був вельми заклопотаний, король неспокійний, а почервонілі очі королеви свідчили про те, що вона не спала вночі або плакала.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Заклякнути (замість «застнути від відчаю, страху, здивування»)
Спереду стіна свинарника, з боків густі бур'яни, ззаду дід Варава. Тікати нікуди. Так і заклякли ми, присівши, – мов курчата перед шулікою.
(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Закортіти (замість «дуже захотітися»)

Він, як учора, проминув галасливих купальців і поплив сам. І в цю мить мені закортіло наздогнати його. Я біг мілиною так, що на голову сипалися бризки, а коли опинивсь на глибокому, то поплив у бік Сенсея. Але він лише описав якусь дугу й почав вертатися до берега там, де я й не сподівався.
(Нацуме Сосекі «Кокоро»)

Закрадатися (замість «крадучись, проникати всередину»)

– Рут, а де ж це твій помічник? – підозріло запитав Хосе. – Все сама та сама. А справді, де ж це Густаво?
– Він поніс помиї до підземного струмка, що дзюркотів у сусідньому коридорі, і чомусь не повернувся. В серце Рут закралась невиразна тривога.
(Микола Руденко «Народжений блискавкою»)

Закрут (замість «крутий поворот»)

Чи після цієї пригоди може мені бути милою стежинка під березовим ліском? Що крок, то вибоїни, що закрут, то засідка. І яка ж сила могла вигадати таку мережу нечуваних доріжок-переходів, зрадливих углибин на людські ноги, підступних закрутів із пастками.
(Федір Одрач «На непевному ґрунті»)

Закутень (замість «віддалене, малопомітне місце»)

У приміщенні були кілька столів, великий закутень із чимось подібним до танцювального майданчика та кілька канап, притулених до стіни.
(Пауло Коельо «Одинадцять хвилин»)

Закуток (замість «віддалене, малопомітне місце»)

Попід однією стіною стоїть у залі довгий, низький стіл, чи швидше полиця, заставлена потрісканими скляними скринь-

ками, повними якихось запорошених дивовиж, назбираних по найвіддаленіших <u>закутках</u> нашого широкого світу.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Заледве (замість «як тільки»)

Я теревенив з його дружиною і був потішений, коли вона видобула зі своєї ручної торбинки малесенького живого пуделька. <u>Заледве</u> той заскавчав, як торбинка у нього над головою знову закрилась на зіпер, щоб метрдотель не вгледів, звідки видобулося те дзявоління.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Залицятися (замість «упадати біля кого-небудь»)

Багато чоловіків <u>залицяються</u> до неї, їх приваблюють як її врода, так і німб, що оточує кожну жінку, котра має відношення до мистецтва.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Залізяччя (замість «вироби із заліза»)

Наступного допиту все повторюється. Енкаведист намагається вдарити беззахисну дівчину, та якась невидима сила не дозволяє, немов притримує за волосату руку. В нападі скаженої люті гупає кулачищем по столу, аж <u>залізяччя</u> для тортур задзвеніло.
(Михайло Андрусяк «Брати вогню»)

Залюбитися (замість «відчути любов, пристрасть до кого-небудь»)

Бо могутню руку мав той султан Османів, що <u>залюбився</u> у блідій чужинці з далекої країни, перед котрою незабаром затрясся весь серай султанський, і ціла столиця, і вся могутня держава Османів, що простяглася на трьох частях світу.
(Осип Назарук «Роксоляна»)

Залюбки (замість «із задоволенням»)

Є вулиці непристойні, де ви не захотіли б оселитися, і вулиці, де ви залюбки погодилися б жити.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Залюднений (замість «заселений людьми»)

Але між нашим кораблем і тою залюдненою планетою ширились нездоланні далі. Усі добра світу спочивали на порошинці, серед сузір'їв загубленій. І звіздар Нері, намагаючись її розпізнати, все ще намарно заклинав світила.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Замало (замість «надто мало; недостатньо»)

Покоївка пояснила, що з нагоди завершення будівництва дороги в сільському складі коконів шовкопряда, який водночас правив за театральне приміщення, влаштовано гучний бенкет, що для такого вечора навіть двох десятків тутешніх гейш замало, тож навряд чи можна сьогодні когось покликати.
(Ясунарі Кавабата «Країна снігу»)

Замиритися (замість «укласти мир; налагодити мирні взаємостосунки»)

То були часи, коли ніхто нікому не вірив, коли вчорашній союзник, одержавши заплату, сьогодні виступав проти тебе, коли князь, поклявшись на хресті перед іншим князем, що дотримуватиметься миру, влучивши хвилю, відрубував мечем голову тому, з ким тільки-но замирився.
(Павло Загребельний «Диво»)

Замолоду (замість «у молоді роки»)

Замолоду вона була струнка, збудлива і по-своєму жвава тілом і душею, і це давало їй змогу певний час плисти на

гребені світського життя в місті, поки її ровесники й приятелі зі школи та церковної громади були ще досить молоді, щоб не зважати на класові різниці.
(Вільям Фолкнер «Посушливий вересень»)

Занапастити (замість «призвести до занепаду»)

Ноги починали дуже боліти, але вона не сміла спинитися. Кожна хвилина вгайки могла занапастити всю справу. Треба йти, хоч трохи й тихше. Скільки ще їй зосталося? Верстов чотири.
(Борис Грінченко «Серед темної ночі»)

Занегодитися (замість «зіпсуватися 'про погоду'»)

Була перша година ночі, йому треба було проїхати шість годин, а може, й менше, якщо погода буде гарною, чи більше, якщо занегодиться.
(Даніела Стіл «Неможливо»)

Занедбати (замість «запустити роботу, господарство, справи»)

Ти багато знаєш людей, прошу, щоб зробили громадську складчину на той друк, – що зостанеться, коли зостанеться, од їх дару, то піде на друге таке добре діло, а їм увесь від видавців лік пришлеться. Не занедбай ти цього діла, прошу тебе так, аж серце моє рветься. Щодня пропадає та пропадає щось – помремо, і те, що зібрано нами, пропаде марно.
(Оксана Іваненко «Марія»)

Занедужати (замість «стати хворим»)

Батько мій був паламарем у слободі, занедужав на сухоти і помер у молодому віці, лишивши п'ятеро дітей; то жили вбого, а то стало ще гірше.
(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Занепадати (замість «втрачати сили, здоров'я»)

I ось який висновок цих письменників: людина, яка пережила величезні випробування, духовно кволішала й занепадала, через це таких і називали загубленим поколінням – вони вже не могли жити нормально.
(Валерій Шевчук «Декоративна жінка»)

Заніміти (замість «зробитися нерухомим»)

Тієї ж миті над її головою з'явилася полум'яна куля. Повстанці заніміли від страху, побожно хрестилися. А куля скотилася по руці до зап'ястя дівчини. І всі побачили, як браслет упав їй під ноги бризками розтопленого металу. Навіть Хосе перелякався – підбіг до Рут, щоб якось порятувати її від опіку.
(Микола Руденко «Народжений блискавкою»)

Заодно (замість «разом з тим»)

– Заодно перевіряй і правильність алфавітного розташування, – напучував мене батько.
(Діана Сеттерфілд «Тринадцята легенда»)

Заопікуватися (замість «взяти під опіку»)

Нами знову заопікувалася зв'язкова. У пітьмі чули її молодий хриплуватий голос: іти треба дуже уважно, пояснювала, на деяких відтинках дороги – нога в ногу, бо навколо мінні поля. Щомиті можна злетіти в повітря.
(Михайло Андрусяк «Брати вогню»)

Запал (замість «внутрішній порив; завзяття»)

Залізняк говорив далі з наростаючим запалом:
– Не думай, що ми будемо тоді зграєю бунтівників. Ні! Тут виросте страшна, грізна сила. І тоді приєднаємося ми

самі, до кого захочемо, і кожен прийме нас з радістю під свій протекторат.
(Михайло Старицький «Останні орли»)

Запанібрата (замість «як з рівним собі»)
З дівчатами воно ще нічого, до дівчат Роман охочий, а от на вулицю не треба було з їми ходити. Йому не годиться запанібрата з їми бути, а він учора, хильнувши, це й забув. Ну, да це ще не біда, він зараз покаже, що він не те, що вони, а бери вище.
(Борис Грінченко «Серед темної ночі»)

Запевняти (замість «переконувати кого-небудь у чомусь»)
Дівчинка страждала від незвичної хвороби: ліва її рука була швидшою, ніж права. Дівчинка запевняла, що її ліва рука, володіючи такою швидкістю, помре швидше від неї самої.
(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Запівдарма (замість «майже безплатно»)
Командир полку погодився прийняти, бо моя робота обходилась казенній касі майже запівдарма: мені платили продуктами і по дві марки на тиждень.
(Роман Андріяшик «Люди зі страху»)

Запівніч (замість «після півночі»)
– Ну, так не лякайтесь, коли я повернуся о першій, о другій, а то й о третій годині запівніч; навіть коли я й зовсім не повернуся, то й тоді не лякайтесь.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Запізнатися (замість «завести дружбу»)
– Я запізнався з ним уже в останні роки його життя. Ми стрічалися на концертах барокової музики. Герман дуже

любив стару європейську клясику, може, навіть більше від джезу чи Бетовена. Він, власне, так і казав, що для нього справжня музика кінчиться на Бетовені.
(Юрій Андрухович «Рекреації»)

Запізно (замість «надто пізно»)

Але було запізно. Над нею чи позаду неї, вона не змогла розібрати де саме, раптом почулися кроки. Звук відбивався в обмеженому просторі, відлунюючи від гори та каміння. Хтось ішов до неї.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Заповзятися (замість «поставити собі ціллю зробити щось; поставити собі за мету»)

Володіючи неабияким досвідом крутняви посеред розмаїтого люду, Ситник досить легко вловлював неприязнь до себе, тож не дивно, що він відчитав по очах у малого все, що той мав на душі, і вже з першого разу заповзявся прихилити малого на свій бік.
(Павло Загребельний «Диво»)

Заполонити (замість «повністю охопити»)

Меґре постояв трохи, прислухаючись до кроків, що навсібіч віддалялися од нього. Важкі, непевні кроки, які раптом ставали частішими... І Меґре зрозумів, що – не можна навіть сказати, як це сталося, – людей заполонив страх.
(Жорж Сіменон «Порт у тумані»)

Запопадати (замість «діставати що-небудь»)

Нема часу думати-гадати. Якщо він запопаде того й добуде що йому треба, то мені вже свого не доскочити, годі й сподіватися... Треба поквапитись...

– Ану, старенька, рушаймо! Спробуймо здогнати того сірого, що пробіг тут за півгодини перед нами. Напнися мені добре й покажи, що ти можеш бігати незгірш, коли тебе добре підігнати.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Започаткувати (замість «дати, покласти початок чомусь»)

Це мало б започаткувати добу смирення й святості, одначе францисканський чин набирав моці, притягуючи до себе найкращих людей, поволі ставав всеможним і надто погрузав у мирських ділах, тому чимало францисканців захотіли повернути йому давню чистоту.
(Умберто Еко «Ім'я рози»)

Запрацьований (замість «завантажений роботою; заклопотаний»)

– Я ж цілими днями й краплі до рота не беру, а після роботи це добра розрядка. Нині модно говорити про геть запрацьованих адміністраторів. Це добра рекламна вигадка, але часом таке можна сказати й про мене.
(Tереція Мора «Смерть із косою»)

Заприязнитися (замість «завести дружбу»)

Я вже заприязнилася з Юсуфом-ефенді. Мені подобається цей тендітний, сумний, хворобливий чоловік. Ніжно розповідає він про щось вишукане, а в його голосі вчувається прихований жаль.
(Решат Нурі Гюнтекін «Чаликушу»)

Заприятелювати (замість «завести дружбу»)

Я вже встиг познайомитися з багатьма, навіть заприятелював із латишем Матісоном. Омельчука тяг щоразу до тепла мало не силоміць. Лікар був дуже совісний і не хотів, аби

через нього хтось страждав. Але бригадир-добряк дивився на все крізь пальці.
(Михайло Андрусяк «Брати вогню»)

Запроданець (замість «продажна людина»)
Попри всю свою досвідченість, Родольф не міг за схожістю висловів побачити відмінність почуттів. Він чув подібні речі з уст розпусниць і запроданок і тому не вірив Емминій щирості.
(Гюстав Флобер «Пані Боварі»)

Зараджувати (замість «допомагати комусь у скруті»)
Левон та Барбара прожили ще одну болісну добу, і я нічим не міг зарадити їхньому нещастю.
(Джеймс Паттерсон «Бікіні»)

Заразом (замість «у той самий час; одночасно»)
Вона переводила розмову з однієї теми на іншу, заразом обмірковуючи, як би стати йому в пригоді.
(Джек Лондон «Мартін Іден»)

Зараз-таки (замість «у цю хвилину»)
– А, так, Гарден. Отже, вам доведеться зараз-таки поїхати до Річмонда й передати Гарденові особисто, щоб він прислав удвічі більше орхідей, ніж я замовляв, але білих щоб якомога менше... Ні, мабуть, краще зовсім без білих. Сьогодні такий погожий день, та й Річмонд – прегарна місцина, а то б я не клопотав вас цією справою.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Зарано (замість «раніше, ніж слід; передчасно»)
Вихор був надзвичайно баский молодий жеребчик, що біг на перегонах тільки втретє. Люди всі гадали, що його ви-

пущено на перегони трохи <u>зарано</u>. Досі він займав тільки середні місця. Одного разу на початку перегонів Вихор був стрілою вихопився вперед, але скоро збився з ходи і, як звичайно, добіг до фінішу поміж «середнячків».
(Джеймс Крюс «Тім Талер, або Проданий сміх»)

Засапатися (замість «задихатися від швидкої ходи, бігу, роботи»)

Вони добулися до краю ущелини. Важко дихаючи, Корделія притулилася до тоненького деревця.
– Форкосиган навіть не <u>засапався</u>, – із заздрістю зауважила вона.
(Лоїс Макмастер Буджолд «Осколки честі»)

Засвітла (замість «поки видно»)

Того дня, не знати чому, раніше скінчила роботу і <u>засвітла</u> рушила додому. На дорозі, якою вона так поспішала, впізнала його здаля: він ішов їй назустріч.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Заселяти (замість «займати необжитий простір»)

Особливо багато було іудеїв: купці та ремісники мали двори на Копиревому кінці, а єврейська біднота <u>заселила</u> обидва узбіччя Білгородського шляху, що виходив із Білгородських, або Західних, воріт Копиревого кінця і вів до Білгорода на Ірпені і далі – в Болохівське князівство та Галичину.
(Володимир Малик «Горить свіча»)

Засмиканий (замість «замучений роботою, турботами, клопотами»)

Лише спіткнулася, просунулася тілом уперед і повалилася в багнюку. А потім стала посміхатися. Звідкись вирвався яскравий вогонь, лизнув її по тілу, але вона ніяк не зреагувала, – її взялися пекти, рубати, різати, а вона лише по-

сміхалася. Кози уявити собі не могли, щоб вона, істерична й засмикана, могла так спокійно, радісно усміхатися.
(Павло Васянович «Енелодром-1»)

Заперечатися (замість «почати сперечатися; розпочати суперечку»)

Далі загомоніли й засперечалися своєю рідною мовою, перезираючись між собою, наче у них були якісь сумніви. Тоді й звернулись до англійського хлопчика, ніби чекаючи, щоб він допоміг їм.
(Уїлкі Коллінз «Місячний камінь»)

Заспішити (замість «почати спішити; заквапитися»)

О суєто сует світу, яка ти швидкоплинна, минуча, зрадлива! Ще гридні-award кликуни Святополка не встигли обійти Гори, а з усіх теремів до княжих покоїв заспішили бояри й воєводи, мужі ліпші й нарочиті, огнищани й тіуни.
(Володимир Скляренко «Володимир»)

Засумувати (замість «зробитися сумним»)

Одарка, молода й весела молодиця, слухаючи ті нерадісні речі, засумувала, похилилася, їй здавалося – то само лихо глухо бубонить свої жалощі, то вже не жилець сього світу скаржиться на гірке життя.
(Панас Мирний «Повія»)

Зась (замість «не можна»)

Він зрозумів, що перед ним зараз зовсім інша Ніна Водоп’янова. Оця її тендітність нічого не доказує, і коли вона й дозволяла Джо верховодити собою, то тепер зась. Ніна дивилася на нього гострим поглядом своїх ясних очей, в якому блимало недовір’я, а може, й неприязнь.
(Джеймс Олдрідж «Бранець своєї землі»)

Затаювати (замість «приховувати що-небудь»)

Він замовк, більше й слова не промовив, стояв блідий та задуманий, але затаїв в своїй душі ще більшу ненависність до московських, гордих, непросвічених, наглих та грубих бояр. *(Іван Нечуй-Левицький «Гетьман Іван Виговський»)*

Затемна (замість «поки темно; у темну пору»)

Ярмо рипіло і подзенькувало занозами, Йонька, учепившись за налигач, усе погейкував та цьвохкав батогом. В хутір Ковбики приїхали затемна. Йонька зайшов у чиєсь подвір'я на самому краю хутора, побудив собак, вони скажено рвалися із ланцюгів, готові змегелити Йоньку разом із кожушиною. *(Григорій Тютюнник «Вир»)*

Затівати (замість «починати здійснювати, намічати щось»)

Панове, ви затіваєте кепську справу й даремно підставляєте себе під кулі. Я й мій слуга почастуємо вас трьома пострілами, стільки ж ви дістанете з погреба; крім того, в нас є шпаги, якими, можете бути певні, я і мій друг непогано володіємо. *(Александр Дюма «Три мушкетери»)*

Затінок (замість «місце захищене від сонця; затінене місце»)

Навіть у спеку вулиці Сан-Себастьяна зберігають немовби вранішню прохолоду. На листі дерев там, здається, ніколи не просихають крапельки вологи, а тротуари такі, наче їх щойно полили. Навіть у найбільшу спеку деякі вулиці тонуть у прохолодному затінку.
(Ернест Хемінгуей «Фієста. І сонце сходить»)

Затінювати (замість «заховувати в тіні; покривати тінню»)

Та ні Яцькові, ні самому Арсенові не довелося більше вигороджувати себе, бо раптом на галявині зчинився шум,

пролунали окрики, і до Чорнобородого підскочив на коні вершник у сірому джеббе і голубій чалмі, що затінювала обличчя.
(Володимир Малик «Посол Урус-Шайтана»)

Затісно (замість «надто тісно»)

Вони йшли й тулилися одне до одного, начебто в цьому лісі було їм затісно чи весь світ вмістився в їхньому намаганні стати однією істотою, з одним тілом і духом, а пізня зозуля, яка раптом обізвалася з лісу, помірно й терпляче почала відлічувати їм роки їхньої спільноти.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Заточуватися (замість «втрачати рівновагу»)

– Ах ти, сякий-такий сину! Оце так на батька? – сказав Тарас Бульба і від здивування аж заточився.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Затьмарювати (замість «позбавляти ясності, гостроти»)

І якщо це вже відчутно в справах буденних, то в кілька раз гостріше постає це тоді, коли усвідомлення великої відповідальності за життя чи смерть людей затьмарює людині весь її розум, як це буває з військовим командиром чи будь-яким іншим діячем, відповідальним за справу політичної ваги.
(Джеймс Фенімор Купер «Слідопит»)

Захаращений (замість «безладно заповнений»)

Те характерне шипіння-сичання вона би розпізнала навіть тоді, коли би була глухою. Проте Северина не перелякалася. В хаті, захаращеній чи не під стелю оберемками віників із сушених трав, коріння та галузок, давно було слід чекати

якоїсь живності. Ото нарешті й знайшлося місце для гадини. Не всім же козу в хаті тримати. У кози до колін – чортові ноги. Тому козу не тримала, хоч поживне козяче молоко залюбки споживала, як хто приносив їй у подяку за ліки із трави. А в природі кожна твар хоче жити. І гадина також.
(Марія Матіос «Москалиця»)

Захмарний (замість «який знаходиться над хмарами»)

Рано чи пізно, а блискавка розірве білкову оболонку, щоб знову помандрувати в захмарний простір, із якого вона прийшла.
(Микола Руденко «Народжений блискавкою»)

Захмеліти (замість «стати п'яним»)

Лебрехт Крегер сидів так само рівно, як і на початку обіду, пастор Вундерліх був і далі блідий і коректний, старий Будденброк хоч трохи й відхилився назад, але тримався якнайпристойніше, і тільки Юстус Крегер явно захмелів.
(Томас Манн «Будденброки»)

Заходитися (замість «починати активно робити що-небудь»)

Секретар вийшов із виглядом ображеної гідності й, викликавши клерка, заходився його шпетити – бідолаха аж упрів з переляку.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Захолоти (замість «стати холодним і твердим»)

І коли вона захолола на моїх руках, я встав, відшукав тугу торбинку, прив'язав свої лижі й подався, заточуючись, далі, бо коліна мої ослабли, у голові паморочилось, у вухах стугоніло, в очах мерехтіло.
(Джек Лондон «Снага жіноча»)

Зацікавлено (замість «з великим інтересом»)

Вони відхилили нижнє гілля молодої ялинки і зацікавлено виглянули. Те, що вони побачили, було кінцем.
(Джек Лондон «Закон життя»)

Заціпеніти (замість «застигнути на місці»)

– Ґейл – це Північна Дакота!
Вона заціпеніла; їй аж подих перехопило. І відчула, що Ґейл не зводить із неї очей. Вона обернулася. Ґейл відступив убік і повним грації жестом простягнув руку до дверей блоку № 3.
– Тільки після тебе, Сью.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Зацьковувати (замість «мучити когось, постійно переслідуючи»)

Я поклявся їй зацькувати його, якщо він мені десь попадеться, не давати йому ні хвилини спокою, переслідувати його з безнастанною жорстокістю, вилити на нього всю ненависть, яка переповнювала моє серце, і насміятися над образливим заповітом свого батька, довівши хлопця, якщо буде моя змога, до шибениці.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Зачаїтися (замість «заховатися, намагаючись лишитися непоміченим»)

– Відколи ви стали старшим інспектором, – скоса дивлячись на Хедлі, промовив доктор Фелл, – у вас з'явилася якась вульгарна самовпевненість, і це мене засмучує й дивує. Невже ви й справді вірите всій цій нісенітниці – нібито вбивця непомітно проник у будинок і, зачаївшись, чекав, поки перестане йти сніг.
(Джон Діксон Карр «Безтілесна людина»)

Зашарітися (замість «вкритися, залитися рум'янцем»)

– І коли я знаю квітку, яка є єдина на світі і росте лише на моїй планеті, а якийсь баранець одного ранку з'їсть її, не тямлячи навіть, що він накоїв, це теж, по-твоєму, байдуже? Він зашарівся, потім озвався знову.

(Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц»)

Зашкодити (замість «заподіяти шкоду»)

Кок не може зашкодити вам. Ви ж певні, що воскреснете з мертвих. Чого ж вам боятися? Ви маєте перед собою вічне життя. Ви мільйонер щодо безсмертя, мільйонер, чий капітал не може бути втрачений, бо він менш тлінний, ніж зорі, і такий же безмежний, як простір і час.

(Джек Лондон «Морський вовк»)

Заяскріти (замість «заблискотіти іскрами»)

Очі його заяскріли лютіше, аніж очі того звіра, від якого він дістав своє прізвисько. І рука його не забарилася проявити ту лють, що пекла йому серце.

(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Збагнути (замість «проникнути в суть чого-небудь; осягти, зрозуміти щось»)

І тоді він збагнув, що сон той бачить пальма, до якої він прихилився. Снилась їй вода. Більше нічого у тім сні не сталося. Тільки шум річки, майстерно завитий, ніби якась сліпучобіла чалма.

(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Збайдужніти (замість «стати байдужним»)

Напруження останніх тижнів дало мені змогу відтягти хворобу, але не подолати, і тепер я відчував, що вона на-

сувається на мене, і майже нічого іншого й не відчував, настільки до всього збайдужнів.
(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Збіговисько (замість «скупчення багатьох людей»)

Всі вони трималися разом і в одному місці, з гідністю виконуючи добровільний обов'язок – репрезентувати тут шановану місцеву аристократію, яка, ласкаво погодившись прибути з Іст-Егга до Вест-Егга, не мала, проте, наміру включатись у розваги тутешнього різношерстого збіговиська.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Збідніти (замість «стати бідним, біднішим»)

– Що, княже, маємо, тим і вітаємо. Зараз ми зовсім збідніли. І ледве вислизнули із Батиєвого зашморга. Ти запитав мене, чому я не в Половецькій землі, а в Угорській...
Котян запив шматок баранини кумисом і подав другу чашку князеві. Вони поволі жували їжу своїми старими, з'їденими зубами і тихо бесідували.
(Володимир Малик «Горить свіча»)

Зближатися (замість «ставати ближчим з кимось»)

Безперечно, розмова про танцювальне мистецтво допомогла Сімамурі зблизитися з жінкою, бо його знання про балет за час перебування в горах не знаходили собі застосування, хоча підсвідомо Сімамура сприймав жінку так само, як і європейську хореографію.
(Ясунарі Кавабата «Країна снігу»)

Зблизька (замість «з невеликої відстані»)

А пізнати Андрія комбриг не міг з тієї простої причини, що ніколи в житті з ним не зустрічався. Правда, він бачив

його один раз і досить <u>зблизька</u> три тижні тому – в день свого прибуття в бригаду. Але й тоді, як і нині, Тулумбас не знав, що той сержант є його рідний син.
(Євмен Доломан «Випробування вірності»)

Зважити (замість «взяти до уваги»)

Стендал повернувся до свого помічника.
– Тепер, Пайксе, ми відішлемо решту запрошень на сьогоднішній вечір. Гадаю, буде весело, га?
– Дуже весело, якщо <u>зважити</u> на те, що ми чекали двадцять років!
І вони переморгнулися.
(Рей Дуглас Бредбері «Марсіанські хроніки»)

Збліднути (замість «стати менш яскравим»)

Та ось небо на сході <u>збліло</u>, він припинив пошуки, звівся навколішки і вперше відколи звернуло з півночі, сяк-так випростав спину, даючи відпочити зсудомленим, наболілим м'язам.
(Вільям Фолкнер «Домашнє вогнище»)

Звечора (замість «з вечірнього часу»)

– Я поговорила з Лореєю, вона ще нічого не знала. Боже, ви б чули її голос – він то завмирав, то знов озивався, наче вона от-от знепритомніє. Вона каже, що ще <u>звечора</u> її щось гнітило.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Звичайнісінький (замість «самий звичайний»)

<u>Звичайнісінькі</u> лугові квіти в'януть, але вони розцвітають знову. Верболіз і наступного літа в червні сяятиме золотистим цвітом, як сяє ним нині. Через місяць ломиніс

укриють пурпурові зорі, і рік у рік зелена сутінь його листя знов і знов буде іскритись цими пурпуровими зорями. Але наша молодість ніколи не повертається.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Звідки (замість «з якого місця, джерела»)

– Ми спіймали трьох гоблінів в Клеркенвелі і змусили їх розповісти нам, на кого вони працювали, звідки надходили накази і таке інше. Вони не знали, куди саме забирають дітей, відомо лише, що на північ в Лапландію.
(Філіп Пуллман «Північне сяйво»)

Звідки-інде (замість «не знати звідки»)

А наступного дня надійшла телеграма від його сестри, і тато у ролі адвоката, а місіс Мерідю у ролі свідка пішли туди, і дружина дядька Віллі тицьнула їм шлюбне свідоцтво і сказала з'їсти облизня – мовляв, бордель чи не бордель, а шлюб її не менш законний, ніж у будь-якої іншої гонористої хвойди з Джефферсона чи й звідки-інде.
(Вільям Фолкнер «Дядько Віллі»)

Звідкись (замість «з якогось невідомого місця»)

За часів мого дитинства на відстані тридцяти хвилин їзди велосипедом від нашого дому був акваріум. Завжди в ньому панувала прохолодна тиша, лише іноді долинав звідкись плюскіт води. Мені здавалося, ніби в кутку напівтемного коридору причаїлося морське чудовисько.
(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Звідкіля (замість «яким чином; звідки»)

Так, цьому варварству й дикунству немає виправдання. Але ж хто винен у тому, що ці люди дикуни? Держава, якій є до

них діло лише в часи заколоту? Володарі над душами, яким є до них діло лише після жнив? Звідкіля їм знати основи світу, що довкола них? Церква кричить їм про пекло, легенди загрожують чортом і відьмаками.
(Володимир Короткевич «Колосся під серпом твоїм»)

Звідкілясь (замість «»не знати звідки)

Він був такий схвильований, що майже не чув відповіді провідника, голос якого, здавалося, долинав звідкілясь здалеку.
(Теодор Драйзер «Американська трагедія»)

Звідсіля (замість «з цього місця»)

Я знала, що гіршого місця, як у цьому селі, не буде вже ніде, але пригнічений стан селян передавався й мені. Тільки Мунісе не журилася. Мала пустунка тішилася й ладна була вже тепер пташкою летіти звідсіля.
(Решат Нурі Гюнтекін «Чаликушу»)

Звідти (замість «з того місця»)

Для Поля Америка – країна, повна чудес. Звідти походить його батько, туди він тепер їде; це країна, яку мало хто бачив. І одна з цих небагатьох людей – його тітка...
(Джеймс Болдуїн «Лише ранок та вечір і скоро»)

Звідтіля (замість «з того місця»)

А десь уже далеко-далеко звідтіля, в плетиві пустельних сніжно-білих вулиць і майданів, ішла за черепахою Момо. І саме тому, що вони йшли так повільно, вулиця ніби пливла вперед з ними разом, а будинки немовби пливли назад. Ось черепаха ще раз звернула за ріг, за нею звернула й Момо – і спинилася, вражена.
(Міхаель Енде «Момо»)

Звідтіль (замість «з того місця»)

Підкріпившись хлібом і салом та підгодувавши по повороті до лісу Хмари коней, вирушаємо лісовими дорогами до села, кілометрах у десяти звідтіль.

(Юрій Горліс-Горський «Холодний Яр»)

Звідусіль (замість «з усіх боків; з різних місць»)

Він підвівся разом з усіма віруючими, коли почали читати перше Євангеліє. Звідусіль на нього напливали знайомі деталі, зринали спогади. Наприклад, несподівано згадалося, що в день поминання одному кюре довелося відслужити аж три меси.

(Жорж Сіменон «Справа Сен-Ф'якрів»)

Звідусюди (замість «з усіх боків»)

В повітрі пахло їжею, знайомою їжею – беконом та кавою, і чувся невловний слабкий лікарняно-медичний запах. Звідусюди йшов легкий дзвінкий звук, майже нечутний, але такий, до якого треба або звикнути, або збожеволіти від нього.

(Філіп Пуллман «Північне сяйво»)

Звільна (замість «не поспішаючи»)

Минув день, другий. І третій доходив свого кінця. Якийсь марудний, засмучений, звільна кульгав до червонястого бескеття, що палало над далеким західним небокраєм.

(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Звірятися (замість «виливати душу»)

А я зрозумів: якщо Сальватор звірить Бернардові те, що він звірив був нам про своє минуле та минуле келаря, і натякне на їх стосунки з Убертином, хай які скороминущі, мінорити опиняться у вельми прикрому становищі.

(Умберто Еко «Ім´я рози»)

Зволікати (замість «не поспішати з чимось»)

Цього вечора він оповістив їй новину: з-за кордону прибули його реактиви, і з початком нової серії спроб він не може далі зволікати.
(Валер'ян Підмогильний «Невеличка драма»)

Згайнувати (замість «витратити марно»)

А ще пам'ятаю, як одного разу органіст круто, майже відчайдушно перейшов од Баха до раннього Роджерса й Гарта. Та в цілому я згайнував час, співчутливо споглядаючи самого себе, наче лікар у шпиталі, бо змушений був тамувати напади кашлю.
(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

Зганьбити (замість «заплямувати ганьбою»)

Цар робив усе, щоб зганьбити ім'я Мазепи; він зруйнував би всі церкви навіть побудовані гетьманом, коли б не було їх так багато. А прислужники царські наввипередки скакали перед царем на задніх лапках і один перед другим старалися як би найартистичніше вилаятися, як би ще закрутисте назвати.
(Гнат Хоткевич «Два гетьмани»)

Згідливий (замість «той, хто легко погоджується з іншими»)

– Не всі будуть такі згідливі, як я, – попередив він Руперта.
– Отже, май на увазі: я не беру на себе відповідальності за те, що може статися. Американці кажуть, що людина іноді й сама не помічає, як їй накидають інші погляди.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Згірклий (замість «який виражає гіркоту, сум»)

Роксолана ждала, коли зможе переважити навіть ту страшну силу. Іноді ловила себе на думці, що стає схожою на валіде.

Згірклий усміх на устах, смага, майже чорногубість. А в душі? Темрява клубочиться дедалі більше й густіше. Невже султан не бачить її тривоги?
(Павло Загребельний «Роксолана»)

Згладжуватися (замість «бути менш помітним, відчутним»)

В результаті свого досліду він виявився в іншому кутку кімнати перед дзеркалом, і, коли він випрямився, щоб подивитися на себе, хаос і сум'яття кудись випарувались. Шалене загострення відчуттів згладилося і притупилося.
(Генрі Катнер «Механічне Еґо»)

Згодом (замість «з часом»)

Згодом звідти вийшов тато, вони удвох прибили клямки до дверей хатинки, повісили замок, і я чув, як дядько Фред забивав гвіздками вікна.
(Вільям Фолкнер «І все буде чудово»)

Зголодніти (замість «стати голодним»)

Між столами порозкидувано було багато подушок. Мої супутники посідали на них і на мигах запропонували й мені зробити те саме. З приємною невимушеністю почали вони їсти плоди, беручи їх руками і викидаючи лушпиння та кісточки в круглі отвори біля столів. Мене не треба було довго запрошувати, бо я таки зголоднів і хотів пити.
(Герберт Джордж Веллс «Машина часу»)

Зголоситися (замість «виразити бажання; проявити ініціативу»)

Ентоні, який не звик втрачати можливості, палко зголосився. Нарешті вона відсахнулась і з чарівливою боязкістю зазирнула йому в обличчя.
(Агата Кристі «Таємниця іспанської шалі»)

Згорда (замість «з почуттям зневаги; з презирством)

Місіс Віпл страх не любила, щоб їй співчували.
– Не треба, щоб люди поглядали на нас <u>згорда</u>, хіба дійде до того, що ми будемо жити в фургоні й переїздитимемо з місця на місце збирати чужу бавовну.
(Кетрін Енн Портер «Він»)

Здавна (замість «з давніх часів; дуже давно; з давніх-давен»)

Я <u>здавна</u> пишався тим, що опанував усі можливі краєвиди і вважав сміховинними знаменитості живопису та сучасної поезії. Мені подобались ідіотські картини, герби на воротах, декорації, полотнища бродячих цирків, вивіски, кустарна мазанина, призабута белетристика, церковна латинь, безграмотні книжки про кохання, романи про наших предків, казки про фей, дитячі книжечки, старі опери, безглузді приспіви, наївні ритми.
(Артюр Рембо «Сезон у пеклі»)

Здалеку (замість «з далекої відстані»)

Ту чарівну крамницю я бачив <u>здалеку</u> кілька разів; а раз чи двічі навіть проходив повз її вітрину, де лежало багато привабливих дрібничок: чарівні кульки, чарівні кури, чудодійні ковпаки, ляльки для черевомовців, кошики з причандаллям для фокусників, колоди звичайнісіньких на вигляд карт.
(Герберт Джордж Веллс «Чарівна крамниця»)

Здаля (замість «з далекої відстані»)

Вони затанцювали: корови, підняті на дибки, й моторні юрливі відьми. Застрибали легко й грайливо; <u>здаля</u> подзенькувало милою, казковою музикою, долинав перестук золотих молоточків – корови стрибали по зеленій траві як заведені.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Здебільшого (замість «у більшості випадків»)

Весь цей час повз мою крамницю проходили паломники, прямуючи до Мекки. Серед них були багатії зі слугами й верблюдами, але здебільшого то були бідаки, злиденніші, за мене. Всі вони однак поверталися щасливі й чіпляли на двері своїх будинків символи паломництва.
(Пауло Коельо «Алхімік»)

Здоровань (замість «сильна, міцна людина»)

Удар той був такий несподіваний, що Пантера не встиг ані підвести руки, ані нахилити голови. Маленька гостра сокира вцілила його межи очі й розчерепила йому голову. Сіпнувшись уперед, наче смертельно поранена змія, що стрибає на ворога, здоровань заточився і впав у передсмертних корчах посеред моріжка.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Здорожитися (замість «утомитися в дорозі»)

Шоста планета була вдесятеро більша попередньої. На ній жив дід, він писав грубезні книги.
– Диви! Ось прибув мандрівник! – гукнув він, угледівши маленького принца.
Маленький принц присів на стільця – звести дух. Він уже так здорожився.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц»)

Зимівля (замість «зимова пора»)

– Якщо ваша правда, – сказав я, – тоді нам треба буде готуватися до зимівлі. Нашого харчу не вистачить, але тут є котики.
(Джек Лондон «Морський вовк»)

Зичливо (замість «з прихильністю, приязню»)

Певно, це було в неї від матері, але Кеті завжди говорила так щиро, спокійно й зичливо, що відразу ставало ясно: вона просто нездатна когось образити, а от Пепі могла дуже образити людину, часто цілком свідомо.

(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Зірвиголова (замість «смілива людина; той, хто нічого не боїться»)

Він ще не знав, що всі власники машин починають з цього, а кінчають радістю, що продали її й здобули собі спокійний сон. І що вже не треба думати, чи ще стоїть вона на вулиці, чи вже на ній мчить по Гостомельському шосе якийсь зірвиголова, не треба роздобувати запчастини і запобігливо, по-собачому заглядати в очі автоінспекторам.

(Юрій Мушкетик «Біла тінь»)

Злагіднювати (замість «робити лагідним»)

Слово має злагіднювати душу, засвічувати в ній сонце, осяювати даром Святого Духа, а не пробивати чорну діру.

(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

Злагіднішати (замість «стати лагіднішим; подобріти»)

Бекер злагіднішав. Зрештою, Рочіо мала рацію; чорт забирай, він, можливо, і сам вчинив би так само, якби був на їхньому місці.

(«Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Злегенька (замість «ледь помітно»)

Він злегенька взяв хлопця за ногу і тримав, аж поки той прокинувся, обернувсь і поглянув на нього. Старий кивнув головою; тоді хлопець, узявши зі стільця біля ліжка свої штани, сів і натяг їх.

(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Злегка (замість «ледь помітно; трохи»)

І загалом мене ніщо не мучить, хіба що часом злегка крутить у лівій нозі після давньої вогнепальної рани, що бозна-коли й загоїлась.
(Кнут Гамсун «Пан»)

Зледащіти (замість «стати ледачим»)

Вони розжиріли і зледащіли на незароблених грошах – не захотіли навіть самі захищати свою планету, поки їхні жалюгідні найманці не забралися геть, зрозумівши, з ким мають справу. Якби мені надали свободу дій і трохи більше часу, я зміг би захопити Комарр без єдиного пострілу.
(Лоїс Макмастер Буджолд «Осколки честі»)

Злетіти (замість «піднятися в повітря»)

Вона почувала себе деревом. Самотнім, нерухомим деревом, на яке ллється мертве світло. Не може зрушити з місця, воно, наче каліка-птах, махає крильми, але не для того, щоб злетіти.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Злигодні (замість «великі життєві труднощі; тяжке життя»)

Після того, як він два роки користався величезним багатством і шанобою при дворі, тисяча сімсот дев'яностий рік кинув його в найжахливіші злигодні еміграції.
(Стендаль «Червоне і чорне»)

Злидар (замість «людина, яка живе в злиднях, нестатках»)

Без будь-якої мети просто задля втіхи, як хімік для свого задоволення провадить досліди, отруйники часто вбивали людей, доля яких анітрохи їх не обходила. Нагла смерть багатьох злидарів у лікарні «Отель Дьє» викликала потім

підозру, що хліб, який там кожного тижня роздавала Бренвільє, щоб показати себе побожною, як ніхто, і великою добродійницею, був затруєний.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Панна Скюдері»)

Злиденний (замість «дуже малий»)

Двоє чоловіків і жінка посідали кого багаття й узялися до свого злиденного підживку.
(Джек Лондон «Біла тиша»)

Зліва (замість «з лівого боку»)

У відчиненій кухні, яку із зали було видно до найменших дрібниць, зліва на стіні висіло шість блискучих нікельованих циліндрів заввишки з півметра. Навколо циліндрів звивалися скляні трубки, якими циркулювала червона й зелена рідина.
(Франк Леонгард «Зліва, де серце»)

Злісно (замість «зі злістю»)

– У неї ж діти, Ружено, – тихо нагадав Їржі.
– Було б не плодити їх! – злісно вигукнула Ружена, душачися слізьми. – Вона завжди нас оббирала, бо тільки гроші й любить! Задля грошей і заміж вийшла, ще змалечку хвалилася, що буде багата.
(Карел Чапек «Гроші»)

Злішати (замість «ставати злим або злішим»)

Я дуже добре його пам’ятаю, бачу, як він сидів проти Мадам Рози з негнучкою спиною, бо ревматизм з роками злішає, особливо прохолодними ночами, які трапляються часто, коли минає літо.
(Ромен Ґарі «Життя попереду»)

Злободенний (замість «цікавий для всіх у даний час; актуальний, важливий»)

Зупинився. Абсолютна тиша. Робиться моторошно. Злободенні справи й цілий біг нашого життя на хвильку тратить свою привабу. Думи крають час і простір, перевертають кам'яні сторінки минувшини й зазирають туди, де писано все літерами крови й огню.
(Улас Самчук «Гори говорять»)

Зловмисник (замість «той, хто має злий намір»)

А якщо пудинг не поспів! А якщо він розвалиться, коли вона вийматиме його з форми! А якщо його вкрали, доки вони тут веселилися й уплітали гусака! Який-небудь зловмисник міг же перелізти через паркан, зайти з чорного ходу і викрасти пудинґ! Такі припущення змусили молодших Кретчитів завмерти від страху. Словом, які лише жахи не лізли в голову.
(Чарлз Діккенс «Різдвяна пісня в прозі»)

Зловтішатися (замість «виявляти зловтіху»)

Ні, він не зловтішався з цього приводу, не дивився на інших зверхньо, не випинав своє «Я» так, щоб це «Я» могли засікти з космосу ворожі супутники-шпигуни. Він, Рябцев, завжди зберігав рівність і скромність характеру, й усе, що відбувалося всередині нього, все, що відбивалося не розумом, а серцем, усе це залишалося нікому не видимим і невідчутним.
(Андрій Курков «Львівська гастроль Джимі Хендрікса»)

Злодіяння (замість «злочинна дія; злочин»)

– Пан кардинал переслідує не тільки за злочини, – відповіла міледі. – Є чесноти, за які він карає навіть суворіше, ніж за злодіяння.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Злостиво (замість «зі злістю»)

Молодий стурбований голос щось тихо промовив до кулеметника. Той крізь зуби злостиво і спокійно процідив:
– Зараз, товаришу командир, сипнемо їм страху в матню.
І дуло кулемета, наче захлинаючись, зафахкотіло вогнем. Бандитський ланцюг зразу ж, немов по команді, з стогоном, криками, матерщиною опустився на землю.
(Михайло Стельмах «Велика рідня»)

Змалечку (замість «з раннього віку»)

Брендорфу потрібні раби, які б слухняно, не замислюючись, робили все, що від них вимагатимуть. От фрейлейн і прищеплює їм змалечку рабські задатки.
(Анатолій Стась «Зелена пастка»)

Змалку (замість «з дитинства»)

З раннього дитинства він щодня ходив з нею на цвинтар, щоб, ставши на коліна, помолитися на могилі своєї матері. З цього цвинтаря, розташованого па крутому березі, він подовгу вдивлявся в сірі водії Ла-Маншу, де колись його батько загинув у корабельній катастрофі. Він і бабуся були дуже бідні, тож змушений був рибалити змалку.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Зметикувати (замість «прикинути в голові; зрозуміти»)

Він спостеріг шерегу вартових і зметикував, що годі пробитися крізь неї неушкодженим. Перепливти озеро не вдалося б: маючи човен, вороги легко б його наздогнали; інакше він би доплив до замку за іграшки. Мисливець навіть роздивився, чи немає де якоїсь схованки; але мис був рівний, маленький, за юнаком пильно стежила сотня очей,

котрі хоч і вдавали, буцімто не звертають на нього уваги, унеможливлювали таку спробу.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Зміїтися (замість «стелитися хвилястою, звивистою смугою; завиватися»)

Козачок зачинив дверці колимаги й вискочив на козли, кучер ляснув довгою пугою, і кортеж рушив у дорогу. Уже пишний повіз вельможного пана зник зовсім з-перед очей, а молодий чернець все ще стояв непорушне коло брами, не одриваючи погляду від легкої хмарки куряви, що зміїлася далеко по дорозі, освітленій останнім променем сонця...
(Михайло Старицький «Останні орли»)

Зміркувати (замість «зібратися з думками; додуматися, догадатися»)

І щоразу на заваді ставала присутність Роси, бо, по-перше, Мейбл ніяк не могла зміркувати, як їй усе ж таки довідатися, коли Чингачгук буде коло дверей, – вона ж не сумнівалася, що він ось-ось підійде, – а по-друге, як його впустити до блокгауза так, щоб не сполохати свою надто сторожку подругу.
(Джеймс Фенімор Купер «Слідопит»)

Зміцнювати (замість «робити міцнішим, стійкішим»)

І над усім височіла грізна фортеця на верхів'ї Замкової гори. Її недавно поновили після жахливої пожежі 1608 року, коли вогонь мало не знищив усього міста. Перед пожежею замок був більший як Краківський, кам'яний, тинкований на зразок західноєвропейських. Поновив і зміцнив, його київський городник Іван Слушка так званим крижацьким способом, тобто на зразок твердинь Лівонського ордену.
(Зинаїда Тулуб «Людолови»)

Зморений (замість «дуже змучений, втомлений»)

Але очі мої склепилися, тільки-но голова торкнулась подушки. Вкрай зморений, я проспав цілу ніч, а тим часом «Привид», ніким не керований, пробивав собі шлях серед бурі.
(Джек Лондон «Морський вовк»)

Знавецьки (замість «зі знанням справи»)

Тоді патрон, споважнівши, заявив:
– Не можна бути таким наївним. Знайте, пане Монтелен, що завжди треба набиратись боргів, а потім миритись.
І Сен-Потен додав, по-знавецьки кивнувши головою:
– Га? Як у Бальзака, правда ж?
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Знадвору (замість «з зовнішнього боку приміщення; ззовні»)

Хтозна, чим кінчилася б ця нова суперечка, коли б знадвору не почулося щось подібне до співу сиплуватих жіночих голосів. Усі голови повернулися до дверей. У кімнату, горланячи і пританцьовуючи, входило п’ятеро жінок у коротких до непристойного сукнях.
(Рафаелло Джованьйолі «Спартак»)

Знадобитися (замість «стати потрібним; стати у пригоді»)

Чотириста доларів дуже знадобились. Накупили всілякої всячини, найняли жінку, яка прибрала в хаті й нагодувала дітей.
(Шервуд Андерсон «Шедевр Блекфута»)

Знебарвлений (замість «позбавлений виразності»)

Моя жага згасла. Та жага, що аж вихлюпувала з мене і роками пошивала в дурні – тепер я весь ніби спорожнів. Далі ще гірше: просто мене, недбало вивернувшись, манячила якась величезна й знебарвлена думка. Я так і не знаю,

що то було таке, але тоді не міг дивитися на неї – така вона мені була огидна.
(Жан Поль Сартр «Нудота»)

Зневага (замість «почуття презирства; відсутність поваги»)
Але чомусь Дон Кіхот будив у них співчуття, хоч вони й сміялися з нього, а Санчо Панса – лише зневагу; Димо ж, навпаки, більше зневажав свого начальника, а Спиридонові часом навіть відкривав душу.
(Гуляшки Андрій «Історія з собаками»)

Зневажати (замість «проявляти неповагу»)
Роберт Ленґдон стояв, витріщившись на Сієнну Брукс, яка скоцюрбилася за кермом вкраденого катера, і силувався збагнути те, свідком чого щойно став.
– Я не сумніваюся, ти зневажаєш мене, – хлипала вона, дивлячись на нього крізь сльози.
– Зневажаю?! – вигукнув Ленґдон. – Та я навіть гадки не маю, хто ти така! Бо ти тільки те й робила, що брехала мені.
(Ден Браун «Інферно»)

Зневіра (замість «відсутність, втрата віри; розчарування»)
Сьогодні рано вранці ми знову з трепетом прислухалися до її слів уві сні. Цього разу вона ще довше не засинала, а коли заснула, залишалося лише кілька хвилин до світанку, тож нас охопила зневіра.
(Брем Стокер «Дракула»)

Знедавна (замість «від недавнього часу»)
Виявилося, що у сусідньому будинку, стоячому майже впритул до палаючого гуртожитку знедавна живе якась евакуйована з Харкова жінка з чотирирічним хлопчиком.
(Герман Барановський «Перейдена нива»)

Знемагати (замість «втрачати силу»)

Під час обідні вона не дослухалася до відправи, а розглядала в своєму молитовнику побожні малюнки, облямовані блакитними віньєтками, їй полюбились і хвора овечка, і серце Христове, простромлене гострими стрілами, і стражденний спаситель, що знемагає під тягарем хреста.
(Гюстав Флобер «Пані Боварі»)

Знемога (замість «стан виснаженості»)

Оце і все, тож нехай воно буде тобі до душі. Тобі ніколи більш не снитимуться гарні сни, так що можеш і зовсім не спати. Просто лежи й відпочивай, і нехай твоя голова працює до знемоги, а коли вже засинаєш, то чекай усіляких страхіть. Це твій виграш у тій великій грі, яка точиться нині в світі.
(Ернест Хемінгуей «Острови в океані»)

Зненацька (замість «цілком неочікувано; несподівано; раптом»)

Малий так і водив носиком, і коли зненацька надлетів, гудучи, джміль та впав на квітку будяка, він підскочив з переляку й закрутився на місці, аж два кролі, що паслися поблизу, кинулися до нір.
(Річард Адамс «Небезпечні мандри»)

Знеособлюватися (замість «втрачати індивідуальні риси, самобутність»)

Та крім того, усім їм була притаманна ще одна риса, що позначалась цілком уже на першому творі його «Бритва» й пішла розголосом і по дальших оповіданнях Степанових, синтезуючи його уявлення про істоту громадської війни, – величезного масового зруху, де одиниці були непомітні часточки, зрівнені в цілому й безумовно йому підпоряд-

ковані, де люди знеособились у вищій волі, що відібрала їм особисте життя і разом з ним усі ілюзії незалежності.
(Валер'ян Підмогильний «Місто»)

Знеохочувати (замість «відбивати комусь охоту до чогось; позбавляти кого-небудь бажання робити щось»)

Це збуджувало в мене великий інтерес до нього, але холоднодушність і навіть грубуватість отця Симона врешті-решт знеохотили мене і я вже більше не цікавився ним.
(Федір Одрач «На непевному ґрунті»)

Знеохотитися (замість «втратити охоту до чогось, бажання робити щось»)

Він назривав листя і почав їсти: пожувавши трохи, зовсім знеохотився. Приліг і заснув. Прокинувся жахливо слабий.
(Василь Барка «Жовтий князь»)

Знепритомніти (замість «втратити свідомість»)

І я, плигаючи з каменя на камінь, побігла до води, щоб намочити хустку. Він, мабуть, трохи знепритомнів, а може, йому просто запаморочилось у голові.
(Решат Нурі Гюнтекін «Чаликушу»)

Знерухоміти (замість «стати нерухомим»)

Бо треба було рятувати коня. Треба було рятувати помічника і друга, а який то вірний і незамінимий друг Родимові, Сивоок зрозумів по тому, як важко застогнав так само розпачливо, як і кінь, коли, поборсавшись ногами і не видобувшись на купину, знерухомів у сподіванні затриматися на поверхні, боячись більше розхитати зрадливі багна, але однаково занурювався в болото – поволі, невпинно, жахливо.
(Павло Загребельний «Диво»)

Знесилюватися (замість «втрачати силу, ставати безсилим»)

Іноді, знесилившись до краю після цілого дня роботи за столом, я сідлала його і їхала на годину-дві в ліс. І він знав, куди мені хочеться поїхати, коли у мене такий настрій, – на вершину пагорба, звідки видно довгу долину Суона і Хелени.
(Катаріна Сусанна Прічард «Дитя урагану»)

Знестями (замість «не розуміючи нічого, розгубившись»)

Почувши ймено ненависного онука, навіть не власного, а братнього, Рогволод знестями гаркнув:
– Гати-и-ло?!
Тоді здибив огиря й уп'явсь острогами в живіт. Кінь од болю й несподіванки стрибнув уперед і мало не підім'яв ошелешеного можа Гліба. Болярин Ждан і собі погнав услід за Великим князем. А з кувачниці все те бачили Стоян із Людотою й усе чули, бо Рогволода взяли біси...
(Іван Білик «Меч Арея»)

Знетямитися (замість «втратити самовладання»)

Видно, був контужений, бо щось кричав, заїкаючись і, вже не відаючи, що робить, намагався зняти з убитого коня сідло. «Покинь! – гукнув йому Ворон. – Покинь і – за мною!» – та Вовкулака його не чув – чи оглух від вибуху, чи геть знетямився, бо й далі розсупонював сідло.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Знехотя (замість «без бажання; не за власною волею»)

Впізнавав знехотя всі ті обличчя, його вуста ледь-ледь ворушилися, проказуючи ймення за йменням. Часом вони повторювалися, ті ймення, так само, як обличчя й очі.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Знівечити (замість «погубити кого-небудь, заподіявши фізичних або моральних травм»)

Але цей її жадібний погляд був сліпий: вона не помічала ні Роберового розчарування, ні того, що його любов ураз обертається на жалощі, – він жалів і Розу, яку нужденна праця отак знівечила, жалів і себе, своє життя, що віднині протікатиме у вузькому річищі злиднів.
(Франсуа Моріак «Дорога в нікуди»)

Знічев'я (замість «з нічого робити; ні з того, ні з сього»)

Знічев'я я почала хукати на морозяні візерунки, якими було розписане вікно, і, прохукавши вічко, виглянула надвір, де все застигло нерухомо від лютого морозу.
(Шарлотта Бронте «Джейн Ейр»)

Знічуватися (замість «відчувати збентеження, ніяковіти від чого-небудь»)

– Причиною мого приїзду в Йоркшір є важливе особисте питання. Щоб виправдати неповну відвертість з вами у цій справі, можу сказати тільки одне. Важко, вельми важко пояснити будь-кому моє становище.
Езра Дженнінгс глянув на мене, знітившись уперше відтоді, як ми почали з ним говорити.
(Уїлкі Коллінз «Місячний камінь»)

Зносини (замість «взаємні стосунки»)

Гамількар доходив до відчаю, не маючи змоги зав'язати зносини із нумідійським царем і знаючи, що він стоїть позад варварів, готовий на них ударити. Тільки ж Нар-Гавас із своїми мізерними силами не міг зважитись на те сам-один.
(Гюстав Флобер «Саламбо»)

Зовні (замість «з зовнішнього боку»)

На його думку, не було гарних і поганих книжок; книжка могла бути лише гарна, а погана книжка – це лише зовні замаскована під книжку збірка сторінок, щось ніби фальшива кредитка, яку теж з недогляду можна взяти за справжню.
(Валер'ян Підмогильний «Повість без назви»)

Зозла (замість «зі злості; у гніві»)

Кілька разів, зозла, він жахнув у вічі їдким смердючим чадом. Тоді і в Лесі урвався терпець. Взяла зі столу лампу, линула в грубу гасом. Полум'я смачно лизнуло дрова, вчепилося в них язичками, затріпотіло. Спочатку слабо, потім сильніш, сильніш, і запалало.
(Микола Олійник «Леся»)

Зокрема (замість «в тому числі»)

Він пам'ятав також породи птахів, середні глибини судноплавних річок Америки, всіх пап на ім'я, зокрема й авіньйонських, до і після того, як вони сіли на престол.
(Ірвін Шоу «Сонячні береги річки Лети»)

Золотошукач (замість «шукач золота»)

Невідомі будівники поклали в бічні стіни зрубу довші колоди і спорудили за хатиною комору. Там золотошукачі склали частину своїх припасів.
(Джек Лондон «У далекій країні»)

Зопалу (замість «у стані сильного збудження»)

Так він зопалу й зробив, і в довгі зимові ночі можна було бачити одинокого старика, що вартує на безлюдній вулиці, далеко від бурхливих, центральних кварталів.
(Теодор Драйзер «Дженні Герхардт»)

Зраділо (замість «з радістю»)

– О! О! Подивіться! – вигукнув зраділо Павло, показуючи пальцем у порожню халабуду.

Окрик, мабуть, донісся до машталіра, бо він, натягнувши віжки, всім корпусом, як вовк, обернувся до Павла. Митуса знову зірвав з голови капелюха, нагнувся і так простояв, аж поки той не проїхав.

(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Зранку (замість «з ранкового часу, з самого ранку»)

Якщо не тепер, то й ніколи. Бо признаюсь тобі: відколи я почав цього листа, то вже тричі намірявся відкласти перо, осідлати коня й поїхати туди. Я ще зранку вирішив не їхати нікуди, і ось кожної миті підходжу до вікна подивитися, чи високо ще сонце.

(Йоганн Вольфґанґ Ґете «Страждання молодого Вертера»)

Зрештою (замість «в кінці кінців»)

Зрештою вони повернулися додому. Дарма, що всередині, може, була й Менді і що вона не зможе звідти вийти, – вже прибув поїзд з Джефферсона, яким приїхала Розі, привезла батьків святковий костюм; Розі готуватиме їжу для нас та дідуся, і все буде чудово.

(Вільям Фолкнер «І все буде чудово»)

Зрідка (замість «де-не-де; місцями»)

Зрідка між цятками світла й тіні пурхав метелик, і звідусіль линуло тихе, сонне гудіння бджіл – витончених ласунів, які чемно і лагідно бенкетували, не гаючи часу на марні суперечки.

(Джек Лондон «Золотий яр»)

Зроду (замість «ні разу за все життя; ніколи»)

Я був дуже п'яний. Здається, ще зроду я не був такий п'яний. Повернувшись до готелю; я пішов нагору. Двері в номер Брет були прочинені. Я зазирнув досередини. Майкл сидів на ліжку. Він помахав пляшкою.
(Ернест Хемінгуей «Фієста. І сонце сходить»)

Зроду-віку (замість «ні разу за все життя; ніколи»)

Із кошиків випадали харчі; люди підошвами розтоптували грудки солі, пакунки камеді, гнилі фініки, горіхи гуру; в декого на грудях, обсипаних нужею, на шнурочку висів діамант, за яким ганялися сатрапи, один із тих майже казкових самоцвітів, що за нього можна купити ціле царство. Люди ці здебільшого й самі не знали, чого вони прагнуть. Сюди їх поривало якесь захоплення, цікавість. Кочовики, що зроду-віку не бачили міста, лякалися самої тіні від його мурів.
(Гюстав Флобер «Саламбо»)

Зронити (замість «не втримати; ненавмисне впустити»)

Том слухав її, мов сновида, не спускаючи зведених догори рук і широко розплющивши очі. І лиш тоді, коли зміст Елізиних слів нарешті дійшов до його свідомості, він не те щоб сів, а майже звалився на старий стілець і важко зронив голову на коліна.
(Гаррієт Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома»)

Зубожіти (замість «стати вбогим; збідніти»)

Крім того, він зубожів. Гонорар за оповідання, що з Харкова одержав, давно вже згайновано, гроші ці зникли, не лишивши навіть сліду, хоч приблизно вартого свого походження. Надмірні витрати без жалю пожирали його

заробітки від лекцій, покидаючи йому копійки на обід і нічого на вечерю.
(Валер'ян Підмогильний «Місто»)

Зужитий (замість «який довго був у вжитку»)

Ліворуч, одразу за воротами, лежав вузенький, а тому, очевидно, ні для чого непридатний дворик. В його кутку валялася зужита стара керамічна хібаті, наполовину заповнена дощовою водою.
(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Зусібіч (замість «з усіх боків»)

Зусібіч його оточували провалля, повітряні пустоти. Сховатися нікуди, навіть якщо не йти вперед. Він зупинився на вузькому перешийку й поглянув униз.
(Вільям Голдінг «Володар мух»)

Зух (замість «завзята людина; молодець»)

– Альфаро був дуже відомий, знаєш, такий зух, яких люблять люди. їх ніхто б не переконав улаштувати бодай спробу суду наді мною. Всі жадали моєї крові, і я швидко накивав п'ятами.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Зчаста (замість «дуже часто»)

В тому що чоловік має ворогів, винен не конче він. Зчаста вони самі зачаюються з духу недосконалости і заздрости. Люди метушливі, нерозумні, жадібні, боязкі, неспокійні, готові на все, щоб сягнути зверхности, виглядати ліпшими, чи просто заради того, щоб за рахунок ближнього уникнути злиднів і страждань...
(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

І

Іграшкар (замість «майстер, що виготовляє іграшки»)

Колись, пробувши кілька днів у Зальцбургу, Дік відчув, що тоне в столітніх хвилях купленої та запозиченої музики; тепер у Цюріху, в університетських лабораторіях, досліджуючи кору головного мозку, він сам собі здавався вже іграшкарем, а не тим поривчастим хлопцем, який два роки тому вихором вривався у старий учбовий корпус університету Джона Гопкінса, анітрохи не збентежений іронічним поглядом величезного Христа у вестибюлі.

(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Ізвідси (замість «з цього місця; з цих сторін, країв»)

А ще, вивчаючи знічев`я мову, я з сильним подивом виявив безліч однакових слів. Це ж треба! Мабуть, ноги у цього явища ростуть із Туреччини й яничарства, але все одно. Майдан, лелека, тютюн... та безліч! Навіть карагач, що так на Херсонщині старі сухі деревини звуть, родом ізвідси. Й означає всього-на-всього «чорне дерево», якщо напряму перекласти.

(Радій Радутний «Сусіди»)

Інакше (замість «в іншому випадку»)

– Як би вона досадувала, коли б побачила це! – помислив маленький принц. – Вона б страшенно закахикала і вдала, що помирає, аби лише не стати смішною. А мені довелося б удавати, ніби я доглядаю її, бо ж інакше, аби принизити й мене, вона справді могла б умерти.

(Антуан де Сент-Екзюпері «Маленький принц»)

Інде (замість «в іншому місці; не тут»)

Де вже де, а в нас, на Західній Україні, доконечно нам самим треба заходжуватись коло народної просвіти, бо в нас здебільшого дідичі, хоч і українці родом, але звуть себе поляками, їх ідеали та мрії шугають не вдома, не на Україні, а десь інде, поза Україною.

(Іван Нечуй-Левицький «Хмари»)

Інколи (замість «час від часу; часом, деколи»)

Два останніх уроки я був неуважний. Я сидів і раз у раз скоса позирав на Сурена. Інколи він перехоплював мій погляд і ледь усміхався мені. І я ледь помітно усміхався йому. Що він задумав? Що? А втім, байдуже.

(Всеволод Нестайко «Загадка старого клоуна»)

Іноді (замість «час від часу»)

Щороку деякі сім'ї викладачів факультету, не маючи засобів для утримання наймички, брали до себе в дім одну чи двох студенток, іноді це мало форму опікування чи благодійності, і самі Арбери завжди з презирством ставились до такого відвертого лібералізму.

(Джойс Керол Оутс «Здійснення бажань»)

К

Казна-де (замість «невідомо де»)

Він може піти куди завгодно, вільно, як перший-ліпший безтурботний холостяк, торкнути струни насолод, і ніхто

ні про що його не спитає. Він може пити-гуляти, вештатися казна-де, парубкувати хоч до ранку, і сердита Кеті не чекатиме на нього з важкою чашею, повною гіркого осадку від його гуляння.
(О. Генрі «Маятник»)

Казна-звідки (замість «невідомо звідки»)

Але от, якось одного разу, приблизно рік тому чи, може, трохи більше, щойно я покінчив з ранковим доїнням, казна-звідки, біля воріт – машина з нью-йоркським номером. У наших місцях далекий номер зустрінеш нечасто, отож я спочатку подумав, що хтось заблукав і пригальмував розпитати дорогу.
(Кліфорд Саймак «Сусід»)

Казна-коли (замість «невідомо коли»)

– Є там такий, містер Жовта Картка. Це просто я так його називаю, бо не знаю його справжнього імені. Ось, візьми оце. – Порившись у себе в кишенях, він вручив мені п’ятдесятицентову монету. Я таку останній раз бачив казна-коли. Либонь, ще в дитинстві.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Казна-скільки (замість «невідомо скільки»)

– Воно, кляте, хоч і коштує казна-скільки, зате ж і м’ясо, Томе, скажу вам. Такого м’яса ніхто на цьому острові зроду не їв. І що ж то має бути за худоба, з якої виходить таке м’ясо.
(Ернест Хемінгуей «Острови в океані»)

Казна-хто (замість «невідомо хто»)

– Це абсолютний ідіот, – сказав генерал майорові. – Переодягнутися на греблі ставка в російську форму, яку казна-хто

залишив, і дозволити зарахувати себе до партії російських полонених – це може зробити лише ідіот.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Казна-що (замість «невідомо що»)

Коли ж їй траплялося бути в похмурому настрої, вона взагалі заявляла, що церкві скоро кінець, бо там верзуть казна-що і лише забивають людям баки.
(Джойс Кері «Улюбленець слави»)

Казна-як (замість «невідомо як»)

Ліворуч від Джека, на кшталт пізанської, піднімалася готова ось-ось звалитися вежа з п’яти коробок. Поверх неї, казна-як роками зберігаючи похиле положення, балансував товстий альбом у білій шкіряній оправі, його сторінки хрест-навхрест обвивав золотий шнур, зав’язаний святковим бантом.
(Стівен Кінг «Сяйво»)

Каменувати (замість «закидати камінням»)

Праворуч від Ісуса праведники здобували у винагороду вічне життя. Однак ліворуч від Нього грішників каменували, підсмажували на гострих палях, а ще їх пожирали всілякі потворні істоти.
(Ден Браун «Інферно»)

Капіталець (замість «велика, значна сума грошей»)

Батько мого зятя, Честер Бредлі, дібрав, що на Чикаго чекає велике майбутнє, і вступив тут до адвокатської контори. В усякому разі, він стягнув чималий капіталець, аби його син міг дуже пристойно існувати.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Картяр (замість «завзятий, азартний гравець у карти»)

Її чоловік на той час був власником успішної продовольчої крамнички, нещасна душа вже на тому світі, хай благословить його Господь, хоча він і був картяр і волоцюга й ніколи не відкладав про чорний день.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Кашовар (замість «кухар у військовій частині»)

Людей тут було небагато; мабуть, Марусю з Мироном завели до штабної землянки. Окрім вуханя та його двох братчиків, біля плити стояв червонолиций кашовар з великою дерев'яною ложкою, може, такою, як вухо у вуханя, ще двоє лісовиків сиділи під стіною на мішках чи то з цукром, чи з крупами.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Квапитися (замість «дуже поспішати»)

– Бідолашна дівчина. їй так хочеться родинного життя, – докинув учитель. – А проте я порадив би не квапитись. Поки не підшукаєте житло, яке задовольняє вас, не наймайте його. І тим більше не купуйте.
(Адольфо Біой Касарес «Незвичайні історії»)

Квапливо (замість «з поспіхом; поспішаючи»)

По гравію квапливо з хрускотом віддалилися кроки; почувся звук гелікоптера, який знову злетів угору, і... запала благословенна тиша. Ленґдон уже був зібрався визирнути з-за цоколю, коли Сієнна схопила його за руку, притримуючи.
(Ден Браун «Інферно»)

Квартальник (замість «щоквартальне видання»)

Я пирснув зо сміху.

– Не думаю, щоб Чикаго було відповідне для цього місце. Одначе не відволікатиму вас від книжки. Мені треба проглянути квартальник Йєльського університету.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Кволий (замість «слабий, ледве чутний»)

Вони смикнули. чи, радше, вона, та ще й так потужно, що аж сукня тріснула в неї під пахвою. Двері розчахнулися. З-позаду нас пролунали кволі вигуки радості.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Кепкувати (замість «сміятися з кого-небудь; насміхатися»)

Тільки Грицько дозволяє собі кепкувати над ним, дарма що молодший. Тільки він один не визнає над собою Сашкового владарювання.
(Євмен Доломан «На безіменній висоті»)

Кепсько (замість «дуже погано»)

До нього підвели голови жінки – три маленькі робітниці, вчителька музики, немолода, кепсько зачесана, неохайна, в пилявому капелюшкові й обсмиканій сукні, та дві міщанки з чоловіками, завсідниці цього шинку з цінами без заправи.
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Кільканадцять (замість «від одинадцяти до дев’ятнадцяти»)

За хвилину кільканадцять роззутих і напівроздягнених хлопів взяли на плечі перші сани.
(Стефан Жеромський «Попіл»)

Кількарічний (замість «набутий протягом кількох років»)

Ця втеча знімала з Сіверської землі неймовірно важкий тягар – викуп за князя, бо дві тисячі гривень, що складали

кількарічний прибуток Новгород-Сіверського князівства і які потрібно було сплатити половцям, тепер залишалися на батьківщині. Нарешті, всі сподівалися, що, будучи на свободі, Ігор зуміє подбати про оборону Сіверської землі, бо це ж найголовніша турбота князя.
(Володимир Малик «Черлені щити)

Клаптик (замість «невеличка частинка чогось»)

Крізь товстий шар каменю до них долинали далекі перекоти грому, монотонні, наче гуркіт підземних машин. Клаптик неба над головами набув грозового, готичного сірого відтінку: там стикалися й воювали теплі та холодні течії.
(Стівен Кінг «Шукач (Стрілець) Темна вежа І»)

Клопотатися (замість «доглядати когось»)

Шеф Трентон Андерсон притискав до голови пакунок із льодом, а ще один полісмен клопотався над синцями Сато. Вони обоє стояли разом із членами групи відеоспостереження і проглядали записи камер спостереження, щоб вирахувати місцеположення Ленґдона та Белам і.
(Ден Браун «Втрачений символ»)

Клубочитися (замість «підійматися, зніматися клубами»)

Азазелло грізно вигукнув із сідла: – Відріжу руку! – Він свиснув, і коні, ламаючи гілля лип. піднеслись і простромилися крізь низьку чорну хмару. Тієї ж миті з віконечка підвалу заклубочився дим.
(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)

Клякати (замість «ставати на коліна»)

Дід кляк і молився довго-довго: «Господи, Боже, життя і радості подателю, судіє справедливий і безкорисний,

прийми жертву отсю велику, найбільшу з дотеперішніх, за прощення наших гріхів. Не досвідчай нас карами новими, жорстокими, не посилай на нас ворогів невблаганних, дай нам бути хазяїнами повновласними у своїй власній хаті. Дай нам, Боже, добитися волі, щоб славилося Твоє ім'я святе, щоб ми не проклинали, а благословили Тебе своїми вольними вустами».
(Богдан Лепкий «Мазепа»)

Книгарня (замість «книжкова крамниця; книжковий магазин»)

Тепер нам залишається зробити лише одну річ. Треба обійти відповідні книгарні й порозмовляти не лише з продавцями, але й з клієнтами. У розмові обмовитися, що існує така і така серія.
(Умберто Еко «Маятник Фуко»)

Козир (замість «переконливий аргумент; перевага»)

Спершу мені було нелегко, але ж я викликаю в людей довіру – у мене такий приємний щирий сміх, такий міцний потиск руки, а то великі козирі. До того ж я їм допоміг у кількох заплутаних справах, узявшись до них не тільки задля зиску, а й з переконання.
(Альбер Камю «Падіння»)

Коли-небудь (замість «у будь-який час; будь-коли»)

– Але, скажу я вам, він був найтихішою дитиною, яку коли-небудь тільки випадало глядіти нянькам.
(Емілія Бронте «Буремний Перевал»)

Коли-не-коли (замість «час від часу»)

Його господиня – вдова, жінка невгамовної вдачі, тяжко працювала, щоб як-небудь прогодувати цілу купу дітей,

і коли-не-коли заливала свою втому й журбу пляшкою розбавленого кислого вина, яке за п'ятнадцять центів купувала в крамниці на розі.
(Джек Лондон «Мартін Іден»)

Комірчина (замість «маленьке, тісне приміщення»)

На підлозі господарчої комірчини готелю «Альфонсо XIII» лежала непритомна служниця. А чоловік у дротяних окулярах повертав майстер-ключ до її кишені. Він не почув крику, коли вдарив її, та й не міг: він був глухий із дванадцятирічного віку.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Копійчина (замість «дуже мала, мізерна кількість грошей»)

Наступного тижня треба побачитися з керівником банку і домовитися, щоб усе, що надходитиме в подальші роки, теж ішло на моє ім'я. Я й копійки не зніму з рахунку, можеш не сумніватися. За ці гроші ми згодом придбаємо нам ферму. А наступні кілька років ми удвох тяжко працюватимемо і відкладатимемо кожну зароблену копійчину.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Копіткий (замість «який вимагає багато часу та зусиль»)

П'ять діб копітких пошуків. Нічого, крім якихось невиразних відомостей, що їх одержано після аналізу плям на одязі, пороху в кишенях.
(Жорж Сіменон «Порт у тумані»)

Коротун (замість «низькоросла людина»)

– Ну гаразд, – мовила вона якось безнадійно. – Я знаю, ти, мабуть, думаєш, що я схибнулась. Усі ці роки про ті перли міркувало чимало світлих голів – і з поштового управління,

і з приватних агентств, і інші. А потім з’являється якийсь кокаїніст і каже, де вони! Та він досить-таки симпатичний коротун, і я вірю йому. Він знає, де Сайп.
(Реймонд Чандлер «Золоті рибки»)

Кортить (замість «дуже хочеться»)

Тоді на майдані перед будівлею парламенту зібралися тисячі цікавих, яким кортіло побачити, чим усе закінчиться. Попри попередження поліції про небезпеку, натовп тільки густішав і присувався щораз ближче до стін. Ніщо так не збуджує людську цікавість, як людська трагедія.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Косовиця (замість «час, коли косять та збирають траву»)

Коли тихого вечора, десь перед Петром і Павлом, починав наш батько клепати косу під хатою в саду, ото й була для мене найчарівніша музика. Часом і досі ще здається мені, що й зараз поклепай хто-небудь косу під моїм вікном, я зразу помолодшав би, подобрішав і кинувся до роботи. Високий, чистий дзвін коси передвіщав мені радість і втіху – косовицю. Я пам’ятаю його з самого малечку.
(Олександр Довженко «Зачарована Десна»)

Крадькома (замість «непомітно для інших»)

На Бінглі вона теж поглянула лише крадькома, і за цю коротку мить встигла побачити, що виглядав він задоволеним і зніченим. Місіс Беннет зустріла його так люб’язно-запопадливо, що двом старшим дочкам стало за неї соромно; особливо сильно ця запопадливість вирізнялася на тлі холодної та церемонної ввічливості, з якою вона вклонилася його приятелю та привіталася з ним.
(Джейн Остін «Гордість та упередження»)

Крайнебо (замість «лінія горизонту; небосхил»)

А вгорі дуднять, мов ліс, сірі хмари і ринуть завжди на захід, аж поки не перекотяться водоспадом через гігантову стіну крайнеба. Але немає вітру в небі. І над берегами ріки Заїри немає спокою, ані мовчання.
(Едгар Аллан По «Мовчання»)

Красуватися (замість «вабити зір, виділятися красою»)

На стіні навпроти дверей красувалась велика картина Боттічеллі. Під нею на паркетній підлозі стояв величезний восьмикутний диван, щоб численні відвідувачі могли дати спочинок ногам, доки милуватимуться найціннішим експонатом Лувру.
(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Краянин (замість «мешканець певного краю, земляк»)

До цього часу мої краяни добували надщерблений гріш і кусень хліба потом і майстерністю: хто на Кам'яному Полі, хто в бутині, хто на тартаку, хто ковальством, хто гончарством, а фотографуванням – ніхто.
(Роман Федорів «Кам'яне Поле»)

Крем'язень (замість «кремезний чоловік»)

Він мав добрих шість футів зросту, гарні широкі плечі й огруддя – як барило. Нечасто я зустрічав таких крем'язнів.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Кремезний (замість «міцної будови тіла»)

За цю тисячу літ на магістралі «Удоїв-Чорне море» з'являлися різноманітні фігури. Рухались по ній роз'їзді прикажчики з товарами візантійських торговельних фірм. Назустріч їм з дрімучого лісу виходив Соловей-розбійник, кремезний

чолов'яга у смушевій шапці. Крам він відбирав, а прикажчиків пускав у розход. Брели цією дорогою завойовники зі своїми дружинами, проїздили мужики, плентались з піснями прочани.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Крутосхил (замість «крутий схил; крута дорога»)

Напоєний осінніми дощами родючий шар крутосхилів оддільявся від кам'янистої основи, сповзав униз, покраяний струмками та рівчаками, й осідав на гірських рівнинах новим пластом, що пахнув живицею потрощених дерев, свіжою кров'ю звірини, мохом, землею і знов укривався зеленню та квітом.
(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Куди-інде (замість «куди-небудь в інше місце»)

Коли летять літаком на захід чи куди-інде, зброю везуть у портфелях. Спокійні, добре вдягнені, разом ніколи не сідають. Можуть вдавати із себе адвокатів, чи податкових інспекторів, чи кого завгодно – аби тільки мали добрі манери й не привертали до себе уваги.
(Реймонд Чандлер «Олівець»)

Кудись-інде (замість «в якесь інше місце»)

На півдорозі Джок сказав:
– Давай не поїдемо до Бренди. Їдьмо кудись-інде. Їдьмо до якогось кубла.
(Івлін Во «Жменя праху»)

Куховарити (замість «готувати їжу»)

Крім економки, що приходила по буднях, Клаттери не мали іншої прислуги, отож, відколи захворіла дружина, а старші

дочки поїхали з дому, містерові Клаттеру довелося самому навчитися <u>куховарити.</u> І тепер обіди варили або він, або Ненсі – частіше Ненсі.
(Трумен Капоте «З холодним серцем»)

Л

Ладнати (замість «жити в злагоді»)

Мені здавалося, що до певної міри її зникнення було невідворотною подією. Бо що сталося, того не відвернути. І не мало великого значення те, як упродовж чотирьох років ми між собою <u>ладнали.</u>
(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Ласощі (замість «смачна їжа; все смачне»)

Вона вміла зварити обід з висушеної на сонці риби або послати постіль у снігу, але тепер болісно дражнила їх, докладно оповідаючи про обіди з багатьох страв, і розпалювала їм апетит згадкою про різні <u>ласощі</u>, що їхній смак вони вже майже забули.
(Джек Лондон «Північна Одіссея»)

Лаяти (замість «ображати когось нецензурними словами»)

Якщо навіть їм доводилось добряче попрацювати, то це задля більшого заробітку, який виплачувано при остаточному розрахунку. Але цього разу заробітку майже не передбачалося, і матроси на всі заставки <u>лаяли</u> новозеландських ледацюг.
(Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан»)

Легіт (замість «легкий приємний вітерець»)

Дружина виливала ту водичку мужеві в суп, той виїдав його, дякував за ласку і мався пречудово. Правда, по кількох годинах йому страх як праглося пити, потім він клався в ліжко, а через день прекрасна неаполітанка, що нагодувала свого чоловіченька супом, ставала вільна, як весняний легіт.
(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)

Легковажити (замість «ставитися до чогось, когось легковажно; бути легковажним»)

Та й сам Хмельницький – така була Богунова думка – повинен би повернутись не з порожніми руками... Велику справу задумав Богдан! Тут не можна легковажити. І обережний Богун обмежився лише тим, що порадив Чорноті підвести козацький табір на ніч ближче до берега. Тепер польський обоз був скований на очах.
(Яків Качура «Іван Богун»)

Легковик (замість «легкова машина»)

Я задивився на пікап, продовжуючи котитися зі швидкістю шістдесят чи близько того, а коли знову глянув на дорогу, побачив, що поперек неї лежить повалене дерево. Я зупинився саме вчасно, щоб в нього не врізатися. Дерево не таке вже й велике, а до того, як мене переробив рак, я був доволі дужим. А ще й розлюченим, як той чорт. Я виліз і почав його поборювати. Поки я цим займався – ще й лаючись на всі заставки – з протилежного боку під'їхав легковик.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Ледащо (замість «ледача людина»)

Одного ранку Устину покликали до панночки. Ледве дійшла вона до будинку. А на порозі її зустріла панночка.

– Чого се ти ніжишся? Чому не йдеш служити? Ледащо ти! Постривай! Я тобі таку кару вимислю, що ти й не бачила й не чула...
І вона стала кричати так, що страшно було на неї дивитись.
(Марко Вовчок «Інститутка»)

Ледве (замість «з великими зусиллями; насилу»)

Йофур Рекнісон ледве міг говорити від люті та збудження.
(Філіп Пуллман «Північне сяйво»)

Ледве-ледве (замість «з великими зусиллями; насилу»)

У барилі було не більше як двадцять галонів, але мені все ж таки ледве-ледве вдалося перетягти його в човен.
(Даніель Дефо «Життя та дивні пригоди мореходa Робінзона Крузо»)

Ледь (замість «майже непомітно»)

Я радів, бо відчував своїм плечем плече Анельки, що сиділа поруч зі мною... Разів зо два, ні з того ні з сього, просто від надміру почуттів, вона нахилялась і цілувала тітці руку. Їй дуже личило якесь пухнасте боа і хутряна шапочка, з-під якої ледь видніли її темні очі, ще майже дитячі, і обличчя з рум'яними від морозу щоками. Від неї так і віє молодістю.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Ледь-ледь (замість «майже непомітно; трішки»)

Міцно впершись ногами в підлогу, він різко навалився всім тілом на стелаж із книжками. Якби мені вдалося його повалити... Але стелаж тільки ледь-ледь похитнувся. Ленґдон штовхнув його ще раз. Ноги сковзнули назад. Стелаж заскрипів, але не ворухнувся.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Ливарня (замість «майстерня, де відливають металеві вироби»)

Звелів їхати не через центр міста, а через Сінну площу, на обмин, бо так «уполовину ближче», а головне – не треба буде їм тих машин та людей обминати. Вони поїхали на обмин, через Гребенюкову греблю, через величезну Сінну площу геть до ливарні, що маячіла за міським парком.
(Іван Багряний «Сад Гетсиманський»)

Лиходіяти (замість «чинити лихо»)

Паніковський лиходіяв доти, доки з геркулесівського під'їзду не вийшов Корейко. Балаганов заметушився. Спочатку він прискочив занадто вже близько до міста дії, потім відбіг занадто далеко. І лише після всього цього обрав зручну для спостережень позицію біля фруктового кіоска.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Лихоліття (замість «важкі часи»)

Се ж то воно так тепер; а років двісті назад треба було слова тихого, понурою, щоб розказати, як тоді знаходивсь монастир Печерський. Далось і йому взнаки батиївське лихоліття.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Лихослів'я (замість «грубі, лайливі слова»)

Отже, в Парижі є чимало вулиць, завулків, домів, здебільшого невідомих людям з вищого світу, куди світська жінка не змогла б піти, не давши приводу для найобразливішого лихослів'я.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Лівиця (замість «ліва рука»)

Раптом мені здалося, що найнагальніша справа у світі – це стиснути в кулак пальці лівиці й врізати боковим ударом

в незахищене адамове яблуко юнака, котрий сидить поряд зі мною.
(Стівен Кінг «Острів Дума»)

Лівобіч (замість «з лівого боку»)

По праву руку від Сєні Кацмана сидів діжкуватий начальник упродкому Сиром'ятніков, із пащеки якого тхнуло, як із жомової ями, а лівобіч крутив на всі боки качиною головою начальник ревкому Долбоносов. У нього й справді був ніс-долото, плескатий і довгий, як у качура.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Ліворуч (замість «з лівого боку»)

Ральф сів на повалений стовбур лівим боком до сонця. Праворуч опинилася більша частина хору, ліворуч – старші хлопці, до евакуації не знайомі один з одним, попереду в траві навпочіпки розсілися найменші.
(Вільям Голдінг «Володар мух»)

Літепло (замість «тепла вода»)

Дивовижне місто з високими білими будинками, золотоверхими церквами, розкішними деревами, воно мовби зависло в повітрі, і всім нам потрібно було дістатися туди, в наше місто. Але люди стояли заніміли, їх лякав велетенський, у кілька верст, водяний простір. І тоді я закачав холоші штанів і ступив у воду, що сягала трохи вище кісточок і була як літепло.
(Юрій Мушкетик «Гетьманський скарб»)

Літувати (замість «проводити літо»)

Мавка: Як навіки? Ти ж казав, що тільки літувати будеш тута.

Лукаш: (*ніяково*) Та я не знаю... Дядько Лев казали, що тут мені дадуть грунтець і хату, бо восени хотять мене женити.
(Леся Українка «Лісова пісня»)

Лучитися (замість «потрапити на очі»)

– Можливо, – казав Апостол, – бо в мене є такий козак, що коли в селі лучиться і сто хат, то він все попаде в таку, де п'ють, коли не мід, то хоч горілку.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Любісінько (замість «цілком спокійно»)

Як навмисне, з веранди було видно його завод: ген удалині він розрізняв корпус свого цеху, а в сильний бінокль, мабуть, любісінько побачив би й контору керуючого, і самого містера Орлока, і те місце, де вибухнула піч.
(Філіп Боноскі «Дорога додому»)

Людний (замість «заповнений людьми»)

Це місце, неподалік церкви святого Андрія, було людне, перехожі того дня подавали охоче. Близько шостої години вечора дідусь-жебрак, почувшись зле, підтягнув до себе милиці і спробував встати, щоб іти до свого помешкання на вулиці Братів Рогатинців за якихось сто метрів звідси.
(Ілько Лемко «Сни у Святому Саду»)

Людці (замість «недостойні люди»)

Невпевненість тільки промайнула в очах Ленґдона, але Тібінґ її помітив. Це брехня. Відчайдушна, жалюгідна брехня, щоб урятувати Софі. Тібінґ глибоко розчарувався в Робертові Ленґдоні.

«Я самітній рицар в оточенні негідних людців. Доведеться мені розшифровувати пароль самотужки».

Тепер Ленґдон і Неве стали для Тібінґа тільки загрозою... так само як і для Грааля.
(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Лячно (замість «дуже страшно»)

Ганнуся погасила свічку, взяла кошика й вийшла надвір, де було не так лячно, як у млині. Їй нічого не лишалося, як ждати.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

М

Мазій (замість «поганий художник»)

На абажурах з білого шовку якийсь художник-мазій понамальовував пастухів і пастушок у костюмах Ватто. Одне слово, жахлива кімната, і все ж, хтозна-чому, приємна.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Мазунчик (замість «мамин синочок»)

– Е, та ти, видно, мазунчик! – сказав Бульба. – Не слухай, синку, матері, вона – жінка, вона нічого не знає. Вам ці мазання ні до чого, ваші пестощі – чисте поле та добрий кінь.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Маліти (замість «ставати меншим»)

Ніби дві хмари летіли на себе, біла й чорна. З кожною хвилиною віддаль між ними маліла, ще мент – і зударяться з собою.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Малолюдний (замість «такий, де мало або немає людей»)

Ще гірше буває, коли він сам виступає в ролі господаря. Пригадую, одного разу був я в нього на яхті. О першій годині дня ми сиділи вдвох на кормі, звісивши ноги у воду; було те десь так напівдорозі між Уоллінгфордом і Дейським шлюзом – околиця там малолюдна. Коли це з-за повороту річки вигулькує два човни, і в кожному по шестеро чепурно вбраних людей. Побачивши нас, вони заходились розмахувати хустинками й парасольками.

(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Манівцями (замість «кружною дорогою»)

– Та ні, не те, – відповів він. – Надто вже далекими манівцями доводиться йти до мети. Кому охота зв'язуватися з нафтовими компаніями? Я хочу одного – укласти контракт на наші судна.

(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Марнувати (замість «витрачати щось даремно, намарно»)

– Дякувати Богові, я достатньо розумний, щоб побачити людину, яка є надто здібною, щоб марнувати свої сили в провінції, Ральфе.

(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Марудитися (замість «робити щось клопітливо й довго»)

Я запевняю колегу Аметея, що тут ідеться про звичайнісінькі природні сили, марудитися з якими не годиться й розумній людині, а не те що богам. Я вважаю, що вогонь – занадто нікчемне явище, отож воно ніяк не може дотикатися священних для нас речей.

(Карел Чапек «Кара Прометеєві»)

Мастак (замість «вміла й досвідчена людина»)

– Я не мастак вести салонні розмови, єпископе, – сказав секретар, – тож дозвольте скажу вам відверто, для чого вас викликали.
– Прошу. Говоріть прямо. – Арінґароса зиркнув на двох кардиналів, які, здавалося, міряли його злорадними поглядами.
(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Махом (замість «дуже швидко»)

Щедрий іноземець одним махом перескочив цілий марш сходів униз, але перед тим як остаточно вшитися, гукнув знизу, але без акценту:
– Ти, стара відьмо, якщо будь-коли ще підбереш чужу річ, у міліцію її здавай, а не за пазуху ховай.
(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)

Межувати (замість «бути територіально суміжним»)

Поки містер Клаттер милувався тим чудовим ранком, до нього пристав собака, покруч дворняги з шотландською вівчаркою, і вони разом пішли до загону, що межував з однією із трьох стодол.
(Трумен Капоте «З холодним серцем»)

Меншати (замість «ставати меншим»)

Вона нічого не записує до свого щоденника – вона, яка завжди так акуратно його вела. Відчуваю, що не все добре. Хоча сьогодні вона все-таки веселіша. Сон її підбадьорив. Після заходу сонця я спробував її загіпнотизувати, але на жаль! Ніякої дії! Вплив мій меншав і меншав, а сьогодні він зовсім зник. Ну що ж – на те воля Божа, що б не сталося і до чого б це не призвело.
(Брем Стокер «Дракула»)

Мерщій (замість «якомога швидше»)

– Та відчиніть... відчиніть ті прокляті двері... мерщій!.. Він спалить нас тут живцем...

Хуанес гарячково оглядався: не може ж бути, щоб звідси, з цього кам'яного двору, що раптом перетворився на пастку для всіх, не було ще якогось виходу! І раптом він відчув, як слабшає, стає млявим усе його тіло: немає надії.

(Володимир Владко «Сивий капітан»)

Метикувати (замість «думати над чим-небудь»)

– Він наш лікар із Марвіна. Дуже розумний, метикує над різними нікому не потрібними пристроями до літаків, а решту вільного часу п'є.

(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Меткий (замість «швидкий і вправний»)

Він меткий, швидкий, очі вузенькі, як щілини, говорить багато, рухається проворно, добрий купець і сміливий розбійник.

(Юрій Яновський «Майстер корабля»)

Метушитися (замість «робити що-небудь поспішно»)

Кеті метушилася, шукаючи води. На полиці вона побачила глек і принесла кузенові. Він попросив додати ложку вина з пляшки, що на столі, й, трохи відсьорбнувши, начебто заспокоївся і сказав, що вона дуже добра.

(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Мжичка (замість «дрібний, густий дощ; мряка»)

З сірого новгородського неба сіялася холодна мжичка, та ніхто не зважав на негоду, кожен вирядився в що мав нового й святкового.

(Павло Загребельний «Диво»)

Мигцем (замість «дуже швидко, в одну мить»)

Що він не дістав, щоб забити мені памороки або вбити мене наповал, всього лиш на якусь одну восьму дюйма? Не можу сказати. Все це трапилося менш ніж за хвилину; можливо, проминуло всього лиш тридцять секунд. Монетка життя обертається мигцем і напрямок руху міняє швидко.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Милозвуччя (замість «сукупність приємних звуків»)

Його зичний голос, поривний і рішучий, коли розмовляв з іншими, ставав ніжним і пестливим, коли він звертався тільки до неї. Він міг набувати такого виняткового милозвуччя, яке нагадувало мелодійність найвишуканішого музичного інструмента.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Мимоволі (замість «всупереч власній волі, бажанню»)

Мої руки мимоволі стислися в кулаки. Гірка посмішка скривила вуста. Спалахнуло зелене світло. Я рушив далі.
(Джон Олівер Кілленс «Гаманець або життя»)

Мимохідь (замість «між іншим»)

Перед тим вони зустрічалися лише кілька разів, здебільшого мимохідь; зустрічі ті були приємні, але не викликали особливого зацікавлення й бажання підтримувати стосунки.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Мимохіть (замість «незалежно від чийогось бажання»)

Вона відмовилась брати записку, але мимохіть, глянувши на неї, запримітила перший рядок: «Я той, кого ви помилково вважали за Генрі Моргана».
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Мимрити (замість «говорити нерозбірливо»)

Я зрозумів самотність і відчай мандрівця, що згубив свою тінь. Я й далі мовчав, утупившись поглядом у Ґі. Моє обличчя залишалося незрушним. Ще не настала мить щоб опанувати собою. Хай він мимрить із подиву, аж поки не зіб'ється з пантелику.

(Жан Жене «Щоденник злодія»)

Минулорічний (замість «який відбувався в минулому році; торішній»)

На вершинах Великого Водороздільного хребта, за триста миль на схід, снігові шапки були товщими, аніж впродовж багатьох попередніх років, але з часу минулорічної мусонної повені західніше села Беррен Джанкшн не випало ані краплини дощу. Люди в Джилі заговорили про чергову засуху: вона й так забарилася, вона мала колись настати, і, схоже, вже почалася.

(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Миттю (замість «в одну мить»)

Собача жалібно скиглило, падало, переверталося на траві, намагаючись встигати за своїм довгоногим мучителем. Але той навмисне стрибав через кущі, бігав поміж деревами, а цуценя, впавши на землю, котилося, ніби клубочок білих ниток. Серце Ігоря не витримало. Блідий, із стиснутими кулаками, він миттю перехопився через паркан і став перед хлопчиком.

(Михайло Чабанівський «Вірний»)

Міжгір'я (замість «місце, простір між горами»)

Без зайвих слів Хосе вивів Едмундо й Рут із печери й попід прямовисною кручею, в яку були врубані десятки дверей,

повів їх у темне <u>міжгір'я</u>. Голос, який вони почули із темряви, видався їм знайомим. То був голос Педро.
(Микола Руденко «Народжений блискавкою»)

Мізерія (замість «дуже мала кількість»)

– Дай Боже всякому такої <u>мізерії</u>, як у вас, Іване Степановичу, – казав цар. – Та не лиш, як у вас, але як і у ваших людей.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Мілина (замість «мілка частина водойми»)

Море, оповите туманом, що насувається, перекидається з ревінням через <u>мілини</u> і прибережне каміння. Хмари висять, як велетенські скелі, і в природі чується голос долі, що наближається. На морському березі видніються подекуди в тумані чорні рухливі фігури. Рибальські човни поспішають додому; влітаючи в гавань, вони то з'являються, то знову зникають у скаженому прибої хвиль.
(Брем Стокер «Дракула»)

Містянин (замість «житель міста»)

Під час завершального етапу епідемії Чорної Смерті саме це місто навіть називали «імперським центром чуми», де, згідно зі свідченнями сучасників, хвороба викошувала по понад десять тисяч людей упродовж одного дня. На кількох відомих оттоманських полотнах зображені <u>містяни</u>, які відчайдушно копають чумні рови в прилеглих полях Таксім, щоб поховати гори трупів.
(Ден Браун «Інферно»)

Мовчки (замість «не мовивши ні слова»)

Артур <u>мовчки</u> подав йому руку. Томас вийшов з кімнати, старанно намагаючись надати своєму обличчю байдужого

виразу, від чого воно здавалося ще тупішим, ніж завжди. Тим часом поліція закінчила обшук, і офіцер попросив Артура одягти пальто.
(Етель Ліліан Войнич «Овід»)

Молодик (замість «місяць у вигляді серпа»)

Над заходом у нерішучості зупинилася отара хмар. Поволі вони піднімаються по небу. Дійшовши до якогось місця, бризнули вони теплим дощем і розтопилися. Сонце сховалось. Показався молодик і кілька зір. Дерева ніби спітнілі. З землі піднімається легкий теплий туман.
(Улас Самчук «Волинь»)

Молочар (замість «торговець молоком і молочними продуктами»)

Мотоцикл врізався в візок молочаря, і уламки візка розсипалися посеред трамвайної колії. Трамвайний рух було перервано на добрих чверть години, що, однак, не завадило вагоноводові кожного вагона, який над'їжджав до місця катастрофи, відчайдушно дзвонити, маючи, певно, надію, що досить сильний дзвінок зрушить з місця всі передні вагони.
(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Морозивник (замість «продавець морозива»)

Морозивник котив свою зелену скриню, повну травневого грому, боязко косячи око на міліціонера; але міліціонер, скований світним семафором, яким регулював вуличний рух, був зовсім безпечний.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Дванадцять стільців»)

Мотлох (замість «старі речі»)

До самого вечора пакували Сара й Ривка Гершкове майно. Сама Сара не сподівалася, що його набереться так багато...

Коли сонце почало вже хилитися до заходу, Сара й Ривка закінчили нарешті свою роботу й, стягши барила й паки в льох, дали лад усьому іншому мотлоху, розкиданому по хаті.
(Михайло Старицький «Останні орли»)

Мрець (замість «померла людина; покійник»)

Корж обережно звів коня на землю і зупинився. Він увесь тремтів від хвилювання. Нарешті він серед своїх, у безпеці, на волі. Мовчки оглядався він, як мрець, що вийшов з могили, або помилуваний стратенець. Переводив очі з козака на козака і відчував, ніби в горлі стоїть якась кулька й не дає сказати слова.
(Зинаїда Тулуб «Людолови»)

Мружитися (замість «мружити очі»)

Театр... Як тут велелюдно, врочисто! Чотири ряди лож, оздоблених позолотою й червоним оксамитом, просторий партер, заповнений людом. Він шепочеться, сміється, мружиться від яскравого світла.
(Микола Олійник «Леся»)

Мугикати (замість «буркотіти під ніс»)

– Сьогодні не нарікатимеш на погоду, Мануелю. День видався прямо-таки червневий. Пліній, не виймаючи з рота сигарети, лиш мугикав на відповідь, осміхався, або кивав головою.
(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Муляти (замість «не давати спокою, мучити, турбувати»)

Свою доповідь начальникові поліції Мігель Хуанес добре обміркував і обговорив з Хосе Френко заздалегідь, ще повертаючись у літаку до столиці. Дивним для нього самого

було тільки одне – те, що цього разу він чомусь не відчував у собі тієї приємної радості перемоги, яка з'являлася звичайно після успішного завершення чергової складної операції. Щось ніби муляло всередині і заважало цілковитому задоволенню.
(Володимир Владко «Сивий капітан»)

Мурмотіти (замість «говорити тихо, невиразно»)

Близько сьомої години ранку сонячне проміння, що освітило кімнату, примусило містера Корнера спершу кліпнути, тоді позіхнути, а потім напіврозплющити одне око. – Зустрічай день усмішкою, – сонно промурмотів містер Корнер.
(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Н

Набиватися (замість «докучливо приставати з чим-небудь; нав'язуватися, напрошуватися»)

– Моє прізвище Герш, – сказав його співрозмовник.
Комар мовчки вислухав це сенсаційне повідомлення.
– Не люблю набиватися, – провадив містер Герш, – але я охоче почастував би вас.
– Гаразд, – погодився Комар, – тільки знайте міру.
(Рінг Ларднер «Чемпіон»)

Набік (замість «в сторону»)

Окусан таки не було вдома. Служниця також пішла разом з господинею. Вдома залишилися тільки К. та дочка. Я схилив голову набік. Бо давно вже жив тут, але ще жодного

разу Окусан не залишала мене самого з донькою. Я ще раз запитав у неї, чи сталося щось непередбачене. А вона тільки засміялася. Я ненавидів жінок, що сміються в подібних ситуаціях.
(Нацуме Сосекі «Кокоро»)

Наважуватися (замість «осмілюватися на якийсь вчинок»)

Роксолана вельми добре відала, що означає смерть шейх-уль-ісламa Зембіллі. Завалився стовп, хоч і трухлявий, але ж такий зовні міцний, що ніхто б не наважився занесли на нього руку, а тепер завалиться з ним усе ненависне і вороже їй. Поки назве султан нового великого муфтія, поки призвичаїться той, поки обросте прихильниками, вона матиме волю, якої досі не мала й не могла мати.
(Павло Загребельний «Роксолана»)

Наввипередки (замість «на перегонки; намагаючись перемогти, перевершити один одного»)

Але більше за все йому хотілося, щоб на нього всі дивилися з такою ж побожністю, як і на Арне, бо Арне був чимось на кшталт божества: він зажив слави найкращого рубача в Квінсленді, а значить – і у світі. Коли суботнього вечора вони вирушили до міста, місцеві чоловіки змагалися наввипередки, хто більше виставить Арне пива та рому, а місцеві жінки вилися довкола нього, наче бджоли, що злетілися на мед.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Навдивовижу (замість «на диво, подив»)

Вони саме цілувались, коли в холл зайшла Міллі, несучи велику корзину якоїсь бабусі, що з'явилася слідом за нею.

Вигляд у Міллі був навдивовижу праведний – певне, вона вирішила присвятити себе добрим діянням. Стара перша помітила Уормолда з Беатрісою і схопила Міллі за руку.
(Грехем Грін «Тихий американець»)

Наверзтися (замість «виникнути в думці, в уяві»)

Всі були дуже здивовані, а Дарсі трохи подивився на неї, а потім мовчки відвернувся. Місіс Беннет, котрій наверзлося, що вона взяла над ним гору, заходилася розвивати свій тріумфальний успіх.
(Джейн Остін «Гордість та упередження»)

Навесні (замість «у весняний час)

Навесні він починає никати тут і там, шукаючи підходящої роботи. Негр із наших країв може кого завгодно підлестити і вмовити дати йому саме ту роботу, яку він уподобав.
(Шервуд Андерсон «Я хочу знати чому»)

Навзагал (замість «в загальному»)

– А марсіани навзагал нічого собі. Чоловіки як чоловіки, еге ж, – млосно обізвався інший голос.
– Гей ви! Ау! Марсіани! Гей!
Закричавши, Еттіл кинувся навтіки.
(Рей Дуглас Бредбері «Бетономішалка»)

Навзамін (замість «на заміну»)

Адже комерційна справа, міркував собі хлопець, це щось порядне, законне. Не те, що виграти цілу купу грошей за п’яти-маркову монету, та ще й знайдену. Ні, в комерційній справі кожен щось віддає й щось одержує навзамін.
(Джеймс Крюс «Тім Талер, або Проданий сміх»)

Навздогад (замість «без певності; здогадуючись про що-небудь»)

Гамід завагався. Майбутнє його лякало. Навздогад сказані циганкою слова про кров примусили його здригнутися. Може й справді стара відьма прозирає майбутнє? Він витягнув з кишені куруша. Циганка пожадливо схопила монету – засунула в складки рясного вбрання. Миттю розіклала карти.
(Володимир Малик «Фірман султана»)

Навздогін (замість «в догонку; вслід за тим, що віддаляється»)

Поїзд, який мав зупинитися на станції, де зібралися, щоб побачити своїх, жінки, але він не зупинився, він летів повз станцію просто на фронт, віз синів, чоловіків, братів на фронт, на смерть, і жінки кричали навздогін вагонам, навздогін поїздові, а той поїзд, здавалося, котився сталевими колесами просто по зболілих жіночих голосах.
(Павло Загребельний «Добрий диявол»)

Навздогінці (замість «вслід за кимось»)

Коли брати вдарили по гнідій своїй конячині, то дядька наче щось тіпнуло. Спочатку повільно ступив один крок, другий, – а потім і побіг навздогінці.
(Євген Гуцало «Лось»)

Навзнак (замість «обличчям догори»)

Уже тридцять шість годин не бачив їжі, але й не думав про неї. Він лежав навзнак, заплющивши очі, без жодної думки, і поволі його свідомість застилав туман.
(Джек Лондон «Мартін Іден»)

Навзнаки (замість «обличчям догори»)

Дуже часто, знеможена вкрай, вона своїм звичаєм лягала навзнаки на пісок і так відпочивала, набираючись сили.
(Джек Лондон «Морський вовк»)

Навідліг (замість «з розмаху»)

Але Матрос обернувся до Пувички, замахнувся й вдарив його навідліг. З носа в ту ж мить потекла кров. Пувичка остовпів і заморгав очима.
(Іван Микитенко «Вуркагани»)

Навіч (замість «цілком очевидно; явно»)

Ганнуся востаннє глянула на ридма ридаючого чоловічка, що вже не виривався й без слів, цілим своїм видом навіч показував, що то його рук робота.
(Оксана Забужко «Казка про калинову сопілку»)

Навіщо (замість «для чого; з якою метою»)

На додачу до всього мсьє Рокфор почув дивну історію про чоловіка, який мандрує бібліотеками та книгарнями, шукаючи твори Каракса, а знайшовши, купує, викрадає чи добуває їх в інший спосіб, щоб... спалити. Ніхто не знає, хто він і навіщо це робить.
(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Навіщось (замість «для чогось; не знати для чого»)

– Коли ж ти Сашка ховатимеш? – Іванівна хижо дивиться на мене.

– Коли віддадуть тіло, але поки що він їм навіщось потрібен.
(Алла Сєрова «Подвійне дно»)

Навкарачки (замість «на долонях рук і на колінах»)

– Ані руш. – Голос прозвучав моторошно близько. Стоячи навкарачки, куратор завмер і лише повільно озирнувся. Постать його нападника маячіла потойбіч опущених ґрат за якихось п’ятнадцять футів від нього. Це був здоровенний чолов’яга з неймовірно блідою шкірою і порідилим білим волоссям.
(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Навколішки (замість «на коліна»)

Ставши навколішки, Кетрін почала повзти. Бо інакше рухатися було неможливо. – Я йду! – щосили заволала вона.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Навкулачки (замість «за допомогою кулаків»)

– Оце вже геть здурів старий! – бідкалася їхня бліда, худорлява і щиросерда мати, що стояла в порозі і ще не встигла навіть обняти своїх рідних дітей. – Їй-богу, здурів! Діти приїхали додому, більше року не бачили їх, а він отаке вигадав – битися навкулачки.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Навперебивки (замість «перебиваючи один одного»)

– Ходімо, Бетсі, до лікаря. Ну ж бо ходімо! Він запопадливо цупив її за спідницю, тоді як прибічники хатніх засобів навперебивки давали служниці помічні рецепти.
(Олександр Грін «Червоні вітрила»)

Навперебій (замість «перебиваючи один одного, намагаючись зробити щось першим»)

Бананіто так і лишився стояти з розкритим ротом, слухаючи, як Джельсоміно й Шкандибчик навперебій розповідали одне одному про свої пригоди. В руці він досі ще тримав ножа, хоч зараз уже не пам’ятав, для чого взяв його.
(Джанні Родарі «Джельсоміно в Країні брехунів»)

Навперейми (замість «один наперед одного»)

Графиня де Монкорне і маркіза д’Еспар, на честь якої давався обід, посадовили Люсьєна між собою й навперейми кокетували з ним.
(Оноре де Бальзак «Втрачені ілюзії»)

Навскач (замість «швидко стрибаючи»)

Мала вскочила у сідло – веселе ельфенятко у крислатому капелюшку з вуаллю, що мав захищати її від липневого сонця – і пустила поні клусом, сміючись у відповідь на мої турботливі намовляння не пускатися навскач та раніше повернутися.
(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Навпаки (замість «зовсім інакше»)

Нам було відомо, що японці беруть гору, хоча в газетах писалось усе навпаки. Щодня, щогодини в місто прибували тисячі людей і юрмилися на хідниках в пошуках притулку. Вони йшли зі сходу, заходу, півночі, півдня. Серед них були бідні та заможні, мешканці Шанхая та Кантона, північани, і не лише китайці, але й іноземці і місіонери всіх релігій. Зрозуміло, тут були члени Гоміндану і військові офіцери, які вважали, що тут вони найголовніші.
(Амі Тан «Клуб веселощів і удачі»)

Навперемін (замість «по черзі»)

Отож дядько Ферт потасував карти й містер Гюберт зняв колоду. Тоді вона перейшла до Каса, і той здав дядькові Ферту й містерові Гюберту по п’ять карт, кладучи їх по одній кожному навперемін.
(Вільям Фолкнер «Було колись»)

Навпомацки (замість «за допомогою дотику»)

Хоч як я спішила, та все ж спинилася поглянути, що це – щоб опісля не навигадувати собі всіляких дурниць. Та як я була вражена й розгублена, виявивши – радше навпомацки, – що це Фанні, спаніель міс Ізабелли: він висів у зашморгу, скрученому з носовика, і вже ледве дихав.
(Емілія Бронте «Буремний Перевал»)

Навпочіпки (замість «на пальцях ніг»)

Її рана нестерпно боліла, литки затерпли від сидіння навпочіпки, а м'язи плечей були напружені.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Навприсядки (замість «сидячи на ногах»)

Сем прокинувся, як від поштовху: йому здалося, що Фродо кличе. Вже настав вечір, але Фродо спав і не міг його кликати. Уві сні він сповз майже на саме дно лійки. Поруч з ним навприсядки сидів Горлум. Спершу Сем вирішив, що той будить Фродо, аж ось Горлум заговорив.
(Джон Рональд Руел Толкін «Володар перснів: Дві вежі»)

Навпростець (замість «без нятяків»)

Коли Руперт сказав Наєві, що хоче поговорити з ним відносно пропозиції росіян обміняти нафту на судна, той відповів, що вже чув про це.

– Одначе вам ніколи не переконати наших нафтовиків, – навпростець сказав Най.

– А чи не могли б ви якось вплинути на них? – запитав Руперт.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Навряд (замість «мало достовірно; сумнівно»)

Така поведінка видавалася зарозумілістю, не меншою зарозумілістю було й те, що вона не спілкувалася з рештою звинувачених і навряд чи розмовляла зі своїм адвокатом.
(Бернгард Шлінк «Читець»)

Навсібіч (замість «у всі боки»)

А от його товариш був аж ніяк не самовпевнений. Маленький, із широко розплющеними витрішкуватими очима, він

знай крутив головою навсібіч – не так з обережності, як від непогамовного нервового напруження.
(Річард Адамс «Небезпечні мандри»)

Навскоси (замість «по діагоналі»)

Уже саме Готгольдове письмо, здавалось, свідчило про зраду й бунт: у всіх Будденброків рядки лягали на папері навскоси, дрібні й легенькі, а в нього літери були високі, гострі, часом він зненацька натискав на перо і багато слів квапливо, товсто підкреслював.
(Томас Манн «Будденброки»)

Навспак (замість «у зворотному напрямі»)

І Момо спробувала: повернулася і пішла вперед спиною. Іти відразу стало дуже легко. Та диво дивне! – тільки-но вона пішла навспак, як стала навспак і думати, і дихати й сприймати – одне слово, стала жити навспак.
(Міхаель Енде «Момо»)

Навстіж (замість «по всій ширині; на всю ширину»)

Аж ось тишу порушило легеньке скрипіння за стіною. Нарешті вона лягла. Ну що ж! Приємного сну! Якби вона зараз розчинила навстіж двері, він би вже не зайшов. Але його скривлені гіркою посмішкою уста тремтіли; він затулив очі руками.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Навстоячки (замість «у вертикальному положенні; стоячи»)

Сходивши до крамнички по хліб і макарони, я приготував собі вечерю й попоїв навстоячки. Хотів іще викурити коло вікна сигарету, але похолоднішало, і я трохи змерз.
(Альбер Камю «Сторонній»)

Навтікача (замість «бігом, швидко тікаючи»)

Том і отямитися не встиг, як натовп, гукаючи, штовхаючись, борсаючись, поніс його до картини. Різкий звук полотна, що рветься... Поліцаї кинулися навтікача. Натовп вив, і руки дзьобали портрет, наче голодні птахи.
(Рей Дуглас Бредбері «Усмішка»)

Навтіки (замість «бігом, швидко тікаючи»)

Тут на допомогу своєму ватажкові кинулися його вірні побратими, тоді як Степан, непомітно вислизнувши з хати, пустився навтіки, а Дзвінка, зайшовшись плачем, припала до тіла свого коханця.
(Леопольд фон Захер-Мазох «Карпатські розбійники»)

Навшпиньки (замість «на кінчиках пальців ніг»)

Здавалося, до нього вернувся страх, що дошкуляв йому колись перед іспитами. А проте Кацумата зіп'явся навшпиньки, витягся і відчайдушно змахнув паличкою.
(Моріо Кіта «Родина Ніре»)

Нагода (замість «зручний момент»)

– Багато переможців вилазили високо, щоб натішитись перемогою. А ви тішились аж до запаморочення тим, що спромоглися зробити пролом у світовому ладі. Ви називаєте це своїм королівством; я знаю, слова завжди переконливі, й завжди знаходяться дуже сміливі, коли є нагода прихопити добрий шмат.
(Генріх Манн «Літа зрілості короля Генріха IV»)

Нагодитися (замість «випадково з'явитися»)

Вона тільки зареготала у відповідь – анітрохи не засоромлена, не злякана, не стурбована. Якби хто-небудь зараз на-

годився сюди, йому б і на думку не спало, що все це сталося через неї; вона сміялася, мов дитина після невинної витівки.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Надалі (замість «у майбутньому»)

– Вибачте, міс Клак. Надалі буду обачнішим у своїх висловах. Я хочу тільки запитати вас ось про що. Чому – якщо припустити, що алмаз украв Френклін Блек, – чому він робить себе найпомітнішою особою в будинку, старається відшукати пропажу? Ви можете відповісти, що він хитро намагався відвернути підозру від себе. А я вам скажу, що йому не треба було відвертати підозри, бо його ніхто не підозрював.
(Уїлкі Коллінз «Місячний камінь»)

Надаремне (замість «без результату; намарно»)

Невже я вирвусь від сього зойку та увійду у безлюдні зелені простори? Вони замкнуться за мною, і надаремне клацати буде кістками залізна рука? І буде навколо і в мені тиша?
(Михайло Коцюбинський «Intermezzo»)

Надвечір (замість «у надвечірній час; перед вечором»)

Надвечір тільки повернув втомлений, чорний од сонця, як циган, з руками, повними квітів.
(Михайло Коцюбинський «В дорозі»)

Надвечір'я (замість «початок вечора»)

Ми порівнялися з причалом, де літніми надвечір'ями я не раз бачив, як екскурсійні пароплави забирали на борт пасажирів, що вирушали на прогулянку по річці при світлі місяця.
(Роберт Пенн Уоррен «Все королівське військо»)

Надвечірній (замість «який буває перед вечором»)

З балкона кімнати, в якій зачинився Назон, курився дим. З відчинених вікон летів, наче сніг, попіл, а в передпокої, серед спакованих речей та зайчиків, що їх кидало на мармурову підлогу надвечірнє сонце, сиділа й плакала жінка. То був останній Назонів день у Римі.

(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Надвечірок (замість «початок вечора»)

– Зараз, можна сказати, не життя, а півжиття, – придивляється, як надвечірок барвить блакитні шати у сині: іще один день пройшов і починається робоча партизанська ніч. Над лісом м’яко-м’яко майнула крилами сова, й одразу ж озвався розпачливий писк якоїсь пташини.

(Михайло Стельмах «Чотири броди»)

Надлишок (замість «те, що перевищує встановлену кількість»)

– Щоб уникнути можливих затримок через платежі у вашому відділенні, додаю чек на десять фунтів, щодо отримання якого прошу видати квитанцію. Якщо витрат буде менще, то можете повернути залишок, якщо більше, то ми вам негайно випишемо чек на витрачений надлишок.

(Брем Стокер «Дракула»)

Надмір (замість «дуже велика кількість»)

– А якщо в очах у нього потемніло не від надміру емоцій, а подіяв наркотик, який хтось підмішав у віскі, бо знав, що він його питиме? Подальші міркування уявляються очевидними, чи не так? Ікс задушив Гелену в холі, але потім переніс її нагору й артистично розташував на ліжку в позі скоєного в нападі ревнощів злочину, і саме це побачив Келвін, коли прийшов до тями.

(Агата Кристі «Забуте вбивство»)

Надміру (замість «понад міру»)

Для надміру захоплених поетів, звісно, ще й багато чого було б недосконалого в прекрасній Кандіді, та мало що вони хочуть. Насамперед вони хочуть, щоб дівчина від усього, що вони виголосять, упадала в нестямний захват, глибоко зітхала, зводила очі вгору, а іноді й умлівала на якусь часинку або й зовсім ставала незряча, на доказ своєї найвищої жіночності.

(Ернст Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер»)

Надовго (замість «на тривалий, довгий час»)

На ніч її закрили в пивницю без сходів, де бігало повно щурів і не було нічого, на що можна бодай спертися. Так вона й простояла всю ніч під стіною, час від часу совгаючи побитими ногами, щоб розганяти нічну гидь. А з самого ранку озброєний конвоїр мовчки відвів Матронку так само в порожню, але світлу, кімнату і надовго лишив саму.

(Марія Матіос «Солодка Даруся»)

Надудлитися (замість «напитися доп'яну»)

Коли ж цього, не станеться, то все-таки щось та буде таке, чого з іншими ніяк не буде: або надудлиться в буфеті так, що тільки сміється, або забрешеться якнайгірше, так що, нарешті, самому зробиться совісно. І набреше зовсім без ніякої потреби: візьме й розкаже, що в нього був кінь якоїнебудь голубої або рожевої масті і тому подібні нісенітниці, так, що слухачі, нарешті, всі відходять, промовивши: «Ну, брат, ти, здається, вже почав таке верзти, що й купи не тримається».

(Микола Гоголь «Мертві душі»)

Надуживати (замість «надмірно користуватися чим-небудь; зловживати)

Ти будила в мені щось незаймане. Ні разу я не мав спокуси надужити довірою, виявленою твоїми батьками, я й думки не припускав, що тут є якийсь розрахунок.
(Франсуа Моріак «Гадючник»)

Надурняк (замість «за просто так; безкоштовно; без нічого навзамін»)

І все ж Форд чекав. Йому щастило не лише «голосувати» й подорожувати надурняк, а й оглядати визначні місця Всесвіту за якихось тридцять альтаїрських доларів на день.
(Дуґлас Адамс «Путівник по Галактиці для космотуристів»)

Назавтра (замість «на другий день; наступного дня»)

Іноді такої пізньої шаленої ночі, коли танці, легкий хміль, розпал і загальна жадоба насолод доводили мене до стану ейфорії, і я, зморений, ніби діставшись до краю знемоги, на мить, здавалося, осягав таємницю буття. Але назавтра знемога минала, а разом з нею забувалася й розгадка таємниці, і я знову кидався ловити втіхи.
(Альбер Камю «Падіння»)

Назадгузь (замість «у зігнутому положенні; зігнувшись»)

– Слухаю вашого величества! – відповів князь, віддав цареві військовий поклін і назадгузь подавався до дверей.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Наздогад (замість «як пощастить, як удасться; як прийдеться; навмання»)

Зоставсь Василь і стоїть, сам не свій. По його думці, він, бачиться, закинув Марусі наздогад, що се він її любить, і дума: «Коли б вона не мала кого на приметі та щоб його хоч

трохи любила, то більш би йому нічого і не треба; не хотів би ні грошей, ні панства».
(Григорій Квітка-Основ'яненко «Маруся»)

Назирці (замість «не відстаючи від когось; услід за кимнебудь»)

Ще змалку у критичні моменти я відчував у собі присутність таємної додаткової сили, яка підказувала складні рішення, а то і втручалася в події незримою рукою, вчасно перехоплюючи кермо, ніби старший брат, що ходить назирці, аби зі мною не трапилося чогось поганого.
(Юрій Николишин «Бота-Фікс»)

Назовні (замість «на загальний огляд, не прикриваючись від нікого»)

Тільки-но Джейн прочитала про сподівання містера Гардінера, що Лідія незабаром вийде заміж, радість її вирвалася назовні та з кожним новим реченням ставала все бурхливішою. Тепер вона була такою ж несамовитою від захвату, як раніше – непосидючою від тривоги та роздратування.
(Джейн Остін «Гордість та упередження»)

Назустріч (замість «у напрямку до когось»)

На хвилину він зовсім забув про керуючого; проте при вигляді кави, що ллється, він не втримався й декілька разів судомно ковтнув повітря. Побачивши це, мати знову скрикнула, зістрибнула зі стільця й упала на груди батькові, котрий поспішив їй назустріч.
(Франц Кафка «Перевтілення»)

Найбільше (замість «більше всього; саме більше»)

– А кого й найбільше боюсь, то це сусідів бабиних. А вони їй ще за життя допекли до живих печінок. І я прийшла забрати

все, що в господі лишилося, аби тільки тим зажиракам не досталося. І щоб бабі Корецькій хоч на тім світі було легше.
(Тодось Осмачка «Старший боярин»)

Найважливіше (замість «найбільш важливо»)

– За добрий настрій, пане Повсюдо! Це нині найважливіше. – Закусивши шматком хліба, він пильно подивився на мене. – Я не міг заснути. Усі нутрощі перевернув мені Мельник.
(Роман Андріяшик «Люди зі страху»)

Найголовніше (замість «саме головне»)

– Грішно було б мені не сказати, воїне, що час твій настав, – почав він, – отож послухай правду. Ти вже в літах і на своєму віку накоїв, мабуть, немало. Тепер найголовніше – що на тебе чекає попереду. І червоношкірі, і блідолиці в переважній своїй більшості не гадають спочити в довічному сні, вони сподіваються тільки переселитися в інший світ. Кожного з нас судитимуть на тому світі за його діла.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Найдивовижніший (замість «найбільш дивовижний»)

Ти теж повинен допомогти мені. Своєю уявою. Ти маєш повірити в те, що я навіватиму тобі. Так, як віриш уві сні, коли з тобою трапляються найдивовижніші навіть речі. Вони можуть дивувати тебе, але ти віриш у їхню реальність. І, лише прокинувшись, розумієш, що то був сон.
(Всеволод Нестайко «Загадка старого клоуна»)

Найжаданіший (замість «найбільш бажаний»)

Їй навіть не спало на думку, що з погляду Бівера її давні друзі – найжаданіші тут люди і що він у захваті від того, що його бачать у їхньому товаристві.
(Івлін Во «Жменя праху»)

Найімовірніше (замість «скоріше всього; скоріше за все»)

«Фанданґо» – ритмічне вселяння пристрасті, жагучого та дивного торжества. Найімовірніше, що він – транскрипція солов'їної трелі, возведеної у найвищу ступінь музичної виразності.
(Олександр Грін «Фанданґо»)

Найменше (замість «менше всього»)

Того дня Степан мав ще одного одвідувача, якого найменше сподівався. Прийшов Максим Гнідий, бухгалтер шкіртресту, в досить потертому пальті, але з дуже незмушеним виглядом. Він розсівся на стільці коло Степанового столу, а коли хлопець запитливо на нього глянув, мовив, посміхаючись:
– Та я почекаю, поки ти вільний будеш.
(Валер'ян Підмогильний «Місто»)

Найнезначніший (замість «який не має жодного значення»)

Його цікавили найнезначніші дрібниці: він дивився, хто входить, вітав їх звичною усмішкою і підводив новоприбулих до дружини; чатував на тих, хто збирався виходити, і проводив їх, відповідаючи на їхні поклони своєю вічною посмішкою.
(Оноре де Бальзак «Втрачені ілюзії»)

Найнещасніший (замість «найбільш нещасний»)

Та й те сказати, моя панно: я маю досвід і знаю світ; зробіть собі втіху, попрохайте кожного з пасажирів розповісти вам свою історію, і коли між ними знайдеться хоч один, що не кляв раз у раз свого життя і не говорив сам собі, що він найнещасніший серед людей, то киньте мене в море сторч головою.
(Вольтер «Кандід, або Оптимізм»)

Найпомітніший (замість «найбільш помітний»)

Кінчивши газетну роботу, він став думати, як упорядкувати свою кімнату до зустрічі з коханою та приховати скільки можна убозтво помешкання. Йому спало на думку прикрасити стіни японським безділлям, і він купив за п'ять франків цілу колекцію малюнків, маленьких віял і рамок та й прикрив ними найпомітніші плями на шпалерах.
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Найпопулярніший (замість «найбільш популярний»)

Попереду десь за тридцять ярдів виднівся вхід до найпопулярнішої частини Лувру – *la Grande Galerie* – довжелезного коридору, де на стінах висіли найцінніші полотна музею, шедеври італійського живопису. Ленґдон уже здогадався: саме там знайшли тіло Соньєра – на фотознімку чітко було видно славнозвісну паркетну підлогу Великої галереї.
(Ден Браун «Інферно»)

Найпридатніший (замість «найбільш придатний, підходящий»)

– Деяка скромність задля пристойності – це одне, Ейрел, але не можна ж так переборщувати! Якщо тебе тривожить голосування, то можеш не сумніватися – голоси більшості вже в нас в кишені. Всі бачать, що ти найпридатніший кандидат на цю роль.
(Лоїс Макмастер Буджолд «Осколки честі»)

Найпростіше (замість «найбільш просте»)

Життя змінилося. Навіть найпростіше рішення мало бути затверджене бюджетним комітетом, що безперестанку засідав у мене в голові.
(Ерік Сігел «Історія одного кохання»)

Найстрашніше (замість «саме страшніше»)

Страшна спокуса шарпала Мато. Йому хотілося заволодіти покривалом, не вчинивши блюзнірства. А може, є спосіб, думав собі, здобути могутність отого покривала, не викрадаючи його? Він не зважувався йти до кінця за своєю думкою і зупинявся на тій межі, звідки починалося найстрашніше.

(Гюстав Флобер «Саламбо»)

Найуспішніший (замість «найбільш успішний»)

Новий диск зайняв перше місце на демонстрації найуспішніших дисків у Англії й вирушив у переможну подорож по всій Європі. Теренс із подивом спостерігав, як молодь цілком невимушено сприймає його особисті марення, і його єдиним поясненням було те, що в такий спосіб стримуване насильство могло знайти вияв у інтенсивній, проте нешкідливій формі.

(Пауло Коельо «Одинадцять хвилин»)

Найцікавіший (замість «найбільш цікавий»)

Майдан, де мали стратити козаків, знайти було неважко: народ сунув туди з усіх усюд. За тих суворих часів це було одне з найцікавіших видовищ не тільки для простого люду, але й для шляхти.

(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Найчастіше (замість «частіше всього»)

Трохи бентежив її Паніковський. Вона думала, що він не розмовляє з нею, гордуючи. Та найчастіше вона спиняла свій погляд на медальному обличчі командора.

(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Найшвидше (замість «швидше всього»)

І тут він подумав, що, можливо, через це його й викликали. Найшвидше через це. Багато богомолок уже перешіптувалися з приводу його взаємин з хлопцями, що промишляли злодійством. А тут ще випадок з Алміро.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Наїжачуватися (замість «ставати злим, роздратованим»)

– Слухай, Анатолію, викинь пусте з голови. Нічого не вийде. Тебе я не боюсь, тому не смішися ліпше. А ще... Працювати на совітів я не збираюсь. Зарубай собі на носі. Даси пайок – добре, не даси – помру з голоду, але мозолити на вас не буду. Второпав?!
Він спочатку наїжачився, але хутко притих, обм'як. Мабуть, не захотів заходитися з упертим бандерівцем.
(Михайло Андрусяк «Брати грому»)

Накоротко (замість «на короткий час»)

Правдиве і велике кохання зароджене відчуттям тісних меж відпущеного нам часу. І сей час воно осяює і освячує. Любов плоті відкриває нам иншу сутність, інший шлях, але дуже накоротко – як спалах блискавиці.
(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

Накульгувати (замість «трохи кульгати»)

Високий на зріст чоловік, лівша, накульгує на праву ногу, взутий у мисливські чоботи на товстій підошві, в сірому пальті, палить індійські сигари, користуючись мундштуком, і носить у кишені тупий складаний ніж. Є ще кілька інших прикмет, але й ці, мабуть, достатньо допоможуть нам у пошуках.
(Артур Конан Дойл «Пригоди Шерлока Холмса»)

Наминати (замість «їсти з апетитом»)

І вальсувала місцева знать під музику модного сіднейського оркестру, а потім поблажливо поступилася місцем своїм нащадкам, які витанцьовували чарльстон; вони наминали пиріжки з омарами, їли сирі охолоджені устриці, пили п'ятнадцятирічне французьке шампанське та шотландський односолодовий віскі дванадцятилітньої витримки.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Наново (замість «із самого початку»)

Перелічуючи, переплітаючи або нагромаджуючи факти – я не знаю ні суті цих фактів, ні того, що їх обмежує у просторі й часі, – чи вдаючись до їхнього тлумачення, яке їх не руйнує, а творить наново, я ніяк не можу знайти свого ключа, свого власного ключа.
(Жан Жене «Щоденник злодія»)

Наодинці (замість «на самоті; без інших»)

Треба було побачити Гадсона наодинці, і то негайно. Не можна припустити, щоб той звернувсь до нього як до Бленкінсопа в присутності кого-небудь із готельного персоналу.
(Комптон Макензі «Розрідження мозку»)

Наосліп (замість «не бачачи нічого»)

Вона таємниче нависла над землею, що невтомно кружляє в просторі. А люди, – ці світлячки й іскринки, одержимі жадобою діяльності, – мчать на своїх конях із криці й дерева крізь саме серце таємниці, наосліп пробиваючись крізь невідоме, та вигукують сміливі слова, аби заглушити внутрішній голос страху і непевності.
(Джек Лондон «Морський вовк»)

Наостанку (замість «під кінець»)

Ні, Гетсбі наостанку виправдав себе; не він, а те, що тяжіло над ним, та отруйна курява, яку здіймали крила його мрії, – ось що на час позбавило мене інтересу до людських перебіжних печалей та скороминущих радощів.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Наостанок (замість «під кінець; на завершення всього»)

Зненацька він здригнувся, спиною пробігла судома. Його ніби жаром обсипало. Потім все минуло. Він підійшов до вимикача і натиснув кнопку «Пуск». Машина озвалася гулом. Секунд за тридцять із труби вирвався струмінь чистої прохолодної води й потік у водовідвідний жолоб, до системи рециркуляції. Після того, як із труби вилилося приблизно три галони води, насос вимкнувся, наостанок клацнувши.
(Стівен Кінг «Шукач (Стрілець) Темна вежа І»)

Наостанці (замість «під кінець; укінці; на завершення всього»)

Бо хоч та щира душа пригостила її великою кількістю повидла й тістечок, що вистачило б на трьох дітей, а наостанці дала ще й сім шилінгів, почуття смішного в дівчини переважало вдячність, і вона повелася з міс Джеммі так само нещадно, як і з її сестрою.
(Вільям Теккерей «Ярмарок суєти»)

Напередодні (замість «у попередній день»)

Непередбачений вільний час, чудова погода й отриманий недавно чек викликали в Джуліо дивне піднесення. Він зупинявся перед вітринами, блискучими і святковими, як напередодні Різдва чи Водохреща.
(Альба де Чеспедес «Лялечка»)

Наперекір (замість «усупереч чомусь»)

Так і нас, розвогнених польотом, не втишувала навіть мирна зупинка, вітер свистів у вухах, і все ввижалось, що ми ще в дорозі. І здавалось, нас також, наперекір усім вітрам, несуть у невідому прийдешність наші б'ючкі серця.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Напівжартома (замість «не зовсім серйозно»)

Пропелер гелікоптера Ватикану крутився на неробочому ходу, Вітторія, як загартований профі, зайшла до кабіни перша, тільки ледь пригнувшись під пропелером. Ленґдон на мить завагався.
– А в автомобілі доїхати ніяк не можна? – напівжартома прокричав він пілотові, який саме сідав на своє місце.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Напівлежачи (замість «у напівлежачому положенні»)

Остап, напівлежачи на твердих антилопівських подушках, думав. Вирвати гроші у Полихаєва чи у Скумбрієвського не пощастило – геркулесівці виїхали у відпустку. Божевільного бухгалтера Берлагу брати до уваги не доводилось: з нього не можна було що-небудь видоїти.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Напівпрочинений (замість «не зовсім прочинений»)

Поглянувши крізь напівпрочинені двері меншої спальні, я побачив, що вона лежить на боці, спить, як спала в дитинстві: одну руку підклала під щоку, а коліно підтягнула собі майже під груди. Ми гадаємо, ніби змінюємося, а насправді зовсім ні...
(Стівен Кінг «Острів Дума»)

Напівтемрява (замість «неповна темрява; погане, недостатнє освітлення»)

Протягом якоїсь секунди Ремпол пережив у цій напівтемряві глибше потрясіння, ніж коли розслідували справу, пов'язану з Четтергемською в'язницею. В його уяві постали летючі предмети й почувся голос невидимця – так само, як двоє свідків почули голос безтілесного вбивці напередодні ввечері.
(Джон Діксон Карр «Безтілесна людина»)

Напідпитку (замість «у стані легкого сп'яніння»)

Ніно Валенті примостився біля піаніно і щось собі бренькав, нервово перебираючи клавіші. Час від часу він тягся до здоровенної склянки з канадським віскі. Джонні на те не зважав, бо знав, що напідпитку Ніно співав так само добре, як і в тверезому стані, та й сьогоднішній запис не вимагатиме від Ніно чогось надзвичайного.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Напоготові (замість «у стані готовності»)

Вибору не лишалося. Жодного. Майрон тримав пістолет напоготові. Він збирався стрибнути і націлити пістолет у той бік, куди показувала місіс Дейвіс.
(Харлан Кобен «Пообіцяй мені»)

Наполягати (замість «наполегливо вимагати, добиватися»)

Обурений фракієць опирався цьому обранню, над усе силкувався відвести настирливі прохання своїх друзів. Але всі командири легіонів і найпершими Арвіній, Орціл, Гай Ганнік, а за ними всі шістдесят п'ять воєнних трибунів і всі послані від маніпул та загонів центуріони, декуріони – всі вперто наполягали, щоб він залишився на чолі гладіаторського війська.
(Рафаелло Джованьйолі «Спартак»)

Напосідати (замість «наполегливо вимагати, добиватися»)

Клай так напосідав на Тома й Алісу, що вони врешті-решт погодилися швидше зібрати пожитки, а тепер саме він стрілою літав і кидався до вікна вітальні, щоб крадькома визирнути надвір.
(Стівен Кінг «Зона покриття»)

Напослідок (замість «під кінець; після всього»)

Баби напослідок заголосили, коли труну опустили у яму, на дні якої проступила вода.
(Галина Пагутяк «Урізька готика»)

Напоумляти (замість «давати пораду; навчати кого-небудь діяти розумно, розсудливо»)

Поки Тоні вп'яте за сьогодні наводив глянець на жовтих черевиках президента й секретаря клубу, Берк старався напоумити свого шефа. – Покинь ти цю білявку, Малюк, – радив він, – матимеш неприємності. Тобі що, своя вже обридла? Де ти ще знайдеш таку, що тремтіла б за тобою так, як Ліззі? Вона варта сотні таких Енні.
(О. Генрі «Чия вина?»)

Напохваті (замість «під рукою»)

Знайшовши їх, він закляв: «Сто чортів» – і переклав гроші в жилет, щоб мати їх напохваті, бо в нього не водилось і сантима. Сумління своє заспокоїв таким міркуванням: «Віддам їй усі заразом. Зрештою, це ж тільки позичені гроші».
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Напризволяще (замість «без допомоги; без будь-яких засобів»)

Безногий розмовляв голосно і весь час реготав. У ватазі він був за наводчика. Прикидаючись нещасним сиротою, якого

кинули напризволяще в страшних нетрях цього міста, він умів затесуватися в той чи інший добропорядний дім, щоб пожити там якийсь тиждень.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Наприкінці (замість «у кінці; під кінець»)

– Хіба там цвинтар?

– Звичайно. Ти що, забув? Адже ми тут один раз уже побували. Під час останнього наступу наприкінці жовтня.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Наприпочатку (замість «на початку; з самого початку»)

Як справдешній сечентист, автор наприпочатку хотів похизуватися своєю вченістю, та далі, в ході розповіді (часом почерез довгі уривки), стиль поволі робиться природнішим і рівнішим.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Напровесні (замість «ранньою весною»)

Якось напровесні, зоставшися сам на хазяйстві, Григорій взувся у зашкарублі чоботи, накинув свиту, яка висіла, мов на кілку, й помалу вийшов із хижі. У груди бурхнуло терпке повітря, вистояне на верболозі й променях. Аби не впасти, мусив узятися за грубовитесаний шорсткий одвірок і зачекати, поки минуло запаморочення й світ перестав хитатися.
(Василь Шевчук «Григорій Сковорода»)

Напропале (замість «ні про що не думаючи; не думаючи про наслідки»)

Йому пригадалось, яким самотнім він почував себе тоді в Константинополі, після сварки напередодні його від'їзду з Парижа. Він гуляв там напропале, і коли все те скінчилось,

і він не тільки не позбувся своєї самотності, а ще й роз'ятрив її, він написав листа – їй, першій, котра покинула його, – про те, що він так і не зміг себе перебороти.
(Ернест Хемінгуей «Сніги Кіліманджаро»)

Напрочуд (замість «на диво»)

Хоч вони не знали близько одне одного й Беата була досить сором'язлива, та вона раптом пожвавішала, і їхня розмова пішла напрочуд легко.
(Даніела Стіл «Відлуння»)

Напучувати (замість «давати комусь поради, настанови»)

ТодіРіваль почав напучувати його до дрібниць, бо хотів, щоб його дуеліст не зробив жоднісінької помилки. Кожну вказівку він повторював кілька разів:
– Коли спитають: «Готові, панове?» – ви голосно скажете: «Так». Коли скомандують: «Паль!» – ви мерщій піднімаєте руку й стріляйте раніш, як гукнуть: «Три».
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Нараз (замість «зараз же»)

Нараз Мазепа, ніби зачув ці слова, повернувся до них і промовив:
– Багато їздив я по світі й чимало всякої краси надивився, але садів таких, як наші київські, і другої такої ріки, як наш Дніпро, я ніде більше не бачив. Гарний та нещасливий город.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Наразі (замість «поки що; тим часом»)

Наразі я мав при собі більше грошей, аніж батько примудрився заначити за все своє шалапутне життя.
(Пітер Кері «Крадіжка»)

Нарівні (замість «на одному рівні»)

Та ось Анельчині ноги опинились нарівні з моєю головою; побачивши це, я враз обережно обняв їх і став жадібно цілувати. Я розумів, що доведеться розплачуватись за цю мить щастя, але не мав сили від неї відмовитись.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Нарізно (замість «окремо одне від одного»)

– Поразки й досягнення не йдуть нарізно. Вони замішені й запечені в тісті життя. І великі рішення розсипаються на малі. Вирішувати їх слід так, як їдять виноград – по ягідці, поступово, з задоволенням, із відчуттям поступу.
(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

Насамкінець (замість «на завершення всього»)

Насамкінець, проклинаючи туристів на всі заставки, він вийшов зі свого офісу й рушив вузьким коридором назустріч бахканню. На півдорозі він зупинився, щоб відчинити масивні сталеві ґрати, які були замкнені цілодобово, окрім кількох спеціально визначених годин.
(Ден Браун «Інферно»)

Насамперед (замість «перш за все; у першу чергу»)

Кожен міг легко здогадатися, що ті, котрих зібралися тут зустрічати, кинуться в обійми насамперед до цих двох людей.
(Еліза Ожешко «Над Німаном»)

Насилу (замість «всупереч волі, бажанню»)

Відкривши вхідні двері, Лариса насилу втримала їх, щоб зачинити за собою. Сьогоднішній вітер справді сильний.
(Олена Печорна «Грішниця»)

Насильно (замість «всупереч чиїмось бажанням, чиїйсь волі»)

Легіони повсталих, згідно з наказом Спартака, щоденно виходили вправлятися у володінні зброєю і в тактичних маневрах. Бійці робили це охоче й старанно. Сподівання домогтися свободи і побачити перемогу своєї справедливої справи запалювало цих знедолених людей, яких римський деспотизм насильно відірвав од їхньої вітчизни, од рідних і близьких.

(Рафаелло Джованьйолі «Спартак»)

Наскрізь (замість «дуже сильно; повністю; цілком»)

Привалило колодою, коли поліз піднімати контрольну стійку з дна вагона. Щось я там довгенько занушкався. Сусідні вантажники не знали, що я внизу й кинули колоду. Болю не відчув, бо нога промерзла наскрізь, але підвестися сам не міг. Ногу медики одягли в ґіпс. Лежав у теплі, а перед очима все мелькали замерзлі колоди, тисячі яких перетягав за кілька тижнів.

(Михайло Андрусяк «Брати вогню»)

Насправді (замість «в дійсності»)

Невдовзі після цього він зник. Припускали, що стався нещасний випадок, і його тіло лежить десь у розколині. Насправді це не був нещасний випадок.

(Філіп Пуллман «Північне сяйво»)

Насправжки (замість «по справжньому»)

– Ну, гаразд, – нехотя погодився Джо. – Я гадав, що ти просто хочеш спекатись мене, та бачу, що помилявся. Але якби битися насправжки, ти б мене нізащо не подужав.

(Джек Лондон «Мартін Іден»)

Насторожі (замість «у настороженому стані»)

Його тішило те, що він таки не одружився з «чужою» жінкою. Сподівався цього уникнути й надалі. І дякував Богові, що Він досі оберігав його. Чарлз пильнував, був завжди насторожі, аби не припуститися цих фатальних помилок.
(Даніела Стіл Неодружені та небезпечні»)

Насточортіти (замість «дуже набриднути»)

Кров стікає по обличчю Джейка, і його вираз ураз змінюється. – Ну все! Годі! Немає більше доброго дядечка Джейка! Бо йому все це насточортіло.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Натомість («замість чого-небудь»)

Ось чому компанію «Ройс» буде розпущено, а натомість організовано акціонерне товариство, що потім зіллється з нашими німецькими й американськими партнерами й утворить концерн ЮРФ.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Натомлений (замість «втомлений роботою»)

Він скидався на завойовника, що ввечері, після звитяги, розглядається на землі підбитого царства і відкриває тихе щастя людей. Фаб'єн мав потребу скинути свій обладунок, знову відчути вагу натомленого тіла, бо у втомі є своя втіха, і стати простою людиною, що бачить із вікна той самий нерухомий краєвид.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Нічний політ»)

Нахильці (замість «просто з посудини; без склянки»)

Девід дістав обгорнуту рушником холодну пляшку й добряче ковтнув з неї нахильці, відчуваючи, як машина завозить його

все далі від роботи, як вона мчить геть чорною стрічкою дороги, що саме збігає на невелике узвишшя.
(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Нахмарити (замість «покритися хмарами»)

Невдовзі нахмарило – я подумав, що налетить раптова літня буря. Та потім знову розгодинилось. Одначе від хмар, що повзли по небу і загрожували дощем, на вулиці потемнішало. Я довго сидів біля вікна і споглядав небо.
(Альбер Камю «Сторонній»)

Начебто (замість «вроді би»)

Він помітив, що старенька намагається не виказувати свого хвилювання, і вирішив зробити те саме. Їхня вдавана бадьорість подіяла: коли Роза, послухавшись тітки, пішла спати, настрій у неї був кращий, та й вигляд начебто теж. В усякому разі, вона запевнила їх, що вранці прокинеться зовсім здорова.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Начистоту (замість «ні з чим не криючись; відверто, щиро»)

– Поговорімо начистоту, як чоловік із чоловіком. Не як друзі, а як рівні? Такі пропозиції роблять нечасто, Роланде. Тільки рівні кажуть один одному правду, от що я думаю. – Друзі й коханці постійно брешуть і заплутуються у власноруч сплетеній павутині турботи і уваги.
(Стівен Кінг «Шукач (Стрілець) Темна вежа I»)

Начувайся (замість «чекай біди»)

– Я тобі цього не подарую, – каже хлопчисько Біллеві. – Ніхто ще ніколи безкарно не вдарив Вождя Червоношкірих. Тож начувайся.
(О. Генрі «Вождь Червоношкірих»)

Начхати (замість «виразити байдужість; бути байдужим до когось, чогось»)

А що коли все буде добре? Якщо людям начхати на те, що ми робимо? Може твоїм художникам немає ніякого діла до тебе, а діти хочуть, щоб ти лише була щасливою, навіть якщо це означатиме, що ти будеш із чоловіком, молодшим за тебе?
(Даніела Стіл «Неможливо»)

Нашвидкуруч (замість «на швидку руку»)

Тон цього листа стривожив Герберта, тим більше, що він суперечив змістові моєї нашвидкуруч написаної записки йому. Розмірковуючи про це, він ще дужче стривожився і за чверть години поспішив на поштову станцію дізнатись, коли відходить наступний диліжанс.
(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Неабияк (замість «дуже сильно; не на жарт»)

Вона неабияк розгнівалася, але Тоні відчув у її голосі нотки непевності, зараз їй бракувало природності, так притаманної її вдачі.
(Франсіско Сіоніл Хосе «Облудники»)

Неабиякий (замість «не який-небудь; великий, немалий, значний»)

Вона мала неабиякий хист до любощів, добре на них зналася, і, хоч була й не вродлива, йому подобалось її обличчя; вона дуже багато читала, залюбки їздила верхи, полювала на дичину і, певна річ, забагато пила.
(Ернест Хемінгуей «Сніги Кіліманджаро»)

Небавом (замість «через короткий проміжок часу; незабаром, скоро»)

Через кілька секунд дівчина звелася на повен зріст і почала розглядатися навсібіч, мовби вивчаючи обстановку. Не-

бавом і Гетті сп’ялась на коліна й заходилася проказувати молитви, яких маленькою її навчила мати.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Небокрай (замість «частина неба над лінією горизонту»)

Вони сиділи за столом аж до світанку: їли то те, то те на десерт, попивали настоянку з диких квітів, що росли на лужку перед будинком, – і тільки тоді, коли прокинулись перші птахи й зажеврів небокрай на сході, всі потяглися нагору, по своїх кімнатах.
(Рей Дуглас Бредбері «Кульбабове вино»)

Небосхил (замість «частина неба над лінією горизонту»)

Здається: от, крізь сутінок проступить, жаріючи, ніби чаша, обвід сонця. Але ні, – хмари зап’яли небосхил і сіють найдрібнішим плачем, відсторонивши вікна від світла, як нагорнута земля – очі людські від чаші.
(Василь Барка «Жовтий князь»)

Невагомий (замість «який не має ваги або великого значення»)

Нехай він робить це словом або поглядом, за допомогою чогось настільки незначного й невагомого, що не можна ні обчислити, ні обміряти, – та все одно добро, яке він чинить, вартує цілого статку.
(Чарлз Діккенс «Різдвяна пісня в прозі»)

Неважко (замість «не становить проблеми»)

Девід позичив у офіціанта олівець і почав множити два долари п’ятдесят центів на тисячу. Це було неважко. Десять відсотків від цієї суми становили двісті п’ятдесят доларів. А як помножити на п’ять, то виходило тисяча двісті п’ятдесят.
(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Невгамовний (замість «який не стихає, не замовкає, не припиняється протягом тривалого часу»)

Розлука завжди збільшує невгамовне кохання, а філософія не зменшує його. І Простак однаково часто говорив про свою прекрасну Сент-Ів, як і про мораль чи метафізику. Що чистішими ставали його почуття, то дужче він кохав.
(Вольтер «Простак»)

Невдатний (замість «нещасливий у житті»)

Всі ці люди мені остогидли. Вони були акторами у трагедії занепаду і мене примушували грати. А я стужився за самим собою, згубився десь серед чистого поля, намагався знайти себе, та мені завжди щось перешкоджало – то общипана квітка, то пересохлий потічок, то гребінь шоломів над обрієм, то якийсь невдатний циган.
(Роман Андріяшик «Люди зі страху»)

Невдаха (замість «той, кому не щастить у житті»)

Нуматака мало не розреготався. Він знав, що це хитрий трюк. «Нуматех корпорейшн» запропонувала чималу суму на торгах за новий алгоритм Енсея Танкадо, а тут якийсь невдаха-конкурент здумав жарти жартувати, намагаючись видурити інформацію про розмір запропонованої суми.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Невдивовижу (замість «не дивно»)

– Якщо вам страшні ночі невдивовижу, – мовила я, – навряд чи міс Катрина цьому виною: ви почувалися б так само, якби вона й не прийшла. Проте більше вона вас не турбуватиме. Мабуть, вам буде краще, як ми підемо.
(Емілія Бронте «Буремний Перевал»)

Невдовзі (замість «через деякий час; трохи згодом»)

– Невдовзі після того я поїхав на південь, а брат пішов служити в північно-західну кінну поліцію.
(Джон Рід «Мак-американець»)

Невдоволено (замість «виражаючи невдоволення»)

Я одержував гроші й брав чайові. Я чемно дякував. А потім із візком рушив на пошуки крамниці під назвою «Бакалія Гребера. Екзотичні фрукти й овочі» і застав там самого Гребера; він власноручно навантажував інший візок, то невдоволено бурмочучи собі під ніс, то лаючись по-німецькому й гримаючи на своїх розвізників.
(Е. Л. Доктороу «Озеро Гагари»)

Невибагливий (замість «який задовольняється найнеобхіднішим»)

Він не був обтяжливим для інших, але якось так виходило, що він зв'язував усіх довкола й самого себе своєю незграбністю. Невибагливий, невимогливий – аж забував попоїсти й попити, якщо його не нагодують і не напоять, – нечутливий ні до холоду, ані до спеки, він, здавалось, належав не до тваринного, а радше до рослинного світу.
(Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан»)

Невигода (замість «матеріальні збитки»)

Рад не рад, а товариш Рогожа мусить їхати туди, бо він же ж найрівніший між товаришами партядра. Для нього – це велика невигода та втрата пару днів праці.
(Іван Гладун «Інколи й один у полі воїн»)

Невигубний (замість «який не зникає»)

Але не згинув безслідно дикий норов Родимів. Упав він найгустішою барвою на чисту поверхню дитячої душі і до-

вічно закріпився там, як невигубно позостаються краски на глині, обцілованій палючим вогнем.
(Павло Загребельний «Диво»)

Невимовний (замість «який важко передати словами»)

Невимовний спокій надавав обличчю виразу ще твердішої волі, ніж за життя; з-під ледь помережаної зморшками пергаментної шкіри випиналися квадратні щелепи й підборіддя, чоло з запалими скронями, загострений ніс; то була твердиня непереможного духу, який піддався смерті і навіть у своїй невидющості немовби прагнув відвоювати цю твердиню, відвоювати щойно втрачену зверхність.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Невимушено (замість «цілком природно»)

Бо на цім світі виграють лише потвори й нездари. Вони можуть невимушено сидіти і позіхати на виставі життя. Якщо їм нічого не відомо про радість перемоги, так зате вони обходяться й без гіркоти поразки.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Невисловлений (замість «не виражений словами»)

Ітин з іншими вескерянами уважно спостерігали те, що відбувалось, але, очевидно, безпристрасно, а Гарт не знайшов за потрібне відповісти на їхні невисловлені запитання.
(Гаррі Гаррісон «Смертні муки прихідця»)

Невіглас (замість «неосвічена, незнаюча людина; неук»)

Ставши на стіл, винесений з редакції газети, Доктор блідий від обурення, захриплим голосом виголошував промову перед натовпом ільєусців, що зібралися біля згаслого багаття:
– Нащадки Торквемади, жалюгідні Нерони, коні Калігули,

ви хочете боротися з ідеями і перемагати їх, знищуючи світло друкованого слова злочинним вогнем, розпаленим мракобісами і невігласами.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Невідворотний (замість «якого не можна відвернути, зупинити»)

А на нього чекала невідворотна ганьба. Бо він приховував інформацію від директора. Він послав вірус до одного з найзахищеніших і найбезпечніших комп'ютерів країни. Не було жодного сумніву, що з нього сім шкур спустять.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Невідь-де (замість «невідомо, не знати де»)

Вона перевела погляд на мене.
– А ви? Навіщо ви катаєте його невідь-де? Хіба не бачите, який він кволий?
Звісно, я це бачив. Але оскільки навряд чи зумів би пояснити їй, чим ми займаємось, то тримав свого язика на припоні, готовий зносити її дорікання, як справжній чоловік.
(Стівен Кінг «11/22/63»)

Невідь-звідки (замість «невідомо, не знати звідки»)

Таких слів тут іще не чули. Тому король Гунтер і його почет спочатку подумали, що вони чогось не зрозуміли. Чи справді цей нечема, що невідь-звідки приїхав сюди, сказав, що хотів би відібрати у королів їхні землі.
(Франц Фюман «Пісня про Нібелунгів»)

Невідь-куди (замість «невідомо, не знати куди»)

Книжки в бібліотеці якимось дивним робом переставлялися або поверталися задки. Кухарі присягалися, що невідь-куди зникає цукор з комори, а щомісяця на молодика молоко на-

буває червонястого відтінку. Час від часу біля дверей деяких кімнат знаходили мертвих птахів або маленьких гризунів.
(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Невідь-хто (замість «невідомо, не знати хто»)

У діловода загсу від злості спало з носа пенсне і, мигнувши біля колін золотою дужкою, хряпнуло об підлогу.
– Як? Засадити в стілець діамантів на сімдесят тисяч! У стілець, на якому невідь-хто сидить.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Дванадцять стільців»)

Невідь-чого (замість «невідомо, не знати чого»)

Вигляд будинку, коли я підступив до нього ближче, викликав у мене певну тривогу. Здавалося, він нічим не змінився від попереднього вечора, хоч я невідь-чого сподівався побачити якісь ознаки присутності людини.
(Роберт Луїс Стівенсон «Будинок на дюнах»)

Невідь-чому (замість «невідомо, не знати чому»)

Пройшовшись кілька разів із кутка в куток, він знову сів на стілець і відкинув голову на спинку. І погляд його випадково спинився на дзвіночку. Цей старий, давним-давно непотрібний дзвіночок невідь-чому повісили колись у кімнаті і з'єднали з одним із приміщень верхнього поверху.
(Чарлз Діккенс «Різдвяна пісня в прозі»)

Невідь-що (замість «невідомо, не знати що»)

Одразу ж, якщо ти сам, тебе опановує страх. Липкий, майже тваринний жах. Мужності опиратися йому вистачає на кілька хвилин, але це лише безглузде змагання з самим собою, бо всі думки тоді – про темряву, в якій невідь-що причаїлося.
(Олег Криштопа «Невдала прогулянка Кобилянськом»)

Невідь-як (замість «невідомо, не знати яким чином»)

Куля спочатку осіла, тоді різко шарпнулася догори й завертілася з запаморочливою швидкістю, врешті її почало хитати, мов п'яну, і розгойдало так, що я вивалився з гондоли й завис на страшній висоті, униз головою й лицем до неба, в тонкій мотузяній петлі футів зо три завдовжки, – мотузка ця невідь-як висунулася назовні крізь щілину при дні плетеної гондоли, і я, падаючи, просто-таки чудом заплутався в ній лівою ногою.

(Едгар Аллан По «Дивовижна пригода Ганса Пфааля»)

Невлад (замість «не так, як треба; незлагоджено, негармонійно»)

Генрі усміхнувся: дивно, що розхитаний старий віз не розвалюється, незважаючи на страшні поштовхи на вибоїнах. Колеса йшли невлад одне з одним і мало не спадали з осей. Та нехай ще віз так-сяк тримається, міркував Генрі, а ось збруя не рветься просто чудом.

(Джек Лондон «Серця трьох»)

Невловний (замість «ледве помітний для ока»)

І, одімкнувши якусь шафку, він дістав звідти круглу бокату пляшку з довгою шийкою. Пляшка була з білого молочного скла, що мінилося всіма кольорами й відтінками веселки. А всередині пляшки світилося й миготіло щось невловне, схоже то на тінь, то на пломінь.

(Роберт Луїс Стівенсон «Сатанинська пляшка»)

Невсипуще (замість «без втоми, невтомно»)

Гори, на яких чорні смереки виборювали собі з розпукою місце для життя, двигались оперідь юнака, як скам'янілий похід градових хмар. Ще далі дерева зникли з овиду: один

тілько червоний бук ліз невсипуще вгору й сік мечами коріння сіро-жовті зірвиска скель.
(Катря Гриневичева «Шоломи в сонці»)

Невтаємничений (замість «який не знає певних таємниць»)

Карта складалася з низки символів, розташованих у громадських місцях по всьому місту і не зрозумілих для невтаємничених. Один символ вів до наступного... той іще до наступного... і так далі. Закінчувався маршрут у храмі ілюмінатів.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Невтримно (замість «не перестаючи; без упину»)

У кабінеті він надів пальто й капелюха, в кутку розшукав серед півдесятка інших свою парасольку. Буденність усіх цих дій і думка, що він виконує їх востаннє в житті, змусили його невтримно зареготати, і той сміх різонув вуха йому самому. Виходити з кабінету не хотілось, і він повернувся обличчям до вікна. Вогні ліхтарів і темрява отямили його.
(Роберт Луїс Стівенсон «Клуб самогубців»)

Невтямки (замість «все одно»)

Невже йому невтямки, що ми нічим не запоможем один одному. Сімейні люди сидять тепер по домівках в оточенні своїх спогадів. А ми ось тут – корабельні уламки, позбавлені пам'яті. Якщо він зненацька підведеться і надумає забалакати до мене, я вилечу звідси, мов корок із пляшки.
(Жан Поль Сартр «Нудота»)

Негаразд (замість «не дуже добре, не так, як треба»)

– Що я в цьому тямлю? – відповіла Аньєзе. – Адже закони писали вони, як їм було вигідно, а ми – люди маленькі,

всього зрозуміти неспроможні. Та й потім – скільки таких речей... Так ось: це однаково, що дати ближньому добрячого ляпаса; адже воно теж наче й негаразд, однак, коли справу зроблено, то й сам папа нічим не зарадить.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Негідь (замість «аморальна особа»)

Мало назнущались, так іще тут привселюдно зняти на посміх, на публіку поставить? Це панський вчинок!.. Я довірила вам свою душу, свою честь... А ви все потоптали ногами і вигнали мене з хати, як негідь, як покидьку.
(Михайло Старицький «Талан»)

Негода (замість «погана погода»)

... дощ, який водогони, прокладені під землею, дозволяють регулярно й рівномірно розбризкувати, щоб він був якнайплідніший. Хіба ж це не краще, аніж чекати ласки природи й підлягати примхливим випадковостям клімату, проклинати негоду, не маючи змоги запобігти лихові.
(Жуль Верн «Плавучий острів»)

Негоже (замість «не годиться, не варто»)

– На шляху повно бандитів, – сказав він. – Такій гарній дівчині негоже подорожувати пішки.
(Анчі Мін «Остання імператриця Китаю»)

Недалеко (замість «на невеликій віддалі»)

Надвечір було по всьому, і в Кампамаро лишилося одинадцять чорношкірих трупів. Це дуже непокоїло жителів селища, бо пішов поголос, ніби передові загони союзників уже недалеко.
(Норман Льюїс «Сіцілійський фахівець»)

Недалечко (замість «зовсім близько»)

– А хто з них Чарлі Бакет?

– Чарлі Бакет? Мабуть, отой худющий курдупель, що стоїть біля дідугана, схожого на скелет. Недалечко від нас. Отам.

(Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»)

Недаремно (замість «не марно»)

Що ж, дещо у неї все ж таки вийшло – недаремно вона старалася: Меґі стало краще. Коли мусони вщухнуть, вона повернеться сюди і зможе сміливо поглянути в очі життю.

(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Недарма (замість «не без підстав, причин»)

Хтозна, а може, він був там у якихось важливих справах? Недарма ж я нещодавно бачила наліпку на бампері одного авта з таким текстом: «Усяке бува. Навіть дива».

(Джеймс Паттерсон «Помилка»)

Недбальство (замість «несумлінне ставлення»)

Однак найдужче шанував Фумеро павуків: їх Бог нагородив рідкісним умінням виплітати з власного тіла пастку, у якій вони з безмежною терплячістю чекають на свою жертву, знаючи, що рано чи пізно жертва через власне недбальство все одно потрапить до їхніх лап.

(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Недовіра (замість «брак, відсутність довіри»)

Сиділи вони осторонь від селян, бо їм явно треба було про щось поговорити. Ламбуанський поліцейський був рудий товстун на ім'я Жан-П'єр Шарнель. Тшанц підсів до них, і недовіра, з якою вони зустріли свого бернського колегу, незабаром щезла.

(Фрідріх Дюрренматт «Суддя та його кат»)

Недогляд (замість «недостатній догляд; недбайливе ставлення до чого-небудь»)

I з мого батька вийшов тільки сякий-такий хазяїн; але він все скуповує книжки в свою бібліотеку, виписує французькі та німецькі часописі та журнали, та перегортає, та перечитує їх. А коло хазяйства не дуже-то падкує. Скрізь недогляд. Економи, та усякі доглядачі, та пригоничі не дуже-то доглядають і крадуть, скільки влізе.
(Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я»)

Недокурок (замість «залишок викуреної або недокуреної цигарки»)

Він швидко дійшов до крайнього бульвару й рушив на вулицю Бурсо, де жив. В його семиповерховому будинкові мешкало двадцять робітничих та міщанських родин, і, йдучи сходами, освітлюючи вощаним сірником брудні приступки, де валялись клапті паперу, недокурки та кухонні покидьки, він відчув страшну огиду й бажання мерщій вибратись звідси та жити, як багатії, в чистих помешканнях, вистелених килимами.
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Недоладний (замість «не такий, як треба, як належить»)

Це було б зовсім не в традиціях братства. Так, ілюмінати часом убивали людей, але це були окремі особи, чітко визначені заздалегідь. Масове знищення було для них надто огидним і примітивним. Ленґдон замислився. І раптом подумав, що, з іншого боку, це виглядало б дуже символічно – за допомогою антиматерії, найбільшого здобутку науки, стерти з обличчя землі... Він не міг повірити в таке недоладне припущення.
(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Недолюблювати (замість «відчувати неприязнь»)

Секретарка з приймальні старанно посміхається мені. Як і більшість жінок, вона мене недолюблює, я плачу їй повною байдужістю, тож 1:0 на мою користь.
(Алла Сєрова «Подвійне дно»)

Недоля (замість «гірка, лиха доля»)

По небу розлилось світло, немов заграва від пожежі. Пін пощулився: якій недолі назустріч везе його Білий Вершник? Гей, та це ж лише повний місяць сходить! Отже, ніч тільки починається, їм ще їхати та їхати.
(Джон Роналд Руел Толкін «Володар Перснів: Повернення короля»)

Недомовка (замість «щось висловлене не до кінця»)

Я зовсім не домагався такої відвертості – навпаки, помітивши в голосі співрозмовника перші нотки довірчих одкровень, я, бувало, вдавав, що хочу спати, чи поспішаю кудись, чи переходив на такий собі задерикувато-легковажний тон; адже, виливаючи душу, молоді люди, як правило, не добирають своїх власних слів, а говорять з чужого голосу і до того ж, на жаль, з явними недомовками.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Недоречний (замість «невідповідний до обставин; сказаний не в тему»)

Кей ніколи не розпитувала Майкла про справи. Навіть ввічливе запитання про бізнес було б недоречне, звичайно, він би їй також ввічливо відповів, проте це нагадало б їм обом про заборонену сферу, яка була десь поза їхніми взаєминами.
(Маріо П’юзо «Хрещений батько»)

Недотепа (замість «невміла людина»)

– Що ти хотів з неї зробити? Рибальську сітку сплести, чи що? Отак позаплутувати! Невже не можна було змотати по-людському! Як не вмієш, то й не брався б, недотепо! – весь час гиркає він, одчайдушно борючись із линвою.

Розіклавши її на дорозі, він бігає кругом неї й намагається знайти кінець.

(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Недуга (замість «сильне нездужання; хвороба»)

І ось тепер, коли від рідних порогів я був ледве п'ятнадцять кілометрів, думки про маму дедалі сильніше непокоїли мене. Я ще нічого не знав, що діялося в домі моїх батьків, але душею відчував, що щось із мамою сталося. Поставали в мене різні припущення: ймовірне каліцтво, недуга, шпиталь, хатнє непорозуміння.

(Федір Одрач «На непевному ґрунті»)

Незабавки (замість «незабаром після чогось»)

Заки-м ще в свої хаті і маю гості за своїм столом, то буду з ними пити, а хто ні навидить, то буде також. Почалася пиятика, та пиятика, що робить із мужиків подурілих хлопців. Незабавки п'яний уже Іван казав закликати музику, аби грав молодіжі, що заступила ціле подвір'я.

(Василь Стефаник «Камінний хрест»)

Незабаром (замість «через деякий час»)

Більшість тих вовків, які оглядали тебе, коли ти вперше прийшов на Раду, також постаріли, а молоді вовки вірять Шер-Ханові, який каже їм, що Людському дитинчаті не місце в Зграї. Хоч незабаром ти вже станеш дорослою Людиною.

(Редьярд Кіплінг «Мауглі»)

Незавидний (замість «який нікого нічим не приваблює»)

Степан мало змінився. Хіба залисини стали більшими, а волосся колись русяве, набрало попелястого кольору. Такий же незавидний, щуплий, з дрібним ластовинням на обличчі. *(Василь Щеглюк «Як роса на сонці»)*

Незагайно (замість «не відкладаючи на потім; зараз же»)

Гарні повік не приймуть у чарлстонському товаристві, і ні моя мати, ні твої тітки Юлейлія і Полін тут нічим не зарадять... так само й в Атланті їй не буде доступу в товариство, якщо ми не вживемо якихось заходів, і то незагайно. *(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)*

Незадовго (замість «за деякий час перед чим-небудь»)

Незадовго перед народженням Ісетібеги, Дума й жінку обвінчав мандрівний проповідник, а заразом і торговець рабами, що прибув на мулі, з приторöченими до сідла бавовняною парасолькою та тригалоновою обплетеною сулією віскі. *(Вільям Фолкнер «Червоне листя»)*

Незаплямований (замість «якого ніхто нічим не зганьбив, не ославив; чистий»)

– Як членкиня шкільної ради, я мушу стежити за тим, щоби мораль нашого педагогічного персоналу залишалася незаплямованою. Якщо ви живете разом з міс Дангіл, це безпосереднім, найсерйознішим чином торкається мене. Підлітки швидко все підхоплюють. Мавпують те, що бачать у дорослих. *(Стівен Кінг «11/22/63»)*

Незатишно (замість «без спокою; тривожно»)

Зовсім незатишно почувався Юрій Хмельницький у своїй немирівській фортеці на Викітці. Під його ногами горіла земля.

Доведені до відчаю безконечними поборами, знущанням і глумлінням, селяни і міщани навколишніх сіл і містечок тікали в ліси, збиралися в купи і нападали на татарські й турецькі загони, що розбрелися по Поділлю збирати ясак.
(Володимир Малик «Чорний вершник»)

Незбагненний (замість «якого не можна збагнути, зрозуміти, осягнути»)

Якби мене в цю мить хтось запитав, що зі мною діється і що все це означає, я не міг би видушити з себе й слова, але мені вже було ясно: те, що коїться на станції з усіма нами, становить одне ціле, таке ж страшне, як і незбагненне.
(Станіслав Лем «Соляріс»)

Незгірше (замість «не гірше за когось, щось»)

Примруживши очі, Пілат посміхнувсь і додав:
– Начувайся, первосвященику.
Темні очі первосвященика блиснули, і незгірше, аніж перед тим прокуратор, він виобразив на своєму обличчі подив.
(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)

Незграба (замість «незграбна людина»)

Звичайно, Малий придивлявся до них. Мама завжди витрушувала на такому балконі хідники з кухні, він містився якраз на півповерха вище від їхніх кухонних дверей.
– Всього за десять ступнів від дверей до квартири, – мовив Карлсон. – Навіть така незграба, як ти, зможе вшитися туди в одну мить. Малий нічого не второпав.
(Астрід Ліндгрен «Карлсон прилітає знов»)

Нездужати (замість «бути хворим, хворіти»)

Звернувся за порадою до великого муфтія Кемаль-пашізаде, і хоч той теж тяжко нездужав, але підвівся з постелі

й пішов до султана, щоб донести до його царственого слуху цю печальну вість.
(Павло Загребельний «Роксолана»)

Незлагода (замість «відсутність взаєморозуміння, мирних стосунків, злагоди між ким-небудь»)

Ще місячної ночі варенуха та шапранівка, може, й заманили б Чуба. Але такої темряви хай би хто спробував стягти його з печі та виманити з хати! А коваль, що здавна жив із ним у незлагоді, хоч і який був дужий, не насмів би нізащо прийти до дочки, як той удома.
(Микола Гоголь «Ніч проти Різдва»)

Незмірний (замість «якого не можна зміряти, виміряти»)

Коли внутрішнє освітлення погасло і сонячне проміння залило ринок, чотирикутні, однотипні будинки стали здаватися частинами якоїсь новітньої машини незмірної величини, якого парового механізму, на зразок казана, що правив за травний апарат цілому народові.
(Еміль Золя «Черево Парижа»)

Незнайомець (замість «незнайомий чоловік»)

Незнайомець, здається, чимось погрожував Грімо й пообіцяв незабаром прислати до нього свого брата. Дивно було те, що Грімо й оком не змигнув, але Менген присягався, нібито він аж позеленів з переляку.
(Джон Діксон Карр «Безтілесна людина»)

Незнайомка (замість «незнайома дівчина, жінка»)

Мамаюк бачила, як незнайома дівчина зскочила з нарт і підняла рушницю. Блиснув вогник. До ескімосів долетіли звуки пострілу й передсмертний рев ведмедя. Ще голосніше

загавкали собаки і люто кинулись на звіра, що повалився грудьми на кригу. Проте дівчина одкликала їх, і вони вихром винесли нарти на горб, де стояв натовп, здивований і настрашені й відвагою незнайомки.
(Микола Трублаїні «Крила рожевої чайки»)

Незримий (замість «якого не можна побачити»)

Де-не-де тишу порушував крик півня чи гавкання собак. Незрима сила тягнула його туди, але інша – стримувала.
(Галина Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку»)

Незугарно (замість «не так, як треба»)

Я щойно якось незугарно описав своє намагання звалити на себе чужу біду, та ба, нічого не вдієш: одне те, що я досить туманно уявляю собі механізм такого звалювання, а друге – вже запізно, я надто стомився, аби спробувати змалювати це ще ліпше.
(Жан Жене «Щоденник злодія»)

Незумисне (замість «не хотячи»)

Існують лише дві можливості: або хтось із вас подзвонив до «Олд Бостон», або незумисне бовкнув перед кимось, що пан Вейтон живий. Іншого розв’язання нема, і я вас запевняю, що ніхто не вийде з цієї кімнати, поки не з’ясується ця справа.
(Джорджо Щербаненко «Шість днів на роздуми»)

Незчутися (замість «не помітити, не відчути чого-небудь»)

Вона незчулася, як, заколисана примовляннями старої відьми, заснула просто на незручному ослінчику коло вікна.
(Марина Соколян «Балада для Кривої Варги»)

Неквапливо (замість «без поспіху»)

На другому поверсі, де містився відділ культури, Мурке вискакував із ліфта, підбадьорений, спокійний, як той, хто знає й любить своє діло. Відімкнувши двері до редакції, він неквапливо підходив до свого крісла, сідав і закурював сигарету.
(Генріх Белль «Мовчання доктора Мурке»)

Неквапно (замість «не поспішаючи»)

Я сидів за столиком і дивився, як густішають сутінки й спалахують реклами, як блимають червоні й зелені сигнали світлофорів, дивився на густий натовп, на суцільний потік таксі, обіч якого неквапно цокотіли підковами запряжені у фіакри коні, й на повій, що поодинці й парами прогулювались в пошуках вечері.
(Ернест Хемінгуей «Фієста. І сонце сходить»)

Неквапом (замість «не поспішаючи; без поспіху»)

Тепер уже нервуючи, Еліс підвелася і спустилася східцями неквапом. Цікавість боролася в ній з передчуттями, і вона відчула, як на її худих оголених руках з’явилася гусяча шкіра – чи то від тривоги, чи від холоду в печері. Еліс тримала запальничку високо, освітлюючи собі дорогу, йшла обережно, прагнучи не пропустити чи порушити чогось.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Нелад (замість «відсутність порядку»)

Найчастіше пропадають дівчата-підлітки, за ними йдуть хлопці їхнього віку. Здебільшого це діти з робітничих сімей і, як правило, з тих, де у взаєминах між батьками – серйозний нелад.
(Джон Фаулз «Загадка»)

Немало (замість «досить багато»)

– Пан Вейтон звелів мені це зробити і не говорити нікому ні слова. Ви ж не можете арештувати мене за це! Нічого лихого я не зробив. Тільки виконав вказівку мого хлібодавця.
Джеллін пильно придивився до обличчя портьє. Більше нічого Джерріс не знав. Це немало, але ще не все. Він добродушно махнув рукою і сказав Метчі:
– Пустіть його! Він вільний.
(Джорджо Щербаненко «Шість днів на роздуми»)

Ненавмисне (замість «не хотячи; не спеціально»)

Покришка циліндра ізсередини відгвинчувалась. Вже було видно зо два фути блискучої різьби. Хтось ненавмисне штовхнув мене, і я мало не вдарився об ту нарізку. Я оглянувся, та в цю мить покришка зовсім відгвинтилась і з дзвоном упала на гравій.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Ненадовго (замість «на короткий, нетривалий час»)

І заспокоювала себе: це ж ненадовго. Зараз він пришпорив себе, щоб досягти успіху, а потім – розслабиться. Або зазнає невдачі, бо бува й таке.
(Джеймс Паттерсон «Помилка»)

Ненажера (замість «ненаситна людина»)

Відразу за нами стоять наші друзі: худющий Тьяден, наш одноліток, слюсар, найбільший ненажера в роті. Сідає до столу тоненький, а підводиться пузатий, немов насмоктана блощиця; Гайє Вестгуз, теж наш одноліток, торфокоп, він може запросто взяти в руку пайкову хлібину й спитати: «Ану здогадайтеся, що у мене в кулаці?»
(Еріх Марія Ремарк «На Західному фронті без змін»)

Неналежно (замість «не так, як треба»)

Після демонстрації саду містер Коллінз забажав показати гостям іще й дві ділянки своїх лук, але дами, неналежно взуті, щоб крокувати залишками вранішньої паморозі, відмовились і повернули назад; поки господар прогулювався в компанії сера Вільяма, Шарлотта забрала свою сестру і подругу, щоб показати їм будинок.

(Джейн Остін «Гордість та упередження»)

Ненароком (замість «без певного наміру»)

У великих містах із широкими вулицями ще й досі є на околицях завулочки, такі вузенькі, що з вікна в вікно навпроти можна поздоровкатись за руку. Коли чужоземні туристи, грошовиті та чулі, попадають ненароком у такий завулочок, вони вигукують: «Ах, як тут мальовниче!»

(Джеймс Крюс «Тім Талер, або Проданий сміх»)

Необачно (замість «не думаючи про наслідки»)

Необачно, але без лихого наміру, я втяг вас і вашу родину у свій світ. Самотній і позбавлений сім'ї, я вірив, ніби зможу ввійти у щасливу сім'ю. Але те, що я вважав великодушністю, обернулося лихом.

(Ірвін Шоу «Хліб по воді»)

Неохота (замість «відсутність бажання»)

Коли вони спинилися на кам'яному ґанку, щоб востаннє помилуватися місяцем – чи то радше одне одним у його сяйві, – я знов відчув палку неохоту зустрічатися з ними і, поклавши дещо на згадку про себе в руку місіс Дін та не зважаючи на її обурення моєю неввічливістю, вислизнув через кухню, саме коли вони відчинили двері будинку.

(Емілія Бронте «Буремний Перевал»)

Неохоче (замість «без бажання»)

При словах «на пред'явника» в Левіна затремтіли руки, і він <u>неохоче</u> взявся за перо, хоч знав, що рятунку немає.
(Август Стріндберг «Червона кімната»)

Непереливки (замість «дуже важко, скрутно комусь»)

Що ж до Ерні, то йому теж <u>непереливки</u>, бо він буквально розривається між своїми бажаннями. Бідний хлопчик! То йому хочеться бути дорослим і виконувати роль миротворця, то він починає хлипати наче мала дитина, якою він насправді ще й досі залишається.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Непоборний (замість «якого не можна побороти; нездоланний, непереможний»)

Розбудити його можна було, лише трясучи з усіх сил за руку. У дні рибної ловлі це робила служниця, яку в умовлену годину викликав матрос Папагрі, що мусив видирати свого господаря з обіймів <u>непоборного</u> сну.
(Гі де Мопассан «П'єр і Жан»)

Непогамовний (замість «дуже сильний»)

Та марними виявилися її скрадливі слова, її знадні погляди, і вона покинула вітальню, охоплена <u>непогамовною</u> жагою помсти.
(Оноре де Бальзак «Втрачені ілюзії»)

Неподалік (замість «на невеликій відстані; недалеко від чогось»)

На ночівлю отаборились <u>неподалік</u> від струмка в гаю, де росли дуби й берези. Ночі стояли ще холодні, тож треба було розкласти багаття; вони виламали шмат із чиєсь огорожі,

порубали на тріски й розпалили невеличкий вогонь – убогий, ощадливо й уміло розкладений.
(Вільям Фолкнер «Підпал»)

Непоказний (замість «який нічим не виділяється серед інших»)

Недостатньо старі, щоб привернути увагу самим лише поважним віком, і не достатньо значущі та цікаві, щоб на них полювали колекціонери, мої підопічні все одно мені любі, навіть якщо вони так само нецікаві всередині, і непоказні ззовні.
(Діана Сеттерфілд «Тринадцята легенда»)

Непокоїти (замість «завдавати турботи, клопоту; турбувати»)

Насамперед – і це найдужче непокоїло Жавера – від нього вислизнув бранець бандитів. Коли жертва втікає вона викликає навіть більшу підозру, ніж сам убивця можливо; той чоловік, що так цікавив бандитів, не менше зацікавив би й поліцію.
(Віктор Гюго «Знедолені»)

Неполохливий (замість «досить сміливий»)

Ближче до води з десяток дорослих тулилися під смугастими парасолями, а з десяток їхніх дітей ганялися на мілині за зграйками неполохливих рибок або лежали на осонні голі й лискучі, намащені кокосовою олією.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Непорушно (замість «в нерухомому стані»)

Геральт сидів непорушно з заплющеними очима. Подих, спочатку рівний, прискорився, став хрипкуватим і неспокійним. А потім мовби зовсім зник. Суміш трав, за допомогою яких відьмак міг контролювати всі органи свого

тіла, могла виявитися смертельною для простої людини, не призвичаєної з дитинства до подібних трунків.
(Анджей Сапковський «Відьмак»)

Непотріб (замість «непотрібні речі»)

Принаймні з такими книжками ще можна було б перезимувати. Однак загалом таку кількість книжкового непотребу в одному приміщенні я побачив уперше в житті.
(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Непоясненно (замість «незрозумілим чином; у спосіб, який годі пояснити»)

Безперечно, тільки завдяки впливові графа сер Персіваль міг так непоясненно змінити свої наміри; тому нетяжко було умовити свого друга баронета, знаючи про мого листа до повірника й про те, що сьогодні я дістала відповідь.
(Уїлкі Коллінз «Жінка в білому»)

Неправдоподібний (замість «який не відповідає дійсності; не схожий на правду)

На чолі в нього знову виступив піт.
– Я розумію, звичайно, все, що я кажу, здається зовсім неправдоподібним. Але, джентльмени!.. – раптом вигукнув він високим голосом і підніс руку догори. – Я присягаюся...
– Це правда, Стюарте, – тихо промовила жінка. – Я можу все підтвердити.
(Джон Діксон Карр «Безтілесна людина»)

Неприступний (замість «до якого важко, неможливо підступити»)

Вони йдуть на те, що скуповують земельні ділянки, або конфіскують їх до того, як їх пускають з молотка, щоб охороняти моральність громадян; вони палять дерева й

ліси; відмовляються залишати зелені смуги вздовж сліпучих автострад, щоб ті місця не були неприступні для безпритульних грішників.
(Альба де Чеспедес «Лялечка»)

Неприхильно (замість «без прихильності, приязні, доброзичливості»)

Він повириває найкращі квітки й вирубає найкультурніші дерева чи принаймні дивитиметься на них неприхильно, з ненавистю. Те саме робить Степовий Вовк з тисячами квіток своєї душі.
(Герман Гессе «Степовий вовк»)

Неприязнь (замість «неприязне, недружелюбне, вороже ставлення; неприхильність до кого-небудь»)

Спочатку Коні страждала від неприязні, яка йшла з селища, немов постійна мжичка. Потім загартувалася до такого ставлення, воно стало своєрідним тонізуючим засобом, з яким варт примиритися. І річ не в тому, що вони з Кліффордом були непопулярними, вони обоє просто належали до відмінної від шахтарів раси.
(Девід Герберт Лоуренс «Коханець леді Чатерлей»)

Нерідко (замість «досить часто»)

Село безліч разів переходило з рук до рук – у листопаді, грудні, січні й тепер, у квітні. Його займали і залишали, залишали і знову займали, а завірюха так замітала вбитих, що нерідко через кілька годин санітари вже не могли їх розшукати. І мало не щодня біла ковдра знову вкривала руїни, немов та сестра-жалібниця, що застилає білим простирадлом закривавлене ліжко.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Нерішуче (замість «у нерішучості»)

На якусь мить він нерішуче закляк за стійкою, і Клай показав йому ключ від номера, з якого звисав зелений пластиковий брелок «Атлантик-авеню». А ще він виставив уперед свого портфеля, сподіваючись, що адміністратор його впізнає.
(Стівен Кінг «Зона покриття»)

Нероба (замість «людина, яка не хоче працювати»)

1915 року міщанин Саша Корейко був двадцятитрьохлітній нероба з числа тих, яких справедливо називають гімназистами у відставці. Реального училища він не закінчив, ні до якого діла не пристав, тинявся по бульварах, об'їдаючи батьків.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Нерозлийвода (замість «нерозлучні друзі»)

Ми з ним завжди були нерозлийвода, і я не пригадую, щоб він зробив якусь капость. Але ж, сучий син, зводить себе пиятикою на той світ.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Нерозсудливо (замість «без обдумування; необачно»)

В якийсь момент зараз Вадимові захотілося віддати цю папку Лізі особисто в руки. Нехай би вона дізналася всю правду про свого дорогого батечка, який для неї був абсолютним авторитетом. Нехай би їй відкрилося, за які гроші вона живе і як нерозсудливо вчинила, погодившись подати на розлучення.
(Володимир Хрущак «Феміда на ланч»)

Нерухомість (замість «нерухоме майно»)

Ватикан – це фортеця, бо католицька церква зберігає половину свого багатства в його стінах – рідкісні полотна,

скульптури, коштовні камені, безцінні книжки... Крім того, у сейфах банку Ватикану зберігаються золоті злитки й документи на нерухомість.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Нерухомо (замість «не рухаючись»)

Випив дві чашки міцної чорної кави, запалив величезну сигару і сидів нерухомо, поставивши лікті на стіл, спершись підборіддям на долоні та знічев'я поглядаючи на постояльців готелю, що один за одним сходилися в їдальню.
(Вісенте Бласко Ібаньєс «Кров і пісок»)

Несамовито (замість «дуже сильно»)

Серце в мене несамовито закалатало, голова запашіла, як жар, я неначе чула лопотіння невидимих крил. Щось ніби підступило до мене. Мені здушило в грудях, я задихалась. Не тямлячи себе від страху, я кинулася до дверей.
(Шарлотта Бронте «Джейн Ейр»)

Несамохіть (замість «проти власної волі, бажання»)

Несамохіть здригнувшись, вона завмерла й прислухалася. Але жодного звуку, крім шумотіння дощу. – Чого це я раптом так розтривожилась? – подумала. – Адже не вперше вони проводять свої збори.
(Річард Райт «Яскрава вранішня зоря»)

Несила (замість «не під силу»)

Опівдні він відчув, що нести клунок йому несила. Він знову розділив золото, одну половину висипав просто на землю. Трохи згодом викинув і решту, залишивши при собі укривало, бляшане відерце й рушницю.
(Джек Лондон «Любов до життя»)

Нескорений (замість «який не хоче коритись кому-небудь, якого не підкорили»)

Проте саме ці гори й були грозою для Візантії: туди йшли всі болгари, яким не було життя під ярмом імперії, там чабан покидав полонини й брав у руки лук, там ратай залишав у борозні рало, витягав з піхов меч. Їх вели проти Візантії охридський коміт Микола Шишман і сини його Давид і Мойсей, їх не стало, але жили, збирали нескорених болгар два інші сини Миколи – Самуїл і Аарон.
(Володимир Скляренко «Володимир»)

Неслава (замість «погана думка, недобра слава»)

Літа, ці покірливі діти часу, втікатимуть від Євпраксії, відлітатимуть від неї невтримно й незворотньо, але не зможе вона поспішати, поволі, боязко наближатиметься до рідної землі, бо неслава про неї вже давно буде донесена священиками до Києва, і відвернуться лицемірно від молодої жінки всі можні, відвернеться сестра Янка, навіть рідна мати.
(Павло Загребельний «Євпраксія»)

Неслушно (замість «невідповідно до обставин; не до речі»)

Нарікала також Краньцовська на свою поранню спідницю. Та й це неслушно, бо вона додавала її утлій постаті якоїсь таємничості. Глядячи на неї в тій звичайній ноші, Славка аж серце заболіло. Із заздрісним сумом думав собі, що вона дуже гарна, напрочуд.
(Лесь Мартович «Забобон»)

Несмак (замість «відсутність або недостача доброго смаку»)

– Отже, я опинився в поганенькій тісній ложі, а просто перед мене красувалась абияк розмальована завіса. Визирнувши з-за куртини, я почав оглядати залу. І стіни її, і стеля її були

оздоблені з кричущим несмаком, де не кинь – купідони й роги достатку, мов на дешевому весільному торті.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Грея»)

Неспокій (замість «почуття занепокоєння, тривоги»)

– У мене, – почав Лютц, – дедалі більший неспокій викликає школярський стан криміналістики в цій країні. Повірте, я багато до чого звик у нашому кантоні, але методи, якими тут розслідують убивство лейтенанта поліції і які вочевидь вважають за нормальні, у такому нещадному світлі виявляють професійні здібності нашої сільської поліції, що я просто приголомшений.
(Фрідріх Дюрренматт «Суддя та його кат»)

Неспромога (замість «нездатність що-небудь зробити»)

Сильвестр був мовчазний і здавлював у собі своє нетерпіння, свою неспромогу чекати. І тільки заглянувши в його очі, придивившись до стриманої посмішки, можна було сказати, про що він думає.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Неспроста (замість «не просто так; не без підстав»)

Згадана комісія видерлася на самий хребет цілком неспроста: то був час активізації в роботі з молоддю та, особливо, підлітками; влада рад укотре звернула якнайпильнішу увагу на проблеми дозвілля дітей трудящих; надзвичайного значення надавалося спортивному та фізичному вихованню.
(Юрій Андрухович «Дванадцять обручів»)

Нестаток (замість «брак необхідних для існування засобів»)

Я прагну, аби він був незалежним і думав самостійно. Заради цього я працюю і заробляю гроші – щоб мої сини не

відчували <u>нестатків</u>, щоб вони могли зайняти найвище становище в суспільстві, коли тільки забажають цього.
(Жоржі Амаду «Капітани піску»)

Нестерпний (замість «якого неможливо витерпіти, перенести»)

Те миттєве видіння осяяних електрикою розкошів, промайнувши, сповнило мене почуттям невимовної самотності й <u>нестерпної</u> гіркоти.
(Е. Л. Доктороу «Озеро Гагари»)

Нестримний (замість «дуже сильний»)

Таке саме рам'я, такий самий грім важких сабо, таке ж страшне місиво брудних тіл та чумного дихання зметуть старий світ <u>нестримною</u> своєю навалою. Спалахнуть заграви, каменя на камені не лишиться від міст, люди знову повернуться до життя лісових дикунів, і після вселюдної оргії та гульбощів, коли бідняки за одну ніч натішаться жінками багатіїв і спорожнять їхні комори, не лишиться нічого.
(Еміль Золя «Жерміналь»)

Нестяма (замість «стан розгубленості, замішання, хвилювання»)

У знавіснілій жінці, надто коли до її природної запальності додаються <u>нестяма</u> і відчай, є щось таке, перед чим відступає більшість чоловіків. Старий побачив, що далі вдавати, ніби він сприймає лють Ненсі за гру, – безглуздо, і, мимоволі позадкувавши, кинув благальний, боязкий погляд на Сайкса, мовби натякаючи, що останнє слово тепер за ним.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Несусвітний (замість «позбавлений здорового глузду»)

Почергово милуємося клишоногими. Аж раптом з чагарів вискакують, мов арідники з пекла, енкаведисти. Довгими

чергами з кулеметів посипають чагарник з ведмедями. Один навіть гранату жбурнув у кущі. Далі діялося щось несусвітнє.
(Михайло Андрусяк «Брати грому»)

Несхвально (замість «з осудом»)
Містер Клаттер розумів, що нині в підлітків модно «зустрічатися», ходити у парі й навіть носити «обручки», проте ставився до цього несхвально, а надто коли якось ненароком помітив, як Ненсі цілувалася з тим хлопцем.
(Трумен Капоте «З холодним серцем»)

Нетерпеливитися (замість «втрачати терпіння»)
– І все ж ви можете пояснити мені, в чім справа? – нетерпеливився Руперт. – Йдеться про якусь таємну роботу?
(Джеймс Олдрідж «Бранець своєї землі»)

Нетіпаха (замість «неохайна, неакуратна жінка»)
Коли він був за кордоном торік, уперше в Німеччині, його спочатку все дивувало, увесь той зовнішній європейський комфорт, що приголомшує кожного, хто приїздить з Російської імперії, – з її брудними готелями, поштовими станціями та заїздами, з її грубими лакеями, нетіпахами-покоївками.
(Оксана Іваненко «Марія»)

Нетривкий (замість «який легко руйнується, швидко знищується»)
На сонці сніг тане, кристали перетворюються в пару, стають нічим. У вогні пара танцює й зникає. У вогнедишному жерлі вулкана спалахують і щезають нетривкі речі.
(Рей Дуглас Бредбері «Марсіанські хроніки»)

Нетутешній (замість «немісцевий житель»)
І тут він сказав дивну річ. Вона очікувала гніву, очікувала, що збудить у ньому жорстокість, почує обвинувачення.

Вона чекала божевільного ривка до бару. Тільки не цієї м’якої, майже невиразної відповіді – це було так на нього не схоже. Немов Джек, з яким вона прожила шість років, минулої ночі не повернувся, а його місце зайняв якийсь нетутешній двійник, якого вона й не знала і якому навряд чи змогла б коли-небудь довіряти повністю.
(Стівен Кінг «Сяйво»)

Неуспіх (замість «невдале завершення чого-небудь»)
Кожна людська істота вважала за догму, що колгосп раніше чи пізніше збанкротує, а перш за все, що будова вітряка закінчиться цілковитим неуспіхом.
(Джордж Орвелл «Ферма тварин»)

Нехіть (замість «небажання робити що-небудь»)
Іноді, коли ми сиділи з ним у мене в кабінеті дощовитими літніми вечорами, я навіть думав, що якби навернення на віру могло усунути його нехіть до купання, то вже заради одного цього варто було з ним повозитися.
(Вільям Фолкнер «По той бік»)

Нехтувати (замість «не надавати чому-небудь значення»)
Ні, не можна, нізащо не можна нехтувати величезних тих знань, що їх зібрали там і зберегли численні покоління велемудрих брахманів.
(Герман Гессе «Сіддхартха»)

Нечема (замість «нечемна людина»)
А в цей великий для мене день, коли я завершую свій повний дурощів життєвий шлях найразючішою і найбезглуздішою з моїх витівок, я не хочу повестись як нечема перед тими, хто так підтримав мене.
(Роберт Луїс Стівенсон «Клуб самогубців»)

Нечепура (замість «неохайна, нечепурна людина»)

Бернарда приїхала до Барселони невдовзі після війни, тікаючи від бідності та від батька, який у кращі дні бив її за те, що вона, мовляв, дурна та огидна нечепура, а в погані дні – п'яний – заганяв її до хліву та пестив там, доки вона не починала вголос ридати, охоплена жахом; тоді він її відпускав та гукав услід, що вона така сама холодна й пихата, як її мати.

(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Нечупара (замість «неохайна людина»)

– Він п'яниця і нечупара, але абсолютно неагресивний, нешкідливий.

(Алла Сєрова «Подвійне дно»)

Нечутно (замість «без звуків; у тиші»)

Тоді Маріца починала майже нечутно мугикати собі під ніс мелодію у такт посопування немовляти – і солодка радість незнаної досі розкоші гостро прорізала, а далі повільно наповнювала її легке після пологів тіло.

(Марія Матіос «Мама Маріца – дружина Христофора Колумба»)

Нещадно (замість «без пощади»)

– Навпаки, пане оберштурмбанфюрер, – мій шеф надає великого значення боротьбі з партизанськими групами.

– Партизанськими, – повторив Гайбель, ніби смакуючи це слово. – Послухайте, панове, якою вишуканою мовою говорить наш абвер! Адже ми речі називаємо інакше: ми боремося з лісовим бандитизмом, боремося рішуче, нещадно, без жалю.

(Анджей Збих «Ставка більша за життя»)

Нещасливець (замість «людина, якій не щастить»)

Обидві вони трималися з кисло-солодким виразом зневаженої гідності, який збуджував жаль, схиляв до співчуття з егоїстичних міркувань і свідчив про те, що обидві вони пізнали всю марноту заспокійливих фраз, якими світ ласкаво обдаровує нещасливців.
(Оноре де Бальзак «Втрачені ілюзії»)

Нещодавно (замість «зовсім недавно»)

Слідчий нещодавно закінчив інститут і ще був у чорному форменому костюмі Вищої школи права; він носив на пальці золоте кільце з емблемою свого випуску і був самовпевнений та лірично настроєний, як це властиво безтурботним початківцям.
(Габріель Гарсіа Маркес «Сто років самотності»)

Низина (замість «низька місцевість»)

Вибратися, однак, із темної, покрученої та вузької чорторию було нелегко. Раз у раз доводилось спотикатися, намацувати дорогу, падати, чіплятись за клунки, вставати і знов спотикатися. Ся плутанина зайняла коло години. Врешті війнув вітрець – перед втікачами була наддунайська низина. Усі зітхнули вільніше, хоч небезпечність саме тут і починалася. Треба було перейти рівне, незаросле й не закрите нічим місце.
(Михайло Коцюбинський «Дорогою ціною»)

Ницьма (замість «обличчям вниз»)

Верра опустився навкарачки, потім осунувся вперед і впав ницьма, животом на рукавиці. Поки суддя рахував над ним, на гальорці лунав дикий свист. Товстун звівся на ноги, посміхаючись аж до вух.
(Реймонд Чандлер «Постріли в ресторані Сірано»)

Нишком (замість «щоб інші не бачили; непомітно для інших»)

Тетеря аж здригнувся, як почув про таке диво. Що б то робити? Да нічого не зміг, бо так велось у ту старосвітщину, що рада була старша од гетьмана. Мусів Тетеря прислати Шрамові універсал на полковництво. Обидва ж вони політикуються, подарунками обсилаються, а нишком один на одного чигають.

(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Нишпорити (замість «шукати, заглядаючи скрізь»)

Далі теж усе відбувалося весело, а подекуди й зовсім кумедно. Уже верст через десять наші «будьонівці» наштовхнулися на кінний відділ міліції, який нишпорив на дорогах спільно з летючим загоном ББ.

(Василь Шкляр «Залишенець»)

Нищівний (замість «дуже сильний»)

Озброєні гладіатори мовчки рушили до вулиці, на якій вартували римські солдати. Вартові ледве встигли ударити на сполох, як гладіатори, з люттю диких звірів кинулися на них, завдаючи нищівних ударів.

(Рафаелло Джованьйолі «Спартак»)

Нівроку (замість «нічого собі»)

– Моєї сестри дорогенької діти! – розчулено озвалася вона і тремтячими пальцями почала нас обмацувати. Ми нахилилися перед нею і вона поцілувала нас у чоло, потім водила долонями по грудях, відгадуючи, либонь, які ми на зріст. – Нівроку, дебелі з вас парубки, такі як і мій тато, а ваш дід, як мої та вашої мами брати. По маминій ви лінії пішли, небожата.

(Федір Одрач «На непевному ґрунті»)

Невроку-таки (замість «нічого собі»)

Сповнена власними тривогами, Скарлет, однак, не без гордості й любові стежила за батьком, бо він був невроку-таки чудовий вершник.

(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Нізащо (замість «в жодному випадку; ні за яких обставин»)

Вони думали, що на таке страхіття не будуть спроможні ніколи й нізащо. Й дивувалися, як легко це їм далось, і що при всій незручності вони не відчували навіть натяку на нечисте сумління.

(Патрік Зюскінд «Запахи»)

Нізвідки (замість «не знати звідки»)

Я беззастережно повірив би в те, що Гетсбі виринув з луїзіанських боліт чи з нетрів нью-йоркського Іст-Сайда. Таке можна зрозуміти. Але щоб молоді люди з'являлися нізвідки й купували собі палаци на березі протоки Лонг-Айленд – такого не буває; принаймні, я, наївний провінціал, вважав, що такого не буває.

(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Нікудишній (замість «який нікуди не годиться»)

– Я не поділяю вашого захоплення, сер, – невдоволено сказав Професор. – Моделі, правду кажучи, нікудишні. Вони підходять хіба що для гри в солдатиків, але не для нашої справи.

(Микола Руденко «Народжений блискавкою»)

Нікчема (замість «ні на що не здатна людина»)

Які ж то плечі нашим жінкам і діткам треба було мати, щоб під таким тягарем не зігнутися? І от не зігнулись, вистояли!

А така нікчема, заяча душа, напише жалібного листа – і трудящу жінку, як кийком під ноги. Вона після цього листа, бідолаха, й руки опустить, і робота з рук валиться. Ні! На те ти й мужчина, на те ти й солдат, щоб усе витерпіти, все перенести, якщо цього горе вимагає.
(Михайло Шолохов «Доля людини»)

Ніскілечки (замість «ні в якій мірі; нітрохи, зовсім»)

– Я дивлюся на Чарлі Мея та інших чоловіків, які заводять романи... Ні, я ніскілечки не заздрю їм! Пошле доля мені жінку таку, як я схочу, прекрасно. Але я ще не бачив жінки, яку б я хотів, ні разу не зустрічав такої... тому припускаю, що я холодний, хоча деякі жінки мені дуже подобаються.
(Девід Герберт Лоуренс «Коханець леді Чатерлей»)

Нітрохи (замість «ні в якій мірі»)

– Авжеж, він умів мене насмішити, – сказала Елоїза. – Смішив у розмові. Смішив по телефону. Навіть у листах. І найцікавіше те, що він нітрохи не намагався смішити мене, з ним просто було весело.
(Джером Девід Селінджер «Тупташка-невдашка»)

Нічичирк (замість «ні звука»)

– Не почула, як і підійшов? – посміхнувся він.
– На те я лісничий: атож, іду – нічичирк! І він показав, як він іде: ось так, як навшпиньках.
(Олесь Донченко «Лісничиха»)

Нічліг (замість «місце для сну і відпочинку вночі»)

Якби знаття, де вона живе, то хоча б сякий-такий, а притулок йому був би на ніч. Він вирішив, що завтра ж таки поцікавиться цим, ба навіть сходить побачитися з нею,

горопашною жіночкою! Отак роздумуючи, він дійшов до місця призначення – останньої надії своєї на нічліг.
(Роберт Луїс Стівенсон «Ночівля Франсуа Війона»)

Нічогісінько (замість «зовсім нічого»)

Гант, втупивши в темряву свої маленькі безбарвні очі, мугикав якусь пісеньку. Він уважно прислухався до суперечки, але все одно нічогісінько не зрозумів, і коли вона припинилась, відчув величезне полегшення.
(Робер Мерль «Острів»)

Ніяково (замість «не по собі»)

У станційній крамниці вони почували себе ніяково. Усе там здавалося їм чудним і незвичним.
(Р. К. Нараян «Гід»)

Новак (замість «той, хто недавно почав займатись чим-небудь, не має навиків, досвіду; новачок»)

Найспритніші з семінаристів переконались, що він не новак у їхній справі. Під час перерви Жюльєн побачив, що викликає загальну цікавість. Але їм не вдалося помітити в ньому нічого, крім стриманості й мовчазності.
(Стендаль «Червоне і чорне»)

Новоселець (замість «людина, що недавно поселилася де-небудь»)

Не позбавлений художнього смаку і знань, він визнавав, що в минулому, ще новоселець у Парижі, він ділився своїм досвідом з багатими колекціонерами, які хотіли набувати картини.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

О

Обабіч (замість «з обох боків»)

Обабіч не будинки, а брили чорноти; лиш де-не-де вогник свічки, немов хтось ходить із тою свічкою по могильному степу.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Оббирати (замість «забирати чуже; грабувати»)

Я нікому не відважив ляпаса, але голос у мене був такий схвильований, що, чуючи його, я зрозумів свій гнів і осорому. Щоб якось позбутися цих почуттів, тої ж таки ночі мені довелося обібрати одного з офіцерів.
(Жан Жене «Щоденник злодія»)

Обвітрений (замість «обдутий вітром»)

Їхні наміри були написані на цих обвітрених обличчях і пролетарських кулацюгах.
(Отар Довженко «Квітослава»)

Оберігати (замість «дбайливо доглядати; охороняти, стерегти»)

О місто Горкум! Ангел-хранитель не буде стояти на сторожі брам твоїх. Він більше не оберігатиме цнотливості жінок твоїх, не вселятиме відваги в чоловіків і не стерегтиме багатства твоїх купців! О місто Горкум! Будь ти прокляте навіки, нещасне.
(Шарль де Костер «Легенда про Уленшпігеля»)

Обіруч (замість «обома руками»)

Я збагнула, що він відмовляється від мого посередництва, і дуже неохоче пішла до бібліотеки, де, сповістивши про

невчасний візит, порадила відіслати його до завтра. Але містер Едгар Лінтон не встиг зголоситися на мою пропозицію, оскільки Джозеф, що йшов за мною назирці, попнувся до кімнати і, розсівшись біля дальнього кінця столу та охопивши обіруч набалдашник свого ціпка, заговорив войовничим тоном – ніби наперед передбачаючи незгоду.
(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Обіч (замість «не далеко від»)

Обіч і позад возів, запряжених кіньми і віслюками, ішли цигани-чоловіки, роззираючися блискучим чорним оком цікаво округ себе. Як сказано, розложили свої шатра недалеко села й ріки під горою Чабаницею, а зараз з самого вечора розклали великий огонь.
(Ольга Кобилянська «В неділю рано зілля копала»)

Облудник (замість «нещира, лицемірна людина»)

Справді, крім жовтавої хворобливої блідості, яка свідчила про розлиття жовчі в крові і, можливо, таки мала свою причину, Д'Артаньян помітив у його обличчі щось відразливе, гидке. Шахрай сміється не так, як чесна людина, облудник плаче не тими слізьми, якими плаче людина щира. Всяка нещирість – маска, і хоч як добре вона буде зроблена, але, придивившися уважно, її завжди можна відрізнити від справжнього обличчя.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Обмаль (замість «дуже мало»)

– Тепер чесних людей обмаль, пані Мюллерова. Гадаю, що і пан ерцгерцоґ Фердінанд у тому Сараєві не розчовпав, що воно за пташка той, хто в нього стріляв.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Обніжжя (замість «нижня частина»)

Валун глухо вдарився в землю, здійнявши в повітря хмари блідого коричневого пилу, потім покотився собі далі, ніби в уповільненому русі, доки остаточно не зупинився десь біля обніжжя гори.

(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Обопільно (замість «однаково з обох боків; взаємно»)

Потім аптекар і кюре знову повернулись до своїх занять, але час від часу обидва засинали і, прокинувшись, обопільно звинувачували один одного. Отець Бурнізьєн кропив кімнату свяченою водою, а Оме посипав підлогу хлором.

(Гюстав Флобер «Пані Боварі»)

Оборудка (замість «сумнівна, незаконна угода; афера, махінація»)

Справа Липовецького, Лізина розписка – віддати їх на поталу вогню було неможливо. Залишались ще документи про оборудки колишнього тестя, але і ті палити було нерозумно.

(Володимир Хрущак «Феміда на ланч»)

Обрій (замість «частина неба над лінією горизонту»)

Гарно було тут, небо проглядалося на тисячу миль вглиб і жодної гори на обрії. У Нью-Гемпширі добре, і думається про нього, як про дім, але Ден гадав, що на пласкій рівнині він завжди почуватиметься комфортніше.

(Стівен Кінг «Доктор Сон»)

Обслуга (замість «обслуговуючий персонал»)

У Ярославлі, саме в обідню пору, в ресторан заявився громадянин з примусом у руках, котрого він щойно забрав з ремонту. Двоє швейцарів, лише забачивши його, кинули свої місця в роздягальні й повтікали, а за ними дали драла

з ресторану всі відвідувачі й обслуга. При цьому в касирки невідомо яким робом пропав увесь виторг.
(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)

Обшахрувати (замість «обдурити кого-небудь з вигодою для себе)

– Не знаю. Містер Козак говорить, що ми хочемо його обшахрувати. Він хотів би довідатись, яка в тебе робота.
(Вільям Сароян «Моє серце у горах»)

Обшир (замість «безмежний простір»)

Смерть косить людей у багатій і великій країні, що лежить між Північним морем, графством Емден, річкою Еме, Вестфалією, Юліх-Клеве і Льєжем, єпископством Кельнським, Трірським, Лотарінгією і Францією. Смерть косить людей на обширі в триста сорок миль, в двох сотнях укріплених міст і ста п'ятдесяти селищах, що мають міські права, в селах, містечках і на рівнинах.
(Шарль де Костер «Легенда про Уленшпігеля»)

Овдовіти (замість «стати вдівцем або вдовою»)

– Повірте мені, мадам Білер, – казав Архілохос, шанобливо дивлячись на портрет президента в рамці з едельвейсів, що висів за стойкою понад виставленими пляшками з горілкою та лікерами. – Повірте мені, наш президент – чоловік непитущий, філософ, майже святий. Не курить, не п'є, вже тридцять років, як овдовів, дітей не має. Можете прочитати це в газетах.
(Фрідріх Дюрренматт «Грек шукає грекиню»)

Оговтатися (замість «повернутися до нормального стану; відійти від наслідків чогось»)

Ройс з подиву закам'янів. Йому пригадалися безліч випадків, що траплялися з Нансеном, Пірі і мало не з кожним

полярником. Потім оговтавсь, вхопив крижину і пожбурив у ведмедя. Той підвів голову. Інша крижина вцілила йому в морду. Ведмідь знехотя став на задні лапи й, кумедно вивернувши шию, одступив.
(Джеймс Олдрідж «Бранець своєї землі»)

Огулом (замість «усе разом; гуртом»)
Чи не постає тут питання про організацію нового товариства, що придбає все це у власність, так би мовити, огулом, за згодою або з аукціону.
(Жуль Верн «Плавучий острів»)

Оддалік (замість «на далекій відстані; з далекої відстані»)
Раптом, трохи не доїхавши до гребеня крутосхилу над Леоною, дівчина напнула поводи: вона почула оддалік чиїсь голоси. Вона прислухалась. Розмовляли далеченько, і слів вона не розрізняла, проте дочула, що голосів два – чоловічий і жіночий.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Одинцем (замість «на самоті»)
У найніжнішу добу свого життя він навчився радіти й сумувати одинцем, ні з ким не ділячи радощів чи суму, як ото вільні звірі пралісу. Тому й зараз він не виказав свого відчаю ані сльозами, ані безтямним шаленством супроти долі, а терпляче ждав, як далі складуться обставини, водночас зовсім не лишаючись бездіяльним.
(Едгар Берроуз «Тарзан та його звірі»)

Однак (замість «все ж, все ж таки, все-таки»)
Не маючи, як здавалося, надто багато клієнтів, він, однак, неймовірно процвітав.
(Теодор Драйзер «Пастка»)

Однаковісінько (замість «без різниці; все одно; немає значення»)

– Невже незрозуміло? Адже якщо людина є помилкою природи, то всі її вчинки, слова й наміри мусять випливати з тієї первинної помилки. Тож однаковісінько, хто стане алькальдом – Рамон чи Роман, бо все, що вони зроблять чи, навпаки, не зроблять, призведе з часом до нової низки помилок.

(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Одникуватися (замість «шукати відмовки»)

– Бачите, для Ларі я ніколи не був авторитетом, – одникувався доктор Нельсон. – Навіть хлопчаком він усе робив по-своєму.

(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Одним-один (замість «на самоті»)

Не можна тобі більше тут залишатися. Просто думати несила, як ти тут живеш одним-один.

(Теодор Драйзер «Дженні Герхардт»)

Одноголосно (замість «в один голос»)

– О! Новачок! – дзвінко вигукнув із задньої парти чорнявий хлопець у джинсовій курточці.

– Новачок! Новачок! – майже одноголосно підхопили двоє невисоких кругловидих хлопчаків, які сиділи за першою партою.

(Всеволод Нестайко «Загадка старого клоуна»)

Озватися (замість «подати голос»)

Володько не одважується озватися до батька свого. А слова є. Слова самі гуснуть у горлі й печуть.

(Улас Самчук «Волинь»)

Озлитися (замість «стати розлюченим, роздратованим»)

Я раптом озлився і вже ладен був на нього накинутися. Ото ще тут тільки розчулюватися! Не бажаю знати ніяких почуттів, усе просто, дуже просто.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Окіл (замість «навколишня місцевість»)

Побачив мокрі від роси дахи, вулицю, річку, що синьо спала в своєму ложі, побачив зовсім виблідлий серпик місяця серед неба і кілька майже погаслих зірок. Лежав якийсь час, спостерігаючи, як світлішає в кімнаті: світло вливалося до нього чисте, тремке й заливало поволі весь окіл, який міг він озирнути, звівшись на лікті.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Окраєць (замість «невеликий шматок»)

Котта був чемний гість. Мерзлякувато зіщулившись, він нишком сидів у ще холодній кімнаті, – хоч у вогнищі вже й потріскували дрова, – потім, стримано кивнувши, прийняв од Піфагора цибулину та окраєць чорного хліба, повну карафку оцту й слухняно підвівся, коли старий нарешті взяв цю карафку в одну руку, а ліхтаря в другу, штовхнув ногою двері й кивнув римлянинові головою, щоб ішов за ним.
(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Окрилювати (замість «викликати натхнення, душевне піднесення»)

Мені над усе було приємно, що серце К, який досі жив замкнений у своїх фортечних мурах, поволі розпогоджується. А що я від самого початку прагнув цього, то тепер не міг не відчути того захоплення, що його окрилює успіх.
(Нацуме Сосекі «Кокоро»)

Оленина (замість «оленяче м'ясо»)

– Тільки подумай! Мало не чотири роки жити на нашому салі, квасолі, хлібі й сушених овочах і вернутися до риби та оленини.
(Джек Лондон «Біла тиша»)

Олійня (замість «підприємство, де виготовляють олію»)

Ще й не розвиднилося, коли ми під'їхали до артільної олійні, яка стояла за селом. Це була невелика цегляна будівля, що зосталася від панської економії.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Опівдні (замість «в середині дня»)

І коли вже відключався, у голові промайнуло, що завтра, мабуть, буде один із найгірших днів мого життя. І далі мені здалося, що опівдні я знову буду смалити. Щодо першого я мав рацію, щодо другого – помилявся.
(Стівен Кінг «Обід у кав'ярні Готем»)

Опівночі (замість «серед почі; о дванадцятій годині ночі»)

Люди, розбуркані опівночі грюкотом прикладів у двері, не задумуються над тим, чи має право залізнична варта забирати харчі й самогон.
(Анджей Збих «Ставка більша за життя»)

Ополудні (замість «в середині дня»)

Оті дурниці, що ми витворяємо, просто забавки, хоч я й не знаю, якою мірою це дурниці, а якою – серйозні речі. Пити коньяк ополудні – це казна-що, а звичайні аперитиви нас уже не беруть.
(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Оприлюднювати (замість «робити публічним, загальнодоступним»)

– Рсіберте, – нарешті вимовив Фокман, – зрозумійте мене правильно. Мені подобається те, що ви робите, і ми завжди чудово співпрацювали. Але якщо я погоджусь оприлюднити таку книжку, то під моїм офісом місяцями стоятимуть пікети. *(Ден Браун «Код да Вінчі»)*

Осереддя (замість «місце зосередження чого-небудь»)

Час від часу налітали бурі – це була якраз смуга сильних вітрів, – а в середині червня нам довелося поборотися з тайфуном. Ця подія запам'яталася мені назавжди, бо вона спричинила великі зміни в моєму житті. Ми, певно, потрапили трохи не в саме осереддя тайфуну, але Вовкові Ларсенові пощастило втекти від нього на південь – спочатку під клівером з двома рифами, а тоді й зовсім із голими щоглами. *(Джек Лондон «Морський вовк»)*

Осиротіти (замість «позбутися близьких; стати сиротою»)

Лісовик: Бо він уперше тута. Він здалека, не з сих лісів, а з тих борів соснових, де наша баба любить зимувати; осиротів він з матір'ю-вдовою, то дядько Лев прийняв обох до себе. *(Леся Українка «Лісова пісня»)*

Осібно (замість «окремо від інших»)

Була якась і белетристика, але я не впізнав авторів. За винятком хіба що Сервантеса з його Дон Кіхотом. Ця книга лежала осібно, найбільш потріпана і оправлена в тонку фанеру. *(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)*

Оскільки (замість «тому що; через те що»)

– Професоре, я пожартувала! Звісно, я здогадуюся, навіщо ви повернулися. Якщо чесно, я не розумію, чому ви надаєте

цьому такого значення. Та <u>оскільки</u> ви з Дуоміно провели тут учора ввечері майже годину, то смію висловити припущення, що повернулися сюди показати це і своїй сестрі, еге ж.
(Ден Браун «Інферно»)

Осоння (замість «незатінене місце; сонячна сторона»)

Гранична швидкість була п'ятнадцять неквапливих і втішних миль на годину. І вони їхали собі крізь літнє <u>осоння</u> і затінок, поминаючи дерева, що відкидали на їхні обличчя хисткі плями світла й тіні, їхали, зникаючи й знов виникаючи, мов стародавні привиддя, тільки на колесах.
(Рей Дуглас Бредбері «Кульбабове вино»)

Остаточно (замість «без змін; безповоротно»)

– Люди! Зараз вас розведуть по хатах, де ви зможете перегрітися і пожити до того часу, коли <u>остаточно</u> виберете собі пристановище... Але перед тим я хочу відібрати кількох хлопців і дівчат для служби в замку.
(Володимир Малик «Таємний посол»)

Остовпіти (замість «раптово завмерти від розгубленості»)

На хвилину він вийшов у кухню, пританцьовуючи по-світському, а коли повернувся, несучи на таці якусь парадну рибу, то побачив жахливу картину. Стіл був пограбований. Це так було не схоже на розроблений Іваном Йосиповичем церемоніал споживання їжі, що він аж <u>остовпів.</u>
(Ілля Ільф, Євген Петров «Золоте теля»)

Остогиднути (замість «до краю обриднути; стати гидким, нестерпним»)

Я маю тепер багато роботи у боротьбі з уніатами. Усюди мені лізуть. Мушу вести процеси в обороні церковного

майна, а це може остогиднути. Через ті процеси я занедбав мою культурну роботу.
(Андрій Чайковський «Сагайдачний»)

Осторонь (замість «у стороні»)

Якесь дивне відчуття завжди тримало мене осторонь від інших людей, усе життя складаючи мені компанію, і ось тепер, знайшовши ці свідоцтва, я нарешті дізналася, що то було за відчуття.
(Діана Сеттерфілд «Тринадцята легенда»)

Осточортіти (замість «до краю обриднути; остогидіти»)

Він сам не знав, що з ним діється, пояснював це невдалою своєю місією на Рейн, бо, власне, нічого не добився, тільки поколошкав усіх тих оссендорферів, а потім поїхав собі додому, полишивши всі клопоти на долю посольських працівників, передовсім на отого симпатичного Валерія, якому теж осточортіли рейнська глина і балакучі чиновники, що вміють потопити в зливі слів будь-яку справу.
(Павло Загребельний «Диво»)

Острах (замість «тривожне почуття небезпеки; стан тривоги»)

Тепер знову серце йому стиснув острах, і на якусь мить він навіть гірко пошкодував, що Стелла не передумала й приїхала.
(Безіл Девідсон «Бистрина»)

Острів'янин (замість «житель острова»)

Крім того, вони знали чимало цікавого, і не з книжок, а з особистого досвіду подорожей в чужі краї; я ладен був цілі години слухати їхні захопливі оповіді. Кожен острів'янин, якщо тільки він не послідущий негідник, має в собі щось

від поета; і в душі кожного моряка, що спілкувався з ними, теж відчувалося щось поетичне.
(Роберт Луїс Стівенсон «Корабельна катастрофа»)

Ось-ось (замість «з хвилини на хвилину»)

Товсті бурякові губи безгучно стулилися, черевань рішуче посунув до гхарі й зашарпав дверну ручку з такою сліпою несамовитістю, що, здавалося, ридван разом з поні ось-ось перекинеться.
(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Отак (замість «ось так; ось таким чином; у такий спосіб»)

Спантеличений, Ленґдон поспішив назад, до центру залу й уважно весь його обдивився. «Це що – Соломон отак пожартував?» Та професор навіть припустити такого не смів. Він витягнув свого мобільника та отриманий вранці факс і набрав номер Пітера.
(Ден Браун «Янголи і демони»)

Отакенний (замість «о який»)

– А он старий колодязь, з якого ми, ні, з якого ти Собакевича витяг. Не думай, я про нього дбаю. Оце тільки що отакенний шмат м’яса йому дав. За обідом не з’їв, для нього приберіг. Так що не хвилюйся.
(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Отакої (замість «нічого собі; о на маєш»)

– Отакої! Невже ти й разу не піймав на гарячому якогось лобуряку, що крав у тебе хутра чи дичину з капканів, і не порахувався з ним власноручно, аби звільнити суддів од мороки, а винуватця од судових витрат.
(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Отетеріти (замість «розгубитися, збентежитися від несподіванки, з переляку»)

І Настася вдарилася у такий шалений танок, заспівала так дзвінко й голосно, що євнух попервах <u>отетерів</u> од такого нечуваного нахабства, тоді в ньому прокинулася фахова гордість, він спробував вибухкувати в такт Настасиному кружлянню і її співу, але не встигав, збивався, лаявся, пробував зупинити свавільну дівчину, але тим її розпалив ще дужче.

(Павло Загребельний «Роксолана»)

Отже (замість «таким чином»)

<u>Отже</u>, те, що здавалося загрозою для головного штабу в Ханої і неприємністю для полковника в Нам-Діні, для лейтенанта на передовій позиції було розвагою, ознакою того, що ним цікавиться навколишній світ: адже протягом кількох благословенних годин він міг похизуватись і побачити в якомусь романтичному світлі навіть своїх забитих і поранених.

(Грехем Грін «Тихий американець»)

Отож (замість «і так»)

<u>Отож</u> аби швидше закінчити цю історію, містере Холмсе, і не зловживати далі вашим терпінням, скажу, що одного разу настала ніч, коли він зробив чергову п’яну вилазку, з якої вже не повернувся.

(Артур Конан Дойл «Пригоди Шерлока Холмса»)

От-от (замість «з хвилини на хвилину»)

Розташований унизу, в долині, Атвейт з усіма своїми залізними нитками колій, які тяглися звідси до Шефілду, з вугільними копальнями і сталеливарними заводами, що їх довгі труби вивергали дим і випромінювали сяйво, з

патетичним штопором маленького шпилю над церквою, що, проколюючи дими, здавалося, от-от завалиться, завжди справляв на Коні дивне враження.
(Девід Герберт Лоуренс «Коханець леді Чатерлей»)

Отутечки (замість «на цьому місці; отут»)

– Про мене. Я де приткнусь, там і спатиму. Ляжу отутечки на лаві, бо доведеться до коней уставати, то щоб не будити нікого.
(Микола Олійник «Леся»)

Отямитися (замість «позбавитися ілюзій»)

– Отямся, Маргарето! – сказав він з докором. – Хіба ж можна рівняти твоє піклування про нас із нерозумною любов'ю цих вісімнадцяти тіток. Вони ж були тягарем у Генрі на ногах, а ти дбаєш про те, щоб у нас, як то кажуть, виростали крила.
(Джеймс Крюс «Мій прадідусь, герої та я»)

Охляп (замість «без сідла»)

Фурмани посідали охляп на випряжених коней і другим бродом стали перебиратись через воду.
(Стефан Жеромський «Попіл»)

Охоче (замість «з охотою; з великим бажанням, задоволенням»)

Ця заява про шик Босіні викликала сенсацію. Проте Форсайтів вона не переконала. Вони охоче погоджувалися, що Босіні «непоганий з лиця», але хіба можна твердити, що в чоловікові з гострими вилицями й дивними очима, який носить фетровий капелюх, є шик? Це тільки зайвий раз доводило, що екстравагантна Вініфред ладна ганятися за всякою новиною.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Ошелешити (замість «надзвичайно здивувати, вразити; приголомшити»)

Людину, яка провела в порту місяць-другий, а то й рік, важко здивувати будь-чим, неможливо здивувати... А ці пробували, прагнули, будь-що хотіли ошелешити.
(Павло Загребельний «Добрий диявол»)

Ошуканець (замість «той, хто обманює інших»)

Я мало того, що віддав свого гумового човна якомусь ошуканцю, щоб той сів на нього й зник за обрієм, так ще й умудрився закохатись у його дочку.
(Отар Довженко «Квітослава»)

Ощадливий (замість «знаючий рахунок грошам»)

Він був тверезий, ощадливий і побожний: що першої п'ятниці місяця ходив до причастя, іноді з нею, та частіше сам. Вона, втім, теж не забувала приписів своєї релігії і була йому доброю жінкою.
(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Ощасливити (замість «зробити щасливим»)

Лікар став міркувати, що ж він просив, вручаючи душу, якої, можливо, і не існує, Майстрові Зла. Ощасливити людськість? Себе? Він почав сміятися, бо завжди був переконаний, що лише сам здатний змінити власне життя, і Диявол існує лише в його свідомості, як і протилежність йому.
(Галина Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку»)

П

Палахкотіти (замість «яскраво горіти»)

Тридцять родин найкращих метеликів, оранжевих з чорними розводами, покинули з переляку парк. З'явилося безліч смолоскипів. Цілий ліс, що палахкотів і поширював навкруги запах смоли. Цей ліс біг і горів. І коли до звіринця лишилося кроків десять, все, що бігло, раптом немовби позбулося ніг.

(Юрій Олеша «Три товстуни»)

Паливода (замість «відчайдушна людина»)

– Досить! – одірвав лановий руку від вуха і висмикнув з халяви нагая. – Зараз же забирайся звідсіля, старцюго! Верзе, паливода, всіляке.

(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Пам'ятливий (замість «який має добру пам'ять; здатний легко запам'ятовувати»)

Якось я дав професійну пораду молодому токареві в цеху. Начальник цеху випадково почув. А років через два пам'ятливий начальник попросив мене тимчасово потокарювати, бо токар звільнився.

(Михайло Андрусяк «Брати грому»)

Панібратство (замість «надмірна фамільярність»)

Розмері вловлювала також витончену делікатність, таку несхожу на нетактовне панібратство режисерів, що досі були для неї взірцем інтелігентності.

(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Панувати (замість «все охоплювати, заповнювати собою»)

Віконниці єдиного вікна було зачинено, тому тут панував морок, якщо не рахувати єдину пляму жовтого світла, від маленької лампадки, яка стояла на столі.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Панькатися (замість «приділяти кому-небудь занадто багато уваги, часу; поблажливо ставитися до когось»)

– Ми по два-три тижні б'ємося за яке-небудь кляте містечко, а в останній день з'являються есесівці і переможно входять у нього першими. Поглянь лише, як з ними панькаються. Шинелі в них завжди найтовщі, чоботи найкращі, а шмат м'яса найбільший.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Папірня (замість «паперова фабрика»)

Тоді «курінь смерті» підійшов на конях до папірні, де ташувалася німецька комендатура, й Олекса вдерся прямо до коменданта. Він вимагав видати Вержбицького.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Патякати (замість «говорити багато та беззмістовно про щось неістотне»)

Треба українській неписьменності берега дати! Ах, Улю, як ще ми погано знаємо українську мову. Кажемо, наприклад: потяг іде третьою швидкістю, а треба – поїзд третім погоном іде. Погін, а не швидкість. А яка ж вона поетична, милозвучна, що вже багата... Та ось вам на одне слово «говорити» аж цілих тридцять нюансових: говорити, казати, мовити, балакати, гомоніти, гуторити, повідати, торочити, точити, базікати, цвенькати, бубоніти, лепетати, жебоніти,

верзти, плести, ґерґотати, бурмотати, патякати, варнякати, пасталакати, хамаркати, мимрити, цокотіти...
(Микола Куліш «Мина Мазайло»)

Пашіти (замість «бути розгарячілим, рум’яним»)

Він сидів, упершись підборіддям у груди, і обличчя в нього було червоне, аж пашіло. На столі стояв пластмасовий кухлик і недопита пляшка з-під горілки, а на підлозі, між ногами, – алюмінієва скринька на сміття.
(Пер Вале «Вбивство на 31-му поверсі»)

Пекельник (замість «житель пекла»)

Пекельник таки справді розпогодився, а коли одним духом перехилив чарку, здивовано й радісно вибалушив очі на господаря: – Це така скаженівка, що тільки поцмокуй! Де її, стобісову, добуваєш? – Є в мене один дід-болотяник, який оцю мокруху настоює на вісімнадцяти помічних зіллях і корінням. Від усіх хвороб, окрім сердечних, допомагав.
(Михайло Стельмах «Чотири броди»)

Первина (замість «в перший раз; вперше»)

Не така вже це й знадна плата, бо й «горбушка» в Беймбета – не шахтарська тепер, а поверхнева, важить якихось там шістсот грамів, і, хоч Беймбетові доведеться жити якийсь час надголодь, але це йому не первина – аби тільки погодився взяти таку плату великий майстер у справах скарг Бондаренко.
(Борис Антоненко-Давидович «Кінний міліціонер»)

Переборщити (замість «перебрати міру»)

Дядько трохи переборщив, оповідаючи, що вони навіть ловили його і що він насилу утік. Чутка про те, що кілька наших улюблених хлопців утекли до большевиків, викликала

страшне обурення селян. Хитріші здогадувалися, що тут «щось не так...», та своїх здогадок не висловлювали вголос.
(Юрій Горліс-Горський «Холодний Яр»)

Переважно (замість «у більшості випадків»)

Таким чином, ми не наражаємо себе на ризик, розчарування, важкі моменти життя, й, коли стаємо старими, то завжди можемо звинуватити інших – батьків переважно, або чоловіків чи дружин, або дітей – за те, що ми не змогли реалізувати те, до чого прагнули.
(Пауло Коельо «Одинадцять хвилин»)

Перевальцем (замість «похитуючись і не поспішаючи»)

Райнак ступив крок уперед, і Еллері, обминувши його, підійшов по м'якому снігу до Торна. Адвокат стояв і весь тремтів. Услід за Еллері перевальцем підійшов господар. Потім усі троє рушили глибоким снігом до Кейта, приготувавшись побачити щось незвичайне.
(Еллері Квін «Світильник Божий»)

Перевтомлений (замість «дуже втомлений»)

Отець Олександр щойно подавав до відома цей рецепт, і тому тепер ніхто не реагував на нього. Гості були перевтомлені похоронним обрядом і ситим обідом. Їх піднебіння і мозок могли сприймати лише свіже та гостре.
(Ірина Вільде «Сестри Річинські»)

Перегодом (замість «через деякий час»)

Ми не можемо знати, що добро, а що зло. І що коли бере гору. Не сподівайся, що ліпше буде колись, перегодом. Будь гідний ліпшого сьогодні, сієї години.
(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

Перегодя (замість «через деякий час»)

Слідчий сходив до крамнички і з'ясував, що голки там не продаються. Потім він пішов до пекарні подивитись, як печуть булки; цілу ніч просидів там, дивлячись, як місять тісто, як воно підходить, як топлять піч, ліплять булочки й садовлять їх у піч, а перегодя виймають, зарум'янені, аж золотаві. *(Карел Чапек «Голка»)*

Переддень (замість «час перед визначною подією»)

– Сьогодні переддень Святого Георгія. Хіба вам не відомо, що сьогодні вночі, як тільки проб'є північ, нечиста сила володарюватиме на землі? А чи маєте ви уявлення про те, куди ви їдете і що на вас там чекає? Вона дуже побивалася, і як я не прагнув її втішити, все було марно.
(Брем Стокер «Дракула»)

Переджнив'я (замість «час перед жнивами»)

А теплого переджнив'я степ бринить від ніжних дзвінких мелодій – у осяйній високості виспівує незримий (здається, то кришталево видзвонює саме небо) і найневтоімніший співець українського степу – жайворонок. Лише кілька місяців він сурмить у небі, але сріблясті скалочки його мелодій надовго западають у душу хліборобові.
(Сергій Плачинда «Гілея»)

Передмістя (замість «прилегла до міста територія»)

Того весняного дня 1607 року магістрат наказав мешканцям Галицького передмістя вийти укріплювати вали: Покутським шляхом на Снятин, Коломию і Галич, наближаючись до Львова, сунула тьмою-тьменною орда кримського хана Газі Гірея.
(Роман Іваничук «Манускрипт з вулиці Руської»)

Передобіддя (замість «передобідній час»)

Отож на початку серпня, сонячного суботнього передобіддя, приїхали гості й до Никифора Дзякупа та Параски Дзякунки: син Павло, рудий, витрішкатий, уже з пузцем і в капроновому капелюсі у дрібних дірочках, невістка Рита, товстенька, як куховарка, балакуча й догідлива.
(Григорій Тютюнник «Син приїхав»)

Передовсім (замість «перш за все»)

Адже за кого б вона не вийшла заміж, ніхто б не терпів такого, вимагаючи, щоб вона передовсім піклувалася про чоловіка та дітей.
(Даніела Стіл «Відлуння»)

Передосінь (замість «пора перед осінню»)

Ніч пливла, як важкий човен у безкрайому морі. Уже помилився на небі золотавий Чумацький Шлях. З заходу підіймалися темні хмари, повіяв вітер, почувся відгомін громовиці, не зовсім звичайної для передосені. Молодь поволі розходилась. Пошкутильгав і кобзар до своєї хати.
(Іван Пільгук «Грозовий ранок»)

Передпокій (замість «перша при вході у дім кімната»)

Вона плакала, поки пакувала валізи, та винесла їх у передпокій. Мати вся в сльозах вийшла до неї.
(Даніела Стіл «Відлуння»)

Передсвітанковий (замість «який відбувається перед світанком»)

Антон побачив двері, сірі в передсвітанковій, найчорнішій темряві. З величезним зусиллям, так, як ідеш уві сні, не відчуваючи власного тіла, він рушив до тих дверей.
(Галина Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку»)

Передумова (замість «попередня умова»)

– Головна передумова для цього – достатня сітка державних дитячих садків та будинків, вони розв'язують усю шлюбну справу. А в нас їх тим часом не вистачає, щоб безпритульних ліквідувати. Де вже там усіх нових державою виховувати! Ти практично дивись на справу, мрії нічого не поможуть.
(Валер'ян Підмогильний «Невеличка драма»)

Передусім (замість «перш за все»)

Передусім я візьмуся за книжки, я читатиму їх одну за одною, а ще – набиратимуся сили й здоров'я, п'ючи на повні груди свіже, живлюще повітря.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Передчасно (замість «раніше визначеного часу»)

Це було так. Мати на останнім місяці вагітності виходила з вагона, і її ударив в живіт гострим кутом скрині якийсь пасажир. Він це зробив ненавмисне. Але мені від того було не легше. Мабуть, він ударив мене в ліву половину голови, і від того я народився передчасно.
(Володимир Сосюра «Третя рота»)

Перезиратися (замість «обмінюватися швидким поглядом»)

Вони перезирнулися, і на очі їм набігли сльози. Якась дивна лагідність зійшла на них. Вони відчули непереможний потяг один до одного.
(Джек Лондон «У далекій країні»)

Переінакшувати (замість «розповідати інакше, ніж є насправді; перекручувати»)

Надто вже він справедливий! Коли він вирішить, що сказав щось зайве, дуже загальне або не зовсім слушне, то одразу

ж починає застерігати, переінакшувати свої слова, додавати, відкидати щось, поки від раніше сказаного нічого не залишиться.
(Йоганн Вольфґанґ Ґете «Страждання молодого Вертера»)

Перейматися (замість «сповнюватися яким-небудь почуттям, настроєм»)

Але коли вже Вашку так переймається цими дрібницями замість того, щоб з них посміятися...
(Фернанду Намора «Життя потайки»)

Перемовлятися (замість «обмінюватися словами, фразами»)

Він забрів сюди вже давненько; час від часу він перемовлявся кількома фразами із парами, що заходили до бару, але потім знов залишався на самоті.
(Івлін Во «Жменя праху»)

Перепиватися (замість «пити до повного сп'яніння»)

– Тебе обминула та гостина. А я колись мусив відмучитися, – навернув мене брат до спогадів.
Я згадав, як тоді всі були перепилися й який стояв рейвах, і криво посміхнувся. Мов тепер перед моїми очима постав батько, що напосідливо припрошував кожного їсти й пити. Ми не були аж такі щирі брати.
(Нацуме Сосекі «Кокоро»)

Переплачувати (замість «платити більше, ніж потрібно; платити зайве»)

От так міркував собі Герман, ходячи по світлиці, і все міркування його виходило на той кінець, що все було би дуже добре, коби лиш робітники не бунтувалися, а стали до роботи, – все було би добре!

– Але вони мусять! То не може бути!.. – говорив він дальше. – Хоч би-м мав і переплатити, все-таки я тільки їм не переплачу, кілько мені зиску прийде.
(Іван Франко «Борислав сміється»)

Перепросини (замість «слова вибачення»)

– Опам'ятайтесь, сеньйоре Торесе, – люб'язно порадив Френк. – Прокиньтесь! Я знаю, в чім річ. Ви думаєте, що я Генрі Морган. Я Френк Морган, і ми з вами нещодавно склали умову в Ригановій конторі в Нью-Йорку. Ось моя рука. Стисніть її, і такі перепросини цілком задовольнять мене.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Перепросити (замість «попросити пробачення»)

– Ви, мабуть, не зрозуміли, про що я. Я не мав на увазі автомат, позбавлений людських почуттів, автомат, який стоїть вище за слабкості людської плоті. Я мав на увазі, що ви страждали – і зросли. Мої слова не звучать претензійно? Я не хотів, чесно. Якщо я образив вас, то хочу перепросити.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Пересолити (замість «зробити дуже соленим»)

«Чим я сьогодні снідав? – пригадував Гавкун. – Може, пересолили юшку? Ну просто горить у мене в горлянці, а язик такий важкий, мов каменюка».
(Джанні Родарі «Пригоди Цибуліно»)

Пересолодити (замість «зробити дуже солодким»)

«І знаєте, Павле Івановичу!» сказав Манілов, явивши в лиці своєму вираз не тільки солодкий, але навіть нудотний, немов та мікстура, яку спритний світський доктор пересолодив

немилосердно, сподіваючися нею порадувати пацієнта, тоді почуваєш якусь, у деякому роді, духовну насолоду.
(Микола Гоголь «Мертві душі»)

Перестаратися (замість «виявити надмірне старання, що призводить до негативних наслідків»)

Кікудзі відчув, що трохи <u>перестарався</u>, та він не кривив душею, бо справді так думав.
(Ясунарі Кавабата «Тисяча журавлів»)

Перипетії (замість «раптові різкі зміни в чиєму-небудь житті»)

Пізніше, проздовж того місяця, який вони чекали, поки зможуть стати чоловіком та жінкою, вони дорозповіли про себе все, що тільки можна було згадати. В майбутньому часі ті згадки вже виникали уривково, а часом і повторювалися. Більше міг розповісти він, і Неоніла, завмерши, слухала про всі ті дивні <u>перипетії</u>, які він пережив, – було то як казка.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Перший-ліпший (замість «найбільш підходящий»)

Досить було найменшого збудження, як серце її боляче стискалось, і вона без усякого сорому попускала йому, непритомніючи при <u>першій-ліпшій</u> нагоді.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Першокласний (замість «найкращої якості; дуже добрий, відмінний»)

Воєнними діями керує фюрер, а він знає, що робить. Обстановка чудова; росіяни знекровлені, вони зазнали нечуваних втрат, і тепер ми готуємося перейти в контрнаступ. Постачання військ <u>першокласне</u>, настрій бойовий.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Першочергово (замість «перш за все; перед усім іншим»)

Якщо в діях нападників є логіка, то після захоплення Будинку друку, Литовського радіо і телебачення, телевежі, Вільнюського радіовузла, вокзалу, аеропорту та ще багатьох першочергово важливих для життя республіки об'єктів, слід чекати завершального кроку – штурму Парламенту.
(Іван Юзич «Інна»)

Пивоварня (замість «пивоварний завод»)

Там на всю потужність працювала новенька, на п'ять робочих і два загірних казани, винниця (ще вчора стояло сорок бочок молодого солоду) й коптильня, медоварня та пивоварня, там упріває тридцять душ наймитів: солять, коптять, переливають, січуть, ріжуть – готують наїдки та напої для гостей.
(Юрій Мушкетик «Яса»)

Півдорога (замість «половина шляху»)

Я кляв себе та біг за нею. Зупинив її на півдорозі, схопивши за руку. Вона кинула на мене спопеляючий погляд.
(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Півмісяць (замість «неповний місячний диск»)

У білих овечих шапках-бирках, білий грубошерстий шлик спускається вниз, а попереду, де б європеєць почепив пір'їну, – проста дерев'яна ложка. Шлик – то символ перемоги, ложка – емблема добробуту. Червоні жупани. Сині шаровари. Стоять – не дихають. Позаду прапор яничарський – червоний, як кров, із срібним півмісяцем та мечем Османа.
(Станіслав Тельнюк «Грає синє море»)

Півправди (замість «половина правди»)

Катерина сказала тільки півправди, вона змовчала про Щедрика, бо не чула у тому доброго знаку. Але цієї ночі їй справді приснився той чоловічок, приснився чи, може, й привидівся, бо часом вона уже не відрізняла, де в неї сон, де видіння, а про того чоловічка стільки наслухалася від Степана, що побачила його, мов живого.
(Василь Шкляр «Тінь сови»)

Підбігцем (замість «прискореним кроком»)

Незабаром з'явився й він сам, голова. Вантажною прибув, вийшов з кабіни, огрядний, ваговитий, габаритів Тараса Бульби. Став, роззирається на свої володіння, а навстріч йому вже поспішає завтоком дядько Кирило, що все робить підтюпцем, підбігцем, інакше не вміє.
(Олесь Гончар «Берег любові»)

Підвечеряти (замість «легко, нашвидкуруч повечеряти»)

Лучук не горнувся до багать, намовив і Сивоока спати з ним разом, вигідно влаштовуючись високо в гіллі. Залазили на дерево, сяк-так підвечерявши, норовили вибрати дерево й видобутися на нього непомітно і вже там розкошували в своїй недосяжності й безпеці, спати могли скільки завгодно, бо, навіть проспавши досвітню колотнечу, наздоганяли потім валку, йдучи її слідами.
(Павло Загребельний «Диво»)

Підвечір (замість «у підвечірній час»)

Підвечір з трьома козаками веду Пірка до лісу. Поведінка його мені подобалася. Коли прийшли на невелику прогалину в лісі, питаю його чи не хоче написати листа комусь

з родичів. Спочатку попросив паперу і олівця, та потім махнув рукою.
(Юрій Горліс-Горський «Холодний Яр»)

Підвечір'я (замість «пора перед вечором»)
Так гарно було в городі в це тепле весняне підвечір'я, що не спішилися в хату. Коли хтось чужий, так прислуга покличе. Але замість прислуги побачили козака, що пройшов двір і виходив до них дверми від городу.
(Богдан Лепкий «Мазепа»)

Підживитися (замість «трохи поїсти, попити»)
Підживившись чим було, я вийшов посидіти біля дверей; серце мені стискалося від хмурого краєвиду, глибока туга пойняла мене – та туга, що виникає іноді у мандрівників під впливом сумного вечора в пустельному краю.
(Гі де Мопассан «Щастя»)

Підземка (замість «підземна залізниця»)
Біля станції метро досі стояли двоє чоловіків та дві жінки. Клай був цілком певний, що це саме вони, вигулькнувши з підземки, розігнали інших. Клай і Том, які перебували приблизно за півкварталу від місця подій, спостерігали, як четверо, що залишилися, почали битися між собою.
(Стівен Кінг «Зона покриття»)

Підкупом (замість «шляхом підкупу»)
Також знав Ждан, що Кончак мав велику силу серед половців, бо зумів зброєю, хитрістю, підкупом та умовляннями підбити під свою руку або поставити собі в залежність багато половецьких родів і племен, які кочували на широкому просторі між Волгою, Дніпром та Азовським морем.
(Володимир Малик «Червлені щити»)

Підніжжя (замість «нижня частина»)

Був приплив, і тільки вузька смуга твердого берега залишалася між водою та білим горбатим підніжжям пальмової тераси.

(Вільям Голдінг «Володар мух»)

Підобідок (замість «другий сніданок; ланч»)

Та й не міг я його побачити на тротуарі по той бік вулиці, бо там з'юрмилися люди. Одначе я знав, який він має вигляд, і вже чув оддалік автомобільні сирени. Щоправда, то могли долинати й звичайні сигнали з бульвару Сансет, але ні. Отже, хтось уже зателефонував. Їхати на підобідок поліцаям було ще зарано.

(Реймонд Чандлер «Олівець»)

Підохочувати (замість «трохи, злегка заохочувати»)

Коли нарешті дрімота склепила дівчині очі, перед нею замиготіли картини успіху й щастя, породжені уявою, яку підохочували оптимістична вдача та неабияка винахідливість.

(Джеймс Фенімор Купер «Звіробій»)

Підплатити (замість «дати хабара»)

– Ти знаєш, що безграмотному треба добре підплатити, аби виробили закордонний паспорт? – питав Грушевич Тодосія, посадивши на свій матрац.

(Роман Андріяшик «Люди зі страху»)

Підтоптаний (замість «зрілого віку; немолодий, літній»)

– Дякую за запрошення, – іронічно відповів він. – Ти вестимеш там дискусії про майбутнє. А підтоптаний старомодний професор тобі тільки заважатиме.

(Ден Браун «Інферно»)

Підтоптатися (замість «втратити силу, міцність, ослабнути від старості»)

Містер Монкс знає, любонько, що я не молодий хлопчина і, може, сказати б, трохи підтоптався, та вій же чув, – напевне чув, любонько, – що я людина рішуча і стаю дужий, як лев, коли мене хтось роздратує. Досить тільки роздратувати мене.
(Чарлз Діккенс «Пригоди Олівера Твіста»)

Підтюпцем (замість «дрібними швидкими кроками»)

Після полудня прибіг слідчий з лікарем. Не спиняючись у волості, звелів старшині везти себе до Грицькової хати. Старшина примостився на передку з поштарем, і всі поторохтіли туди, а врядник підтюпцем побіг за їми.
(Борис Грінченко «Під тихими вербами»)

Підупасти (замість «втратити силу; ослабнути»)

Шарль зовсім, здавалось, підупав. Дуже схуд за місяць, кашляв раз у раз та приказував: – Конче мушу кінець зими прожити на півдні.
(Гі де Мопассан «Любий друг»)

Плентатися (замість «іти, їхати, пересуватися повільно, через силу»)

Липовецький вийшов з машини разом з ним. На вулиці вони обійнялись, навіть поцілувались. Липовецький п'яно бурмотів йому чергову порцію вибачень, Вадим пропонував йому свої. Врешті вони попрощались, і Вадим невпевненою ходою поплентався додому.
(Володимир Хрущак «Феміда на ланч»)

Плодоносити (замість «давати плоди»)

Тиху радість відчула Варка, торжество і щастя. Все ще тримала погляд там, біля бузкового моря, бо сподівалася ще

й на друге диво. В цей мент і зойкнули несамовито солов'ї. Залящали, засвистіли, заколотили у срібні й золоті дзвінки – це було похідне першого дива. Зрештою, відчула його, як щось одне, – як весну, що хоче жити й плодоносити.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Пломеніти (замість «яскраво світити; сяяти»)

На північно-західному горизонті, звідки докотився віддалений стогін, пломеніла червонясто-помаранчева заграва. Вона росла у нього на очах, і вітер знову доніс той жахливий звук.
(Стівен Кінг «Зона покриття»)

Побадьорішати (замість «стати бадьорішим»)

Скоріше б вичуняв дядько, почути б... Тривожні Павлові думки наче дійшли до недужого. Він поворухнувся, розплющив очі. – Чого ти ходиш? – спитав, і Павло відчув, що голос його ніби трохи окріп, побадьорішав.
(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Побільшати (замість «стати більшим, збільшитися»)

Та й чогось що швидше Джонні працював, то швидше все дорожчало. Побільшала навіть плата за помешкання, хоч будинок уже трохи-трохи не розвалювався.
(Джек Лондон «Відступник»)

Поближчати (замість «стати ближчим»)

Коли ж корабель поближчав, то Мугамбі, на превеликий свій подив, завважив, що «Кінкед» рухається за течією. Щойно він почав умовляти своє товариство докласти зусиль, аби наздогнати корабель, як за кілька метрів від носа їхнього каное зненацька вигулькнув якийсь інший човен.
(Едгар Берроуз «Тарзан та його звірі»)

Поблизу (замість «недалеко від; на невеликій відстані від»)

Це таємна товариство перебувало ще в зародковому стані. Вони збиралися в Парижі у двох місцях: поблизу Ринку в шиночку під назвою «Корінф» і неподалік Пантеону в маленькому кафе на площі Сен-Мішель.
(Віктор Гюго «Знедолені»)

Поблякнути (замість «втратити яскравість, виразність»)

Інколи, коли він не здогадувався, що за ним стежать, Меґі поглядала на нього, відчайдушно намагаючись закарбувати у своєму мозку його обличчя, зовнішність, бо пам’ятала, що попри всю її любов до Френка, з роками його образ побляк.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Побратим (замість «бойовий товариш»)

– Мальво, – зашепотіла Марія, – послухай, що скажу тобі. Побратим твого покійного батька, гетьман Хмельницький, побив ляхів, ворогів наших предковічних, а хан іде йому на допомогу. Ти послів козацьких бачила тоді... Але ханське слово зрадливе, хто знає, що він завтра вчинить.
(Роман Іваничук «Мальви»)

Повагом (замість «не поспішаючи»)

Найбільша втіха в житті, найкраще з усього, що будь-коли можна почути, – оті голоси, які спокійно, повагом і задумливо поринають у спогади, щоб передати і цілу картину, й усі її деталі.
(Вільям Фолкнер «Ведмідь»)

Поверхово (замість «в загальних рисах»)

Низку дуже майстерних прийомів префект перетворив на таке собі прокрустове ложе, в яке він силоміць втискує всі

свої дії. Але він раз у раз помиляється, дивлячись то занадто глибоко, а то занадто поверхово, і ошукати його навіть школяреві заіграшки.
(Едгар Аллан По «Викрадений лист»)

Повеселішати (замість «стати веселішим»)

Сільвія знову повеселішала, поклала руку на лікоть Елі і спрямувала сяючий погляд на людину, що з'явилася в дверях.
(Курт Воннегут «Брехня»)

Повздовж (замість «по довжині»)

Ось він заповнив тут усю хату, аж через дві світлиці заставлену повздовж столами, і під гуркіт далеких вибухів, під завивання, тупіт і скрегіт смерти навколо справляв тут свій, либонь, останній спільний бенкет, – підіймав чарки й келихи й виголошував незграбні, але гарячі, з самого серця, слова.
(Іван Багряний «Людина біжить над прірвою»)

Повік-віку (замість «впродовж всього життя»)

Але у своїх злиднях вони були так само горді, як плантатори у своєму багатстві, і повік-віку не пристали б ні на яке доброчинство з боку заможних своїх сусідів.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Поволі (замість «не поспішаючи»)

Але серед дороги через болото протоптали вузеньку стежку, й нею доводилося йти дуже обачно, її ширина лише одиндва сяку, і це однаково, що йти по поясу-обі, простеленому на дорозі. Всі, хто йшов, шикувалися в один ряд і поволі тяглись одне за одним.
(Нацуме Сосекі «Кокоро»)

Повсякдення (замість «щоденне, повсякденне життя; щоденність»)

– Тому я тобі й кажу: не треба до нього звикати, бо з ним дуже легко жити, це дуже сильний наркотик. Він – у нашому повсякденні, в прихованому стражданні, у відмові від кохання, коли ми звинувачуємо його за те, що він руйнує наші мрії. Біль лякає, коли показує своє справжнє обличчя, але є дуже звабливим, коли вдягається в пожертву, відмову.
(Пауло Коельо «Одинадцять хвилин»)

Повсякдень (замість «кожного дня»)

А гордий плантатор, який чи не над усе пишався своєю дочкою, навіть не здогадувався, що вона повсякдень порушує його батьківську волю. Що його дочка, його єдина дочка, дівчина з давнього аристократичного роду, красуня, розумниця, яка мала все, щоб вигідно вийти заміж, скрадається вночі на побачення з ловцем коней.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Повсякчас (замість «у будь-який час; постійно, завжди»)

Для такого передбачення не треба бути пророком, адже Берія терпіти не міг Г. і повсякчас його принижував, спихав з головної дороги, що веде до влади, на манівці одного із незначних управлінь тодішнього Міністерства державної безпеки.
(Ян Флемінг «Із Росії з любов'ю»)

Погіршати (замість «стати гіршим»)

Останнім часом, сказав Берлах, здоров'я в нього погіршало, принаймні лікар дуже занепокоєний. Щось негаразд зі шлунком, часто йому болить, тож він просить доктора Лютца дати йому помічника, який міг би виконувати в Шмі-

довій справі основну роботу, а Берлах провадив би слідство більше за письмовим столом.
(Фрідріх Дюрренматт «Суддя та його кат»)

Погладшати (замість «набрати ваги; поправитися»)

Свирид погладшав і ніби помолодшав. На ньому добре лежав червоний жупан з тонкого сукна, а на ногах красувалися м'які чоботи на підковах.
(Володимир Малик «Фірман султана»)

Поговорімо (замість «давайте поговоримо»)

– Гаразд, геть жарти! Поговорімо практично, – сказав Дмитро, сідаючи поруч. – Неправда, що моя пропозиція несподівана: я не раз про це говорив тобі, говорив цілком серйозно.
(Валер'ян Підмогильний «Невеличка драма»)

Погорілець (замість «постраждалий унаслідок пожежі»)

Вирушив опівночі, вбраний у подертий кожух, шапку-вушанку і чоботи-дранки, наче той погорілець, у якого з господарства залишилася одна корівчина, і тепер він, бідний та нещасний, мандрує з нею до далеких родичів, щоб знайти притулок.
(Григорій Тютюнник «Вир»)

Поготів (замість «тим більше; тим паче»)

Коли Алекс стала дорослою, то розповідала, що не пам'ятає, коли бачила свого батька, а коли говорила з ним – поготів.
(Даніела Стіл «Диво»)

Погребувати (замість «знехтувати чимось»)

Красс не погребував особисто піти до нього і попросити його згоди, аби назавжди покінчити з гладіатором. Зворушений

приходом Красса, Скрофа охоче згодився стати квестором його війська і, залишивши безжурний спокій рідного Тіволійського узгір'я, подався за ним до Рима.
(Рафаелло Джованьйолі «Спартак»)

Подалі (замість «як можна далі»)

Гелена не могла поскаржитися, що її чоловік Артем тікав подалі від свого сина. Але маленький син був для нього не метою кохання, а тягарем, хоча він і був готовий героїчно ділити його з дружиною.
(Євгенія Кононенко «Повії теж виходять заміж»)

Подейкувати (замість «передавати чутки, поголоси»)

Подейкували, буцімто ця гора наповнена схованими посланнями та загадковими печерами, тому Еліс і не надто здивувалась.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Подеколи (замість «час від часу; іноді»)

Отже, того дня, невдовзі після вечері, ми смерком вирушили туди разом із радісно збудженими такою подією, по-святковому одягненими дітьми. Було парко, як уже не один день, спалахували блискавки, подеколи набігав раптовий дощ.
(Томас Манн «Маріо і чарівник»)

Подекуди (замість «у деяких місцях; місцями»)

Сонце вже сідало над одною із зарослих лісових галявин. Сотні могутніх розлогих та гіллястих дубів, що може, були свідками величних подвигів римських солдатів, підносили свої сучкуваті віти над густим килимом чарівної зелені; подекуди вони перемішувалися з буками, гостролистом

та різноманітним чагарником, який ріс так густо, що не пропускав поземного проміння вечірнього сонця.
(Вальтер Скотт «Айвенго»)

Подобати (замість «бути схожим на когось, щось»)

Обличчя Петра, жовтувато-бліде, широке, мов надуте, подобало на місяць уповні, тільки що на місяці голим оком не побачиш тих мертвих гір-вулканів, які на ньому є, а на царському виду було чимало прищів, з яких струмками спливав піт, бо жара надворі стояла величезна.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Подовгу (замість «протягом тривалого часу; довго»)

Тепер він подовгу сидів з тою книжечкою біля нічного багаття, жадібно щось там вичитував, наче то був детальний план їхнього нападу на Лебединську цукроварню.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Подовж (замість «по довжині»)

«Воював, – казав він, – з ляшнею, воював з башею, воював з татарвою, а тепер воюватиму – з звіром!» І дивись: скинув рушницю на плече та й потяг подовж поля – скільки оком взглянеш... Немає день, немає два, іноді й на третій не видно. А там – глянь і несе шкур п’ять або шість вовчих.
(Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні»)

Подорожчати (замість «піднятися в ціні; стати дорожчим»)

Спершу на «відновлення справедливості» мені вистачало півкрони, але поступово коти подорожчали. Доти вважавши їх дешевими, я був дуже вражений, коли переконався, як високо власники цінують своїх котів. Я навіть без усяких жартів подумував, чи не взятись розводити котів на про-

даж. При цінах, що встановились у цьому селі, я міг би загрібати добрі гроші.
(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Подорослішати (замість «стати дорослішим»)
Онуфрій після маминої смерті мовби подорослішав – в очах зачаїлися печаль і недитячий розум, а руки невпинно шукали роботи.
(Роман Федорів «Ворожба людська»)

Подружжя (замість «чоловік і дружина; подружня пара»)
Одна з них навіть поглинула в нього на очах жалюгідну жменьку туристів з екскурсійного автобуса – німця, японця й американське подружжя, що злякано озирнулося на Чарлі.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Повернення до Вавілона»)

Подумки (замість «у думках»)
Він подумки вирішив, що він може супроводжувати її до самої станції Метро, але зненацька цей процес переслідуючого плентання на холоді здався безглуздим та нестерпним.
(Джордж Орвелл «1984»)

Погарнішати (замість «стати гарнішим»)
І навіть обличчя, ще не дуже засмаглі, здавалося, погарнішали і побілішали: молоді чорні вуса тепер виразніше відтінювали їхню білість і здоровий, дужий подих молодості; вони були напрочуд гарними під золотоверхими шапками з чорного смушку.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Пожадливо (замість «з жадністю»)
Йдучи вранці до школи, Чарлі бачив у вітринах крамничок цілі стоси величезних шоколадних плиток. Він зупинявся

й дивився на них, притискаючись носом до скла і стікаючи слиною. Щодня він бачив, як інші дітлахи виймали з кишень шоколадні цукерки й <u>пожадливо</u> їх поглинали, і це, звичайно, була для нього велика мука.
(Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»)

Пожарище (замість «велика пожежа; місце, де була пожежа»)

Пройдуть літа, загояться рани, приоруться ворожі кладовища, забудуться <u>пожарища</u> і многі події поплутаються в сивих головах од частих спогадів і перетворяться уже в оповідання, але одне зостанеться незмінно вірним і незабутнім – високе і благородне почуття товариства і братства всіх юнаків, що розбили і стерли з лиця землі фашистське божевілля.
(Олександр Довженко «Ніч перед боєм»)

Пожвавішати (замість «зробитися жвавішим, активнішим»)

Він змусив себе <u>пожвавішати</u>, безцеремонно втрутився в розмову, галасливо зажадав вина, потім ще, в чому його охоче підтримали офіцери, яким довелось добряче попотіти сьогодні в бою. Після цього він знову заходився вихваляти майстерність і відвагу дона Хуана, але незабаром усі помітили, що мова його зробилась малозрозумілою, а язик заплітається; двічі він гикнув і, безглуздо усміхаючись, кілька разів повторив одне й те саме.
(Рафаель Сабатіні «Хроніка капітана Блада»)

Пожвавлювати (замість «робити що-небудь більш яскравим, виразнішим»)

Його мова не відповідала ніяким приписам граматики, і при кожній слушній нагоді він присмачував її такими

висловами, що ми, хоч і як прагнемо всіляко пожвавити нашу розповідь, усе ж не зважимося їх навити.
(Гаррієт Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома»)

Пожовкнути (замість «робитися, ставати жовтим, набирати жовтого забарвлення»)

Пітон Саламбо вже кілька разів не схотів їсти чотирьох живих горобців, якими його частували, коли виповнювався місяць і коли з'являвся молодиком. Його чудова шкіра, поцяткована, як нічний небозвід, золотом по чорному тлі, тепер пожовкла, прив'яла, поморщилась і була надто широка проти тіла. Довкола голови вона взялася пухнастою цвіллю, а в куточках повік з'явилися маленькі, здавалося, рухомі червоні іскорки.
(Гюстав Флобер «Саламбо»)

Позавчора (замість «два дні тому»)

Одного разу вона напалася на мене з виделкою, щоб виколювати очі; навіть позавчора схопила горщик, в якому кипіли боби, і гналася за мною, щоб ошпарити.
(Нікос Казандзакіс «Христа розпинають знову»)

Позадкувати (замість «піти назад»)

Вона сиділа в кріслі, що саме переходило найвищу точку; коли крісло опустилося, він побачив, що Ніколь конвульсивно регоче. Дік позадкував від бар'єра в натовп; поки колесо робило новий оберт, люди помітили, що сміх її – істеричний.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Позаторік (замість «два роки тому»)

– Щойно мені зателефонували від міністра... Ви знаєте такого собі Шарля Бессона?

– Крем «Жюва»?
– Не зовсім так.
– Це його син. Шарль Бессон живе у Фекані. Позаторік його обрали депутатом від департаменту Нижньої Сени.
(Жорж Сіменон «Мегре і старенька пані»)

Позачергово (замість «поза чергою»)

Підрахувавши готівку, Собеський зрозумів, що доведеться схитрувати: він оголосив перепис всього війська по регіментах і по корогвах і перевірку терміну виступу кожного з них, а при цьому потай попереджував кожен загін, що йому буде сплачено позачергово.
(Зинаїда Тулуб «Людолови»)

Позаяк (замість «тому, що; через те, що»)

І позаяк у неї не було ліфта, траплялось, що вона застрягала між поверхами, і ми змушені були спускатися й штовхати її.
(Ромен Ґарі «Життя попереду»)

Поквапливо (замість «дуже швидко»)

Я пішов слідом і поквапливо забалакав про те, що мені б не хотілося лишати його під хибним враженням мого... мого... Я затнувся.
(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Поквапно (замість «дуже швидко»)

Рідкісні перехожі поквапно перебігали вулицю. Рука втомилася, тіло заніміло і ніби приросло до брудної бруківки. Антон був одночасно і тією маленькою істотою, що простягала руку, благаючи, щоб хтось відірвав її від землі, і тим, хто спостерігав за нею.
(Галина Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку»)

Поквапом (замість «дуже швидко»)

Кинувши інструменти і скинувши фартуха, Френк поквапом підійшов до сестри.
– Що сталося, крихітко? – спитав він і нахилився до неї так, що його обличчя опинилося напроти обличчя Меґі.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Поквитатися (замість «звести рахунки з ким-небудь»)

Важкі роки пройшли над нами, і приємно тепер варити чудову сталь і згадувати наших бійців, а то ніколи було й умитися, і ми вирішили з Адаменком вибити до ноги цілу сотню гетьманської варти у донбасівському низинному селі, поквитатися з паном гетьманом білогвардійської держави за наше невиплакане горе, на білий терор відповісти як слід і так далі.
(Юрій Яновський «Чотири шаблі»)

Покволіти (замість «втратити силу; стати слабким»)

Бобів не було, собаки вили без угаву, і животи у всіх постягувало, обличчя змарніли, дужі люди покволіли, а кволі повмирали. Багато хто занедужав на цингу.
(Джек Лондон «Снага жіноча»)

Поклопотатися (замість «виявити турботу, подбати про кого-, що-небудь»)

Починалася ниточка з Кодака, який таємно зустрівся з Вараздухт і порадив їй піти до Вахтанга й попросити, щоб той поклопотався перед Міхрнерсе про звільнення Васака. Це не було чимось неможливим, бо мати Хориші доводилася сестрою дружині Варазвагана і Вараздухт часто бувала в домі у Вахтанга.
(Деренік Демірчян «Вардананк»)

Поласувати (замість «поїсти що-небудь смачне»)

Решту зброї надіти самому було не під силу, і він уже хотів кого-небудь покликати на допомогу, та враз згадав про горіхи, що лежали у нього в кишенях. Яке щастя поласувати на самоті, коли ніхто з пишних спадкових лордів не дивиться на тебе й не докучає непроханими послугами.
(Марк Твен «Принц і злидар»)

Полегкість (замість «почуття заспокоєності, звільнення від тривоги, болю»)

А тим часом снігові площини, скелі й темні урвища, й бездонні прірви, що гинули у вічному затінку, стали пойматися тою дрижачою блакиттю, якою насичене було повітря, і Євпраксія відчула, що й сама мовби сповнюється тої чистої блакиті, занурюється в неї, опускається у вічно блакитний світ Італії, де, може, знайде полегкість для своєї зболеної душі.
(Павло Загребельний «Євпраксія»)

Полегшати (замість «стати легше»)

Якось уранці мені полегшало, давно вже я так добре не почував себе. Я дуже зголоднів, але все, що подавалося в сімейному пансіоні, було несмачне. Мені спала зухвала думка піти посидіти в ресторанчику на бульварі Сен-Жермен, – я полюбляв страви, які там готували.
(Франсуа Моріак «Гадючник»)

Політтся (замість «сприятлива погода»)

Стара Головчиха зохотилась іти зо мною, та, може, хто із вас піде з нами, бо як з хати піде їсти паску в Київ хоч одна людина, то Бог благословить усю сім'ю і на хліб буде політтся.
(Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім´я»)

Полонити (замість «підкоряти своєму впливові»)

У ньому знову прокинулося відчуття, що в хлопчика залишається все менше часу, воно заполонило його, майже задушило своєю невідкладністю. І разом з тим він відчував приречену впевненість, що не повернеться зі свого походу. *(Стівен Кінг «Сяйво»)*

Полудень (замість «середина дня»)

А тим часом повертало на полудень, коли мала відкриватися каса. Але про це, безперечно, не могло бути й мови! На дверях Вар'єте тут-таки вивісили величезний аркуш картону з написом: «Сьогоднішній спектакль відміняється». *(Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»)*

Полюбляти (замість «мати пристрасть до чогось»)

Жінка зітхнула. Чоловік полюбляв днями просиджувати у своїй бібліотеці й навіть занедбував подружні обов'язки. Господиня вдруге зітхнула: вже вкотре пошкодувала, що дітей їм біг не дав. Друга пристрасть чоловіка – астрономія, радше бесіди з астрономом, котрого він виписав із Німеччини і якому обладнав невелику обсерваторію. *(Валерій Шевчук «Дім на горі»)*

Полюднішати (замість «стати більш людним»)

На вокзалі полюднішало, але нікого із знайомих начебто не було. Та ось вона полегшено зітхнула, бо помітила високу дівчину із солом'яно-жовтим волоссям, що прилягало до голови, як шолом. Дівчина вкидала листи в поштову скриньку. *(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)*

Помолодшати (замість «стати молодшим»)

Їржі дивився на неї в радісному подиві. Боже, скільки в ній вогню, скільки мужності, хоч її життя так знівечене!

Йому стало соромно за власну млявість і байдужість; полум'яне завзяття цієї дивної, гарячково збудженої жінки передалось і йому, і він з несподіваною любов'ю й радістю подумав про свою працю. Адже сестра аж помолодшала, стала схожа на дівчину, розчервонілу, розхвильовану, по-дитячому наївну.
(Карел Чапек «Гроші»)

Понад (замість «більше ніж»)

– Це ви стогнали? – спитала Дороті.
– Так, я, – відповів бляшаний чоловічок. – Я стогну вже понад рік, але досі ніхто не чув мене. Ви прийшли на допомогу перші.
– Чим же я можу вам допомогти? – спитала дівчинка, зворушена його сумним голосом.
(Ліман Френк Баум «Чарівник Країни Оз»)

Поневірятися (замість «терпіти труднощі; зазнавати випробувань»)

У Пракседи зовсім інша душа, вона дбає про князів, але не забуває й себе, стереже княже добро, але дбає й про власне і живе не в убогій хлівині, де колись поневірялась Ярина і де Малуша загубила свою молодість, ні, Пракседа має власний дім у саду за теремом княжим, в цьому домі є вже чимало всякого добра, в руках у неї ключі від княжих добр і власних.
(Володимир Скляренко «Володимир»)

Поночі (замість «в темряві»)

Всі двері позіхають, обертаються на завісах, мов клешні величезного омара, а за дверима снують поки що невидимі тридцять тисяч чоловіків і жінок, кожне з яких живе

на шістьох квадратних футах, причому там-таки і кухня, і майстерня, і ліжко, і діти, й сад; там поночі майже нічого не видно, а треба ж за всім доглeдіти.
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Поодаль (замість «на деякій відстані»)

Ворота були розчинені. За ними виднівся безлюдний майдан. Поодаль бовваніли стіни району Санта-Крус. Бекер ніяк не міг відбігти далеко за такий короткий час.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Поодинці (замість «окремо один від одного»)

Майстри змагалися з ветеранами і в парах, і поодинці, знаскоку і плазом, застосовуючи перекури, тоді науковий підхід, тоді світовий досвід, і, нарешті, менеджмент.
(Володимир Діброва «Андріївський узвіз»)

По-панібратському (замість «без ознак формальності»)

І раптом заговорив до портрета вже зовсім по-панібратському:
– Ти така з біса гарна, що аж моторошно. Та через тебе ще й за грати потрапиш. Рената все-таки старша за тебе на два роки. А тобі ж нема ще й сімнадцяти.
(Ернест Хемінгуей «За річкою, в затінку дерев»)

Поперваx (замість «з самого початку»)

Ота балакуча юрма людей, що їх вважали за моряків, поперваx видавалася Джімові безтілесною, мов тінь. Проте згодом його почали приваблювати ці люди з їхнім примарним успіхом, моряки, які зазнавали так мало небезпек і важкої праці.
(Джозеф Конрад «Лорд Джім»)

Попоїсти (замість «добре поїсти»)

Їм подали добрячий сніданок: яєчню з шинкою, каву з молоком, свіжі булочки, суничний джем, – а коли вони попоїли, Кетрін спитала:

– Може, з'їздиш зі мною до Жана? Сьогодні я митиму голову, то хочу й підстригтися.

(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Пополотніти (замість «стати блідим; зблíднути»)

У відповідь не всміхнувся ніхто. Більшість присутніх пополотніли. На саму думку, що вони стоять біля атомної бомби, усіх пройняв дрож.

(Мартін Кейдін «Майже опівночі»)

Пополудні (замість «в другій половині дня»)

Пополудні ми пили ріденьку каву в студентському буфеті, а за гарної погоди лягали на університетський моріжок і дивилися в небо.

(Харукі Муракамі «Погоня за вівцею»)

Попомучитися (замість «докласти надмірних зусиль»)

Бідді добре попомучилася, силкуючись втовкмачити моїй сестрі суть того, що сталося. Але зусилля ці, на мою думку, пішли цілком намарне.

(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Попостріляти (замість «постріляти від душі; настрілятися»)

– Це мені на руку. Я теж люблю полювати диких качок, хоч би звідки вони прилітали. Вони зневажають бідних тубільних мисливців, та хай-но тільки всядуться, тоді вже я попостріляю.

(Грехем Грін «Тихий американець»)

Попотіти (замість «докласти багато зусиль»)

Він змусив себе пожвавішати, безцеремонно втрутився в розмову, галасливо зажадав вина, потім ще, в чому його охоче підтримали офіцери, яким довелось добряче попотіти сьогодні в бою.
(Рафаель Сабатіні «Хроніка капітана Блада»)

Попри (замість «незважаючи на»)

Ремпол помовчав, пригадуючи трохи неуважливого Менгена, його повільні, попри запальну вдачу, рухи, його щедрість і простоту.
(Джон Діксон Карр «Безтілесна людина»)

Попростувати (замість «піти у певному напрямку»)

Я попростував до свого намету й спробував знову заглянути всередину себе. На якусь хвилю це мені вдалося, проте попередніх відчуттів уже не було.
(Колін Вілсон «Паразити свідомості»)

Попрямувати (замість «піти у певному напрямку»)

Коли увійшли до корпусу, Стренд із полегкістю побачив, що в загальній кімнаті нікого немає. Ромеро попрямував до сходів, але Стренд його зупинив.
(Ірвін Шоу «Хліб по воді»)

Порадити (замість «дати пораду»)

Тітка не помітила, який мокрий і жалюгідний на нас одяг. Ми все звернули на компот. Для цього я порадив Яві поляпати компотом свої штани і сорочку, ніби й на нього попало. Хоча його, чортяку, хоч би вишенькою тобі зачепило! Вся порція мені дісталася.
(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Порівну (замість «у рівній мірі»)

Харчі наші скінчилися, і рештки ми з Пасук поділили порівну. Вона падала частіш, а біля Оленячого переходу й зовсім знесиліла.

(Джек Лондон «Снага жіноча»)

Порівняно (замість «у порівнянні»)

– Але погодьтесь, що все це не те, що з обірванця стати вчителем, з сільського вчителя – інженером і з початківця-інженера, зовсім непомітного в одному з заводських цехів, – видатним, я знаю, спеціалістом. Те, чим я ще можу стати, дрібниця, порівняно з тим, чим я став.

(Валер'ян Підмогильний «Повість без назви»)

Поріділий (замість «який став менш чисельним, зменшився кількісно»)

І Сильвестр, який довго нудився в прибережних поїздках та портових заторах, разом з кількома матросами потрапив у поповнення цих поріділих підрозділів.

(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Порізно (замість «окремо один від одного»)

Наступного вечора кожна чота порізно вирушила на операцію. Нашу чоту вів Буревій. Озброєні були німецьким скорострілом. Я мав автомат. Амуніційним уже давно не був, але тут допомагав кулеметникові, позаяк після служби в сотні Гамалії добре знав скоростріл.

(Михайло Андрусяк «Брати грому»)

Породичатися (замість «стати родичами; вступити в родинні стосунки»)

– Це вдача старого Моргана, – сказав Генрі.

– Він завжди був кусючий, як перець.
– Але не такий, мабуть, як ті Солано, що з ними ти хочеш породичатися. Бо вони майже всі прибігли на берег і частували мене пострілами з рушниць, коли я від'їздив.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Порожнеча (замість «нічим незаповнений простір»)

А потім забринів тонкий, мов свист вітру, протяглий звук – звук простору, що швидко віддаляється від тебе, й безконечності. Й цілковитої порожнечі.
(Роберт Пенн Уоррен «Все королівське військо»)

Порозумітися (замість «досягнути взаєморозуміння»)

– Тоді, – вів хазяїн далі, – я звелів йому передати, що оскільки ми не можемо порозумітися з ним відносно сплати боргу, то я сподіваюсь, що він принаймні ласкаво згодиться перебратися до мого сусіди, хазяїна «Золотого Орла»; але пан Портос відповів, що мій заїзд кращий і що він залишиться тут. Це дуже зворушило мене, і я не став наполягати на його від'їзді.
(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Поруч (замість «дуже близько»)

Ентоні звівся на ноги і підійшов до вікна. На підвіконні стояв глиняний глек. Ентоні налив трохи води у склянку, яка стояла поруч.
(Джеральд Гордон «Хай згине день»)

Поряд (замість «дуже близько, на невеликій відстані від кого-, чого-небудь»)

Годині о другій ночі мене розбудив плач нашої гості. Кілька хвилин я лежав тихо й незворушно, а тоді почув або швид-

ше відчув, що Сімор заворушився на своєму ліжкові, яке стояло <u>поряд</u> з моїм.
(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

Порядкувати (замість «давати лад справам; робити щось на власний розсуд»)

Дні перед похороном минули спокійно. Певна річ, усі знали давно, що свій невеликий статок тітонька Енн відписала Тімоті. Отож не було ані найменшої підстави хвилюватись. Сомс, єдиний виконавець духівниці, заходився <u>порядкувати</u> і за деякий час порозсилав усім чоловікам родини такі запрошення.
(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Посвітлішати (замість «стати світлішим»)

У кабіні несподівано <u>посвітлішало</u>. Дощ ущух і вже не тарабанив по ілюмінаторах, а двигуни поновили свій спокійний свист. Бонд прочинив двері своєї ураганної кімнати й вийшов із неї. Він повільно повернув голову і з цікавістю визирнув у ілюмінатор, спостерігаючи за маленькою тінню літака, що далеко внизу прокреслювала тихі води Корінфської затоки.
(Ян Флемінг «Із Росії з любов'ю»)

Посмик (замість «різкий, рвучкий рух; ривок»)

Сироватка швидко підвівся, вмах безпомильно метнув аркан. Мабуть, Денис почув тріск трави або посвист аркана. Він кинувся, але волосяний зашморг хльоснув йому по горлу. Сироватка чимдуж, обома ногами впираючись у землю, рвонув на себе аркан. <u>Посмик</u> був такий, що Денис громохнув навзнак, неначе підтятий кулею.
(Юрій Мушкетик «Яса»)

Поспіль (замість «без перерви; підряд»)

І знов якісь люди, голоси, село, чекання коло кав'ярні, безперервний гуркіт мотора – і як я зрадів, коли автобус покотив серед вогнів вулицями Алжиру. Я подумав: от ляжу і просплю дванадцять годин поспіль.

(Альбер Камю «Сторонній»)

Поспіхом (замість «дуже швидко»)

Поспіхом згорнувши й надписавши листа, вона перейшла до комода, зібрала в клуночок деяку одіж для хлопчика й міцно прив'язала хустинкою собі до пояса.

(Гаррієт Бічер-Стоу «Хатина дядька Тома»)

Поспішно (замість «дуже швидко»)

Він уже підняв було руку, готовий постукати, аж раптом із темряви за склом виникла чиясь постать. Хтось поспішно йшов знизу закрученими сходами. Чоловік був кремезний і темноволосий, чимось схожий на неандертальця.

(Ден Браун «Код да Вінчі»)

Потай (замість «таємно від когось»)

Він теж хитрував: у присутності пані Пардон покірно димів сигарою, а за спиною, потай, як школяр, смалив сигарети.

(Жорж Сіменон «Клуб "100 ключів"»)

Потайки (замість «щоб інші не знали»)

Випливши чайками в лиман, Сулима щасливо обминув уночі під Очаковом турецький флот і, щоб не виказати себе біля берегів Криму, пішов далеко в море, а потім, лишивши Крим із лівої руки, так само потайки проплив Керченську протоку, перетнув Азовське море, виїхав у Дон і зовсім несподівано напав на Азов.

(Адріан Кащенко «Оповідання про славне військо запорозьке низове»)

Потайник (замість «підземний хід»)

На випадок облави надія була на вірну зброю й прудкі ноги. Якщо криївка споруджувалася для осередку пропаганди чи загальної організації, де були жінки й старші чоловіки, то мусила знаходитись неподалік села. Ставка в цьому випадку робилася на мистецтво маскування. Потайник у Бабині облаштували в ліску.

(Михайло Андрусяк «Брати грому»)

Потемки (замість «у темряві»)

Він припасував мотузяні петлі весел до кочетів і, налігши на весла, став потемки вигрібати з гавані. З різних боків у море виходили інші човни, і старий чув, як розтинають воду їхні весла, хоч самих човнів і не бачив, бо місяць уже сховався за горбами.

(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Потерпати (замість «відчувати неспокій»)

Філозоф, потерпаючи та тремтячи, пробрався тихенько до панського саду, бо відтіль, йому здавалося, найлегше непомітно утекти в поле. Сад цей, як водиться, був геть здичавілий, а тому дуже сприяв усякому таємному намірові.

(Микола Гоголь «Вій»)

Потішено (замість «з втіхою»)

– В американській лізі попереду «Янкі», як я й казав, – потішено мовив старий.

– Сьогодні вони програли,– заперечив хлопець.

(Ернест Хемінгуей «Старий і море»)

Потойбіч (замість «по ту сторону»)

Бекер вийшов на чотирирядний бульвар. «Туди й назад, – прошепотів він собі. – Туди й назад». Він був надто закло-

потаний, щоб помітити, як потойбіч вулиці за ним стежить якийсь чоловік в окулярах із дротяною оправою.
(Ден Браун «Цифрова фортеця»)

Потойбіччя (замість «потойбічний світ»)

А потім... кажуть, що цей літак потрапив в Бермудський трикутник, коли вертався з Куби. Він був в потойбіччі не більше п'яти хвилин, але коли він повернувся на Андріївську базу, всі були мертві.
(Яррос Ясенець «Примарний Фенікс»)

Потроху (замість «у незначній мірі»)

Ватажок шукав з ними дружби, але вони ухилялися, нездатні вірити ні слову, ні ділу людей, усяка доброзичливість здавалася їм підозрілою, вони хотіли тільки, щоб усі трепетали перед їхньою силою. Такий же несамовитий і лютий, Фаум мав, проте, всі якості ватажка: він дозволяв собі інколи потроху зважати на своїх прихильників, відчував потребу їхньої згоди і творив біля себе вузький і міцний товариський гурток.
(Жозеф Роні «По вогонь»)

Потуплювати (замість «опускати очі вниз»)

Вони щойно злізли з коней. Це були два дужих парубки, які, однак, сторожко поглядали спідлоба, як недавні семінаристи. На їхніх обличчях, що пашіли здоров'ям, висіявся перший, ще не голений пух. Вони геть розгубилися від такої зустрічі з батьком і, потупивши очі, стояли мов у воду опущені.
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Потурати (замість «виконувати чиїсь бажання, примхи»)

– А я, нещаслива, я не знаю, що мені перш діяти: не гарно Катрі потурати, та жалко і впинять – як я згадаю, як вона,

моя голубка, побивається! Химо, моя дитино! Хто його й зна, що тут і краще! Тут Катря моя гине, а тут чоловік скипається проти мене, – вже й на очі не хоче приймати.
(Марко Вовчок «Три долі»)

Потьмарюватися (замість «робитися смутним, похмурим»)
Обличчя султана потьмарилося. За натяками муфтія стояла така непробивно-темна сила, що проти неї не наважувався виступити навіть всемогутній володар.
(Павло Загребельний «Роксолана»)

Похапцем (замість «між іншим»)
Таємний агент Бретшнейдер надовго замовк, і його похмуре обличчя пожвавішало лише з приходом Швейка, який увійшов у шинок і, замовивши чорне пиво, зауважив:
– У Відні сьогодні також траур.
Бретшнейдерові очі блиснули надією, і він похапцем промовив:
– В Конопіште вивісили десять чорних прапорів.
(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Похнюплено (замість «без настрою; зажурено»)
Почувши цю прикру новину, я похнюплено втупився у вогонь і став крутити останнього ґудзика, що лишився в мене на жилетці. Лоскотун – це був такий кийок з гладеньким кінцем, виглянсованим від частого лоскотання моєї шкіри.
(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Походеньки (замість «пригоди під час гуляння»)
Але міс Марпл потрібні були не скандали. Тим паче, що в сучасних скандалах не було нічого цікавого. Просто чоловіки й жінки, що змінюють партнерів і намагаються привернути

до цього увагу, замість пристойно приховувати свої походеньки й відчувати глибокий сором через них.
(Агата Кристі «Карибська таємниця»)

Почасти (замість «до певної міри; частково»)

– Я гадав, – з гідністю промовив Марк, – що ми обоє вважаємо наш шлюб щасливим. Він був не такий, як шлюби наших знайомих – почасти, звісно, тому, що ми працюємо в різних жанрах, але найістотніше те, що ми завжди розуміли одне одного.
(Джойс Керол Оутс «Здійснення бажань»)

Почастішати (замість «стати частішим»)

Відвідини аеродромів – наземної авіації в Татікава і мирської в Оцубама – почастішали.
(Моріо Кіта «Родина Ніре»)

Пошанівок (замість «ввічливе ставлення»)

– Панове рада! Загадав Виговський переказати вам, що він зрікається булави, вона йому більше ні до чого, в Москві його за гетьмана не вважають, пошанівку йому немає, й у війську від того бродіння, нехай боярин настановляє вам за гетьмана кого схоче, а Виговський утомився довгою працею, бачить на себе звідусіль лихі заходи, тож бажає решту свого віку присвятити Богові в монастирі.
(Юрій Мушкетик «На брата брат»)

Пошепки (замість «дуже тихо, майже беззвучно»)

Він не бачив лише, що Торес пошепки перемовився з начальником поліції, коли протискувався крізь натовп до місця для свідків. Він не знав також, що Ріган заплатив Торесові, аби той затримував його якомога надовше, хоч

би й назавжди, далі, від Нью-Йорка. Не знав він і того, що Торес кохає Леонсію й через це розпалився на нього ревнощами, які не мали меж.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Правиця (замість «права рука»)

Трохи розгубившись, я теж подав їй руку. Вона взяла мою правицю своєю лівою рукою, а праву без жодних слів простягнула мені. Інтуїтивно я відчув, чого вона від мене вимагає, й підніс бліду жіночу руку до свого обличчя.
(Карлос Руїс Сафон «Тінь вітру»)

Правобіч (замість «з правої сторони»)

І раптом – одне жахіття навалюється на інше! – правобіч і лівобіч од нас крига розступається, і ми починаємо запаморочливо швидко окреслювати широчезні концентричні кола понад краями гігантського амфітеатру, гребені водяних стін якого губляться в непроглядній далечині.
(Едгар Аллан По «Рукопис, знайдений у пляшці»)

Праворуч (замість «з правого боку»)

На дагеротипі – праворуч від крамниці ласощів, навпроти міського фонтану у вигляді голого хлопчика Ганса з гусаком – вона одразу «упізнала» вікно будинку, в якому народилася, виросла і тихо померла в оточенні дітей та онуків.
(Ірен Роздобудько «Мерці»)

Прадавній (замість «дуже давній; споконвічний»)

Отож, ми налагодились не спати. Добули з вантажних кабін декілька скриньок, спорожнили їх, склали скриньки в коло і всередині кожної, мов у вартівні, запалили невелику свічку, абияк захищену од вітру. Так посеред пустелі, на

голій корі планети, самотні, ніби в прадавні часи, ми звели людське поселення.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Прародич (замість «давній предок»)

Він мимо розуму свого не бачив навіть того, що вона вже вспіла дати йому й учителя і на прощу до святого місця «джаврів» затягнути. Великий султан Османів у квіті своєї молодості йшов поруч улюбленої жінки святими стежками Афону, як ішов колись прародич Роксоляни.
(Осип Назарук «Роксоляна»)

Превеликий (замість «дуже великий»)

Зоддалеки гора Княжа – як бурий ведмідь превеликий, що розлігся на березі ріки. Пливучи в човні по ріці, поволеньки наближаєшся до цього сонного горбатого ведмедя, котрий передні волохаті лапи витягнув низькими кручами ген-ген уперед, поклавши на них довгу морду.
(Євген Гуцало «Княжа гора»)

Прегарно (замість «дуже гарно, добре»)

Він прегарно провів час у великім товаристві, нічого не робив, а на паркані з'явився аж потрійний шар вапна.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра)

Предковічний (замість «який існує споконвіку, з давніх-давен»)

Вони дивилися один на одного в каліфорнійському місті Ітаці, десь за десять тисяч кілометрів од їхньої предковічної батьківщини. Не дивно, що душі їм краяла туга. А втім, хтозна, може, вона краяла б їм душі і там, удома, за десять тисяч кілометрів звідси.
(Вільям Сароян «Людська комедія»)

Пресмачний (замість «дуже смачний»)

– Я вам скажу, що це, – додала моя сестра, підводячись. – Це паштет, пресмачний паштет зі свининки! За столом прокотилося вдоволене мурмотіння. Дядько Памблечук, свідомий того, що цілком заслужив вдячність ближніх, промовив – досить навіть весело, коли врахувати всі обставини: – Що ж, місіс Джо, ми не відмовимося. Ану-но давайте його сюди.

(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Пречудово (замість «надзвичайно гарно»)

Стегно мені пекло і м'язи на животі боліли, але як для людини, що мало не досміялася до втрати свідомості, почувався я пречудово.

(Стівен Кінг «Острів Дума»)

Прибережжя (замість «місце біля берега»)

За велінням князя Волота на приступ сіверських воріт і сіверського прибережжя йшли поляни та уличі, на приступ полуденних воріт і полуденного прибережжя – тиверці та дуліби. Полки мали обступити город так, аби в оборонців склалася думка: на них іде тьма і йде звідусіль.

(Дмитро Міщенко «Синьоока Тивер»)

Приборкувати (замість «підкоряти своєму впливові кого-небудь, що-небудь»)

У цей же час на одну з подій з гучними криками воїни тягли вилиті з бронзи постаті диких коней, яких приборкували сміливі наїзники, на іншу вантажили мармурові статуї – далеку пам'ять Еллади. Мали роботу й священики, що обережно укладали на лодії ікони, сосуди церковні.

(Володимир Скляренко «Володимир»)

Привселюдно (замість «у присутності багатьох людей»)

Подумавши, що се могла бути така особа або дочка такого чоловіка, що не годилося б ганьбувати її привселюдно, він вирішив спершу подивитися, що то за одна, а тоді вже діяти так чи сяк.
(Джованні Боккаччо «Декамерон»)

Приголомшити (замість «сильно вразити, надзвичайно здивувати когось»)

Вона перев'язувала поранених і тягала носилки до окопів, а з окопів – до госпіталю – з нелегким вантажем. Занадто багато пройшло у неї перед очима, і її не так легко було приголомшити.
(Дороті Паркер «Солдати республіки»)

Пригубити (замість «трішки надпити»)

Як і завжди в дні кориди, Хуан Гальярдо поснідав рано. З'їв він тільки кусень смаженого м'яса, а вина навіть не пригубив – пляшка так і стояла перед ним неторкана. Сьогодні йому треба зберегти свіжу голову.
(Вісенте Бласко Ібаньєс «Кров і пісок»)

Придане (замість «посаг нареченої»)

Герасим: А скільки Пузир дасть приданого за дочкою, грішми? Як думаєте?
Копач: Не скажу. А тим часом спрос не біда. А знаєте що? А ви кажіть: що? А от що! Поїдемо ми завтра з Романом до Пузирів... Так, ніби поросят купувати, – у них завод добрий. Там кабани, прямо хоч лягай на спині. Круп отакий... ребра круті, ніжки коротенькі, як добре угодуєш, пудів вісім сала!
(Іван Карпенко-Карий «Сто тисяч»)

Призвичаїтися (замість «пристосуватися до нових умов, обставин; освоїтися з чим-небудь»)

Тому, хто не може призвичаїтись до нових умов життя, краще повернути до своєї країни; якщо він загається, то неодмінно загине.
(Джек Лондон «У далекій країні»)

Прикордоння (замість «територія вздовж кордону»)

Я по собі відчуваю, що на очах звикаю до суворого життя на прикордонні, і мені що не день то більше подобається оце безгоміння лісу.
(Джеймс Фенімор Купер «Слідопит»)

Прилюдно (замість «на людях»)

Ви, сподіваюся, не відмовитесь на першу вимогу визнати прилюдно, що своїми настійливими й частими проханнями Ви переконали мене опублікувати вельми недбалий і неточний звіт про мої мандри, порадивши найняти кількох молодих людей з якого-небудь університету, щоб вони упорядкували рукопис та виправили стиль.
(Джонатан Свіфт «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів»)

Примандрувати (замість «випадково забрести»)

Коли я туди примандрував, то виявив, що маленькі умпалумпи живуть у хатинках на деревах. Вони мусили жити в цих дерево-хатках, щоб урятуватися від вангдудлів, роговоглів та снуцвангерів.
(Роальд Дал «Чарлі і шоколадна фабрика»)

Примеркати (замість «втрачати яскравість; тьмяніти»)

Раптом світло факелів примеркло. На небо виплив місяць, такий ясний і величний у тропіках, що його сяйво нагадувало

схід сонця. Галявину залило місячним світлом, і за спиною в Маклеода виник лабіринт зелених алей з гілок баньяна, весь у сріблястих і темних плямах, що губився десь у таємничій глибині між могутніх коренів-колон.
(Робер Мерль «Острів»)

Примха (замість «примхливе бажання; каприз, забаганка»)

– Знаєш, друже, річ іде про чудовисько... про знаменитого нарвала. Ми очистимо від нього моря! Автор книги в двох томах, *in-quarto*, «Таємниці морських глибин» не може відмовитися супроводжувати капітана Фарагута в експедиції. Місія почесна, але... і небезпечна! Тут доведеться діяти наосліп. Звір може виявитися з примхами! Але будь що буде! Наш капітан не зробить промаху.
(Жуль Верн «20000 льє під водою»)

Принагідно (замість «при нагоді; між іншим»)

Згодом було чути ще розв'язнішу Ромчину похвальбу, став він, мовляв, тепер на своєму заводі ударником виробництва, користується пільгами майже нарівні з номенклатурою і як премію, може статися, матиме туристську путівку в котрусь із дружніх країн. Принагідно розповів, як один їхній заводський чималого рангу їздив туристом до Праги і яка там сталася з ним придибенція.
(Олесь Гончар «Собор»)

Принадити (замість «змусити появитися, наблизитися»)

Він кинув перший і виграв будильник. За ним кинув я і здобув плющового ведмедика. Власник палатки передав нам наші виграші і став голосно про них розводитись, щоб принадити інших клієнтів.
(Еріх Марія Ремарк «Три товариші»)

Принаймні (замість «у всякому разі»)

– Ви вхопилися за нитку, яка веде до земельних махінацій у Південному Пеньянку. В них замішаний мер, а він поклав собі, так само як і його партнер Тілні, зробити все, щоб люди нічого не дізналися, <u>принаймні</u> поки закінчаться вибори.
(Теодор Драйзер «Пастка»)

Принишкнути (замість «перестати рухатися, видавати звуки; завмерти»)

То тільки видається, що степ безлюдний. Був безлюдним, нині вже не є таким. Нехай хан заглибиться в нього, відшукає глибокі чи й неглибокі балки, то й побачить: там його роди. А що не видно і не чути їх, то мало дива: втратили все, що казало про достаток і привілля, самих змусили <u>принишкнути.</u>
(Дмитро Міщенко «Лихі літа Ойкумени»)

Припасовувати (замість «прилаштовувати що-небудь до чогось»)

Палка мова диякона, який уже понюхав пороху та й умів, де треба, докинути і божественне слово з святого письма, і гостру народну приказку, піддавали духу похмурим слухачам, і вони, підбадьорені його словом і ласкою титаря, ішли по домівках <u>припасовувати</u> до гострих ножів довгі ратища, а до кіс короткі держаки.
(Михайло Старицький «Останні орли»)

Присилувати (замість «насильно змушувати когось зробити щось»)

– Коня можна притягти до води, але <u>присилувати</u> його пити... – містер Метюрін поглянув на сина, промовляючи ті слова, і його проникливі очі злагідніли.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Приструнчувати (замість «примушувати підкорятися; ставити на місце когось»)

Та поміж десантників – жодної дівчини...

– Як же вона, Катерина, потрапила на той берег? Може, в якійсь із «коробок» членом екіпажу?.. Треба це розкопати і приструнчити кого слід.

(Євмен Доломан «Випробування вірності»)

Притакувати (замість «виражати згоду з ким-небудь»)

– Ну, коли ніхто не говорите, то я буду говорити. Одна нам тепер дорога осталася – підпалити се прокляте гніздо на всі штири роги. Се моє слово.

Бенедьо здригнувся.

– Не бійтеся, невинні не потерплять попри винних. Усі вони винні.

Мовчанка стояла в хаті. Ніхто не перечив Андрусеві, але й притакувати йому якось ніхто не важився.

(Іван Франко «Борислав сміється»)

Притім (замість «до того ж; притому»)

А притім на людних лондонських вулицях, яскраво освітлених у вечірньому присмерку, мені вчувалися сумовиті докори, що я покинув так далеко нашу бідну стару кухню, і серед глухої ночі хода ледацюги-сторожа, що снував подвір'ям Барнардового заїзду, вдаючи, ніби виконує свою охоронну місію, глухо відлунювала у мене в серці.

(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Притьма (замість «дуже швидко»)

Птах заколисує себе у власнім пір'ї, сновиддями масними оповитий; порожній плід, оглухлий від комах, у воду бухти падає і притьма заховує свій сплеск у глибочінь.

(Сен-Жон Перс «Хваління»)

Притьмом (замість «дуже швидко»)

Ненсі зазирнула в шафу, під ліжко, навіть у валізку та глек з водою. Тоді притьмом збігла сходами вниз і – в садок до старого Тома.

(Елеонор Портер «Поліанна»)

Прихистити (замість «надати притулок»)

Спасенна рука Америки врятувала Міхаелеві життя, і в криваві роки війни, вдячний, він і на день не забував, що таке жити в країні, яка, на противагу Франції, надає необмежену свободу всім, кого вона прихистила.

(Франк Леонгард «Зліва, де серце»)

Причаюватися (замість «ховаючись від кого-небудь, намагатися бути непомітним»)

Цікавість остаточно взяла гору над обережністю, і, скориставшися з того, що вся увага співрозмовників була прикута до хусточки, Д'Артаньян вибрався зі схованки і блискавично, але нечутно, як кішка, перебіг вулицю та причаївся за рогом будинку, звідки його зір міг легко пірнути в глибину Арамісової кімнати.

(Александр Дюма «Три мушкетери»)

Причепурюватися (замість «ставати красивішим»)

Тож одягайтесь. Ми вас почекаємо, а ви причепуріться і спускайтеся вниз.

(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра)

Приязно (замість «з приязню»)

– А мені про вас Михайло розповідав, – мовила, аби вивести гостя з ніяковості, Леся. Та Зюма знітився ще більше.
– Що ж він міг про мене розповідати?

– Про ваше захоплення літературою. Хіба цього замало? – Вона приязно всміхнулася, відкривши разочки білих зубів, і ця усмішка розтопила хлопцеву сором'язливість.
(Микола Олійник «Леся»)

Приятелювати (замість «бути з ким-небудь у дружніх, товариських стосунках; дружити»)

Те саме довідався Петро від Аксака. Мав приїхати польський вельможа пан Хлодніцький, сенатор Речі Посполитої, з котрим Аксак колись давніше приятелював. Вони вже давно не бачились. То великий дук, статиста, королеві рівня.
(Андрій Чайковський «Сагайдачний»)

Пробелькотіти (замість «нерозбірливо, без ладу щось сказати»)

– Почекай, Гасане! Дай мені зрозуміти, розплутати... Я надто схвильована. Приходь до мене по обіді, – пробелькотіла Настя і пішла геть непевною ходою, наче хвора.
(Зинаїда Тулуб «Людолови»)

Провесінь (замість «початок весни»)

Повертає на весну, сонце дедалі частіше вибродить із-за хмар, і тільки освітиться степ, тільки пригріло на годину чи дві, одразу й задзвенить угорі десь біля самого сонця жайворонча – виявляється, сміливе якесь залишалося на зиму, ризикувало, не відлітало в Замбію, зате ж і зустрічає найпершим свою блакитну степову провесінь.
(Олесь Гончар «Берег любові»)

Провесна (замість «рання весна»)

Провесна. По узліссі і на галяві зеленіє перший ряст і цвітуть проліски та сон-трава. Дерева ще безлисті, але вкриті бростю, що от-от має розкритись. На озері туман то лежить

пеленою, то хвилює од вітру, то розривається, одкриваючи блідо-блакитну воду.
(Леся Українка «Лісова пісня»)

Прогайнувати (замість «нерозумно витратити»)

Так споконвіків було на Запорожжю: сини шанували і слухали батьків, навіть коли ті прогайновували здобуті перемоги і не вміли розпоряджатися волею.
(Марія Матіос «Містер і місіс Ю в країні укрів»)

Прожогом (замість «зі всіх ніг»)

Він прожогом кинувся до мене, схопив однією рукою за плече, а другою вчепився у волосся. Однак перед ним була доведена до розпачу істота. Я справді вбачала в ньому тирана-душогуба.
(Шарлотта Бронте «Джейн Ейр»)

Пройда (замість «хитра, пролазлива, спритна у своїх вчинках людина»)

Старий блазнюватий кюре з Монтаржі, що був серед їхнього товариства, тут-таки поставив юному пройді пляшку вина на честь жарту й тих кривлянь, якими його супроводжувано, і заприсягся своєю сивою бородою, що він і сам у Війоновім віці був таким блюзнірським щеням.
(Роберт Луїс Стівенсон «Ночівля Франсуа Війона»)

Пройдисвіт (замість «хитра, пролазлива, спритна у своїх вчинках людина»)

І тепер вона чекала, коли чоловіка звільнять з тюрми, щоб спробувати перевиховати його ще раз. А поки що торгувала сигаретами у вестибюлі «Меншн-Хаус» і все дивилася, як повз неї, попахкуючи дешевими сигарами, сновигають

дрібні пройдисвіти. Час від часу вона позичала котромусь із них доларів десять за умови, що він ушиється з міста.
(Реймонд Чандлер «Золоті рибки»)

Прокрадатися (замість «іти, пробиратися кудись, непомітно, крадькома, нишком»)

І він тихо-тихо почав прокрадатися до гамазеїв; підійшов до їх, ще раз озирнувсь округи. В темряві нічого не видко. Тоді поліз під будівлю. Щороку зсипавши зерно у засіки, знав, з якого вони боку. Обережно підліз він до того місця, ліг на спину. Тоді наставив свердло, почав вертіти.
(Борис Грінченко «Без хліба»)

Променіти (замість «світитися внутрішнім світлом»)

Дон Жуан: Не знав я тільки вашого імення, не знав обличчя, але я шукав у кожному жіночому обличчі хоч відблиска того ясного сяйва, що променіє в ваших гордих очах. Коли ми двоє різно розійдемось, то в Божім твориві немає глузду.
(Леся Українка «Камінний господар»)

Пронира (замість «спритна, хитра людина»)

– Абді-ага! Це такий пронира, що за гроші все зробить. Але бережись, бо обдурить. Якщо ж із ним нічого не вийде, приходь до мене, можливо, я зможу і тут допомогти більше, ніж Абді-ага. Звичайно, за гроші.
(Володимир Малик «Посол Урус-Шайтана»)

Проноза (замість «спритна, хитра людина»)

А Васюта Ніженський водивсь у старовину з ляхами, так проноза вже добрий: брязнув капшуком перед владикою – той і вимудрував щось на Сомка, да й послали в Москву лист.
(Пантелеймон Куліш «Чорна рада»)

Простак (замість «простодушна, нелукава, трохи наївна людина»)

Се вочевидь доводить, що коли природний хід речей не навчає і мудрих терпеливо зносити дрібні і рідкі втрати, то велике лихо і простаків чинить розважними і байдужними.
(Джованні Боккаччо «Декамерон»)

Простолюд (замість «прості люди; непривілейована верства населення»)

Але Ріган владно спинив його, як людина, що вміє поводитися з простолюдом. Він виписав чек на ім'я Альвареса Тореса, і той, глянувши на нього, побачив цифру в тисячу доларів.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Просторікувати (замість «говорити багато та беззмістовно про щось неістотне»)

Я не такий красномовний, як Лис. Мій язик замерз, як ота річка. Я не вмію просторікувати. В мене мало слів. Лис сказав, що цієї ночі великі події стануться. Мова плине з його язика, як весняні струмки, але він не щедрий на вчинки.
(Джек Лондон «Син вовка»)

Просторінь (замість «великий обшир; простір»)

Михайло оглянувся ще раз. Його око огорнуло ще раз цілу просторінь, що розкинулася перед його зором, і прощався несвідомо з нею. Так часто обробляв її плугом, знав так докладно, де була плодовита й товста, а де вогка й болотиста.
(Ольга Кобилянська «Земля»)

Простувати (замість «пересуватися пішки»)

І раптом я побачив дві постаті: куций чоловічок простував тим боком вулиці, а он з того завулка щосили бігла дівчинка

років восьми-десяти. Звісно ж, на розі вони зіткнулися, а далі сталося найжахливіше: той чоловік збив з ніг дівчинку, наступив на неї і покинув її лежачою.
(Роберт Луїс Стівенсон «Химерна пригода з доктором Джекілом та містером Гайдом»)

Протовплюватися (замість «пробиратися крізь натовп»)

Поки поїзд зупинявся, минула, здається, вічність. Ніколь, Мері й Розмері чекали в кінці перону, а Дік протовпився наперед.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Ніч лагідна»)

Прочуматися (замість «прийти до пам'яті»)

Ридаючи, вона заглядала їм в очі, які вже стуляв незборимий сон, і думала: «А може, Бульба вранці прочумається й відкладе на день-другий від'їзд? Може, він ні сіло, ні впало надумав їхати, бо забагато випив?»
(Микола Гоголь «Тарас Бульба»)

Пустун (замість «легковажна, нерозважлива людина»)

Хатідже-ханим сказала, що ця скриня має ще й інше призначення. Туди саджають таких пустунів, котрих не можна вже й палицею навчити. Так, Мухтарів найменший син Вегбі майже всі уроки там пролежував.
(Решат Нурі Гюнтекін «Чаликушу»)

Путівець (замість «польова дорога»)

Довший час Ворон не правив конем, тут, серед боліт, Мудей знав дорогу краще за нього, він знав твердий путівець не оком, а чув його своїми копитами, чув усією душею, бо Ворон був певен, що в його товариша є душа.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Р

Рад-не-рад (замість «не маючи вибору»)

О, той відчит – то ще давня праця, ще з зовсім іншого періоду його життя. Його присилували «виступити» з відчитом, і він рад-не-рад мусив на те згодитися. Тоді віднайшов одну з давно писаних праць, переробив її і відчитав.
(Ольга Кобилянська «Царівна»)

Рано-вранці (замість «дуже рано; на світанку»)

Караван рухався на схід. Він вирушав рано-вранці, зупинявся, коли спека ставала нестерпною, а під вечір знову пускався в дорогу. Юнак мало спілкувався з Англійцем, бо той здебільшого читав. Тому він мовчки спостерігав, як сунуть пустелею люди й тварини.
(Пауло Коельо «Алхімік»)

Рачкувати (замість «пересуватися рачки»)

Ось він порачкував навпомацки попід боком розбитої машини, але враз залунали постріли, і той, що повз, востаннє сіпнувся і звалився набік.
(Норман Льюїс «Німецька компанія»)

Раювати (замість «відчувати насолоду, задоволення»)

З Ковна вони їхали самі в окремій маленькій каретці. Вона, Богдась і Іван Сергійович. Богдась просто раював. Спочатку це виявилось ще буйніше ніж у диліжансі. Його цікавили всі куточки, щілини, він без кінця розпитував що та до чого, але, нарешті, втомився і вгамувався.
(Оксана Іваненко «Марія»)

Ремствувати (замість «виявляти невдоволення ким-, чим-небудь; нарікати на когось, щось»)

Власне, нема чого ремствувати й сердитися на колишніх товаришів та друзів, вони просто залякані. Слободою он не перестають ширитися різні поголоски, страшні й лиховісні: паламаришин семінарист, мовляв, проти бога й царя, душогуб, стріляв у якогось губернатора, але не вцілив, з глузду зсунувся.
(Микола Сиротюк «Забіліли сніги»)

Рівночасно (замість «одночасно з чим-небудь іншим»)

Куди там їм було розуміти хитрощі Петрові, котрий польську корону, скинену з голови Августа, предкладав і королевичеві Собеському, і Ракочому, і якомусь там герцогові англійському, котрий одиноким своїм союзником признавав Мазепу, а рівночасно чужинцям пропонував князівство Київське або Володимирське як нагороду за спілку або хоч би навіть за посередництво в замиренню Росії зі Швецією.
(Богдан Лепкий «Не вбивай»)

Рівня (замість «людина, рівна іншій»)

Наталка (*співає*):
Ти в жупанах і письменний, і рівня з панами,
Як же можеш ти дружиться з простими дівками?
Єсть багацько городянок, вибирай любую;
Ти пан возний – тобі треба не мене, сільськую.
(Іван Котляревський «Наталка Полтавка»)

Різноголосити (замість «звучати негармонійно, незлагоджено»)

Коли природа свій починок вічний, байдуже прядку крутячи, пряде, і всіх створіннів гурт негармонійний різноголосячи

гуде, – хто вносить лад усюди живодайний, вливає ритм у кожен рух і звук.
(Йоганн Вольфґанґ Ґете «Фауст»)

Розводитися (говорити про що-небудь багато, довго, із зайвими подробицями»)

Картину можна відчувати, чи не відчувати, і нема чого стільки розводитися про неї, як той Крюгер. Та все-таки в нього світла голова. І треба ж було йому, телепневі, лізти в складну машинерію баварської політики.
(Ліон Фейхтвангер «Успіх»)

Розголошувати (замість «робити щось загальновідомим, публічним»)

– А якщо вони не хотіли розголошувати ім'я того невідомого? – зауважив Новільйо тоном всезнайка.
– Наприклад? – пильно подивився йому в вічі Пліній.
(Франсіско Гарсія Павон «Руді сестри»)

Розживатися (замість «наживати достатки; багатіти»)

– Боже праведний! От була житуха! – знову промовив Каламар і погладив собі черево. – До якого ґазди я тоді не зайшов, усюди мені честь віддавали! На стіл – паленка, сало, ковбаса, квашена капустиця! Їж, роте, пий, роте, веселися, Іване Івановичу!.. Один тільки голова не давав нам на всі широкі ворота розживатися! Нашого брата круто гальмами брав на поворотах.
(Іван Чендей «Іван»)

Розжиріти (замість «розбагатіти, стати заможним за чужий рахунок»)

– Розжиріли, розледачіли. Ніякого сорому не знають. Воно й зрозуміло: за тридцять років тут змінилося понад тридцять

архімандритів. Кожен тягнув з монастиря, а не в монастир. Зубожіли зовсім, у боргах загрузли, поспільство розбестили.
(Зинаїда Тулуб «Людолови»)

Розкошувати (замість «жити в достатку, розкошах; жити на широку ногу»)

– Ви хочете сказати, – запитав містер Бравн недовірливо, – що можна так-от запросто приїхати до них, жити собі, наче в готелі, і розкошувати на всьому готовому, а тоді забратися й не заплатити ні гроша.
(Джеймс Джойс «Дублінці»)

Розоритися (замість «позбутися багатства, достатку, майна»)

– З вашої вини я опинюся в жахливому становищі, – не вгавав Фера, – мене переведуть на нижчу посаду. Виженуть з державної служби.
– Але ж ми не можемо допустити, щоб розоритись самим, правда? – спитала Джейніс.
(Роберт Шеклі «Царська воля»)

Розпачливо (замість «у розпачі, безпорадності»)

Султан і тепер підскочив до магістра, який тримав Фелікса за плечі, і, не довго думаючи, схопив його зубами за полу сурдута. Пан Чорнило розпачливо заверещав, і на той вереск прибіг пан Тадеус фон Бракель. Магістр відпустив Фелікса, а Султан відпустив магістра.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Чужа дитина»)

Розслідувати (замість «проводити розслідування»)

Час від часу до мене доходили невиразні чутки про його справи; то його викликали в Одесу розслідувати вбивство Трепова, то він розгадав причину незвичайної трагедії

братів Аткінсонів у Трінкомалі, то вельми успішно виконав делікатну місію, доручену йому голландською королівською родиною.
(Артур Конан Дойл «Скандал у Богемії»)

Розтлумачувати (замість «роз'яснювати щось, давати пояснення, тлумачення чого-небудь»)

Я збирався йому все це розтлумачити і вже почав: «Ти гадаєш, що в тебе є талант...» – як тут, мов з-під землі, вигулькнула раптом Гребенючка.
(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Розтринькувати (замість «легковажно, марно витрачати»)

За п'ять років подружнього життя він прижив трьох дітей, розтринькав майже всі п'ятдесят тисяч доларів, які йому відписав батько (решта спадку перейшла до матері), і, засмиканий чварами з багатою дружиною, перетворився на дратівливого відлюдька.
(Ернест Хемінгуей «Фієста. І сонце сходить»)

Розхолоджувати (замість «ослаблювати почуття, робити когось байдужим до чогось»)

Тепер козакам доводилося боротись не з бусурманами, які вже нічим не зачіпали Україну, а за бусурманів проти християн, і така суперечність не могла не розхолоджувати їхньої войовничої вдачі.
(Адріан Кащенко «Оповідання про славне військо запорозьке низове»)

Розчулювати (замість «сповнювати хвилюванням, зворушенням»)

Ніжна меланхолія смеркання притишувала слова, розчулювала душі, і слово «кохання», яке щохвилини промовляв

то дужий чоловічий голос, то м'який та мелодійний голос жіночий, здавалося, виповнювало велику залу, ширяло там, як птах, віяло, як невидимий дух.
(Гі де Мопассан «Щастя»)

Роїтися (замість «безперервно з'являтися»)

Тим часом задуха в блокгаузі ставала нестерпною. Пісок на подвір'ї розжарився на полудневому сонці, і в голові моїй почали роїтися такі думки, які ледве чи додавали мені честі.
(Роберт Луїс Стівенсон «Острів скарбів»)

Руйновище (замість «місце, вкрите руїнами»)

Всі довколишні будинки було зруйновано, проте ані один з них не згорів. Стіни подекуди були цілі до другого поверху, тільки вікна повибивані, двері зірвані. Червона трава росла навіть у кімнатах. Піді мною у величезній ямі воронння змагалося за здобич. Багато інших птахів кружляло над руйновищем.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Ручкатися (замість «потискати одне одному руки»)

– Привіт, привіт, Руперте!
– Вітаю вас, адмірале!
Вони були раді один одному і тепло поручкалися.
(Джеймс Олдрідж «Бранець своєї землі»)

Руч-об-руч (замість «тримаючись за руки»)

Він наче повернув мене на отой океанський пляж, де не було ні важкої роботи, ні біохімічної біопсії, ні зрадливих чоловіків із білявками руч-об-руч.
(Джеймс Паттерсон «Помилка»)

С

Сажотрус (замість «робітник, що очищає від сажі димарі»)

Чорний, як сажотрус, від того чорного пилу, він був живий, але такий п'яний, що не спроможен був зв'язати і двох слів. Він тільки вилаяв мене та ще спробував стусонути. Я подумав, що годилося б допомогти йому, але надто вже звироднiле було в нього обличчя.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Самовільно (замість «на власний розсуд»)

– Якщо начальство не дозволить, їдь самовільно, але, прошу тебе, будь на весіллі. Воно відбудеться четвертого липня о третій годині в домі її бабусі на Шістдесят третій вулиці.
(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

Самоповага (замість «відчуття власного достоїнства»)

Тоді як Оверко чистий сангвінік і на все накидається осліп, наче перед червоними очима вічно висить у нього рожевий туман, – Трепов солідний, розважний. Він зовсім солідно, обдумано наче, перекусить вам горло, і в його сильних ногах, що станут на ваші груди, буде багато самоповаги.
(Михайло Коцюбинський «Intermezzo»)

Самотина (замість «відсутність будь-кого»)

– Ти запевняєш, що в неї нестійка психіка. А якою вона, чорт забирай, мусить бути в її жахливій самотині? А те мізерне, жалюгідне створіння піклується про неї з «відчуття обов'язку й людяності»! З жалю й милосердя! Це все одно, що посадити дуб у квітковому горщику і чекати, що

він ростиме, – він уявляє, ніби може поставити її на ноги своєю показною турботою.
(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Самотуж (замість «без сторонньої допомоги»)

Їй були відомі всі лиха, що могли б трапитися. Але в будь-якому випадку вона не повинна бути тут і працювати самотуж.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Самотужки (замість «своїми силами»)

Я навчилася самотужки: шила деякі речі для своєї матері й сестри, і взагалі більше любила шити собі сукні, аніж купувати їх.
(Даніела Стіл «Відлуння»)

Самохіть (замість «з власної волі»)

Він гримнув на жінку злим, здушеним, хриплим голосом. Руки самохіть стиснулись у кулаки. Маріуца, не хапаючись, зав'язала хустку і стала перед Раду проста, висока, витягнена, як струна, із спокійним, але грізним обличчям, її очі, не змигаючи, дивились в його очі, немов говорили: «Зачепи». З хвилину вони стояли так одно проти одного, як статуї.
(Михайло Коцюбинський «Дорогою ціною»)

Свавілля (замість «необмежена влада; нехтування волею й думкою інших»)

– Младене, – тихо промовив Якуб, – на світі, крім жорстокості й свавілля, ще існує справедливість. На жаль, я ні разу не зустрівся з нею ні в яничарських сейбанах, ні в замках бейлер-беїв та санджак-беїв, ні в палаці падишаха.
(Володимир Малик «Таємний посол»)

Сердега (замість «нещасна людина; бідолаха»)

Проте подружжя все-таки вирішило покликати сусідку, яка багато всіляких див бачила в своєму житті, й вона одразу все пояснила:

– Це ангел. Мабуть, він прилетів по дитину, але сердега такий старий і немічний, що злива збила його на землю.

(Габрієль Гарсія Маркес «Стариган із крилами»)

Середмістя (замість «центр міста»)

Блакитний автомобіль граціозно мчав до середмістя. Хмарочоси виростали, як гриби після дощу.

(Дік Френсіс «У пастці»)

Серпанок (замість «прозорий, легкий туман»)

Почало смеркати. На трояндовий садок ніби опав легенький блакитний серпанок. Білі пташки замовкли й поховалися у своїх гніздах. Срібнолисті тополі теж перестали дзвеніти. В садку запанувала цілковита тиша.

(Астрід Ліндгрен «Міо, мій Міо»)

Сила-силенна (замість «дуже багато»)

Котиків була сила-силенна, вітер затих, заходилось на добре полювання. Коли ми зайняли своє місце з завітреного боку від крайньої шлюпки, то побачили, що океан геть устелений котиками, ніби килимом.

(Джек Лондон «Морський вовк»)

Силкуватися (замість «намагатися робити що-небудь; докладати зусиль»)

Вночі почалися кошмари; страх перед ними витіснив усі спогади. Страх зрештою взяв гору, стаючи між ним і сторінкою, яку повинен був списати, або книгою, яку силкувався

читати. Літери роїлися, напо взали одна на одну; обличчя, знайомі обличчя стиралися; предмети й люди відступалися від нього.
(Хорхе Луїс Борхес «Початок і кінець»)

Силоміць (замість «проти чиєсь волі; насилу»)

Звичайно, я не можу утримати тебе силоміць, ти вільна піти від мене.
(Теодор Драйзер «Дженні Герхардт»)

Силувано (замість «за примусом; всупереч чиїйсь волі»)

Те, що вони роблять з доброї волі й недорогою ціною, бо підкоряються природній схильності, я робив усупереч їй, тобто певною мірою – силувано.
(Станіслав Лем «Голос неба»)

Сірома (замість «незаможна людина; бідняк»)

І дарма Хвесько знову і знову співав-виспівував на всі лади свою пісеньку, що він хоч і запорожець, але не бажає з панами ворогувати, бо не гультіпака-сірома, а господар. Тож хоче з панами вояками тихо-мирно жити і зиск з торгівлі мати.
(Валентин Чемерис «Фортеця на Борисфені»)

Скиглити (замість «набридливо скаржитися, жалітися на що-небудь»)

– Думай про найгірше. Думай про Нижній Манхеттен. Думай про Сент-Луїс, де живе твоя власна сім'я. Про Сьюзен та дітей. А втім, вони живуть у передмісті. Так, але ти ж не знаєш, де вона, та клятуща бомба. Може, її взагалі немає в Сент-Луїсі... Прокляття, годі скиглити... починай думати! Думай про найгірше. Думай про Нижній Манхеттен.
(Мартін Кейдін «Майже опівночі»)

Скімлити (замість «тихо, жалібно плакати»)

Вона тихо скімлила, а в руках тримала двох зябликів; випускаючи пташку з лівої руки, вона одразу ж хапала її назад неймовірно швидким рухом.

(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Скісно (замість «по діагоналі»)

Коли вони дісталися до табору, сніг уже пішов, і лапаті сніжинки летіли скісно між соснами.

(Ернест Хемінгуей «По кому подзвін»)

Скнара (замість «надміру скупа, жадібна людина»)

А втім, ніхто дуже й не плакав за ним. Він був безсовісний скнара і не платив своїм наймитам грошей. До того ж він був жадібний гендляр: продавав своє сіно лише тоді, коли на нього була найвища ціна.

(Рудольф Еріх Распе «Пригоди барона Мюнхгаузена»)

Скоком-боком (замість «в обхід»)

Взута в червоні черевички, вбрана в чудову барвисту плахту, легка й граціозна, Заньковецька, здавалося, літала у повітрі, як метелик, не торкаючись зовсім ногами підлоги. До пари їй як танцюрист був Садовський. То повернеться одним боком, то другим, то скоком-боком, то вихилясом та викрутасом, ще й навприсядки піде.

(Іван Шаповал «В пошуках скарбів слідами запорожців»)

Скоробагатько (замість «людина, яка швидко розбагатіла»)

Записувач: О так, ще й на добрий прожиток! Наш вік – вік вискочнів. Скоробагатьки починають у Кентиш-тауні з вісьмома десятками фунтів на рік і незабаром опиняються на Парк-Лейн із стома тисячами річного прибутку. Хочуть

вони позбутися свого Кентиш-тауна і не можуть: видають себе кожнісіньким словом.
(Джордж Бернард Шоу «Пігмаліон»)

Скороминущий (замість «який швидко минає, проходить»)

Але радість скороминуща, вона затуманює розум, робить людину сліпою. Ми живемо в очікуванні її, страждаючи. Здебільшого одне народжує інше. З найбільшої радості постає найбільша печаль, яка іноді позначає все наше життя.
(Юрій Мушкетик «Гетьманський скарб»)

Скрута (замість «скрутне становище»)

– Нічого мені ходити до Малого Ганса, доки ще лежить сніг, – казав був Мірошник своїй дружині. – Адже коли в людини скрута, їй краще не надокучати відвідинами. Принаймні я так розумію дружбу, і я переконаний, що чиню слушно. От почекаю до весни, а тоді навідаюсь, і він наповнить мій великий кошик первоцвітом.
(Оскар Вайлд «Вірний друг»)

Скруха (замість «тяжкий, гнітючий настрій»)

Ярополк мовчав. Він тікав, як вовк, з города Києва, його дружина, що сиділа разом з ним, нагадувала збісілих голодних псів. Може, хоч тепер скруха й жаль за минулим краяли його серце, може, хоч тепер, раз у житті, зрозумів він, що жив не по правді, шкодував за содіяним і картав себе за бездоб пролиту кров.
(Володимир Скляренко «Володимир»)

Скулитися (замість «мружити очі»)

Том, украй здивований, перестав рвати ягоди, обернувся і втупив очі у брата. Дуглас, що аж скулився, сидячи на-

впочіпки, являв собою чудовий об'єкт для нападу. І Том з войовничим погуком стрибнув на нього. Обидва повалилися додолу й, молотячи один одного кулаками, покотилися по траві.
(Рей Дуглас Бредбері «Кульбабове вино»)

Скупник (замість «той, хто скуповує що-небудь для перепродажу»)

– Все через цю нову партію товару, Джонні. – Він глибоко зітхнув. – Як брокер...
– Скупник краденого, – поправив я.
– Як брокер, я звичайно дуже ретельно підбираю свої джерела.
– Ти купуєш тільки в тих, хто краде краще. Зрозумів.
Він знову зітхнув.
– Я намагаюся, – сказав він втомлено, – не купувати в дурнів. Але на цей раз, боюся, зробив це.
(Вільям Ґібсон «Джонні Мнемонік»)

Слабина (замість «слабке, вразливе місце»)

Вбито його діда, Великого князя Данка. Й хоч Богдан бачив його лише тричі на своєму віку, але було шкода старого, й він думав, що, певно, так і прокидається в людині кров до помсти. Очі свербіли, вуста почали дрібно сіпатися, й, може б, княжич не втримався й заплакав, та вчасно вдарив поробошнями жеребця в слабину.
(Іван Білик «Меч Арея»)

Слабшати («втрачати силу»)

Акела не відповідав. Вій думав про той час, який настає для кожного ватажка будь-якої зграї, коли він підупадає на силах, слабшає і слабшає, аж поки, нарешті, вовки вбивають

його і новий ватажок заступає чільне місце, щоб у свій час зазнати тієї ж долі.
(Редьярд Кіплінг «Мауглі»)

Слухавка (замість «телефонна трубка»)

Він підняв слухавку і попросив операторку з'єднати його з Нью-Йорком. Джонні подзвонив Сонні Корлеоне і запитав у нього номер телефону Ніно Валенті. Потім зателефонував до Ніно. З голосу Ніно було чутно, що той, як завжди, трохи напідпитку.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Смаколик (замість «смачна їжа»)

Він навіть прикидав, які наїдки та напої волів би там знайти, і коли так ото розмірковував про улюблені смаколики, на пам'ять йому спала смажена риба, викликавши усмішку, але й пройнявши жахом.
(Роберт Луїс Стівенсон «Ночівля Франсуа Війона»)

Смачно (замість «зі смаком»)

– Вона вже не така гарна, пані Грюнфельд, як була, але колись із неї така була красуня, що… що я просто не могла не служити їй, розумієте? А люди чогось думають, ніби я лиха… але ж ви, пані Грюнфельд, знаєте, що лиха й нещасна жінка не зуміє смачно зварити страву, а з мене ж таки непогана куховарка.
(Карел Чапек «Марфа і Марія»)

Смачного (замість «приємного апетиту»)

– Піди до Момо!

Ці слова помалу-малу стали для жителів прилеглих околиць наче приказка абощо. Так, як ото кажуть: «На все добре!»,

чи «Смачного вам!», чи «Та Бог його знає!», так самісінько тепер повторювали раз у раз:
– Піди до Момо!
(Міхаель Енде «Момо»)

Смерком (замість «після заходу сонця»)

Вдень він рідко виходив з дому, зате прогулювався смерком, під час усякої погоди однаково закутаний, і все вибирав найбезлюдніші стежки та найбільш затінені деревами чи відмежовані насипами місця.
(Герберт Джордж Веллс «Невидимець»)

Сміховина (замість «щось смішне»)

Для одних всі оті Одинцеві розповіді та натяки були великою сміховиною, інші втішалися, що ось і у таких благополучних родинах не все гаразд, а ті, що не вірили й обурювалися, вважали все це наклепом, одначе довести нічого не могли.
(Юрій Мушкетик «Біла тінь»)

Сніговиця (замість «сильний вітер із снігом»)

Кількаденний побут у дощі і сніговиці в глибині в горах, в урядових справах. Тут і там розмови з гуцулами, захват поодинокими з них і осіннім краєвидом, фізична втома, – і поворот додому. Вдома з привітом враз нові прикрості.
(Ольга Кобилянська «Через кладку»)

Сніговій (замість «сильний вітер із снігом»)

Здавалося, в цих обшитих панелями стінах дихаєш не вологим англійським повітрям, а суто російським, неначе за віконницями старовинного англійського будинку буяє справжній сибірський сніговій.
(Джеймс Олдрідж «Небезпечна гра»)

Сніжити (замість «падати, іти ʻпро снігʼ»)

Сніжило. Він вийшов на скрижанілу вулицю, вдягнувши замість куртки якесь шмаття – кишені повідривалися і пообвисали – і брудну пожмакану сорочку. Його обличчя було жалюгідне і нещасне, злодійкувате, бліде і замурзане: надворі стояла така холоднеча, що ми не зважилися вмитися.
(Жан Жене «Щоденник злодія»)

Снуватися (замість «безцільно ходити туди-сюди; вештатися»)

Табори вже побудились, люди снувалися біля возів без цілі – звичайно, як не в себе дома. Ніде не видно було вогню, бо, здається, ніхто не думав оставатися довше. На день, на два стане хліба, масла і кислих огірків, а там і додому назад. Коби тільки переждати час, поки австрійці не проженуть москалів на чотири вітри.
(Роман Купчинський «Заметіль»)

Солодощі (замість «кондитерські вироби, ласощі»)

Що було далі, не знаю. Пам'ятаю лише, що вже після святвечора Піотр з Міхалом, ніби нічого не сталося, сиділи поряд на канапі й разом переглядали якийсь журнал. Міхал був у темному костюмі і, коли я подала йому солодощі, зиркнув на мене з викликом. Серце мені боліло, ялинка сяяла десь далеко в порожнечі, а я лишилася сама на руїнах.
(Марія Кунцевич «Трістан 1946»)

Сонмище (замість «велика кількість, безліч кого-небудь»)

Справді-бо, сонмище його нових людей було ненаситне. І звідки вони наповзли – оті конюші, стременні, чашники, стольники, постельничі, мечники, огнищани, вмці, тіуни, биричі!.. Радо ходили на полюддя, прибігали на учти, які він влаштовував у своєму теремі.
(Раїса Іванченко «Сіті життя і смерті»)

Спантеличувати (замість «викликати розгубленість, замішання, подив у кого-небудь»)

В розслідуванні карного злочину ніщо так не спантеличує, як відкриття, що перед тобою звичайнісінькі, цілком нормальні люди.

(Жорж Сіменон «Жовтий "Ягуар"»)

Спекатися (замість «звільнитися від кого-, чого-небудь неприємного, небажаного; позбутися»)

– Його треба спекатись! – крикнула сестра. – Іншої ради немає, тату. Тобі треба спробувати просто викинути з думки, що то Грегор. У тім наше й лихо, що ми й досі віримо, ніби це Грегор. Але ж хіба це може бути він? Якби це був Грегор, то він давно б уже зрозумів, що людям неможливо жити разом із такою потворою, і сам пішов би собі геть.

(Франц Кафка «Перевтілення»)

Спекота (замість «велика спека; спекотна погода»)

Серпнева спекота немовби пригнічувала Томи важким кошмаром, від якого ніхто не міг утекти, який сковував будь-який живий рух. Декотрі ливарі кидали свої печі і з самого ранку обпивались у винаря, що охолоджував свою сивуху штучним льодом; інші цілими днями куняли...

(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Спереляку (замість «від переляку, зі страху»)

– Ой! ой! ой! – крикнула сполохана Галя, несподівано побачивши якогось панича за грушею. Коробочка з вишнями впала на траву. Вишні розсипались, наче рій бджіл. Гіллячка порснула вгору. Галя спереляку прожогом побігла через садок і сховалась в гущавині.

(Іван Нечуй-Левицький «Хмари»)

Спересердя (замість «зі злості; у гніві»)

Чард усвідомив свою помилку лише тоді, коли ті дві гармати зненацька ревнули позад нього і крізь вітрила, рвучи ванти, пролетіли ядра. Це вивело його з рівноваги, і він спересердя відповів з кормових гармат, та калібр їх був малий, і Бладові вони не заподіяли ніякої шкоди.

(Рафаель Сабатіні «Хроніка капітана Блада»)

Спершу (замість «з самого початку»)

В залі було багато солдат, і спершу мені здалося, що в них різна форма, наче вони – з різних армій.

(Дороті Паркер «Солдати республіки»)

Списник (замість «воїн, озброєний списом»)

У відповідь ось що Пірей йому, списник уславлений, мовив: «Знай, Телемаху, якби і надовго ти там забарився, я піклуватимусь ним, – гостинності нам не бракує». Мовивши так і зійшовши на свій корабель, наказав він товаришам з ним іти і причали усі відв'язати.

(Гомер «Одіссея»)

Спідлоба (замість «з-під насуплених брів; недовірливо, недоброзичливо»)

Цей – пика з-під кудлатої шапки, мов здоровенний баклажан червоний. Він пройшовся поміж селян, зірко спідлоба роздивляючись. І на кого падав погляд його, той в'янув, очі впускав і заклопотано чи за кисетом ліз у кишеню, чи щось біля мішка – от зав'язка немов саме розв'язалася.

(Андрій Головко «Бур'ян»)

Споважніти (замість «стати серйознішим, поважнішим»)

Циганка вдивлялася досі спокійно й немов з насолодою в біленьку рученьку Настуні. Нараз, немов збентежена

сміхом дівчат, що перервали їй ворожіння, дуже споважніла й інакшим, суворішим тоном голосила свою ворожбу.
(Осип Назарук «Роксоляна»)

Сповільнювати (замість «робити щось повільнішим»)

Баржа сповільнила хід. Мегре був уже подумав, що вони причалюють, але, глянувши у вікно, побачив буксир, а за ним – три баржі, які немов через силу підіймались вгору проти течії. Вони проходили під мостом.
(Жорж Сіменон «Замах на бродягу»)

Сповна (замість «повною мірою, у повній мірі»)

– Люди без кінця говорили, ніби мій батько вкрав усі цінні папери й утік. Це неправда. Батько вірив, що коли він матиме час, щоб реалізувати їх, то все буде гаразд і він сповна розрахується зі своїми вкладниками.
(Артур Конан Дойл «Повернення Шерлока Холмса»)

Спогорда (замість «з почуттям особистої переваги; гордовито, звисока»)

Я б тільки стояв і люто скреготав зубами. Все, що я міг би зробити, це зневажливо, спогорда кинути йому кілька образливих слів замість того, щоб затопити в пику.
(Джером Девід Селінджер «Над прірвою у житі»)

Споконвіку (замість «з найдавніших часів; здавна, з давніх-давен»)

Отак живе собі село мало не споконвіку, притулившись десь попід горою край тихої затоки, працює, плодиться, оре-сіє, годує хлібом світ, співає, сміється, плаче, помирає – тихо, немовби в озері. Зате вже як скоїться щось, то вже таке, що й не вигадаєш, і в сні не виспиться, і ніде в світі не натрапиш, і не збагнеш відразу – що воно, звідки, чому й до чого.
(Олександр Довженко «Земля»)

Спночіти (замість «настати ‘про ніч’»)

Ані безладних вигуків, ні лагідного гомону тепер не було чутно. Всі сиділи мовчазні й сумні. Тіні хутко довшали, ось-ось мало геть споночіти. Похолоднішало, й діти почали мерзнути.
(Міхаель Енде «Момо»)

Спопелити (замість «спалити вщент»)

– Зречіться! Коли ж не виконаєте мого наказу, всіх звелю закатувати, пошлю військо і звелю спопелити вашу країну! Дітей ваших і дружин зашлю в Сакастан.
(Деренік Демірчян «Вардананк»)

Спорожніти (замість «стати порожнім, пустим»)

Флорентіна, ні про що не здогадуючись, стоїть і досі біля лавки й годує голубів. Пакуночок ось-ось спорожніє, і це її трохи засмучує. Та от підійшов вусань, дав дівчинці другий пакунок, ще більший, з кормом для голубів, і показав на чотирикутник, викладений із камінців перед замаскованою сіттю.
(Джеймс Крюс «Флорентіна»)

Спохмурніти (замість «стати похмурим, незадоволеним»)

Між тілами лежав кинджал, лезо якого потемніло з роками, а також кілька фрагментів одягу. Поряд була шкіряна сумка на ремені, досить велика, щоби вмістити маленьку коробку чи книжку. Еліс спохмурніла. Дівчина була впевнена: щось подібне вона бачила раніше, але не могла пригадати.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Справа (замість «з правого боку»)

Прибульці порозсідалися, і більшість утупилася в мене, ворушачи ледь помітними губами, що попровалювалися

в беззубі роти, і незграбно кивала головою; я так і не зрозумів, вітаються вони зі мною чи це просто їм голови хитаються. Мабуть, таки віталися. Я звернув увагу, що кивали вони, вмостившись напроти мене, справа і зліва від сторожа.
(Альбер Камю «Сторонній»)

Справдешній (замість «який є насправді»; справжній; дійсний)

– А ще довгожителі більше і охочіше сміються. Серйозність старить. І мудрість справдешня – весела. Се як у квітів і птиць: вони щасливі з того, що просто цвітуть і щебечуть.
(Мирослав Дочинець «Світован. Штудії під небесним шатром»)

Спритник (замість «спритна людина»)

Від доби хрестових походів і до інквізиції та американської політики ім'я Ісуса привласнювали всілякі спритники, роблячи його союзником у боротьбі за владу. З давніх часів невігласи завжди кричали найгучніше, скеровуючи наївні маси у потрібному напрямку і примушуючи йти, наче отара за ними.
(Ден Браун «Втрачений символ»)

Спричинити (замість «стати причиною»)

В кожного є такі рокові предмети або явища, – в одному разі повторюваний ландшафт, в іншому – цифри, які боги ретельно підбирають для тебе, щоб спричинити значні події: тут Джон завжди спотикнеться; там завжди розіб'ється серце Дженні.
(Володимир Набоков «Лоліта»)

Спробувати (замість «зробити спробу, намагання»)

Пан Дюмлер сказав, що хоч він досі не мав серед своїх авторів кота й не чув, щоб хтось із його шановних колег

заходив у ділові стосунки з особами цієї породи, а проте ладен спробувати.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Життєва філософія кота Мура»)

Спроквола (замість «не поспішаючи»)
Надвечір він виходив погуляти, – або до центра міста, або по берегу Кіхоги, або ж до озера. Він ішов спроквола, заклавши руки за спину, похиливши у задумі голову.
(Теодор Драйзер «Дженні Герхардт»)

Спромогтися (замість «зібратися з силами»)
Вперше за весь час Дженні не спромоглась подивитися мені просто в очі.
(Ерік Сігел «Історія одного кохання»)

Спросоння (замість «у напівсонному стані»)
Тим часом нападники швиденько повернулися до своїх, й Олекса застав на станції лише горбулівську варту. Ніхто не второпав, що воно стріляло. Хтось наче спросоння розважився та й пішов спати. Заспокоївши козаків, Олекса поїхав до штабу.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Стиха (замість «не на повний голос; впівголоса»)
Щохвилини з гурту мисливців чувся регіт, – для мого вуха він був як вовче виття або гавкання пекельних псів. Гупаючи чобітьми, збиралися на кормі матроси. Деякі з них протирали заспані очі і стиха розмовляли поміж себе.
(Джек Лондон «Морський вовк»)

Стишуватися (замість «ставати тихішим»)
Коли загальний галас на хвилину стишився, чоловік подивився на мене й усміхнувся.

– Ваше обличчя мені знайоме, – сказав він приязно. – Ви не служили під час війни в Третій дивізії?
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Стілечки (замість «дуже мало»)

Між столом і стінами залишалося рівно стілечки місця, щоб можна було просунутись і розсістися навколо нього на вузеньких лавчинах, прикручених до дубової обшивки.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Стовпище (замість «скупчення великої кількості людей»)

Найдальший кінець – Батарея, де гордий хвилеріз обмивають хвилі та обвіюють вітри, які всього декілька годин тому були ще в чистому морі далеко від землі. Погляньте на юрми стовпища, що стоять там і дивляться на воду.
(Герман Мелвілл «Мобі Дік»)

Стократ (замість «у сто разів»)

– Кеаве, – сказав Лопака, – будь-хто на моєму місці дуже б на тебе образився. Адже я повівся з тобою, як вірний друг, – дотримав слова і купив пляшку. А тут і ніч уже надворі й темрява, а дорога повз гробниці стократ страшніша для людини з таким гріхом на сумлінні і з такою пляшкою під пахвою. Але ж мене самого такий страх бере, що я не можу тебе винуватити.
(Роберт Луїс Стівенсон «Сатанинська пляшка»)

Столярня (замість «столярна майстерня»)

– Візьміть мене з собою на поле.
– Обійдемось без тебе, – обізвався Тимофій. – Ти ж тільки що із столярні. Нічого навіть не їв.
(Михайло Стельмах «Велика рідня»)

Стонадцять (замість «неозначена велика кількість»)

– Ви розмірковуєте так, ніби вам стонадцять років.

– Я часом так і почуваю себе. Я боюся своїх однолітків. Вони вбивають одне одного. Хіба так завше було? Дядько каже, що ні. Лише минулого року застрелено шість моїх ровесників. Десять загинули в автомобільних катастрофах. Дядько каже, що його дід пам'ятав часи, коли діти не вбивали одне одного.

(Рей Дуглас Бредбері «451° за Фаренгейтом»)

Сторицею (замість «у багато разів більше»)

Я неодноразово казав леді Кетрін, що її чарівлива донька виглядає справжньою герцогинею і що не цей високий титул прикрасить її, а навпаки – вона стане окрасою цього титулу. Такі маленькі вияви уваги завжди до вподоби її світлості, і вони, як я сподіваюся, відплатяться сторицею.

(Джейн Остін «Гордість та упередження»)

Сторожкий (замість «зосереджений у чеканні чого-небудь»)

Поволі й обережно рука стала чухати за вухами, і це було ще приємніше. Проте Біле Ікло усе ще не довіряв – як і раніше сторожкий, він побоювався якогось лиха й відчував то страждання, то втіху, залежно яке почуття брало в ньому гору.

(Джек Лондон «Біле Ікло»)

Сторчака (замість «у стоячому вертикальному положенні»)

Богдан з огидою відкинув його і так піддав ногою ззаду, що він з усіма своїми шкребками та мотуззям відлетів на брук сторчака.

(Олесь Гончар «Людина і зброя»)

Сторчголов (замість «униз головою»)

Бувши в інакшому стані, я, можливо, наважився б ураз покінчити з усім своїм лихом та й кинувся б сторчголов у прірву, але тепер з мене зробився страшенний боягуз.
(Едгар Аллан По «Провалля і маятник»)

Сторчма (замість «у вертикальному положенні»)

У міру того, як ключ повертався, Грегор перевалювався біля замка з ніжки на ніжку; тримаючись тепер сторчма тільки з допомогою рота, він у міру потреби то зависав на ключі, то навалювався на нього всією вагою свого тіла.
(Франц Кафка «Перевтілення»)

Стосовно (замість «по відношенню до»)

Я запевняв себе, що це минеться, а коли воно не минулося і Пам повідомила, що бажає розлучення, вслід за припадком люті я відчув полегшення. Тому що моє відчуття відчуження перетворилося на нормальний стан, принаймні стосовно неї.
(Стівен Кінг «Острів Дума»)

Страдник (замість «людина, яка настраждалася у житті»)

Так само, як коштовна скороминуща піна щастя над широким морем страждання, постають і всі твори мистецтва, в яких окрема людина-страдник підіймається так високо над своєю долею, що її щастя променіє, мов зірка, і всім, хто її бачить, вона здається вічною, здається втіленням їхньої власної мрії про щастя.
(Герман Гессе «Степовий вовк»)

Страховище (замість «страшна істота»)

Все небо над парком, над Алеєю Відродження світиться від різнокольорових стьожок. І ззаду ближчих видно темні

овальні тіла повітряних страховищ. Більшість рухається дуже помалу, поводячи велетенськими світляними вусами. Другі вище над ними швидко нишпорять, освітлюючи одне одного.
(Володимир Винниченко «Сонячна машина»)

Страхополох (замість «несмілива, боязка, ляклива людина»)

– Був би страхополохом, то тарахнув би тебе в лоб, щоб він утратив свою мармурову блідість. Я поблажливий з тобою, – кажу, – так само, як поблажливий з іспанцями, бо ти завжди нагадував мені шампіньйон.
(О. Генрі «Мить перемоги»)

Стриміти (замість «виступати вгору; виділятися серед чогось»)

Пілот знову завернув, спустився нижче, і всі побачили два людських тіла в чорних мішках, що в недоладних позах стриміли в снігу.
(Джеймс Олдрідж «Бранець своєї землі»)

Стрімголов (замість «дуже швидко»)

Небагато знайдеться любителів, які ніколи не мчать стрімголов з кінця в кінець, а з любов'ю роздивляються свій Париж і так добре знають його обличчя, що помічають на ньому найменшу бородавку, плямочку, прищик. Усім іншим Париж видається страхітливим чудом, дивовижним поєднанням рухів, машин, думок, містом ста тисяч романів...
(Оноре де Бальзак «Сцени паризького життя»)

Струмувати (замість «проникати куди-небудь; поширюватися у чомусь»)

Ми проживемо ще сто років і помремо в один день, бо інакше ти не витримаєш і зіп'єшся – чи на тому світі, чи на

цьому, яка різниця, ти всюди знайдеш собі випивку, я тебе знаю, це для тебе замінник крові, твоїми жилами струмує алкоголь, тобі з ним тепло й гарно.
(Юрій Андрухович «Рекреації»)

Сум'яття (замість «загальна розгубленість, паніка»)

Джимс та Петсі вибухнули вереском та плачем, відмовляючись дивитися у бік матусі й татуся, аж поки ті повернулися до звичної поведінки; так через сум'яття та приголомшеність про статечність та поважність було забуто, мама й тато знову поводилися, як завжди, і невдовзі хлопчаки вгамувалися і аж засіяли від захвату.
(Колін Маккалоу «Ті, що співають у терні»)

Сумніватися (замість «піддавати сумніву»)

Я міг би сподіватися лише на віру з боку своєї родини та тих друзів, котрі, знаючи мене все життя, не мають підстав сумніватися в моїй правдивості, тоді як широка публіка найімовірніше поставилася б до моєї щирої оповіді як до безсоромної, хоч і мудрованої вигадки.
(Едгар Аллан По «Оповідь Артура Гордона Піма»)

Сутеніти (замість «вкриватися сутінками»)

Надворі сутеніло. За вікном засвітилися ліхтарі. Двоє біля прилавка читали меню. Нік Адамс роздивлявся їх з другого кінця прилавка. Коли вони зайшли, він розмовляв із Джорджем.
(Ернест Хемінгуей «Убивці»)

Сутужно (замість «дуже важко через складні обставини»)

– Можна просити дві кімнати з кухнею, в райцентрі з квартирами вельми сутужно, але в редакції сімейних претендентів

немає, а райком будує, десь під осінь здаватимуть. Якщо Гуляйвітер захоче – виб'є.
(Володимир Дрозд «Катастрофа»)

Суховій (замість «сухий гарячий вітер»)

А ще далі, далі, у рудих тінях поранку, в червонім попалі, що віщував суховій, чалапав на довгохвостій конині латинський монах: може Цистерсіянин, бо в чорнім навершнику аж до брів, а може Темплярієць – волокита, бо за білою вервою крученою в узли на обох кінцях висів короткий меч.
(Катря Гриневичева «Шоломи в сонці»)

Сухостій (замість «засохлі дерева, кущі»)

Старий подивився, ще раз прикинув і вирішив тут ставати табором. Вмить напнули намет, розгрібши сніг, нарубали хмизу, наносили ялинкового та смерекового гілля. Звалили сухостій і, порубавши його на дрова, розклали вогнище. Хотілось їсти та ще більше хотілось пити.
(Іван Багряний «Тигролови»)

Сухотрав'я (замість «суха трава»)

Нижче, над щебенистою заглибиною дороги, тремтить легкий туман. Угорі – нескінченно-блакитне небо. Цикади ведуть свою невтомну пісню, ховаючись у тіні сухотрав'я.
(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Суціль (замість «у всіх місцях; повністю, цілком»)

Правду кажучи, той Иан при першій зустрічі повівся з нею не дуже ввічливо. Це сталося на повороті маленької сірої вулички, суціль застеленої клечальним зелом. Хлопець обмежився тим, що зняв капелюх.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Схвалити (замість «дати добро»)

Коли доводиться затриматися в морі, рибу складають у бочки з сіллю, щоб вона збереглась. Він спитав:
– А що як покласти її в розсіл?
– Це діло! – схвалили рибалки.
(Гі де Мопассан «На морі»)

Сюди-туди (замість «у різні боки»)

Він ішов і йшов, піднісши високо голову, його сите обличчя посіріло, очі дивилися вперед, потім раптом забігали сюди-туди, але ступав він твердо.
(Ернест Хемінгуей «По кому подзвін»)

Сяк-так (замість «як-небудь; як доведеться»)

Того дня як до палати внесли Техасця, Йоссар'ян вишукував у листах слова, які хоч сяк-так римуються між собою.
(Джозеф Хеллер «Пастка на дурнів»)

Т

Там-таки (замість «у тому ж місці»)

– Я бувала в тому клубі. – Вона, схоже, не злякалась і навіть не здивувалася. – Власне, я там цілий тиждень жила. Там-таки й з Дадлі О'Марою познайомилась.
(Реймонд Чандлер «Завіса»)

Тамтешній (замість «мешканець місцевості, про яку йде мова»)

Та після того тамтешнім жителям, що раніше мало остерігались одне одного й рідко замикали двері своїх осель,

стали знову й знову вчуватися ті моторошні viляски, і між ними зайнявся вогонь взаємної недовіри, та такий, що навіть давні й добрі сусіди почали позирати одне на одного з глухою неприязню, мов на якихось чужинців.
(Трумен Капоте «З холодним серцем»)

Теревенити (замість «говорити що-небудь незначне, несерйозне, пусте»)

Кікудзі невдоволено кривився на кожне слово Тікако, і водночас дозволяв їй теревенити про що завгодно. І так бувало завжди. Вичитуючи йому, Тікако намагалася втертися в довіру і вивідати, що в нього на душі.
(Ясунарі Кавабата «Тисяча журавлів»)

Теревені (замість «беззмістовні балачки»)

Я підсідаю до них, хоча мене не цікавить жодна балачка. А одного разу там була справжня гулянка. Пам'ятаю крутий дух кави і хмільний туман, шум гам, гучні теревені, які наганяють на мене безпросвітну нудьгу.
(Василь Шкляр «Ключ»)

Тим-то (замість «ось чому; через це»)

А коли все це вийшло на поверхню, зчинився скандал на цілу Нижню Австрію. Тим-то мені довелося носити материне прізвище, Майзегайєр.
(Гуго Гартунг «Ми Майзегайєри»)

Тимчасом (замість «у той час»)

Однак той усе ще зберігав свою незвичайну силу, – йому було за іграшки звалити коня, вхопивши його за вуха, – тимчасом як цигана неначе роз'їдала зсередини якась чіпка недуга. Насправді то був наслідок багатьох і до того ж

рідкісних хвороб, які він часто підхоплював, безперестану блукаючи по світу.
(Габріель Гарсіа Маркес «Сто років самотності»)

Тинятися (замість «безцільно ходити сюди-туди»)

Він вийшов на вулицю й подався тинятись бездумно по селищу під час сієсти, навіть не пробуючи замислитись над тим, що зайшов у безвихідь. Блукав глухими вулицями, поки не знесилів. Тоді повернувся додому.
(Габріель Гарсіа Маркес «Полковникові ніхто не пише»)

Тисячократ (замість «у тисячу разів»)

Назон, як завжди, говорив тихо, але цього разу його високі й страшні слова, тисячократ підсилені гучномовцями, гриміли в оксамитово-чорній, усіяній вогнями та зорями чаші стадіону, пролітали над ложами, балюстрадами, парапетами й мурами, здіймалися далі кам'яними каскадами, нарешті вихоплювалися високо вгору, кудись у безмежжя, а тоді, спотворені металічними хвилями, ринули вниз.
(Крістоф Рансмайр «Останній світ»)

Тишком (замість «щоб інші не знали»)

Коли Тімоті вивантажував валізу Поліанни, Ненсі скористалася з нагоди й тишком прошепотіла йому на вухо:
– Не здумай мені навіть натякнути коли-небудь, що ти звільняєшся звідси, містере Тімоті Дерджин. Ти просто не смієш кинути мене саму.
(Елеонор Портер «Поліанна»)

Тишком-нишком (замість «потай від інших; непомітно, крадькома»)

А раптом, думаю собі, хтось їх тишком-нишком узяв та й поцупив? Хіба ж я знаю, чи писати мені тепер до Мері

Джейн, чи не писати? А якщо викопають труну з могили та нічого в ній не знайдуть, що тоді подумає Мері Джейн про мене? Ет, хай йому грець, ще, чого доброго, кинуться мене шукати, впіймають та й запроторять у буцегарню.
(Марк Твен «Пригоди Гекльберрі Фінна»)

Тільки-тільки (замість «зовсім недавно, щойно»)

Палій обняв свого молодого друга і міцно притис до грудей. А ранком наступного дня, коли сонце тільки-тільки показалося з-за зеленого бору, з села виїхав загін запорожців і риссю помчав Білогородським шляхом на схід.
(Володимир Малик «Чорний вершник»)

Ткаля (замість «майстриня, яка виготовляє тканини на ткацькому верстаті»)

Мати була чудова ткаля, ткала дорогі плахти і килими для панського двору, пояси і рушники, але не змогла виткати собі долю. Про лиху долю вона часто співала. Батька Лаврін не знав зовсім, мати про нього нічого не розповідала.
(Юрій Мушкетик «Яса»)

Товарняк (замість «товарний поїзд»)

Напередодні ввечері ми злізли з товарняка на околиці міста і завдяки доброму нюхові кентуккійських хлопчиків одразу знайшли дорогу до стаєнь та іподрому.
(Шервуд Андерсон «Я хочу знати чому»)

Товстосум (замість «багатий ділок»)

Грубість і найбрутальніша бездушність до всього, крім грошей, кар’єри й орденів, сліпа ненависть до всякої думки, що суперечила їхнім уподобанням, – все це здавалось їй таким властивим представникам чоловічої статі, як те,

що вони носять чоботи чи фетровий капелюх. Але навіть після стількох років пані де Реналь не могла звикнути до товстосумів, серед яких їй доводилось жити.
(Стендаль «Червоне і чорне»)

Тогочасний (замість «той, що існував у минулому»)
Він заходив у села тільки для того, щоб докупити трохи їдла – десятка українських слів і жестикуляції загалом вистачало для порозуміння; хтось інший запевняв, ніби він уже тоді мав коло себе перекладачку, але це не надто в'яжеться зі змістом і настроєм його тогочасних листів про самотність під зоряним небом.
(Юрій Андрухович «Дванадцять обручів»)

Торік (замість «рік тому; минулого року; у минулому році»)
Торік я трохи залицявся до неї, та й вона дуже охоче кокетувала зі мною, однак на цьому все й скінчилося. Моєму батькові вона дуже подобається. Я навіть підозрюю, що колись він був закоханий у неї. В кожному разі, він захоплюється нею, як художник і мислитель, адже вона справді красуня й надзвичайно розумна.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Торішній (замість «той, що був у минулому році»)
Гроші на пончики присилали ксьондзи, що закінчили семінарію минулого року. Про другокурсників піклувався їхній торішній формарій. Найменше ласощів перепадало, звичайно, першокурсникам.
(Вінцас Міколайтіс-Путінас «В тіні вівтарів»)

Тощо (замість «і таке інше»)
Двері малої кімнати з чола будинку – п'ятий поверх, біля самих сходів, – були настіж. Кімнатка була захаращена всі-

ляким непотребом: старими ліжками, якимись коробками тощо. Все те уважно поперекладали й переглянули.
(Едгар Аллан По «Вбивства на вулиці Морг»)

Травник (замість «місце, поросле травою»)

Ми обидва подивилися туди, де проходила чітка межа між моїм занедбаним, кошлатим травником і його темнішою, бездоганно рівною ділянкою. В мене майнула підозра, що він має на думці мій газон.
(Френсіс Скотт Фіцджеральд «Великий Гетсбі»)

Триклятий (замість «який заслуговує прокляття»)

– От і твоя триклята рибина така ж дужа, бо це самець, – пояснив йому Едді. – Якби була самиця, то вже давно б здалася. У неї як не тельбухи луснули б, то серце, чи там ікра полізла б. У цієї породи самці завжди дужчі. У багатьох інших риб дужчі самиці, але в риб-мечів – завжди самці.
(Ернест Хемінгуей «Острови в океані»)

Тубілець (замість «корінний житель»)

Наступного дня прокинувся дуже рано. З'ївши кілька бананів, я знову поліз на дерево. Прийшли тубільці й розбрелися по городу; жінки пололи, а чоловіки сиділи під деревами, палили цигарки, жували бетель. А білої людини не було ніде.
(Марко Марчевський «Острів Тамбукту»)

Туди-сюди (замість «то в один, то в інший бік»)

Містер Уолтерс заходився «показувати» себе. Він гарячково радив, віддавав накази, розпорядження, гасав туди-сюди. Бібліотекар теж «показував» себе, бігаючи скрізь з оберемком книжок і страшенно галасуючи.
(Марк Твен «Пригоди Тома Сойєра)

Тупцювати (замість «переступати з ноги на ногу»)

Ополченці <u>тупцювали</u> на снігу, поляскуючи себе руками по плечах, як це роблять візники, щоб зігрітись. Вони позирали на душник, і в них зростало хлоп'яче бажання пройти повз нього.
(Гі де Мопассан «Полонені»)

Тутешній (замість «корінний, місцевий житель»)

– А ось щодо комісара, люба синьйоро, – мовив він, кладучи буханці в кошик, – то я ніяк не можу стати вам у пригоді, бо, щиро кажучи, я не <u>тутешній</u> і зовсім не знаю міста. Та все ж, коли зустріну чоловіка люб'язного й чемного, з яким можна буде поговорити, то скажу йому.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Тут-таки (замість «на цьому ж місці; тут же»)

Великий монарх оддав мені належну честь і <u>тут-таки</u>, на березі, нагородив мене титулом нардака, що в них уважають за найвищу відзнаку.
(Джонатан Свіфт «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів»)

Тютюнник (замість «торговець тютюном»)

П'єр Моро, <u>тютюнник</u>, засвідчив, що пані Леспане купляла в нього потрохи тютюну і табаки майже чотири роки.
(Едгар Аллан По «Вбивства на вулиці Морг»)

Тюхтій (замість «вайлувата, неповоротка людина»)

– Вона згодом зрозуміла, що це легкодухий <u>тюхтій</u>, який до того ж не дуже прагнув з нею побратися. Він двічі провалювався, поки одержав диплом. Батько потім вирядив його до Англії, до якогось свого приятеля, але й з цього нічого

путнього не вийшло. Кінець кінцем йому знайшли роботу в якійсь паризькій конторі, але й там з нього невдоволені.
(Жорж Сіменон «Жовтий “Ягуар”»)

Тямити (замість «розумітися на чому-небудь»)

– Као шукає духовних якостей. Зауважуючи суттєве, він забуває про неістотні дрібниці, пильнуючи внутрішнього, він не помічає зовнішнього. Він бачить те, що силкується побачити, а те, що йому не потрібне, не бачить. Він дивиться на те, що слід зауважити, а інше нехтує. Као такий глибокий знавець коней, що може тямити в набагато складніших питаннях, ніж коні.
(Джером Девід Селінджер «Вище крокви, будівничі»)

У

Убезпечувати (замість «запобігати небезпеці»)

Колонія Ечуки-батька не вдавалася до полювання. Очевидно, батько мав на меті убезпечити своїх вихованців від передчасного знайомства з запахом живої крові.
(Микола Руденко «Чарівний бумеранг»)

Убік (замість «у сторону»)

Волошкові очі тим часом вдивлялись в обличчя обраниці з поважною увагою, і не було сили витримати той погляд. Тож дивилася дівчина на нього тільки по-дівочому – поверталась убік, але помічала і волошкові очі, і тугу його.
(Валерій Шевчук «Дім на горі»)

Ув'язнити (замість «посадити за грати»)

Од того крику всі пополошились і як стій припинили бійку. Корчмар подався до себе в кімнату, погонич до мулів, наймичка в свою комірчину; самі тільки горопашні Дон Кіхот і Санчо Панса не могли рушитися з місця. Стражник пустив рицареву бороду й побіг на світло, щоб найти і ув'язнити провинників, але світла ніде не було, бо господар навмисне погасив ліхтаря, як до себе тікав.
(Мігель де Сервантес Сааведра «Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі»)

Увиразнювати (замість «робити виразнішим»)

Та він, зодягнений у сіре, чи скинувши таке вбрання, щоб увиразнити для нас якогось дня всю необов'язковість барви – посеред цього молока, яке пролив зелений або сірий місяць, і посеред щасливого насіння, у повній ясноті рожевих або зелених перламутрів.
(Сен-Жон Перс «Птахи»)

Увсебіч (замість «у всі боки»)

А ще на іншій дорозі, чуємо далі, швидкохідний трайлер ударив на шаленій швидкості по автобусу з дітьми, удар був такої сили, що крісла разом з пасажирами розлітались увсебіч, їх порозкидало на площі розміром з футбольне поле, – цю останню обставину ефірний тий виділив голосом, сповістив про неї навіть чи не з усмішкою: так, так – з футбольне поле.
(Олесь Гончар «Твоя зоря»)

Удавати (замість «робити вигляд»)

Я не хотів допитувати її, не хотів примушувати її брехати (доки вона не збрехала мені відверто, я міг удавати, що

наші стосунки не змінилися), але раптом замість мене заговорила тривога.
(Грехем Грін «Наш резидент у Гавані»)

Удвічі (замість «у два рази»)

Хогенбек пив удвічі більше й танцював удвічі довше, ніж навіть він звик, тобто пив учетверо більше й танцював учетверо довше, ніж навіть Ікемотубе.
(Вільям Фолкнер «Залицяння»)

Удень (замість «у денний час»)

Удень, коли саме припікало сонце, вона мила голову, а тоді разом із тим рудим, смугастим, як тигр, котярою сідала на площадці пожежних сходів і, поки сохло волосся, награвала на гітарі.
(Трумен Капоте «Сніданок у Тіффані»)

Удесяте (замість «у десятий раз»)

Але на Ярмарку Суєти титул і карета четвериком цінується вище за щастя. І коли б Генріх VIII чи Синя борода були й досі живі і захотіли б удесяте одружитися, як ви гадаєте, чи не вибрали б вони собі найкращу дівчину з-посеред тих, кого мають відрекомендувати королеві в нинішньому сезоні?
(Вільям Теккерей «Ярмарок суєти»)

Удосконалювати (замість «робити досконалішим, кращим»)

Додивився Іван, що Дарусю від слабости вода рятує, що не раз мокне вона по коліна в ріці – аж шкіра на ногах морщиться, як сушениця після коптіння на возниці, і задумався. Думав-думав – і надумав. Удосконалив процес, сказали б сьогоднішні розумнаки.
(Марія Матіос «Солодка Даруся»)

Узбережжя (замість «місцевість уздовж берега моря»)

Тітка Ел присягалась – якщо найближчим часом шлях не заасфальтують, переберуся, мовляв, на узбережжя; але ми чули це від неї вже не один рік.

(Трумен Капоте «Діти в день народження»)

Узбіччя (замість «бокова частина дороги»)

– Як вони довго! – вигукувала вона.

– Ой, я бачу куряву на дорозі – це вони! Ні? Коли ж вони будуть тут? А можна нам пройти ще трохи? Півмилі вперед, Неллі, лише на півмилечки! Ну, скажи «так!» Он до тих беріз на узбіччі.

(Емілі Бронте «Буремний Перевал»)

Узвишшя (замість «підвищення на місцевості»)

Тіла закам'яніли на морозі, обличчя здавалися виліпленими із сірого воску. Їх скидали в могилу, мов колоди. На узвишші, біля села, де снігу було менше, його розгорнули, і продовбали мерзлу землю. Це була важка робота.

(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Узгір'я (замість «схил гори»)

По узгір'ю на галявинах, куди не сягала довга тінь манзаніт, стояли пишні барвисті лілеї, ніби рої метеликів, що випурхнули та й застигли, ладні, проте, щомиті знов знятися в повітря.

(Джек Лондон «Золотий яр»)

Уздовж (замість «у напрямку по довжині»)

Стентон пішов уздовж пристані, раптом стривожений присутністю всіх цих людей.

(Безіл Девідсон «Бистрина»)

Узлісся (замість «смуга на краю лісу»)

На самому узліссі стояла розложиста аделія з двома стовбурами; власне, то були два дерева, але їх гілля так переплелося, що по ньому легко було перейти з одного на друге; до того ж їх з'єднував дощаний поміст, утворюючи щось ніби хатину, таку надійну і містку, що кращої годі й бажати, – справжній тобі пліт у зеленому морі листя.
(Трумен Капоте «Лугова арфа»)

Улоговина (замість «западина з пологими схилами»)

– Де? – запитав Іммерман.
– Там, біля церкви. Може, спробуємо відкопати?
– А навіщо? Вітер сам відкопає. За церквою ще чимало снігу. Може, в метр, а то й два. Це чортове село лежить в якійсь улоговині.
(Еріх Марія Ремарк «Час жити і час помирати»)

Умовлятися (замість «попередньо досягати певної умови; домовлятися з кимось про щось»)

– Ви не забули про зустріч Нового року? Я готую сюрприз.
– Я чекаю, майоре. Так, як умовилися, близько одинадцяти. Можемо розпочати нашу велику пиятику.
– Так, – кивнув головою Брох, – лишається ще тільки напитися.
Він махнув рукою водієві. Машина різко зірвалася з місця.
(Анджей Збих «Ставка більша за життя»)

Умощуватися (замість «зручно розташовуватися»)

– Самотній Бізоне, що це означає? – почав вождь, умощуючись поруч батька на ложі із звіриних шкур. – Подейкують, що ти збираєшся покинути нас назавжди? Покинути плем'я і друзів? Звичайно, це пусті балачки!

– Ні, це не пусті балачки, тобі сказали правду, – відповів батько. – Я покидаю вас назавжди... я, моя дружина і діти.
(Джеймс Віллард Шульц «Ловець орлів»)

Умудрятися (замість «змогти зробити що-небудь, незважаючи на труднощі»)

Змішуючи з дивовижною вправністю зовсім протилежні поняття, він умудряється в одному й тому самому періоді, в однім і тім вислові бути грубим і манірним водночас.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Унеможливлювати (замість «робити неможливим»)

Я уважно придивився до шпангоутів цього судна. Збудовано його з якогось незнайомого мені матеріалу. Це дерево має такі властивості, що, як здається, унеможливлюють використання його для тієї мети, якій воно має слугувати.
(Едгар Аллан По «Рукопис, знайдений у пляшці»)

Упертюх (замість «вперта людина»)

– Кортуей каже, що може довести й доведе це і запроторить тебе куди слід. І повір мені, сестричко, цей старий упертюх слів на вітер не кидає: він здатен-таки поставити хрест на своїй політичній кар’єрі заради якоїсь бридні, заради того, щоб показати, хто винен, а хто ні...
(Реймонд Чандлер «Постріли в ресторані Сірано»)

Уповільнювати (замість «робити повільнішим; зменшувати швидкість»)

Серед невидимих дерев її голос здавався слабким, майже дитячим, я не міг розібрати слів, можливо, їх і не було; уста у неї залишались напіврозтуленими, так, ніби вона щось пила; її обличчя застигло в спокої, і тільки уважний,

зосереджений погляд свідчив, ніби вона бачила щось, чого інші не можуть побачити, і саме про це співала. Я боявся, що вона мене помітить, і уповільнив кроки.
(Станіслав Лем «Повернення з зірок»)

Уподібнюватися (замість «ставати схожим на когось, щось»)

Усе, створене руками, уподібнюється до живих створінь і вміє повторювати думки майстра. Лі знав давню науку співжиття людини і речей, тому в Бібліотеці усе, крім книг, було зроблене його руками.
(Галина Пагутяк «Писар Східних Воріт Притулку»)

Уподобати (замість «пройнятися симпатією до кого-небудь»)

І що це скоїлося з шановним панотцем, – мовила вона сама до себе, – що він так уподобав малого Цахеса і вважає бридкого карлика за гарного розумного хлопчика? Ну, хай Бог допоможе любому панотцеві, що зняв із плечей моїх такий тягар та переклав на свої, тепер побачимо, як він буде той тягар нести.
(Ернст Теодор Амадей Гофман «Малюк Цахес на прізвисько Цинобер»)

Уподовж (замість «по довжині чого-небудь; уздовж»)

Потім, не даючи собі звіту навіщо, підняв з підлоги стілець і поставив його на підвіконня. Ніби він, отой стілець з дугастою спинкою, міг замінити його, Андрія, на цьому посту... Кинувся прожогом уподовж коридора, який у кількох місцях був уже перетятий нуртуючими язиками пожежі.
(Євмен Доломан «Випробування вірності»)

Уполювати (замість «впіймати на полюванні»)

Нетерпеливий Янь нишпорив попід кущами – чи не зачервоніє де суниця, чи не визирне з трави сироїжка? Та

пошуки його були марні. І суниці, і сироїжки траплялися нечасто. Де ж знайти поживу?
– Треба щось уполювати, – сказав Ігор. – Звернемо до Дінця – там, на зарічках та озерах, страх скільки птаства.
(Володимир Малик «Черлені щити)

Упоратися (замість «завершити роботу»)

Упоравшись нарешті з кригою, незнайомець кинув на одну з них свого клунка з постіллю.
(Джек Лондон «На деннім постої»)

Упритул (замість «дуже близько, мало не торкаючись»)

Тоді мені дичини не бракувало; полював усе підряд: зайця, тетерука чи білу куріпку, а як випадало спускатися до узбережжя й упритул приходити до того чи того птаха, я стріляв і в нього.
(Кнут Гамсун «Пан»)

Упродовж (замість «протягом певного часу»)

Хоч і здавалося, що він стоїть на порозі смерті, на островах стверджували, що він був точно таким упродовж щонайменше восьми останніх років. Його пильні сині очі сяяли на зморшкуватому обличчі, а головною втіхою в його житті було енергійно заперечувати все, що йому скажуть.
(Агата Кристі «Карибська таємниця»)

Ураз (замість «в один момент»)

Очі повільно розплющились, зіниці закотилися під лоба, вся шкіра стала трупно-блідою, схожою не так на пергамент, як на білий папір, а гарячкові червоні кружечки, що досі чітко видніли посередині щік, ураз погасли.
(Едгар Аллан По «Правда про історію з містером Вальдемаром»)

Урізноманітнювати (замість «робити різноманітним»)

Він нібито македонець десь з-під Салонік, видає себе за визначного революціонера, та, мабуть, це звичайнісінький провокатор, якого підсадили до мене. Я зовсім не цікавлюсь ним і міг би терпляче слухати його лайки, якби він хоч трохи урізноманітнював їх.

(Богомил Райнов «Пан Ніхто»)

Урозтіч (замість «у різні боки»)

Сама Марина їм повідала, як вона, тікаючи світ за очі, набрела на панську отару. Видно, вона була дуже страшна тоді, бо всі вівці так урозтіч і кинулися; одні собаки не злякалися; вони обступили її кругом і, не налучись на той час дід Улас, певно, розірвали б.

(Панас Мирний «Лихо давнє і сьогочасне»)

Усамітнюватися (замість «залишатися одному»)

Коли у 843 році, після смерті імператора Теофіла, солунська партія іконоборців була скинута і в країні проголосили відродження культу ікон, Костянтину довелось усамітнитися в монастирі на малоазійській землі.

(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Усотатися (замість «просочуючись, проникати в середину чого-небудь; всякнути»)

Вона так усоталася в кераміку, що її, мовляв, нічим не витравиш. Справді, Кікудзі не раз і не два ретельно мив її, а темнуватий слід на вінцях чашки не зник. Щоправда, колір у цьому місці був блідо-коричневий, не червоний, тільки з червонястим відтінком – можна було подумати, що то колір вицвілої губної помади.

(Ясунарі Кавабата «Країна снігу»)

Утихомирювати (замість «примушувати кого-небудь припинити якісь дії»)

Попри все це, Ренцо йшов далі вперед. А що перед його внутрішнім зором почали поставати різні привиди та видіння, зберігшися в його свідомості з розповідей, почутих іще в дитинстві, то він, щоб розсіяти й утихомирити їх, став, не спиняючись, проказувати вголос молитви за померлих.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Утім (замість «тим часом»)

Утім мати відносно скоро захотіла відвідати Грегора, але батько й сестра утримали її від цього – спочатку розумними поясненнями, які Грегор, дуже уважно вислухуючи, цілком схвалював.
(Франц Кафка «Перевтілення»)

Утішливо (замість «з втіхою, радістю»)

– Ти зовсім не пустоголовий, – утішливо сказав Крістофер Робін. – Ти – найкращий ведмедик у світі!
– Це правда? – з надією перепитав Вінні-Пух.
І раптом він весь аж засяяв:
– Що не кажи, але вже настала обідня пора! – мовив Пух і мерщій подався додому обідати.
(Алан А. Мілн «Вінні-Пух»)

Утричі (замість «у три рази»)

Харчів у коморі виявилося утричі більше, ніж могли з'їсти тих двоє людей, що мали там жити. Але більшість тих харчів могла додати снаги й зміцнити м'язи, зате не лоскотала смаку. Правда, цукру там було аж надто для двох звичайних чоловіків, але ці двоє були сливе як діти.
(Джек Лондон «У далекій країні»)

Ушиватися (замість «спішно покидати місце свого перебування»)

– Ярославе, та відпусти нарешті дівчину, – почувся чийсь голос. – Бачу вона тобі сподобалась, але нам треба швидше ушиватися звідси, так що залишимо забави для іншого разу.
(Геннадій Акуленко «Кинджал пророків»)

Ушкварити (замість «зробити що-небудь енергійно, спритно»)

Тоді я сів на свого коня та так ушкварив, що й кінь здох через сутки. Тепер пішки до Січі прямував, щоб сповістить принаймні кошового, де ділись братчики-січовики.
(Іван Карпенко-Карий «Сава Чалий»)

Ущерть (замість «до країв»)

Підігнавши коня, я подолав три останні бар'єри, це вже було не потрібно, бо, коли я з'явився як переможець, ущерть переповнені трибуни стрінули мене гулом подиву й розчарування.
(Дік Френсіс «Фаворит»)

Х

Халепа (замість «несподівана, прикра подія; неприємність»)

В цьому поїзді ніколи досі не подавали обід більш як у дві зміни, і на обидві вистачало вільних місць.
– Всі місця зарезервовано, – сказав провідник вагона-ресторану. – П'ята зміна почнеться о третій тридцять.
– От халепа, – сказав я Біллові. – Дай йому десять франків.
– Тримайте, – сказав я. – Ми хочемо пообідати в першу зміну.
(Ернест Хемінгуей «Фієста. І сонце сходить»)

Хвацький (замість «сповнений запалу»)

Пенсі – це закрита школа-інтернат для хлопців у Егерстауні, штат Пенсільванія. Ви, мабуть, про неї чули. А може, й бачили рекламні оголошення. Їх тулять у сотнях ілюстрованих журналів, і скрізь – такий собі хвацький жевжик, скаче на коні через бар'єр. Так ніби в Пенсі тільки те й роблять, що грають у поло.
(Джером Девід Селінджер «Ловець у житі»)

Хибувати (замість «не вистачати»)

Ті розглянули підноси, чи страві чого не хибує, вибрали щонайкращий і разом з хлопцями, котрі його тримали, пішли через зал у верх стола, де сидів... його величество цар Петро.
(Богдан Лепкий «Мотря»)

Хитавиця (замість «гойдання на хвилях»)

Квінн не очікував, що виникнуть проблеми. «Нічний політ» був побудований так, щоб вистояти за будь-якої погоди, ніяка хитавиця ніколи не лякала його. Вони вже все це подолали. А Квінн ніколи не потерпав від морської хвороби.
(Даніела Стіл «Диво»)

Хитросплетіння (замість «хитрі, підступні задуми»)

Зрозуміло, у кожного, хто бачить ці хитрощі та старання, вони викликають лише жаль і сміх, і той, кого ці хитруни силкуються обдурити, намагаючись нічим не виявити себе, навіть з невеликою пильністю чудово помічає всю їхню гру й обертає всі ці хитросплетіння проти них же самих. Тимто доводиться всіляко радити професійним хитрунам, щоб вони повсякчас зберігали цілковиту присутність духу...
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Холоднеча (замість «дуже великий холод»)

Надворі стояла страшенна холоднеча. Минуло дві доби, відколи лопнув спиртовий термометр, показавши шістдесят вісім градусів нижче нуля, а мороз усе дужчав.
(Джек Лондон «Снага жіноча»)

Хоч-не-хоч (замість «незалежно від чийогось бажання»)

Скарлет з досвіду знала, що як відразу вона не вдовольнить своєї цікавості, то подасться до Еллен, і тоді Скарлет хоч-не-хоч муситиме або розкритися матері в усьому, або придумати якусь вірогідну брехню.
(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Хтозна (замість «хто його знає»)

Чи навмисне Бейлі його домагалася, чи просто так сталося само собою – хтозна. Але Пітер відразу ж побачив, якою розкішною та вбивчо-привабливою вона була.
(Джеймс Паттерсон «Виклик»)

Хтозна-відкіля (замість «невідомо, з якого місця»)

Звісно ж, виправдати своє падіння він міг лише космічною катастрофою. Солодкі ж булочки так і зостались лежати серед вулиці. Якийсь пес вистрибнув хтозна-відкіля, схопив зубами одненьку і дременув чимдуж, боячись добрячого штурхана. Але штурхати його ніхто нізвідки не збирався.
(Джанні Родарі «Торт у небі»)

Хтозна-відколи (замість «невідомо, з якого часу»)

Без питва ми сяк-так обійдемось, а ось конати з голоду нам ні до чого. Хлопчина онде зовсім охляв. Певно, вже хтозна-відколи не мав і ріски в роті.
(Майн Рід «Вершник без голови»)

Хтозна-де (замість «невідомо де»)

Звук цього імені, який завмер без відповіді, справив на Джеймса дивне враження: так кличуть на вулиці загубленого собаку. В нього стислося серце від думки, що це гукають хтозна-де щезлу людину, думки, що зіпсувала йому відчуття затишку й безпечності – відчуття супокою.

(Джон Голсуорсі «Сага про Форсайтів»)

Хтозна-звідки (замість «невідомо, з якого місця»)

– Нині багато базікають про дві ідеології та про те, які вони відмінні. І це не просто пропаганда. Це істина. ... Я не збираюсь виголошувати ура-патріотичні промови, але не виключаю, що вони здатні підірвати бомби в кількох наших містах, знищити мільйони людей і викликати паніку, яка дезорганізувала б країну. І ще одне, генерале Шерідан. Коли отак почнуть вибухати бомби, які хтозна-звідки взялися, це чималою мірою підірве віру суспільства у ваш мундир.

(Мартін Кейдін «Майже опівночі»)

Хтозна-коли (замість «невідомо, в який час»)

– Голубонько, та я знала про це ще хтозна-коли! – благодушно сказала вона й на підставі власного багатого досвіду почала доводити Саллі, що народити дитину – не таке діло, через яке треба хвилюватись. Навпаки, що менше хвилюватись, то краще.

(Катаріна Сусанна Прічард «Буремні дев'яності»)

Хтозна-куди (замість «невідомо куди»)

– Ми ж із тобою, дівчинко, запливли хтозна-куди. Я й сам ще ні разу не плавав аж туди, звідки видно оті далекі гори.

(Ернест Хемінгуей «Райський сад»)

Хтозна-поки (замість «невідомо, до якого часу»)

Ми й слухати не хотіли всяких: «Гаразд, сер, зараз відішлю, хлопець прибіжить туди раніш за вас!» – бо знали, що потім доведеться хтозна-поки стовбичити на причалі, та ще двічі вертатись до крамниці скандалити.
(Джером К. Джером «Троє в човні (не кажучи про пса!)»)

Хтозна-скільки (замість «не знати скільки»)

Весь час я думаю, що Анелька з матір'ю вже в Плошові, що вони пробудуть там аж до приїзду Кроміцького, тобто хтозна-скільки.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Хтозна-хто (замість «невідомо хто»)

– Ми не Європа!.. Наша країна мусульманська, і ми ще устриць на обід не купуємо! І дітей віддаємо до школи тільки на те, щоб їх виховали вірними й богобоязливими. І не дозволимо, щоб якісь хтозна-хто й що пускали наших дітей по світу безбожниками.
(Решат Нурі Гюнтекін «Чаликушу»)

Хтозна-чого (замість «невідомо чого»)

Я таки не помилявся: вона нестямно кохала його, але хтозна-чого в мені склалося враження, ніби в її коханні було щось від материнських пестощів.
(Сомерсет Моем «На жалі бритви»)

Хтозна-чому (замість «невідомо чому»)

Передихнув, вбираючи грудьми повітря, і прочитав хтозна-чому нікому ще не читаний свій «царський» вірш, почавши із середини.
(Василь Шевчук «Терновий світ»)

Хтозна-що (замість «невідомо що»)

А як зовсім стемніло, Володько пішов до хати, став у вікні на лаві і дивиться, вдивляється і ані на хвилинку не відійде, та все вслухається, та нидіє, та нетерпеливиться. Йому вже хтозна-що видається. А може, там їм що сталося, а може, нещастя яке. Вдивляється у темряву за вікном і іноді йому ввижається, що там щось ворушиться.
(Улас Самчук «Волинь»)

Хтозна-як (замість «невідомо як»)

У Нью-Йорку видається газета «Геральд». А в ній друкують оголошення про розшуки людей, котрі десь виїхали й хтозна-як загубились. У тих оголошеннях батьки звертаються до своїх синів, чоловіки до дружин, брати до сестер.
(Френсіс Брет Гарт «Габріел Конрой»)

Хтозна-який (замість «невідомо який»)

Оговтавшись, він наказав Асланові звільнити одну велику кімнату на піддашші, повісив у ній скляний обруч і купив папугу. А тоді повільно, за мірою надходження відповідей на свої листи від хтозна-яких нащадків колишніх власників оголошень, він став заповнювати ту кімнату.
(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Хурделиця (замість «сильний вітер із снігом»)

Дивилися ми «Семеро сміливих», героїчний фільм про полярників. У фільмі весь час шаленів буран, мела хурделиця, і герої, обвішані з носа до черевиків льодяними бурульками, мужньо хекаючи, дряпалися на крижані гори, провалювалися і тягли один одного на пледах.
*(Всеволод Нестайко «Тореадори з Васюківки»)

Хутко (замість «дуже скоро, швидко»)

Вони з'їхали з мосту і, поминувши кам'яну браму, вимуровану над самим урвищем прямовисного берега, попрямували вузькою вулицею вгору, до центра. Людей на вулицях було зовсім мало. Та й ті, забачивши вершників, хутко звертали вбік і зникали у дворах чи провулках.
(Володимир Малик «Чорний вершник»)

Ц

Царина (замість «сфера діяльності людини; ділянка, галузь»)

Еллочка вчинила мобілізацію. Тато-Щукін взяв позику в касі взаємодопомоги. Більш як тридцять карбованців йому не дали. Нове потужне зусилля підрізало в корені господарство. Доводилось боротися в усіх царинах життя.
(Ілля Ільф, Євген Петров «Дванадцять стільців»)

Цебто (замість «інакше кажучи, тобто»)

– Він справді мій батько, – тихо відповіла дівчина. – І я знала, що він живий. Я шантажую його – вимагаю сто тисяч. Цебто досі ми шантажували його втрьох – я, Тарго й Шенвер. Він не одружився з моєю матір'ю, тож я незаконнонароджена.
(Реймонд Чандлер «Постріли в ресторані Сірано»)

Цегельня (замість «цегельний завод»)

Марусю давно дивувало, що, незважаючи ні на яке нашестя, люди так само сходилися на торговицю, базарували, справляли весілля, хрестини, гуральні гнали горілку (солодку

брусилівську оковиту колись знали навіть у Києві), чинбарні чинили шкіру, дігтярні смерділи дьогтем, триповерховий Дриговий млин тепло пах борошном, і все те виблискувало проти холодного сонця черепичними дахами, яких у цьому містечку було більше, ніж де, адже брусилівська цегельня випалювала найкращу в повіті черепицю і під нею червоніли навіть дерев'яні воловні, що стояли по лівий бік од гуральні.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Цілоденно (замість «цілий день»)

То раптом вловлюєш запах зерна, вогкувато-теплого, підсмажуваного шпарким повітрям – не сьогодні, то завтра воно потугішає, посухішає, обважніє у змертвілому колоску; жнива починаються якось завжди хоча й сподівано, але зненацька, святково, під голосисті сурми сонячного пекла, у вирі небесної блакиті, котра цілоденно висить над тобою і котру, здається, навіть доводиться нести на своїх плечах, носити легко, безжурно, з відчуттям власної сили.
(Євген Гуцало «Запах кропу»)

Цукерник (замість «виробник, продавець цукерок»)

Йому пригадалася посмішка цукерника – того першого дня в Танжері, коли він був голодним та безпритульним: вона теж була схожа на посмішку старого короля.
(Пауло Коельо «Алхімік»)

Цукроварня (замість «цукровий завод»)

Спершу тихо, без писку, вкоськали застави, прибрали стійки біля школи та цукроварні, а потім ударили з усіх сил.
(Василь Шкляр «Залишенець»)

Ч

Чаркуватися (замість «випивати разом»)

Сірко зітхнув, поклав на лавочку скіска й вербову цурку. Він подумав, що Дорошенко знову хмільний, буде чаркуватися, пити за його здоров'я, покличе музики, ще й сам вдарить «козачка» або «горлиці».

(Юрій Мушкетик «Яса»)

Часто-густо (замість «майже весь час; дуже часто»)

Як порівняти з тим, що у них і харч повсякдень, і одежа, і дах над головою, і догляд у хвороб чи в старості, то його існування виглядало зовсім жебрацьким. А ще ж вони часто-густо хизувалися, які їхні господарі йомениті та родовиті, тоді як сам він натикався скрізь лише на зневагу.

(Маргарет Мітчелл «Звіяні вітром»)

Частувати (замість «пригощати кого-небудь якоюсь стравою, закускою, напоєм»)

Степан: Бачиш, любко, ти маєш тільки їх почастувати та й знов у терем вернешся. Оксана: Отак?А як же частувати їх, Степане? По-нашому, чи, може, як інакше.

(Леся Українка «Бояриня»)

Чатувати (замість «стояти на варті»)

І він знов чатував біля воріт Палаццо Доріа. Знов тамував готовий вихопитися з горла крик, биття серця, думку про вбивство, коли маестро в коричневому пальті та крислатому капелюсі на сивій голові патріарха виходив з дому і добродушно мружився на сонці.

*(Франц Верфель «Верді»)

Черевань (замість «чоловік з великим черевом»)

Хоча, між нами кажучи, пані Мюллерова, в товстопузого ерцгерцога вцілити, безперечно, легше, ніж у худого. Пам'ятаєте, як оті португальці підстрелили свого короля? Він був такий самий черевань.

(Ярослав Гашек «Пригоди бравого вояка Швейка»)

Чималенький (замість «досить великий»)

То була чималенька рука. На перший дотик здавалося, що вона не досить міцна, та й долоня була вогкувата, – хоч у такому кліматі такого не можна ставити людині на карб, – але потім у тій руці відчувалася тверда основа.

(Роберт Пенн Уоррен «Все королівське військо»)

Чималий (замість «досить великий»)

Лекко, головне серед цих поселень, даючи назву всій місцевості, лежить неподалік від мосту, на березі озера; а часом одним краєм опиняється в озері, коли там добре прибуває вода. Нині це вже чимале містечко, що має от-от стати містом.

(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Чимало (замість «досить багато»)

Розпрощався і генеральний суддя Кочубей, бо казав, що у Ковалівці в його новому дворі чимало всілякої роботи. Там порядкує Любов Федорівна, і йому спішно туди, щоб дати деякі розпорядки.

(Богдан Лепкий «Мотря»)

Чимдалі (замість «подалі, подальше від когось, чогось»)

Зв'язавши кінці ковдри, я передав її старому, і той відніс її чимдалі й висипав сміття на схил гори. Ми працювали не спочиваючи, аж поки очистили яму.

*(Джеймс Віллард Шульц «Ловець орлів»)

Чимдуж (замість «що є сили»)

Я прожив довге життя з порожнечею в серці, порожнечею, що з роками чимдуж розширювалася, доки не стала більшою за моє серце.

(Кейт Мосс «Лабіринт»)

Чимраз (замість «з кожним разом все..., з кожною хвилиною все...»)

Ґрунт зробився вологий і м'який, як вулканічний попіл, рослинність ставала чимраз непролазніша, а крики птахів і пересварка мавп чулись усе далі й далі – здавалося, ніби світ навіки поринув у тяжкий сум.

(Габріель Гарсіа Маркес «Сто років самотності»)

Чимскоріш (замість «якомога швидше; якнайшвидше»)

Страшенно перелякавшись звісткою про від'їзд онука, вона примчала чимскоріш побачити його, бо та війна в Китаї коштувала життя вже не одного моряка з благословенного Пемполя.

(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Чимчикувати (замість «повільно іти; плестися»)

А тут суне якийсь вар'ят у важкій довгій до п'ят шинелі, застібнутій на всі ґудзики. Добре хоч військову шапку-вушанку він не натягнув на голову, а сховав у ту ж таки течку. Цей вар'ят, спливаючи сьомим потом, сідає до трамваю «чвірки», висідає біля Оперного і далі чимчикує у напрямку Краківського базару.

(Юрій Винничук «Діви ночі»)

Чимшвидше (замість «якомога скоріше»)

Холоди дужчали, а полонені не мали теплого одягу, бараків не опалювали, холоднеча дошкуляла вдень і вночі.

Стрільці почали хворіти. Відпоручники зі старшин пішли скаржитися комендантові табору Осліковському на «собаче утримання». Полковник Осліковський їх «заспокоїв», що на початку жовтня усіх полонених перевезуть на вугільні шахти Донбасу. Там вас, мовляв, і зодягнуть тепліше, і взують, і відвошивлять. Стало зрозуміло, що треба чимшвидше тікати.
(Василь Шкляр «Маруся»)

Числити (замість «розраховувати на когось, щось»)

Нема що триматися купи, хай кождий промишляє як може. Купою тепер далеко не зайдеш, бо неважко попасти тепер на московську патрулю, одинцем все-таки скорше якось даш собі раду. Свої не зрадять, а поможуть. Числили на спочуття. Дехто гадав спочити трохи, поживитися і дальше йти, бо не в одного були у недалеких слободах родичі або знайомі.
(Богдан Лепкий «Батурин»)

Чоломкатися (замість «вітатися з ким-небудь, схиляючи голову в поклоні; цілувати один одного при зустрічі»)

Вони почоломкалися. Данило запросив князя сідати.
– Спасибі, брате, – розправив сиві вуса Михайло Всеволодович. – Я теж радий, що дістався до тебе. Хоча між нами було всього – і доброго, і злого, я думаю, ти не пам’ятатимеш зла, як і я його не пам’ятаю, і допоможеш нам у нашій біді.
(Володимир Малик «Горить свіча»)

Чортзна-що (замість «щось незрозуміле, нерозумне, нікчемне»)

– Чортзна-що виходить, – повів далі лікар. – На міцні напої накладають величезний податок – п’ять тисяч відсотків, тоді створюють умови, що штовхають людей на пияцтво, а після

всього цього деруть з п’яних величезні штрафи. В самому нашому місті триста тисяч щоденно.
(Пер Вале «Вбивство на 31-му поверсі»)

Чортзна-як (замість «не добре, погано»)

– Я не міг не звернутись до вас, хоч і розумію, що це вам морока. Але ви самі винні, – не треба було мене сюди запрошувати. Веммік помовчав деякий час, а тоді якось так наче раптово прорік:
– А знаєте, містере Піп, я одне мушу вам сказати. Це чортзна-як добре з вашого боку.
(Чарлз Діккенс «Великі сподівання»)

Чубитися (замість «не мирити між собою»)

Бугай промовчав, з Горлом не посперечаєшся, язикатий дуже, все він знає і про все свою думку має. Зітхнув і поліз в кибитку на тюки, бо ще всю ніч йому вартувати. Горл подумав, що важкі часи настають, доки чубляться старші сини Святослава не буде спокою на Русі.
(Геннадій Акуленко «Кинджал пророків»)

Ш

Шанобливо (замість «з повагою, пошаною»)

Вішаючи шубу, запихаючи шарф у рукав, крадькома позирав на Ружу, намагаючись вгадати її настрій. Нарешті старанно продув ніс, одну, потім другу ніздрю, в напахчену хустинку і без слів, шанобливо поцілував дружину в руку.
(Марія Кунцевич «Чужоземка»)

Шахівниця (замість «шахматна дошка»)

Рука Берегонда звичним рухом торкнулася меча. Він випростався, розправив плечі, очі його спалахнули у передчутті битв. «Погано мені, – подумав Пін, – вони тут усі такі величезні, а моя рука легша за пір'їну... На що я здатний? Не вартий дірки з бублика. Так і Гандальф казав – пішак, але якщо я вже на шахівниці, треба не осоромитись.

(Джон Роналд Руел Толкін «Володар Перснів: Повернення короля»)

Шахрувати (замість «добувати що-небудь обманом»)

– Він шахрував для Пенна... і заробляв чималі гроші... Тепер лютує, що урвалося, і звинувачує у всьому мене.

(Дік Френсіс «Фаворит»)

Шибайголова (замість «смілива, відчайдушна людина»)

Ганнуся впізнала того шибайголову, який змагався з вітром, – то був Ярко, найдужчий у селі парубчисько, що жив біля Кривого Узвозу. Про нього що завгодно можна було почути, казали, що він розгинав руками підкови, кулаком забивав у землю кілки, міг подовгу стояти на голові, вигинатися колесом і котитися куди йому треба, а то якось підліз під бугая, взяв того за передні ноги й підняв над землею.

(Василь Шкляр «Залишенець»)

Широчінь (замість «безмежний простір; безмежжя»)

Надворі, мабуть, глупа ніч облягла безмежну широчінь моря, але вони не дуже цим переймалися, адже єдиний люк у стелі був акуратно закритий дерев'яною лядою. Лише миготливе світло старенької підвісної лампи падало на них.

(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Шкуродер (замість «жорстока людина, що визискує інших»)

У наших казармах він мав славу жорстокого шкуродера і пишався тим. Невеличкий, присадкуватий чоловічок, з рудими, підкрученими догори вусами, колишній листоноша, він прослужив в армії вже дванадцять років. До Кропа, Тьядена, Вестгуза та до мене він чіплявся найдужче, бо відчував наш мовчазний опір.
(Еріх Марія Ремарк «На Західному фронті без змін»)

Шматувати (замість «рвати на шматки, куски»)

Одвернувшись, Фуміко на клаптики пошматувала листа, її шия і руки були вологі. Намагаючись не впасти на Кікудзі, вона спочатку зблідла, а потім зашарілася. Напевно, їй стало душно.
(Ясунарі Кавабата «Тисяча журавлів»)

Шпарко (замість «дуже швидко»)

Звично кинули коням на спини сідла, затягли міцні широкі попруги, і за якусь мить чотири вершники шпарко вилетіли з воріт шинкаревого двору й через ярмарковий майдан помчали до фортеці. Сюди вже поспішали піші та кінні козаки лубенської сотні, а також городяни, для яких фортеця була єдиним захистом від ворожого нападу
(Володимир Малик «Чорний вершник»)

Шубовснути (замість «кинутися, упасти, пірнути у воду, роблячи сплески»)

Хлопці, правда, знайшли одне глибоке місце й зробили там купальню. Однак і там вода сягала не вище грудей. А як кортіло розігнатися й шубовснути в річку.
(Анатолій Давидов «Рятували Конотоп»)

Щ

Щовечора (замість «кожного вечора»)

Утомлена й сумна, Катерина щовечора зачинялася у своїй кімнаті, лягала на ліжко – і виникали перед нею очі Романа, мамка, татко... Це був найкращий час доби.
(Локо Дашвар «Село не люди»)

Щовихідних (замість «по вихідних; кожних вихідних»)

Тома навідувалася до родичів щовихідних, хоча ті візити забирали у неї багато здоров'я і душевних сил.
(Олег Криштопа «Жах на вулиці в'язнів»)

Щогодини (замість «кожної години»)

І так приходив брахман щогодини, мовчки ставав під віконцем, зазирав усередину й бачив, що син стоїть нерухомо, і батьківське серце сповнював гнів, сповнювала тривога, сповнювала нерішучість, сповнював біль.
(Герман Гессе «Сіддхартха»)

Щодалі (замість «з бігом часу; дедалі»)

Ібрагім відчув, як міцніють його мускули, випрямляється мізерне тіло, сповнюється гордістю понівечена душа – покора цих людей дала йому впевненість і силу. Вперше за час свого султанства він прорік ніким не підказані слова. Спочатку тихо, та щодалі сміливіше, врешті, голос його лунав серед стін палаців:

– Я – володар трьох частин світу, п'яти морів, сторож святих міст Мекки і Медіни, владика Стамбула, Каїра, Дамаска, Багдада!
(Роман Іваничук «Мальви»)

Щодень (замість «кожного дня»)

– Зараз моє волосся просто вабить тебе, бо воно не таке, як в усіх. Але воно щодень відростає. Скоро воно стане довге, і я вже не буду така, і, може, ти мене покохаєш дуже-дуже.
(Ернест Хемінгуей «По кому подзвін»)

Щоднини (замість «кожного дня»)

І таке саме, як з паном Фузі, сталося вже з багатьма й багатьма жителями великого міста. А їх щоднини більшало – таких, що й собі розпочинали те, що вони називали «заощадженням часу». І що більше їх ставало, то більше з'являлося в них послідовників, – так що кінець кінцем навіть тому, хто цього не хотів, не залишалося нічого іншого, як і собі тягтися за всіма. Щодня по радіо, по телебаченню й по всіх газетах пояснювали й вихваляли переваги нової організації збереження часу...
(Міхаель Енде «Момо»)

Щодня (замість «кожного дня»)

Щодня тепер приходили в дім швачки, готували весільне вбрання, а Еллі все так само супокійно й безцільно, в якійсь бездумній тупій порожнечі сновигала порожніми кімнатами, і все навкруги видавалось їй таким знайомим і вмиротвореним, що вже наче й не дуже смутило її.
(Вільям Фолкнер «Еллі»)

Щодо (замість «на рахунок, стосовно»)

Він мав у Лондоні дві чималих кам'яниці, однак волів мешкати у найманих мебльованих квартирах, оскільки це було не так клопітно, а щодо їжі – переважно вдавався до послуг свого клубу.
(Оскар Вайлд «Портрет Доріана Ґрея»)

Щодуху (замість «з усієї сили»)

Але полісмен не захотів сприйняти Сопі навіть як гіпотезу. Люди, які розбивають вітрини, не залишаються на місці для переговорів з представниками закону. Вони щодуху тікають. Полісмен побачив за півквартала чоловіка, що біг за трамваєм. Він підняв свого кийка і кинувся його доганяти. Сопі, обурений до глибини душі, поплентав далі… Друга невдача.
(О. Генрі «Фараон і хорал»)

Щойно (замість «як тільки; тільки-но»)

Коли Джельсоміно народився, а сталося це глибокої ночі, всі односельці посхоплювалися з ліжок і подумали, що то реве заводський гудок, кличучи їх до праці. Насправді ж то плакав Джельсоміно, пробуючи свій голос, як це роблять немовлята, щойно з'явившись на світ.
(Джанні Родарі «Джельсоміно в країні брехунів»)

Щокроку (замість «на кожному кроці»)

Він почалапкав убік між двома дворами, місячи жовту глинясту багнюку, а хлопці опинилися в скаженому вировинні Бабиного торжка, де Лучук відразу роззявив рота і ладен був щокроку заклякати від подиву, але Сивоок уперто тяг його туди, де над високою дерев'яною оградою потужно вигиналися кам'яні луки небаченої церкви.
(Павло Загребельний «Диво»)

Щомиті (замість «кожної миті»)

Він завжди був у напруженні, щомиті готовий напасти, відбити напад або ухилитись від несподіваного удару. Повсякчас він був ладен діяти швидко й розважливо: кидатись на ворога або ж відскакувати з грізним гарчанням.
(Джек Лондон «Біле Ікло»)

Щомісяця (замість «кожного місяця»)

Одного дня <u>щомісяця</u>, на свято солі, прихильники хозарського кагана борються на життя і смерть по передмістях усіх трьох наших столиць проти вас, моїх прихильників і підданих.
(Мілорад Павич «Хозарський словник»)

Щонайбільше (замість «не більше, як; від сили»)

Звичайно ж, батько клав гроші в банк на ім'я сина, щоб забезпечити плату за освіту в коледжі, а маленькому Марку перепадала <u>щонайбільше</u> монета в п'ятдесят центів.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Щонайважливіше (замість «найбільш важливо»)

І <u>щонайважливіше</u> – необхідно дати марсіянам спокій. Не треба в них нічого красти. Якби довелося де натрапити на них, краще непомітно зійти з їхнього шляху. Хай вони впевняться, що ми не шкідливі.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Щонайважчий (замість «надзвичайно важкий, складний»)

Він не примушував мене, просто ділився своїм двадцятип'ятилітнім досвідом тяжкої праці в доках, на траулерах і сейнерах, де він на превелику силу вислужився до капітана, а потім знову загримів на нижню палубу і довго ще поневірявся по складах і фабриках, не гребуючи <u>щонайважчою</u>, найчорнішою роботою.
(Сід Чаплін «День Сардини»)

Щонайкраще (замість «якомога краще»)

Більбо любив прикрашати свої промови «поезіями», як він це називав, а іноді перепустивши чарочку-другу, починав

розпатякувати про свої безглузді й химерні пригоди. Але все вийшло щонайкраще: частування подали й справді першорядне, як кажуть, захоплююче: смачне, різноманітне, нескінченне.
(Джон Рональд Руел Толкін «Володар Перснів: Хранителі Персня»)

Щонайменше (замість «як мінімум»)

Френк згадав, що плантатор розповідав про нафтове озеро, де містилося щонайменше п'ять мільйонів бочок, досі не перевезених до моря. Те озеро лежало в природному видолинку, перегородженому земляною греблею.
(Джек Лондон «Серця трьох»)

Щонайстрашніше (замість «найбільш страшно»)

Серце стислося, як равлик, вражене побаченим, а потім забилося часто-часто. Виявляється, місто, в якому бракує дитячого сміху, одразу ж стає німим. Оговтувався довго й навіщось затуляв вуха. Може, тому, що не хотів чути нової тиші? Але вона була скрізь і щонайстрашніше – у ньому.
(Олена Печорна «Кола на воді»)

Щонайточніше (замість «якомога точніше»)

Певно, марсіяни щонайточніше розрахували свій політ – їхні математичні знання, очевидно, сягнули далеко вперед порівняно з нашими – і майже досконало до нього підготувалися. Якби нам дозволяли наші прилади, ми б помітили посилення небезпеки задовго до кінця дев'ятнадцятого століття.
(Герберт Джордж Веллс «Війна світів»)

Щонайшвидше (замість «якомога швидше»)

Та хіба не більше турбує те, що коїться нині в світі? Треба вживати якихось заходів, і щонайшвидше. Індійці, принайм-

ні, намагаються щось зробити, а не просто сидять ночами без сну, втопивши погляд в одну точку – загрозливу цифру шість, що так і витанцьовує перед очима.
(Вільям Тенн «Недуга»)

Щонеділі (замість «кожної неділі»)

На тротуарі перед крамничкою батьки перекидалися м'ячем зі своїми малими дітьми, яких, як щонеділі, узяли з собою, щоб покатати на машині й мати собі якусь компанію, поки чекатимуть результатів змагань.
(Маріо П'юзо «Хрещений батько»)

Щоночі (замість «кожну ніч; ніч у ніч»)

Щоночі пробувала в дворі аж до світання, боячись спати в будинку: їй знов і знов снилося, ніби в вікно лізуть англійці зі своїми злющими собаками і підцають її ганебним тортурам розпеченим залізом.
(Габріель Гарсіа Маркес «Сто років самотності»)

Щопівгодини (замість «кожних тридцять хвилин»)

Він нудився, чекаючи світання, й нетерпляче міряв плин часу. Я кажу «міряв», бо він щопівгодини чув серед мертвої тиші лункі удари якогось годинника,– певно, то видзвонювали дзиґарі в Треццо.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Щоправда (замість «правду кажучи»)

Щоправда, під ту пору поговорювали вже про мир. Але деякі обставини все ж утверджували їх у думці, що таки доведеться на берег висадитись у відповідний час. Що усміхнеться їм доля – ще трохи повоювати.
(П'єр Лоті «Допоки житиму»)

Щоразу (замість «кожного разу»)

І в штаті Міссісіпі йому не треба через суд добиватися свого права щоразу, як він захоче проголосувати.
(Ленгстон Х'юз «Дядько Сем»)

Щоранку (замість «кожного ранку»)

За тиждень і Касферт перестав умиватися вранці, але це не завадило йому зі смаком з'їсти сніданок, що він зготував собі. Везербі зловтішно всміхнувся. Згодом вони цілком занехаяли дурну звичку вмиватися щоранку.
(Джек Лондон «У далекій країні»)

Щорічно (замість «кожен рік; кожного року; рік у рік»)

«Пілігрим» був невеличкий вітрильник, але вважався одним із найкращих кораблів Джеймса Уелдона. Він входив до складу флотилії, яку той щорічно виряджав ген за Берінгову протоку, в північні моря, або під Тасманію чи за мис Горн, аж до морів Антарктики.
(Жуль Верн «П'ятнадцятирічний капітан»)

Щороку (замість «кожен рік; кожного року; рік у рік»)

– Якби я тільки була певна, що вона з цілком пристойного товариства...
– Панна Гільст – приятелька румунської королеви, – сказав я роздратовано, – і щороку гостює в неї по кілька тижнів. Якщо вже про честь ідеться, то це вона виявить нам честь.
(Генрик Сенкевич «Без догмата»)

Щосили (замість «що є сили; з усієї сили»)

Джованні щосили намагався рівнятись на Петра – стосувалося це фехтування чи грецької мови, стрільби з лука чи з пістоля, гри на лютні чи риторики, ловів чи турнірів, і це

постійне й граничне напруження всіх фізичних і душевних сил ішло на користь хирлявому русявчикові так, як тільки можуть іти на користь тривалі, сповнені натхнення вправи.
(Владімір Нефф «Королеви не мають ніг»)

Щотижня (замість «кожного тижня»)

На сіні знайдено плями крові. Роде вирішив сам допитати затриманого. Це був літній чоловік, дуже переляканий. Він повторював увесь час одне й те ж саме: цього разу, як щотижня, приїхав до міста, побував у харчевні, як побачив панів жандармів, злякався й почав тікати.
(Анджей Збих «Ставка більша за життя»)

Щохвилі (замість «кожної хвилини»)

Він ходить улицями, щохвилі озираючись. Але голод не перестає йому докучати, прогонює поволі все друге, прогонює і страх і підсуває йому нову, смілу гадку. Германові ніколи довго розважувати, – він тихими кроками, мов кіт, крадеться до першої-ліпшої хати, у котрій не видно світла, де, значить, всі вимерли.
(Іван Франко «Boa Constrictor»)

Я

Якнайбільше (замість «якомога більше»)

Хотілося б і йому, Меншикову, щось такого незвичайного сказати, та нічого на гадку не приходить. Мабуть, тому, що гадка його цілком реальними шляхами мандрує. У нього

багато діла. Треба подбати, щоб з Батурина вивезти не тільки гармати, зброю, припаси муніції, але також якнайбільше грошей, срібла, дорогої посуди й іншого добра, і треба вивозити так, щоб найбільше до його комор попало.
(Богдан Лепкий «Мазепа»)

Якнайближче (замість «якомога ближче»)

Та все ж зала була навдивовижу мальовничою. За столами сиділо сотні зо дві людей, і більшість з них намагалися якнайближче присунутися до мене; вони їли плоди і не зводили з мене своїх блискучих очей. Всі були в убраннях з ніжної, але міцної шовковистої тканини.
(Герберт Джордж Веллс «Машина часу»)

Якнайдалі (замість «подальше від; якомога дальше»)

Вона задихалася, збентежена цими грубими дотиками; їй хотілось тільки одного: схопитись, утекти через весь дім, замкнутися десь якнайдалі від цього чоловіка.
(Гі де Мопассан «Життя»)

Якнайдовше (замість «якомога довше»)

Бідолашний д'Армантьєр, прив'язаний до колеса, дістав тридцять сім ударів залізною штабою по руках і ногах, що ламали кістку за кісткою, бо кати хотіли якнайдовше втішатися, дивлячись на його люті муки.
(Шарль де Костер «Легенда про Уленшпігеля»)

Якнайдокладніше (замість «дуже докладно»)

Навпаки, залюбки до них пристосовуючись, ми були налагодилися дати тут якнайдокладніше пояснення обраної нами манери викладу, і з цією метою протягом усієї нашої роботи ми, незмінно старалися завбачити можливі та ви-

падкові критичні зауваження, аби заздалегідь і повністю спростувати їх усі.
(Алессандро Мандзоні «Заручені»)

Якнайдошкульніше (замість «дуже відчутно, сильно»)
– Переконавшись у її справжніх почуттях, – вів далі Френзен, – я вирішив покарати її якнайдошкульніше. Я відписав увесь свій маєток небожеві, а потім, найнявши досвідченого адвоката, почав шлюборозлучний процес.
(Джорджо Щербаненко «Шість днів на роздуми»)

Якнайкраще (замість «якомога краще»)
Мені здається, що ми вже чимало запропонували за таку невелику послугу. До того ж, як я гадаю, надати цю послугу було б у ваших інтересах. Джонні якнайкраще підходить для цієї ролі. Він казав мені, що ви самі це визнаєте.
(Маріо П'юзо Хрещений батько»)

Якнайменше (замість «якомога менше»)
Згодом, завдяки скромному способові життя та трохи більшій, ніж у інших, працьовитості, намагаючись, наскільки це було можливо на ті часи, завдавати якнайменше кривди людям, він до своєї батьківщини Корчина, докупив ще один, такої ж вартості фільварок.
(Еліза Ожешко «Над Німаном»)

Якнайпильніше (замість «зі всією ретельністю»)
Гуляючи названими шляхами, він повинен якнайпильніше дбати про те, щоб не наступити на когось з наших любих підданців, або на їхніх коней, чи то на екіпажі, і не має права брати наших підданців на руки без їхньої на те згоди.
(Джонатан Свіфт «Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів»)

Якнайповніше (замість «у повній мірі»)

Слова «лев'яча грива» ні на мить не йшли мені з голови. Я був певний, що вже бачив їх у якомусь абсолютно несподіваному контексті. Ви самі переконалися, що вони дають якнайповніше уявлення про цю істоту.

(Артур Конан Дойл «Архів Шерлока Холмса»)

Якнайраніше (замість «якомога раніше»)

На другий день збиралися ховати. Якнайраніше збирайсь, а все день загаяний, пропащий. Була саме субота. Карпо і Одарка порішили ховати впівдні: до того часу можна з варивом справитись. День, як і вчора, випав ясний-погожий; сонце – аж пече; пташки щебечуть.

(Панас Мирний «Повія»)

Якнайсуворіше (замість «зі всією суворістю»)

– Та ні... бачите... я був введений в оману... У нього був такий порядний вигляд... він мене обдурив... він мене безсоромно обдурив. Прошу вас, засудіть його, засудіть якнайсуворіше. Я зараз напишу. Скажіть мені, кому треба написати, щоб його засудили. Я звернусь до генерального прокурора, до паризького архієпіскопа, так, до архієпископа.

(Гі де Мопассан «Покровитель»)

Якнайшвидше (замість «якомога швидше; найближчим часом»)

– Боюсь, що вони таки образяться, люба. Ну, то ми зробимо ось як. Ти розважатимеш містера Бартлета, а я поїду туди зразу після обіду й повернусь якнайшвидше.

(Рінг Ларднер «Любовне гніздечко»)

Якнайщиріше (замість «якомога щиріше»)

– До речі, Керолайн, ти подякувала містерові Хейзену за ракетку?

– Звичайно! – з гідністю відповіла Керолайн. – Я ж не безнадійна дикунка. Подякувала якнайщиріше.
(Ірвін Шоу «Хліб по воді»)

Якраз (замість «у цей час; у цей момент»)

Якраз на пам'ять їй прийшла доречна пісня, котру вона чула... може навіть і тут, але давно, ще в дитинстві.
(Марина Соколян «Балада для Кривої Варги»)

Яскритися (замість «яскраво сяяти; іскритися»)

Ціла земля роїлась і надила вогнями, кожен дім запалював проти безкрайої ночі свою зірку; так маяк кидає промінь у море. Блищики яскрилися скрізь, де були люди. Фаб'єн тішився, що його літак входив сьогодні в ворота ночі, як судна входять на рейд – вільно й плавко.
(Антуан де Сент-Екзюпері «Планета людей»)

Перелік опрацьованих джерел:

1. Адамс Д. Путівник по Галактиці для космотуристів / Д. Адамс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.
2. Адамс Р. Небезпечні мандри : казкова оповідь / Р. Адамс ; пер. з англ. О. Мокровольського. – К. : Молодь, 1990. – 352 с.
3. Азімов А. Подих смерті : романи / А. Азімов ; пер. з англ. Б. Салика. – К. : Молодь, 1989.
4. Азімов А. Усі гріхи світу / А. Азімов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
5. Акуленко Г. Кинджал пророків / Г. Акуленко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
6. Аларкон П. Трикутний капелюх : повість та оповідання / П. Аларкон ; пер. з ісп. Ж. Конєвої. – К. : Дніпро, 1983. – 175 с.
7. Амаду Ж. Капітани піску. Габрієла / Ж. Амаду ; пер. з португ. Ю. Покальчука; Ю. Петренка; Л. Олевського. – К. : Вища школа, 1989. – 640 с.
8. Американська новела : зб. / пер. з англ. – упоряд. В. Оленєва. – К. : Дніпро, 1976. – 440 с. ; 1978. – 415 с.
9. Анджеєвський Є. Попіл і діамант : роман / Є. Анджеєвський ; пер. з пол. О. Стаєцького. – К. : Дніпро, 1967. – 280 с.
10. Андріяшик Р. Люди зі страху / Р. Андріяшик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
11. Андрусяк М. Брати вогню / М. Андрусяк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

12. Андрусяк М. Брати грому / М. Андрусяк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
13. Андрухович Ю. Дванадцять обручів : роман / Ю. Андрухович. – К. : Критика, 2003. – 318 с.
14. Андрухович Ю. Рекреації / Ю. Андрухович. – Львів : Піраміда, 2003. – 144 с.
15. Антоненко-Давидович Б. Кінний міліціонер / Б. Антоненко-Давидович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
16. Ауезов М. Шлях Абая / М. Ауезов ; пер. з казах. Д. Гринька. – К. : Дніпро, 1985. – 639 с.
17. Багряний І. Людина біжить над прірвою / І. Багряний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
18. Багряний І. Сад Гетсиманський / І. Багряний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.
19. Багряний І. Тигролови / І. Багряний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.
20. Бальзак О. Втрачені ілюзії : роман / О. Бальзак ; пер. з фр. Д. Паламарчука; В. Шовкуна. – К. : Дніпро, 1986. – 632 с.
21. Бальзак О. Сцени паризького життя. Історія тринадцятьох / О. Бальзак ; пер. з фр. В. Шовкуна. – Львів : Апріорі, 2013. – 576 с.
22. Барановський Г. Перейдена нива / Г. Барановський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
23. Барка В. Жовтий князь / В. Барка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
24. Барклей Л. Втрата / Л. Барклей ; пер. з англ. В. Шовкуна. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2009. – 432 с.
25. Баум Л. Ф. Чарівник Країни Оз / Л. Ф. Баум ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : Школа, 2003. – 176 с.

26. Бегбеде Ф. 1,499 € 99 франків / Ф. Бегбеде ; пер. з фр. М. Ілляшенко; О. Ногіної. – Харків : Фоліо, 2004. – 256 с.
27. Бегбеде Ф. Історійки під екстазі / Ф. Бегбеде ; пер. з фр. М. Ілляшенко; О. Ногіної. – Харків : Фоліо, 2004. – 126 с.
28. Берроуз Е. Тарзан та його звірі ; Тарзанів син / Е. Берроуз ; пер. з англ. Ю. Покальчука . – К. : Веселка, 1997. – 375 с.
29. Білик І. Меч Арея : роман / І. Білик. – К. : А.С.К., 2005. – 384 с.
30. Бічер-Стоу Г. Хатина дядька Тома / Г. Бічер-Стоу ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К. : Школа, 2008. – 352 с.
31. Бласко І. Маха гола ; Кров і пісок : роман / І. Бласко. – К. : Дніпро, 1980. – 574 с.
32. Боккаччо Д. Декамерон / Д. Боккаччо ; пер. з італ. М. Лукаша. – К. : Дніпро, 1985. – 661 с.
33. Борхес Х. Л. Початок і кінець / Х. Л. Борхес [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
34. Браун Д. Втрачений символ / Д. Браун ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. – 605 с.
35. Браун Д. Інферно / Д. Браун ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2013. – 606 с.
36. Браун Д. Код да Вінчі / Д. Браун ; пер. з англ. А. Кам'янець. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 478 с.
37. Браун Д. Цифрова фортеця / Д. Браун ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 414 с.
38. Браун Д. Янголи і демони / Д. Браун ; пер. з англ. А. Кам'янець. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 541 с.
39. Бредбері Р. Марсіанські хроніки : повісті, оповідання / Р. Бредбері ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1988. – 590 с.
40. Бронте Е. Буремний Перевал / Бронте Е ; пер. з англ. О. Андріяш. – К. : Країна мрій, 2009. – 77 с.

41. Бронте Ш. Джейн Ейр / Ш. Бронте ; пер. з англ. П. Соколовського. – К. : Вища школа, 1984. – 352 с.
42. Буджолд Л. М. Осколки честі / Л. М. Буджолд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
43. Булгаков М. Майстер і Маргарита : роман / М. Булгаков ; пер. з рос. Ю. Некрутенка. – Львів : Кальварія, 2006. – 432 с.
44. Вайлд О. Казки / О. Вайлд О ; пер. з англ. І. Корунця. – К. : Школа, 2000.
45. Вайлд О. Портрет Доріана Ґрея : роман / О. Вайлд ; пер. з англ. Р. Доценка. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2012. – 320 с.
46. Вале П. Вбивство на 31-му поверсі / П. Вале [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.
47. Васянович П. Енелодром-1 / П. Васянович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
48. Веллс Г. Машина часу / Г. Веллс ; пер. з англ. Д. Паламарчука. – Харків : Фоліо, 2003. – 480 с.
49. Верн Ж. 20000 льє під водою / Ж. Верн. – Харків : Школа, 2004. – 384 с.
50. Верн Ж. Діти капітана Гранта : роман / Ж. Верн ; пер. з фр. Т. Воронович. – К. : Веселка, 1989. – 558 с.
51. Верн Ж. Замок в Карпатах : повість / Ж. Верн ; пер. з фр. М. А. Шудря. – К. : Криниця, 2003. – 96 с.
52. Верн Ж. Плавучий острів / Ж. Верн ; пер. з фр. Т. Воронович. – К. : Веселка, 1964. – 320 с.
53. Верн Ж. П’ятнадцятирічний капітан : роман / Ж. Верн ; пер. з фр. П. Соколовського. – Донецьк : Донбас, 1994. – 279 с.
54. Верфель Ф. Верді : роман / Ф. Верфель ; пер. з нім. П. Соколовського. – К. : Дніпро, 1989. – 479 с.
55. Винниченко В. Сонячна машина : роман / В. Винниченко. – К. : Дніпро, 1989. – 619 с.

56. Винниченко В. Твори : у 2-х т. – Т. 2 . Сонячна машина : роман / В. Винниченко. – К. : Дніпро, 2000. – 624 с.
57. Винничук Ю. Діви ночі / Ю. Винничук. – Львів : Піраміда, 2006. – 264 с.
58. Вишня О. Мисливські усмішки : гуморески / О. Вишня. – К. : Держлітвидав УРСР, 1958.
59. Вілсон К. Паразити свідомості / К. Вілсон ; пер. з англ. В. Романця // Всесвіт, 1988. – № 4-5.
60. Вільде І. Сестри Річинські : роман / І. Вільде. – Львів : Книжково-журнальне вид-во, 1958. – 588 с.
61. Владко В. Сивий капітан / В. Владко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
62. Во І. Жменя праху : роман / І. Во ; пер. з англ. О. Хатунцева. – К. : Дніпро, 1979. – 207 с.
63. Вовчок М. Інститутка / М. Вовчок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
64. Вовчок М. Сестра / М. Вовчок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
65. Вовчок М. Три долі / М. Вовчок [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
66. Войнич Е. Л. Овід / Е. Л. Войнич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
67. Вольтер. Кандід, або Оптимізм : філософські повісті / Вольтер ; пер. з фр. – Харків : Фоліо, 2011. – 410 с.
68. Гайленд М. Дж. Угамуйте мене : роман / М. Дж. Гайленд ; пер. з англ. В. Дмитрука. – Львів : Кальварія, 2008. – 248 с.
69. Гальдос Б. П. Донья Перфекта ; Сарагоса : романи / Б. П. Гальдос ; пер. з ісп. Ж. Конєва. – К. : Дніпро, 1978. – 350 с.
70. Гамсун К. Вибрані твори / К. Гамсун ; пер. з норвез. Н. Іваничук. – Львів : Літопис, 2000. – 396 с.

71. Гаррісон Г. Смертні муки прихідця / Г. Гаррісон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
72. Гарт Ф. Б. Габрієл Конрой : роман ; Вигнанці Покер-Флета й ін. оповідання / Ф. Б. Гарт ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1989. – 607 с.
73. Гартунг Г. Ми Майзегайєри : роман / Г. Гартунг ; пер. з нім. О. Логвиненка. – К. : Молодь, 1980. – 240 с.
74. Гашек Я. Пригоди бравого вояка Швейка / Я. Гашек ; пер. з чеськ. С. Масляка. – Харків : Фоліо, 2006. – 685 с.
75. Гессе Г. Сіддхартха / Г. Гессе [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
76. Гессе Г. Степовий Вовк / Г. Гессе // Всесвіт, 1977. – № 4, 5.
77. Гладун І. Інколи й один у полі воїн / І. Гладун [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
78. Гоголь М. Повісті : у 2-х т. – Т. 1 / М. Гоголь ; за ред. І. Малковича. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2009. – 304 с.
79. Гоголь М. Повісті : у 2-х т. – Т. 2 / М. Гоголь ; за ред. І. Малковича. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2009. – 304 с.
80. Гоголь М. Тарас Бульба : повість / М. Гоголь ; пер. з рос. – К. : Веселка, 1971. – 124 с.
81. Гоголь М. Тарас Бульба : повість / М. Гоголь ; пер. з рос. В. Шкляра. – Львів : Кальварія, 2005. – 104 с.
82. Голдінг В. Володар мух : повість / В. Голдінг ; пер. з англ. С. Павличко. – К. : Молодь, 1988. – 328 с.
83. Головко А. Бур'ян / А. Головко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
84. Голсуорсі Дж. Сага про Форсайтів : трилогія : кн. 1 / Дж. Голсуорсі ; пер. з англ. О. Тереха. – Харків : Фоліо, 2006. – 335 с.
85. Голсуорсі Дж. Сага про Форсайтів : трилогія : кн. 2 / Дж. Голсуорсі ; пер. з англ. О. Тереха. – Харків : Фоліо, 2006. – 607 с.

86. Гомер. Одіссея / Гомер. – Харків : Фоліо, 2001. – 547 с.
87. Гончар О. Берег любові / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
88. Гончар О. Бригантина / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
89. Гончар О. Людина і зброя / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
90. Гончар О. Собор / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
91. Гончар О. Твоя зоря / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
92. Гончар О. Циклон / О. Гончар [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
93. Гордон Д. Хай згине день : роман / Д. Гордон ; пер. з англ. Л. Солонька. – К. : Молодь, 1960. – 275 с.
94. Горліс-Горський Ю. Холодний Яр : роман / Ю. Горліс-Горський. – Львів : Червона Калина, 1992. – 343 с.
95. Гофман Е. Казки / Е. Т. А. Гофман ; К. : Школа, 2003. – 140 с.
96. Гофман Е. Малюк Цахес / Е. Гофман ; пер з нім. Є. Поповича. – Харків : Фоліо, 2003. – 656 с.
97. Гриневичева К. Шоломи в сонці / К. Гриневичева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
98. Грін Г. Тихий американець ; Наш резидент у Гавані : романи / Г. Грін ; пер. з англ. В. Петренко. – К. : Вища школа, 1985. – 352 с.
99. Грін О. Фанданґо / О. Грін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
100. Грін О. Червоні вітрила / О. Грін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
101. Грінченко Б. Без хліба / Б. Грінченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

102. Грінченко Б. Під тихими вербами / Б. Грінченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
103. Грінченко Б. Серед темної ночі / Б. Грінченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
104. Гуцало Є. Голодомор / Є. Гуцало [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
105. Гуцало Є. Запах кропу / Є. Гуцало [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
106. Гуцало Є. Княжа гора / Є. Гуцало [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
107. Гуцало Є. Лось / Є. Гуцало [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
108. Гюго В. Знедолені : роман / В. Гюго ; пер. з фр. В. Шовкуна. – К. : Веселка, 1985. – 734 с.
109. Гюнтекін Р. Н. Чаликушу ; Зелена ніч : романи / пер. з тур. Г. Халимоненка. – К. : Дніпро, 1986. – 509 с.
110. Ґете Й. В. Твори / Йоганн Вольфґанґ фон Ґете. – К. : Дніпро, 1982.
111. Ґете Й. В. Фауст : трагедія / Йоганн Вольфґанґ фон Ґете ; пер. з нім. М. Лукаша. – К. : Вид-во Жупанського, 2013. – 629 с.
112. Ґібсон В. Джонні Мнемонік / В. Ґібсон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
113. Давидов А. Рятували Конотоп / А. Давидов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.
114. Дал Р. Чарлі і шоколадна фабрика / Р. Дал ; пер. з англ. В. Морозова. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2005. – 240 с.
115. Дашвар Л. Село не люди / Л. Дашвар. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 272 с.
116. Девідсон Б. Бистрина : роман / Б. Девідсон ; пер. з англ. М. Дмитренка. – К. : Дніпро, 1970 . – 264 с.

117. Демірчян Д. Вардананк : роман / Д. Демірчян ; пер. з вірмен. Л. Задорожної. – К. : Дніпро, 1984. – 349 с.

118. Дефо Д. Життя та дивні пригоди морехода Робінзона Крузо / Д. Дефо ; переказ К. Чуковського. – Ужгород : Закарпатське обл. вид-во, 1960. – 240 с.

119. Дефо Д. Робінзон Крузо / Д. Дефо ; пер. з англ. Є. Крижевича. – К. : Дніпро, 1985. – 263 с.

120. Джером К. Джером. Троє в човні (не кажучи про пса!) : роман / Джером Клапка Джером ; пер. з англ. О. Негребецького. – К. : Знання, 2014. – 236 с.

121. Джованьйолі Р. Спартак / Р. Джованьйолі ; пер. з італ. ; переказ Л. Борсук. – К. : Країна мрій, 2012. – 381 с.

122. Джойс Дж. Евеліна : оповідання / Дж. Джойс ; пер. з англ. Е. Гончаренко // Всесвіт, 2000. – № 5-6.

123. Джойс Дж. Зустріч ; Земля : оповідання /Дж. Джойс ; пер. з англ. Е. Гончаренко // Всесвіт, 2002. – № 5-6.

124. Джойс Дж. Нещасний випадок ; Благодать ; Сестри : оповідання / Дж. Джойс ; пер. з англ. Р. Скакуна // Всесвіт, 2002. – № 5-6.

125. Діброва В. Андріївський узвіз : роман, 2-ге вид. / В. Діброва. – К. : Факт, 2008. – 288 с.

126. Діккенс Ч. Великі сподівання / Ч . Діккенс ; пер. з англ. Р. Доценка. – К. : Веселка, 1986. – 480 с.

127. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста / Ч . Діккенс ; пер. з англ. В. Черняхівської. – К. : Дитвидав, 1963. – 444 с.

128. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста : роман / Ч . Діккенс ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : Дніпро, 1987. – 423 с.

129. Діккенс Ч. Різдвяна пісня в прозі / Ч . Діккенс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.

130. Довженко О. Воля до життя / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

131. Довженко О. Господи, пошли мені сили: щоденик, кіноповісті, оповідання, фольклорні записи, листи, документи / О. Довженко – Харків : Фоліо, 1994. – 654 с.
132. Довженко О. Зачарована Десна / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
133. Довженко О. Земля / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
134. Довженко О. Квітослава : повість, оповідання / О. Довженко. – К. : Факт, 2006. – 216 с.
135. Довженко О. Мати / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
136. Довженко О. Ніч перед боєм / О. Довженко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
137. Дойл А. К. Оповідання про Шерлока Холмса : 2-ге вид. / А. К. Дойл ; пер. з англ. М. Дмитренка. – К. : Веселка, 1990. – 348 с.
138. Доктороу Е. Л. Озеро Гагари / Е. Л. Доктороу ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : Дніпро, 1984. – 230 с.
139. Доломан Є. Випробування вірності / Є. Доломан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
140. Доломан Є. На безіменній висоті / Є. Доломан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
141. Донченко О. Лісничиха / О. Донченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
142. Дочинець М. Світован. Штудії під небесним шатром / М. Дочинець. – Мукачево : Карпатська вежа, 2014. – 232 с.
143. Драйзер Т. Американська трагедія / Т. Драйзер ; пер з англ. Л. Смілянського; Л. Ященко; І. Буше. – К. : Радянський письменник, 1953. – 720 с.
144. Драйзер Т. Дженні Герхардт : роман / Драйзер Т. – пер. з англ. К. : Радянський письменник, 1954. – 320 с.

145. Дрозд В. Катастрофа / В. Дрозд [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
146. Дюма А. Три мушкетери : роман / А. Дюма ; пер. з фр. Р. Терещенка. – К. : Дніпро, 1992. – 622 с.
147. Дюрренматт Ф. Суддя та його кат : романи ; повісті / Ф. Дюрренматт / пер з нім. – К. : Дніпро, 1989. – 591 с.
148. Еко У. Ім'я рози / У. Еко ; пер. з італ. М. Прокопович. – Харків : Фоліо, 2006. – 512 с.
149. Еко У. Маятник Фуко / У. Еко ; пер. з італ. М. Прокопович. – Львів : Літопис, 2004. – 652 с.
150. Енде М. Момо / М. Енде [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.
151. Жене Ж. Щоденник злодія / Ж. Жене ; пер. з фр. О. Жупанського. – К. : Юніверс, 2004. - 304 с.
152. Жеромський С. Попіл : роман / С. Жеромський ; пер. з пол. В. Струтинського. – К. : Дніпро, 1982. – 751 с.
153. Забужко О. Повісті і оповідання / О. Забужко. – К. : Факт, 2003.
154. Загребельний П. Диво / П. Загребельний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
155. Загребельний П. Добрий диявол / П. Загребельний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
156. Загребельний П. Євпраксія / П. Загребельний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
157. Загребельний П. Роксолана / П. Загребельний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
158. Зарубіжна література : посібник-хрестоматія / авт.-упоряд. О. О. Ісаєва, О. М. Куцевол. – Донецьк : БАО, 2001. – 832 с.
159. Зарубіжна проза першої половини XX сторіччя: новели, повісті, притчі : посібник / укл. Б. Я. Бігун. – К. : Навчальна книга, 2002. – 320 с.

160. Зарубіжний детектив : зб. ; пер. з болгар., іспан., румун. – К. : Молодь. – 1982. – 386 с.
161. Зарубіжний детектив : романи ; пер. з італ., англ., та ісп. мов. – К. : Молодь, 1991. – 384 с.
162. Захер-Мазох Л. Карпатські розбійники / Л. Захер-Мазох [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
163. Збих А. Ставка більша за життя / А. Збих ; пер з пол. М. Дуркевича. – К. : Радянський письменник, 1973. – 240 с.
164. Золя Е. Твори : романи : у 2-х т. – Т. 1 : Кар'єра Ругонів ; Черево Парижа / Е. Золя ; пер. з фр. – К. : Дніпро, 1988 – 572 с.
165. Золя Е. Твори : романи : у 2-х т. – Т. 2 : Завоювання Плассана ; Жерміналь / Е. Золя ; пер. з фр. – К. : Дніпро, 1988. – 725 с.
166. Зюскінд П. Запахи : роман / П. Зюскінд ; пер. з нім. С. Фрідріх // Всесвіт, 1993. – № 11-12.
167. Іваненко О. Марія / О. Іваненко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
168. Іваничук Р. Мальви / Р. Іваничук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
169. Іваничук Р. Манускрипт з вулиці Руської : романи / Р. Іваничук. – К. : Дніпро, 1981. – 534 с.
170. Іванченко Р. Сіті життя і смерті / Р. Іванченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
171. Ільф І., Петров Є. Дванадцять стільців ; Золоте теля : романи / І. Ільф., Є. Петров ; пер. з рос. М. Пилинської, Ю. Мокрієва. – К. : Дніпро, 1989. – 598 с.
172. Кавабата Я. Оповідання й повісті / Я. Кавабата ; пер. з япон. І. Дзюби. – К. : Дніпро, 1976. – 224 с.
173. Казандзакіс Н. Христа розпинають знову : роман / Н. Казандзакіс ; пер. з грец. І. Каввaліаса; І. Гречанівського. – К. : Радянський письменник, 1958. – 448 с.

174. Камю А. Вибрані твори / А. Камю ; пер. з фр. – К. : Дніпро, 1991. – 655 с.
175. Капоте Т. Лугова арфа ; Сніданок у Тіффані ; З холодним серцем : повісті / Т. Капоте ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К. : Дніпро, 1977. – 464 с.
176. Кард О. С. Тисяча смертей / О. С. Кард [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
177. Карпенко-Карий І. Сава Чалий / І. Карпенко-Карий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.
178. Карпенко-Карий І. Сто тисяч ; Хазяїн : комедії / І. Карпенко–Карий. – Харків : Фоліо, 2014. – 141 с.
179. Карр Д. Д. Безтілесна людина : роман / Д. Д. Карр ; пер. з англ. А. Євси. – К. : Всесвіт, 1991. – 190 с.
180. Касарес А. Б. Незвичайні історії / А. Б. Касарес // Всесвіт, 1991. – № 5. – С. 81–117.
181. Катнер Г. Механічне Еґо / Г. Катнер [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
182. Качура Я. Іван Богун / Я. Качура [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
183. Кащенко А. Оповідання про славне військо запорозьке низове / А. Кащенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
184. Квін Е. Світильник Божий / Е. Квін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
185. Кері Дж. Улюбленець слави : роман / Дж. Кері ; пер. з англ. Л. Танюка. – К. : Дніпро, 1989. – 488 с.
186. Кері П. Крадіжка / П. Кері ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2008. – 352 с.
187. Керрол Л. Аліса в Країні Чудес ; Аліса в Задзеркаллі / Л. Керрол ; пер. з англ. В. Корнієнка. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2001. – 122+142 с.

188. Кінг С. 11/22/63 : роман / С. Кінг ; пер. з англ. О. Красюка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2012. – 896 с.

189. Кінг С. Доктор Сон : роман / С. Кінг ; пер. з англ. О. Красюка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 640 с.

190. Кінг С. Зона покриття / С. Кінг ; пер. з англ. О. Любенко. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 432 с.

191. Кінг С. Обід у кав'ярні Готем : оповідання / С. Кінг ; пер. з англ. І. Яндоли // Всесвіт, – 2003. – № 11/12. – с. 124–145.

192. Кінг С. Острів Дума / С. Кінг ; пер. з англ. О. Красюка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2008. – 688 с.

193. Кінг С. Сяйво / С. Кінг ; пер. з англ. О. Красюка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2013. – 640 с.

194. Кінг С. Шукач. Темна вежа I / С. Кінг ; пер. з англ. О. Любенко. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 240 с.

195. Кіплінг Р. Мауглі / Р. Кіплінг ; пер. з англ. В. Прокопчука. – К. : Веселка, 1979. – 272 с.

196. Кіта М. Родина Ніре : роман / М. Кіта ; пер. з япон. І. Дзюби. – К. : Дніпро, 1977. – 376 с.

197. Книга пригод : оповідання. – К. : Веселка, 1983. – 184 с. ; 1986. – 280 с. ; 1989. – 292 с.

198. Кобен Х. Пообіцяй мені / Х. Кобен ; пер. з англ. А. Герасименка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 352 с.

199. Кобилянська О. В неділю рано зілля копала / О. Кобилянська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.

200. Кобилянська О. Земля / О. Кобилянська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.

201. Кобилянська О. Царівна / О. Кобилянська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.

202. Кобилянська О. Через кладку / О. Кобилянська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www. ukrclassic.com.ua.

203. Коельо П. Алхімік / П. Коельо ; пер. з португ. В. Морозова. – Львів : ВНТЛ–Класика, 2002. – 128 с.

204. Коельо П. Одинадцять хвилин / П. Коельо ; пер. з португ. В. Шовкуна. – К. : Софія, 2004. – 336 с.

205. Кононенко Є. Повії теж виходять заміж : новели / Є. Кононенко. – Львів : Кальварія, 2004. – 160 с.

206. Конрад Дж. Лорд Джім : роман / Дж. Конрад ; пер. з англ. Л. Гончар. – К. : Молодь, 1985. – 240 с.

207. Короткевич В. Твори: у 2-х т. – Т. 2. Колосся під серпом твоїм : роман / В. Короткевич ; пер. з білорус. Б. Чайковського; К. Скрипченка. – К. : Дніпро, 1991 . – 667 с.

208. Костер Шарль де. Легенда про Уленшпігеля : роман / Шарль. де Костер ; пер. з фр. Н. Гордієнко-Андріанової. – К. : Веселка, 1979. – 248 с.

209. Котляревський І. Наталка Полтавка / І. Котляревський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

210. Коцюбинський М. Тіні забутих предків: повість, оповідання / М. Коцюбинський. – Харків : Фоліо, 2013. – 156 с.

211. Кристі А. Забуте вбивство / А. Кристі ; пер. з англ. В. Шовкуна. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2009. – 240 с.

212. Кристі А. Карибська таємниця / А. Кристі ; пер. з англ. В. Шовкуна. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. – 242 с.

213. Кристі А. Крадіжка в готелі «Гранд-Метрополітен» / А. Кристі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.

214. Кристі А. Свідок обвинувачення ; Червоний сигнал : оповідання / А. Кристі ; пер. з англ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

215. Кристі А. Таємниця іспанської шалі : оповідання / А. Кристі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.

216. Кристі А. Тринадцять загадкових випадків / А. Кристі ; пер. з англ. В. Шовкуна. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2008. – 240 с.

217. Криштопа О. Жах на вулиці в'язнів / О. Криштопа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

218. Криштопа О. Невдала прогулянка Кобилянськом / О. Криштопа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

219. Крюс, Дж. Тім Талер, або Проданий сміх ; Флорентіна ; Мій прадідусь, герої і я / Дж. Крюс ; пер. з англ. – К. : Веселка, 1991. – 522 с.

220. Куліш М. Мина Мазайло : комедія / М. Куліш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

221. Куліш П. Січові гості / П. Куліш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

222. Куліш П. Чорна рада : роман, оповідання, вірші / П. Куліш. – Харків : Фоліо, 2009. – 287 с.

223. Кунцевич М. Чужоземка ; Трістан 1946 : романи / М. Кунцевич ; пер. з пол. О. Медущенко. – К. : Дніпро, 1989. – 527 с.

224. Купер Дж. Ф. Звіробій / Дж. Ф. Купер ; пер. з англ. Л. Солонька; О. Тереха. – К. : Веселка, 1968. – 740 с.

225. Купер Дж. Ф. Слідопит, або Суходільне море / Дж. Ф. Купер ; пер. І. Корунця. – К. : Веселка, 1972. – 789 с.

226. Купчинський Р. Заметіль-ІІ. Перед навалою : повість зі стрілецького життя / Р. Купчинський. – Львів : Каменяр, 1991. – 150 с.

227. Курков А. Львівська гастроль Джимі Хендрікса : роман / А. Курков ; пер. з рос. В. Бойка. – Харків : Фоліо, 2012. – 442 с.

228. Лем С. Голос неба / С. Лем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

229. Лем С. Дві потвори / С. Лем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

230. Лем С. Повернення з зірок / С. Лем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

231. Лем С. Соляріс / С. Лем ; пер. з пол. Д. Андрухова. – К. : Котигорошко, 1996. – 190 с.

232. Лемко І. Сни у Святому Саду / І. Лемко. – Львів : Апріорі, 2010. – 368 с.

233. Леонгард Ф. Злива, де серце : роман ; Карл і Анна : повість; Оповідання / Ф. Леонгард ; пер. з нім. О. Логвиненка. – К. : Дніпро, 1975. – 368 с.

234. Лепкий Б. Мазепа : трилогія. : історична повість у 2-х т. – Т. 1. Мотря / Б. Лепкий. – Львів : Каменяр, 1991. – 424 с.

235. Лепкий Б. Не вбивай ; Батурин : історичні повісті / Б. Лепкий. – Львів : Червона Калина, 1991. – 452 с.

236. Ліндгрен А. Знаменитий детектив Блюмквіст / А. Ліндгрен ; пер. зі швед. О. Сенюк. – К. : Школа, 2004. – 432 с.

237. Ліндгрен А. Міо, мій Міо ; Расмус-волоцюга ; Брати Лев’яче Серце / А. Ліндгрен ; пер. зі швед. О. Сенюк. – К. : Веселка, 1990. – 432 с.

238. Ліндгрен А. Пеппі Довгапанчоха ; Малий і Карлсон, що живе на даху / А. Ліндгрен ; пер. зі швед. О. Сенюк. – К. : Веселка, 1990. – 616 с.

239. Ліндґрен Т. Слід змія на скелі / Т. Ліндґрен ; пер. зі швед. О. Сенюк. – Львів : Кальварія, 2002. – 104 с.

240. Лондон Д. Любов до життя : оповідання, повість / Д. Лондон ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1976. – 255 с.

241. Лондон Д. Мартін Іден / Д. Лондон ; пер. з англ. М. Рябова. – К. : Молодь, 1968. – 344 с.

242. Лондон Д. Морський вовк / Д. Лондон ; пер. з англ. М. Харенка. – К. : Держ. вид-во худ. літ-ри, 1958. – 279 с.

243. Лондон Д. Серця трьох : роман / Д. Лондон ; пер. з англ. М. Іванова. – Львів : Каменяр, 1993. – 254 с.

244. Лоті П. Допоки житиму : роман / П. Лоті ; пер. з фр. С. Пінчука. – К. : Молодь, 1991. – 160 с.

245. Лоуренс Д. Г. Коханець леді Чатерлей / Д. Г. Лоуренс ; пер. з англ. С. Павличко. – К. : Основи, 1999. – 462 с.

246. Льюїс Н. Сіцілійський фахівець ; Німецька компанія : романи / Н. Льюїс ; пер. з англ. В. Митрофанова; М. Пінчевського. – К. : Дніпро, 1984. – 532 с.

247. Майн Р. Вершник без голови : роман / Р. Майн ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К. : Веселка, 1983. – 550 с.

248. Макензі К. Розрідження мозку / К. Макензі ; пер. з англ. Г. Давиденко. - К. : Дніпро, 1970. – 340 с.

249. Маккалоу К. Ті, що співають у терні / Маккалоу К. ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. – 688 с.

250. Малик В. Горить свіча / В. Малик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

251. Малик В. Таємний посол : роман у 2-х т. – Т. 1 / В. Малик. – Харків : Євроекспрес, 2000. – 464 с.

252. Малик В. Черлені щити / В. Малик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

253. Малик В. Чорний вершник : роман / В. Малик. – К. : Молодь, 1976. – 320 с.

254. Мандзоні А. Заручені : роман / А. Мандзоні ; пер. з італ. П. Соколовського. – К. : Дніпро, 1985. – 606 с.

255. Манн Г. Молоді літа короля Генріха IV : роман / Г. Манн; пер. з нім. Ю. Лісняка. – К. : Дніпро, 1975. – 591 с.
256. Манн Т. Будденброки / Т. Манн ; пер. з нім. Є. Поповича. – К. : Дніпро, 1973. – 592 с.
257. Манн Т. Маріо і чарівник / Т. Манн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
258. Маркес Г. Г. Сто років самотності : роман, повісті, оповідання / Г. Г. Маркес. – К. : Всесвіт, 2004. – 616 с.
259. Мартович Л. Забобон / Л. Мартович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
260. Марчевський М. Острів Тамбукту / М. Марчевський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.
261. Матіос М. Містер і місіс Ю-Ко в країні укрів. Mr. & Ms. U-Ko in country UA / М. Матіос. – Львів : Піраміда, 2006. – 136 с.
262. Матіос М. Москалиця ; Мама Маріца – дружина Христофора Колумба / М. Матіос. – Львів : Піраміда, 2008. – 64+48 с.
263. Матіос М. Нація. Одкровення / М. Матіос. – Львів : Піраміда, 2006. – 204 с.
264. Матіос М. Солодка Даруся / М. Матіос. – Львів : Піраміда, 2005. – 176 с.
265. Мелвілл Г. Мобі Дік або Білий Кит : роман / Г. Мелвілл ; пер. з англ. Ю. Лісняка. – К. : Дніпро, 1984. – 580 с.
266. Мерль Р. Острів / Р. Мерль ; пер. з фр. А. Жаловського. – К. : Дніпро, 1976. – 472 с.
267. Микитенко І. Вуркагани / І. Микитенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
268. Мирний П. Лихо давнє і сьогочасне / П. Мирний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
269. Мирний П. Повія / П. Мирний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

270. Мирний П. Хіба ревуть воли, як ясла повні : роман з народного життя / П. Мирний. – Харків : Фоліо, 2008. – 350 с.

271. Міколайтіс-Путінас М. Ю. В тіні вівтарів : роман / М. Ю. Міколайтіс-Путінас ; пер. з лит. Н. Непорожньої. – К. : Дніпро, 1985. – 683 с.

272. Мілн А. Вінні-Пух / Алан А. Мілн ; пер. з англ. Л. Солонька. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2001. – 279 с.

273. Мін А. Остання імператриця Китаю / А. Мін ; пер. з англ. П. Шаliganova. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 448 с.

274. Мітчелл М. Звіяні вітром : роман. Кн. 1. / М. Мітчелл ; пер. з англ. Р. Доценка. – К. : Дніпро, 1992. – 542 с.

275. Мітчелл М. Звіяні вітром : роман. Кн. 2. / М. Мітчелл ; пер. з англ. Р. Доценка. – К. : Дніпро, 1992. – 559 с.

276. Міщенко Д. Лихі літа Ойкумени / Міщенко Д. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

277. Міщенко Д. Синьоока Тивер / Міщенко Д. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

278. Модіано П. Неділі у серпні : роман / П. Модіано ; пер з фр. Я. Коваля; В. Карпенка // Всесвіт, 1989. – № 2.

279. Моем С. На жалі бритви : роман / С. Моем ; пер. з англ. А. Муляра. – К. : Дніпро, 1970. – 310 с.

280. Мопассан Гі де. Два приятелі / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

281. Мопассан Гі де. Дуель / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

282. Мопассан Гі де. Життя / Гі де Мопассан ; пер. з фр. Б. Козловського. – Львів : Каменяр, 1993. – 183 с.

283. Мопассан Гі де. Любий друг : зб. / Гі де Мопассан ; пер. з фр. – Харків : Фоліо, 2003. – 348 с.

284. Мопассан Гі де. Мадемуазель Фіфі / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

285. Мопассан Гі де. На морі / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

286. Мопассан Гі де. П'єр і Жан / Гі де Мопассан ; пер. з фр. Н. Кравченка. – К. : Держ. вид-во худ. літ-ри, 1958. – 124 с.

287. Мопассан Гі де. Покровитель / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

288. Мопассан Гі де. Полонені / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

289. Мопассан Гі де. Сімонів батько / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

290. Мопассан Гі де. Щастя / Гі де Мопассан [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

291. Мора Т. Смерть із косою : оповідання / Т. Мора ; пер. з нім. Н. Ваховської // Київ, 2008. – № 9-10. – С. 154–164.

292. Моріак С. Гадючник ; Дорога в нікуди : роман / С. Моріак ; пер. з фр. Д. Паламарчука. – К. : Дніпро, 1980. – 320 с.

293. Мосс К. Лабіринт / К. Мосс ; пер. з англ. Н. Омельчук. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 640 с.

294. Муракамі Х. Погоня за вівцею / Х. Муракамі ; пер. з япон. І. Дзюби. – Харків : Фоліо, 2004. – 318 с.

295. Мушкетик Ю. Біла тінь / Ю. Мушкетик [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

296. Мушкетик Ю. Гетьманський скарб : роман / Ю. Мушкетик. – К. : Спалах ЛТД, 1993. – 432 с.

297. Мушкетик Ю. На брата брат : історичний роман / Ю. Мушкетик // Київ, 1994, березень. – № 1-2. – С. 124–162 ; № 3-4. – С. 29–143.

298. Мушкетик Ю. Яса / Ю. Мушкетик. – К. : Дніпро, 1990. – 820 с.

299. Набоков В. Лоліта : роман / В. Набоков ; пер. з рос. П. Таращука. – Харків : Фоліо, 2008. – 412 с.

300. Назарук О. Роксоляна / О. Назарук. – Львів : Нова зоря, 1930. – 301 с.

301. Намора Ф. Життя потайки : роман / Ф. Намора ; пер. з португ. В. Щовкуна. – К. : Молодь, 1975. – 195 с.

302. Нараян Р. К. Гід. Продавець солодощів : романи / Р. К. Нараян ; пер. з англ. О. Хатунцевої; С. Наливайка. – К. : Дніпро, 1974. – 368 с.

303. Нестайко В. Загадка старого клоуна / В. Нестайко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

304. Нестайко В. Тореадори з Васюківки / В. Нестайко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

305. Нефф В. Королеви не мають ніг : роман / В. Нефф ; пер. з чеськ. Д. Андрухова. – К. : Дніпро, 1998. – 495 с.

306. Нечуй-Левицький І. Гетьман Іван Виговський / І. Нечуй-Левицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

307. Нечуй-Левицький І. Дві московки / І. Нечуй-Левицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

308. Нечуй-Левицький І. Микола Джеря ; Кайдашева сім'я : повісті / І. Нечуй-Левицький. – К. : Дніпро, 1982. – 276 с.

309. Нечуй-Левицький І. Хмари / І. Нечуй-Левицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

310. Николишин Ю. Бота-Фікс. Невидима нитка життя / Ю. Николишин. – Львів : Апріорі, 2013. – 360 с.

311. Нюквіст Г. Трава нічого не ховає : детектив / Г. Нюквіст ; пер. з норвез. О. Сенюк. – К. : Молодь, 1988. – 400 с.

312. О. Генрі. Останній листок : оповідання / О. Генрі. ; пер. з англ. Ю. Іванова; О. Логвиненка; М. Дмитренка; В. Мусієнка; М. Рябова; М. Тупайла; Т. Тихонової. – К. : Молодь, 1983. – 224 с.

313. Одрач Ф. На непевному ґрунті / Ф. Одрач [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

314. Ожешко Е. Над Німаном : роман / Е. Ожешко ; пер. з пол. О. Стаєцького. – К. : Дніпро, 1981. – 501 с.

315. Олдрідж Д. Бранець своєї землі ; Підступна гра : романи / Д. Олдрідж ; пер. з англ. П. Шарандака. – К. : Дніпро, 1971. – 496 с.

316. Олдрідж Д. Небезпечна гра : роман / Д. Олдрідж ; пер. з англ. П. Шарандака. – К. : Дніпро, 1977. – 248 с.

317. Олдрідж Дж. Акуляча клітка/ Дж. Олдрідж [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

318. Олеша Ю. Три товстуни / Ю. Олеша ; пер з рос. – К. : Дитвидав, 1958. – 148 с.

319. Олійник М. Леся / М. Олійник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

320. Орвелл Дж. 1984 / Дж. Орвелл ; пер. з англ. В. Шовкуна. – К. : Вид-во Жупанського, 2015. – 312 с.

321. Орвелл Дж. Ферма «Рай для тварин» : небилиця / Дж. Орвелл ; пер. з англ. Ю. Шевчука // Всесвіт, 1991. – № 1. – С. 76–112.

322. Осмачка Т. Старший боярин / Т. Осмачка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

323. Остін Дж. Гордість та упередження / Дж. Остін ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Фоліо, 2005. – 352 с.

324. Оутс Д. К. Після аварії : новели / Д. К. Оутс. – пер. з англ. – К. : Дніпро, 1979. – 339 с.

325. Павич М. Дамаскин / М. Павич ; пер. з серб. О. Микитенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

326. Павич М. Хозарський словник : роман-лексикон на 100 000 слів : чоловічий примірник / М. Павич ; пер. з серб. О. Рось. – Харків : Фоліо, 2004. – 351 с.

327. Пагутяк Г. Писар Східних Воріт Притулку / Г. Пагутяк. – Львів : Піраміда, 2003. – 176 с.

328. Пагутяк Г. Урізька готика : роман / Г. Пагутяк. – К. : Дуліби, 2009. – 352 с.

329. Паттерсон Дж., Ледвідж М. Помилка / Д. Паттерсон, М. Ледвідж ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2008. – 256 с.

330. Паттерсон Дж., Паетро М. Бікіні / Дж. Паттерсон, М. Паетро ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2010. – 256 с.

331. Паттерсон Дж., Рафен Г. Виклик / Дж. Паттерсон, Г. Рафен ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2009. – 288 с.

332. Перс С. Ж. Поетичні твори / С. Ж. Перс ; пер. з фр. М. Москаленка. – К. : Юніверс, 2000. – 480 с.

333. Печорна О. Грішниця / О. Печорна. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. – 288 с.

334. Печорна О. Кола на воді / О. Печорна. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2013. – 288 с.

335. Підмогильний В. Місто / В. Підмогильний. – Харків : Ранок, 2009. – С. 256.

336. Підмогильний В. Невеличка драма / Підмогильний В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

337. Підмогильний В. Повість без назви / Підмогильний В. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

338. Пільгук І. Грозовий ранок / І. Пільгук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

339. Плачинда С. Гілея / С. Плачинда [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

340. По Е. А. Викрадений лист / Е. А. По ; пер. з англ. Ю. Лісняка; Р. Доценка; В. Горбатька. – Харків : Фоліо, 2008. – 191 с.

341. По Е. А. Золотий жук : оповідання та повість / Е. А. По ; пер. з англ. – К.: Дніпро, 2001. – 400 с.

342. По Е. А. Провалля і маятник / Е. А. По. – Харків : Фоліо, 2006.

343. По Е. А. Чорний кіт : оповідання / Е. А. По ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 2001. 368 с.

344. Портер Е. Поліанна / Е. Портер ; пер з англ. Б. Гори. – К. : Школа, 2004. – 224 с.

345. Прічард К. С. Буремні дев'яності: роман / К. С. Прічард ; пер. з англ. Л. Солонька. – К. : Вища школа, 1985. – 480 с.

346. Прічард К. С. Дитя урагану : роман / К. С. Прічард. – пер. з англ. Д. Стельмаха. – К. : Дніпро, 1984. – 295 с.

347. Пуллман Ф. Північне сяйво /Ф. Пуллман ; пер. з англ. Н. Рябової. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 398 с.

348. П'юзо М. Хрещений батько : роман / М. П'юзо ; пер. з англ. В. Батюк; О. Овсюк. – К. : Радянський письменник, 1991. – 447 с.

349. Райнов Б. Пан Ніхто ; Нема нічого ліпшого за негоду ; Велика нудьга : трилогія / Б. Райнов ; пер. з болг. Ю. Чикирисова; Л. Копиленка. – Львів : Вища школа, 1984. – 520 с.

350. Радутний Р. Сусіди / Р. Радутний // Вітчизна, 2008. – №№ 5-8.

351. Рансмайр К. Останній світ / К. Рансмайр ; пер. з нім. Л. Цибенко. – К. : Основи, 1994. – 208 с.

352. Распе Е. Пригоди барона Мюнхгаузена / Е.Распе ; пер. з нім. Г. Тютюнника. – К. : Веселка, 1981.

353. Ремарк Е. М. Твори : у 2-х т. / Е. М. Ремарк ; пер. з нім. М. Дятленика; А. Плюта. – К. : Дніпро, 1986.

354. Ремарк Е. М. Три товариші : роман / Е. М. Ремарк ; пер. з нім. Д. Радієнка. – Харків : Фоліо, 2008. – 430 с.

355. Ремарк Е. М. Час жити і час помирати / Е. М. Ремарк ; пер. з нім. Ю. Петренка. – К. : Дніпро, 1974. – 328 с.

356. Рембо А. П'яний корабель / А. Рембо ; пер. з фр. В. Ткаченка; М. Москаленка. – К. : Дніпро, 1995. – 224 с.

357. Родарі Дж. Планета Новорічних Ялинок / Дж. Родарі ; пер з італ. І. Корунця. – К. : Веселка, 1997. – 540 с.

358. Роздобудько І. Мерці / І. Роздобудько. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 176 с.

359. Ролінґ Дж. К. Гаррі Поттер і келих вогню / Дж. К. Ролінґ ; пер. з англ. В. Морозова; С. Андрухович. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2003. – 672 с.

360. Ролінґ Дж. К. Гаррі Поттер і Орден фенікса / Дж. К. Ролінґ ; пер. з англ. В. Морозова. – К. : А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га, 2003. – 816 с.

361. Ромен Ґ. Життя попереду / Ґ. Ромен ; пер. з фр. М. Марченко. – К. : К.І.С., 2009. – 168 с.

362. Руденко М. Народжений блискавкою / М. Руденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

363. Руденко М. Чарівний бумеранг / М. Руденко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

364. Сабатіні Р. Одіссея капітана Блада ; Хроніка капітана Блада : романи / Р. Сабатіні ; пер. з англ. П. Мовчана; М. Дмитренка. – К. : Молодь, 1981. – 528 с.

365. Саймак К. Сусід / К. Саймак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

366. Самчук У. Волинь : роман у 2-х т. / У. Самчук. – Т. 1. – К. : Дніпро, 1993. – 574 с. ; Т. 2. – 334 с.

367. Самчук У. Гори говорять : роман / У. Самчук. – Ужгород : Ґражда-Карпати, 1996. – 270 с.

368. Самчук У. Марія / У. Самчук. – Буенос-Айрес : Вид-во Миколи Денисюка, 1952 – 3-е вид. – 281 с.

369. Сапковський А. Відьмак / А. Сапковський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

370. Сароян В. Людська комедія ; Сумна історія : романи / В. Сароян ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : Дніпро, 1971. – 320 с.

371. Сароян В. Моє серце у горах / В. Сароян [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

372. Сартр Ж. П. Нужота : роман / Ж. П. Сартр ; пер. с фр. – Харків : Фоліо, 2008. – 191 с.

373. Сартр Ж. П. Шляхи свободи : трилогія. Ч. 1. Зрілий вік : роман / Ж. П. Сартр ; пер. с фр. Л. Кононовича. – К. : Юніверс, 2006 . – 382 с.

374. Сафон К. Р. Тінь вітру / К. Р. Сафон ; пер. з англ. І. Паненко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 308 с.

375. Свіфт Д. Мандри до різних далеких країн світу Лемюеля Гуллівера, спершу лікаря, а потім капітана кількох кораблів : роман / Д. Свіфт ; пер. з англ. Ю. Лісняка. – К. : Веселка, 1976. – 232 с.

376. Селінджер Дж. Д. Ловець у житі / Дж. Д. Селінджер ; пер. з англ. О. Логвиненка. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2015. – 256 с.

377. Селінджер Дж. Д. Над прірвою у житі: повісті, оповідання / Дж. Д. Селінджер ; пер. з англ. О. Тереха. – К. : Молодь, 1984. – 272 с.

378. Сенкевич Г. Без догмата : роман / Г. Сенкевич ; пер. з пол. О. Лєнік. – К. : Дніпро, 1986. – 382 с.

379. Сент-Екзюпері Антуан де. Планета людей та ін. твори / Антуан де Сент-Екзюпері ; пер. з фр. А. Перепаді. – К. : Дніпро, 1968. – 320 с.

380. Сент-Екзюпері Антуан де. Твори : у 4-х т. Т 1. Записники / Антуан де Сент-Екзюпері ; пер. з фр. А. Жаловського. – К. : Вид-во Жупанського, 2009. – 254 с.

381. Сервантес М. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі / Мігель де Сервантес Сааведра ; пер. з ісп. М. Лукаша. – К. : Дніпро, 1995. – 704 с.

382. Сеттерфілд Д. Тринадцята легенда / Д. Сеттерфілд ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 432 с.

383. Сєрова А. Подвійне дно : роман / А. Сєрова. – Львів : Кальварія, 2007. – 192 с.

384. Сиротюк М. Забіліли сніги / М. Сиротюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

385. Сігел Е. Історія одного кохання : роман / Е. Сігел ; пер. з англ. О. Тереха. – К. : Веселка, 1991. – 80 с.

386. Сіменон Ж. Замах на бродягу : роман та повісті / Ж. Сімеон ; пер. з фр. М. Мещеряка. – К. : Дніпро, 1968. – 334 с.

387. Сіменон Ж. Клуб «100 ключів» / Ж. Сімеон ; пер. з фр. М. Мещеряка. – К. : Молодь, 1981. – 336 с.

388. Сіменон Ж. Порт у тумані / Ж. Сімеон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

389. Сіменон Ж. Справа Сен-Ф'якрів/ Ж. Сімеон [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

390. Скляренко В. Володимир / В. Скляренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

391. Скотт В. Айвенго : роман / В. Скотт ; пер. з англ. А. Волковича. – Харків : МОСТ–Торнадо, 2003. – 384 с.

392. Соколян М. Балада для Кривої Варги / М. Соколян. – К. : Нора–Друк, 2005. – 160 с.

393. Сосекі Н. Кокоро / Н. Сосекі ; пер. з япон. М. Федоришин. – Токіо : Кадокава сьотен, 1972. – 120 с.

394. Сосюра В. Третя рота / В. Сосюра [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

395. Старицький М. Останні орли / М. Старицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

396. Старицький М. Талан / М. Старицький [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

397. Стась А. Зелена пастка / А. Стась [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

398. Стельмах М. Велика рідня / М. Стельмах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

399. Стельмах М. Правда і кривда : роман / М. Стельмах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

400. Стельмах М. Чотири броди / М. Стельмах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

401. Стельмах М. Щедрий вечір : роман / М. Стельмах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

402. Стендаль Ф. Червоне і чорне : роман / Ф. Стендаль ; пер з фр. Є. Старинкевича. – К. : Основи, 1999. – 703 с.

403. Стефаник В. Камінний хрест / В. Стефаник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

404. Стівенсон Р. Л. Корабельна катастрофа : роман / Р. Л. Стівенсон ; пер. з англ. В. Бойченка. – К. : Веселка, 1984. – 360 с.

405. Стівенсон Р. Л. Ночівля Франсуа Війона ; Будинок на дюнах : у 5-ти т. – Т. 1 / Р. Л. Стівенсон ; пер. з англ. М. Стріхи. – К. : Українознавство, 1994. – 384 с.

406. Стівенсон Р. Л. Химерна пригода з доктором Джекілом та містером Гайдом : у 5-ти т. – Т. 2 / Р. Л. Стівенсон ; пер. з англ. М. Стріхи. – К. : Українознавство, 1995.

407. Стіл Д. Відлуння / Д. Стіл ; пер. з англ. Є. Кононенко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 352 с.

408. Стіл Д. Диво / Д. Стіл ; пер. з англ. Є. Кононенко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2007. – 176 с.

409. Стіл Д. Неможливо / Д. Стіл ; пер. з англ. Л. Долгополової. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 352 с.

410. Стіл Д. Неодружені та небезпечні / Д. Стіл ; пер. з англ. І. Паненко. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2006. – 400 с.

411. Стокер Б. Дракула / Б. Стокер ; пер. з англ. В. Горбатька. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 432 с.

412. Стріндберг А. Червона кімната : роман, оповідання / А. Стріндберг ; пер. зі швед. О. Сенюк. – К. : Дніпро, 1983. – 424 с.

413. Тан А. Клуб веселощів і удачі / А. Тан // Всесвіт, 2005. – № 9-10. – С. 162–175.

414. Твен М. Оповідання та памфлети / М. Твен ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1972. – 375 с.

415. Твен М. Твори : у 2-х т. – Т. 1. Пригоди Тома Сойєра : повість ; Пригоди Гекльберрі Фінна : роман ; Принц і злидар : повість / М. Твен ; пер. з англ. М. Мендельсона. – К. : Дніпро, 1985. – 623 с.

416. Теккерей В. М. Ярмарок суєти / В. М. Теккерей ; пер. з англ. О. Сенюк. – К. : Вища школа, 1983. – 624 с.

417. Тельнюк С. Грає синє море / С. Тельнюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

418. Тенн В. Недуга / В. Тенн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

419. Толкін Дж. Р. Р. Володар Перснів: Дві Вежі / Дж. Р. Р. Толкін ; пер. з англ. А. Немірової. – Харків : Фоліо, 2008. – 191 с.

420. Толкін Дж. Р. Р. Володар Перснів: Хранителі Персня / Дж. Р. Р. Толкін ; пер. з англ. А. Немірової. – Харків : Фоліо, 2003. – 432 с.

421. Толкін Дж. Р. Р. Гобіт, або Мандрівка за Імлисті гори / Дж. Р. Р. Толкін ; пер. з англ. О. Мокровольського. – К. : Веселка, 1985. – 304 с.

422. Треверс П. Л. Мері Поппінс / П. Л. Треверс ; пер. з англ. Є. Горевої. – К. : Веселка, 1981. – 199 с.

423. Трублаїні М. Крила рожевої чайки / М. Трублаїні. – К. : Веселка, 1972. – 274 с.

424. Тулуб З. Людолови : у 2-х т. / З. Тулуб. – К. : Дніпро, 1986. – 572 с.

425. Тютюнник Г. Вир / Г. Тютюнник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

426. Тютюнник Г. Син приїхав / Г. Тютюнник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua

427. Уейн Д. Зима у горах : роман / Д. Уейн ; пер. з англ. М. Дмитренка. – К. : Дніпро, 1983. – 423 с.

428. Уілкі К. Твори : у 2-х т. – Т. 1. Жінка в білому : роман / К. Уілкі ; пер. з англ. О. Мокровольського. – К. : Дніпро, 1989. – 586 с.

429. Уілкі К. Твори : у 2-х т. – Т. 2. Місячний камінь : роман / К. Уілкі ; пер. з англ. В. Коробка. – К. : Дніпро, 1989. – 462 с.

430. Українка Л. Бояриня / Л. Українка[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

431. Українка Л. Камінний господар / Л. Українка[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

432. Українка Л. Лісова пісня / Л. Українка[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

433. Уоррен Р. П. Все королівське військо : роман / Р. П. Уоррен ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К. : Дніпро, 1986, – 536 с.

434. Фаулз Дж. Загадка / Дж. Фаулз [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

435. Федорів Р. Ворожба людська : роман / Р. Федорів. – Львів : Каменяр, 1987. – 408 с.

436. Федорів Р. Єрусалим на горах / Р. Федорів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

437. Федорів Р. Кам'яне поле : роман / Р. Федорів. – К. : Радянський письменник, 1978. – 272 с.

438. Фейхтвангер Л. Успіх : роман / Л. Фейхтвангер ; пер. з нім. О. Синиченка. – К. : Вища школа, 1981. – 742 с.

439. Фесенко В. І. Зарубіжна література / В. І. Фесенко. – К. : Навчальна книга, 2004. – 224 с.

440. Фіцджеральд Ф. С. Великий Гетсбі : роман / Ф. С. Фіцджеральд ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : ВЕЛМАЙТ, 2014. – 224 с.

441. Фіцджеральд Ф. С. Ніч лагідна : роман / Ф. С. Фіцджеральд ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : ВЕЛМАЙТ, 2014. – 448 с.

442. Флемінг Я. Із Росії з любов›ю / Я. Флемінг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

443. Флобер Г. Твори: у 2-х т. – Т. 1. Пані Боварі ; Саламбо : романи / Г. Флобер ; пер. з фр. М Лукаша; Д. Паламарчука. – К. : Дніпро, 1987. – 587 с.

444. Фолкнер В. Домашнє вогнище / В. Фолкнер ; пер. з англ. Р. Доценка; В. Корнієнка. – К. : Молодь, 1983. – 288 с.

445. Фолкнер В. Червоне листя : новели / В. Фолкнер ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1978. – 368 с.

446. Франко І. Твори : у 20-ти т. – Т. V, VI / І. Франко. – К. : Держлітвидав України, 1951.

447. Френсіс Д. У пастці / Д. Френсіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.

448. Френсіс Д. Фаворит / Д. Френсіс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ae–lib.org.ua.

449. Фюман Ф. Пісня про Нібелунгів у прозовому переказі / Ф. Фюман ; пер. з англ. М. Настека. – К. : Веселка, 1989. – 158 с.

450. Хвильовий М. Солонський яр / М. Хвильовий [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
451. Хеллер Д. Пастка на дурнів : роман / Д. Хеллер ; пер. з англ. М. Мещеряка. – К. : Дніпро, 1988. – 629 с.
452. Хемінгуей Е. Прощавай, зброє ; За річкою, в затінку дерев : романи / Е. Хемінгуей ; пер. з англ. К. Сухенко; Н. Тарасенко. – К. : Дніпро, 1985.
453. Хемінгуей Е. Прощавай, зброє ; Старий і море : оповідання / Е. Хемінгуей ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К.: Дніпро, 1974. – 576 с.
454. Хемінгуей Е. Райський сад ; Острови в океані : романи / Е. Хемінгуей. – К. : Дніпро, 1989.
455. Хемінгуей Е. Твори : у 4-х т. / Е. Хемінгуей. – К. : Дніпро, 1981–1982.
456. Хемінгуей Е. Твори : у 4-х т. – Т. 1. Романи та цикли оповідань / Е. Хемінгуей ; пер. з англ. – К. : Дніпро, 1979. – 717 с.
457. Хемінгуей Е. Фієста. По кому подзвін : романи / Е. Хемінгуей ; пер. з англ. М. Пінчевського. – К. : Дніпро, 1984. – 520 с.
458. Хосе Ф. С. Облудники : роман / Ф. С. Хосе ; пер. з англ. І. Подберезького; Ю. Попсуєнка. – К. : Дніпро, 1971. – 232 с.
459. Хоткевич Г. Авріон : повість / Г. Хоткевич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
460. Хоткевич Г. Два гетьмани / Г. Хоткевич. – К. : Дніпро, 1991. – 107 с.
461. Хрущак В. Феміда на ланч : роман / В. Хрущак. – Львів : Піраміда, 2007. – 402 с.
462. Чабанівський М. Вірний / М. Чабанівський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
463. Чайковський А. Повісті / А. Чайковський. – Львів : Каменяр, 1998. – 336 с.

464. Чайковський А. Сагайдачний / А. Чайковський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

465. Чандлер Р. Постріли в ресторані Сірано: повісті / Р. Чандлер ; пер. з англ. В. Митрофанова. – К. : Всесвіт, 1992. – 208 с.

466. Чапек К. Війна з саламандрами. Мати : оповідання / К. Чапек ; пер. з чеськ. Ю. Лісняка. – К. : Дніпро, 1978.

467. Чапек К. Голка / К. Чапек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

468. Чапек К. Гроші / К. Чапек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

469. Чапек К. Кара Прометеєві / К. Чапек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

470. Чапек К. Марфа і Марія / К. Чапек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

471. Чапек К. Про п'ять хлібин / К. Чапек [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

472. Чаплін С. День Сардини : роман / С. Чаплін ; 2-ге вид. – К. : Дніпро, 1973. – 248 с.

473. Чемерис В. Фортеця на Борисфені / В. Чемерис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

474. Чендей І. Іван / І. Чендей [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrcenter.com.

475. Чеспедес А. Лялечка : роман / Альба де Чеспедес ; пер. з італ. Ю. Покальчука. – К. : Радянський письменник, 1975. – 240 с.

476. Шаповал І. В пошуках скарбів слідами запорожців / І. Шаповал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

477. Шевчук В. Григорій Сковорода / В. Шевчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

478. Шевчук В. Декоративна жінка / В. Шевчук // Сучасність, 2003. – № 3-4.

479. Шевчук В. Дім на горі : роман-балада / В. Шевчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

480. Шевчук В. Терновий світ / В. Шевчук. – К. : Дніпро, 1986. – 574 с.

481. Шеклі Р. Злочинна цивілізація : повість / Р. Шеклі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

482. Шеклі Р. Координати чудес / Р. Шеклі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

483. Шеклі Р. Царська воля / Р. Шеклі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

484. Шкляр В. Залишенець. Чорний ворон / В. Шкляр. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2011. – 384 с.

485. Шкляр В. Ключ : роман / В. Шкляр. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 256 с.

486. Шкляр В. Маруся / В. Шкляр. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 320 с.

487. Шкляр В. Тінь сови : роман / В. Шкляр. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. – 304 с.

488. Шлінк Б. Читець : роман / Б. Шлінк ; пер з нім. – К. : Основи, 2005. – 197 с.

489. Шолохов М. Доля людини / М. Шолохов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

490. Шоу Дж. Б. Пігмаліон / Дж. Б. Шоу ; пер. з англ. О. Мокровольського // Тема, 1999. – № 4.

491. Шоу І. Хліб по воді : роман / І. Шоу ; пер. з англ. В. Мусієнка; О. Логвиненка. – К. : Дніпро, 1987. – 399 с.

492. Шульц Дж. Ловець орлів : повісті / Дж. Шульц ; пер. з англ. В. Василюка. – К. : Веселка, 1990. – 428 с.

493. Щеглюк В. Як роса на сонці / В. Щеглюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
494. Юзич І. Інна / І. Юзич [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
495. Яновський Ю. Майстер корабля / Ю. Яновський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.
496. Яновський Ю. Чотири шаблі / Ю. Яновський [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrlib.com.ua.

Авторська кухня словників
Тараса Берези

поштова скринька: bereza.translator@gmail.com
тел.: 067 369 59 69
facebook: https://www.facebook.com/DictionaryZone
сторінка: www.webfocus.com.ua
skype: web_focus

УДК 811.161.1’373.7(038)
ББК Ш141.4-433
Б 484

Береза Т.

Б 484 Гарна мова – одним словом: словник вишуканої української мови / Т. Береза. – Львів : Апріорі, 2015. – 420 с.
ISBN 978-617-629-257-9

Словник вишуканої української мови – данина великій мовній спадщині, яку у різні часи з нами щедро розділяли майстри художнього пера. Автор опрацював кращі твори української та світової літератури, вибрані уривки з яких слугують доладними ілюстраціями до цього видання. Від Пантелеймона Куліша до Мирослава Дочинця, від Даніеля Дефо до Джеймса Паттерсона, – таким є безмежжя авторського лету упродовж XVIII–XXI століть. Понад 1500 словникових одиниць дозволять користувачам поглибити знання рідної мови, збагатити активний словниковий запас, розмовляти і писати українською мовою якнайвишуканіше.

ББК Ш141.4-433

Д о в і д к о в е   в и д а н н я

Тарас Береза

ГАРНА МОВА – ОДНИМ СЛОВОМ
словник вишуканої української мови

Видавець *Юрій Николишин*
Заступник директора *Святослав Шот*
Дизайн обкладинки *Василь Максимович*
Технічний редактор *Надія Стахур*
Відповідальний за випуск *Валентина Хомів*

Свідоцтво держреєстру:
серія ДК № 3684 від 27.01.2010 р.

Підписано до друку 11.08.2015 р. Формат 70x100/32.
Папір офс. Друк офсетн. Гарнітура Minion Pro.
Умовн. друк. арк. 17,06. Умовн. фарбовідб. 17,54.
Обл.-вид. арк. 16,57. Наклад 1000 прим.

ПП «Видавництво «Апріорі»
79000, м. Львів, вул. Сковороди, 4
тел./факс (032) 235-62-18, моб. 095-64-54-255, 067-314-05-10.
Для листування: 79000, м. Львів, а/с 242,
e-mail: apriori.knyga@gmail.com, www. apriori.lviv.ua